Orpheus

ORPHEI LITHICA.

ACCEDIT

DAMIGERON DE LAPIDIBUS.

RECENSUIT

EUGENIUS ABEL.

BEROLINI

APUD S. CALVARY ET SOCIOS

MDCCCLXXXI.

RICHARDO FOERSTERO

SACRUM.

PRAEFATIO.

Carmen graecum de lapidibus, quod nunc demum ad optimorum codicum fidem recensitum editur, cuinam auctori et aetati adscribendum sit, per multos annos magna fuit dubitatio. Orpheum nostri carminis auctorem fuisse post praeclaras Tyrwhitti lucubrationes nemo amplius credet. Sane iam Proclum et Stobaeum Lithica Orpheo attribuisse et passim in operibus suis laudavisse Gesner affirmavit, sed a Proclo Lithica nusquam citari iam idem Tyrwhitt ex indice Fabriciano scriptorum a Proclo memoratorum probavit, et Lobeck ex saepius perlectis Procli commentariis in Aglaophami vol. I, p. 377 firmavit; Stobaeo autem locos ex Lithicis citatos a Conrado Gesnero demum additos esse iterum recte vidit Tyrwhitt, neque hodie ulli dubitationi subiectum est. Cum autem quo tempore vixerit graeculus ille qui Lithicorum epitomam prosaicam confecit, compertum non habeamus, neque auctor[1]) Compendii Rhetorices a Walzio in Rhetorum Graecorum sexto volumine postremum editi ante saec. XV floruerit, nullum ante Joannem Tzetzam auctorem afferre possumus, qui Lithica Orpheo attribuerit. Recte autem contendit Tyrwhitt omni iudicandi facultate destitutum fuisse

[1]) Matthiae Camariotae hoc compendium attribuerat primus editor Hoeschelius, et ante Tzetzam eius auctorem vixisse Valentini Rose erat sententia. Sed Georgium Plethonem, qui a. 1451 obiit, auctorem fuisse recte contendit Walz, qui hunc titulum opusculo praefixit: *Γεωργίου Πλήθωνος συντομὴ περί τινων μερῶν τῆς ῥητορικῆς.* In quo compendio de antro Mercurii a nostro poeta celebrato mentionem facit auctor p. 593 ed. Walz.: *τὴν δεινότητα, κατὰ ῥήτορα γράφοντα, διὰ τῶν ἑρμαϊκῶν ἄντρων, ὡς Ὀρφεὺς λέγει, διαδραμόντα.*

scriptorem, qui uni eidemque poetae scripta astrologica, magica, epodica et hymnos, attribuerit et Maximi quoque carmen *περὶ καταρχῶν* sub Orphei nomine saepe laudaverit. Qua Tzetzae inscitia cognita ne necessaria quidem videtur Tyrwhitti suspicio »incidisse Tzetzam in librum omnia haec poemata (Lithica, Dodecaeterides, Georgica) simul continentem, in quo libro cum primum locum occuparent *Ἐφημερίδες* v. g. quae, utpote Musaeo inscriptae, ad Orphea auctorem pro more referendae viderentur, ipsum Tzetzam properanter nimis et incaute caetera etiam in eodem libro poemata Orpheo tribuenda existimavisse.« Paullo verisimilior est Lobeckii sententia l. l. prolata, Tzetzam de carmine Orphico *περὶ λίθων γλυφῆς* a Suida quoque commemorato audivisse et hac de causa Lithica cum Argonauticis eodem volumine comprehensa Orpheo tribuisse. Sed quocunque modo haec res se habeat, certum est, nihil esse in toto carmine, quod antiqui illius Orphei musam sapiat, quare spretis Tzetzae eiusque sequacium, editorum ante Tyrwhittum, nugis, ad aetatem auctoris anonymi accuratius definiendam pergamus. In quo negotio ita versabimur, ut Tyrwhittum secuti a Lithicorum versibus 67—74 proficiscamur, in quibus quin de persecutionibus arti magicae et eius sectatoribus imminentibus agatur, dubitari non potest. Anno autem 357 prodiit prima Constantii lex[2]: »Supplicio capitis ferietur .... quicunque iussis nostris obsequium denegaverit«, id est: »Chaldaei et Magi et caeteri quos maleficos ob facinorum magnitudinem vulgus appellat.« Paucis annis post (a. 371) sub Valente magis etiam exarsit Christianorum in magos ira. Quorum domibus signatis, saepe, ut refert Ammianus Marcellinus XXIX. 1, immissi sunt »qui inter scrutinia supellectilis poenis addicti incantamenta quaedam anilia vel ludibriosa subderent amatoria, ad insontium perniciem concinnata; quibus in iudicio recitatis, ubi non lex, non religio, non aequitas veritatem a mendaciis dirimebat, indefensi bonis ablatis, nullo contacti de-

---

[2]) Cod. Theod. IX. Tit. XVIII, 5.

licto, promiscue iuvenes aliique, membris omnibus capti, ad supplicia sellis gestoriis ducebantur.« »Congesti innumeri codices, et acervi voluminum multi, sub conspectu iudicum concremati sunt, ex domibus eruti variis, ut illiciti, ad leniendam caesorum invidiam.« »Inde factum est per orientales provincias, ut omnes metu similium, exurerent libraria omnia: tantus universos invaserat terror.« Tunc praeter Simonidem, Patricium et Andronicum interfectus est, secundum Zosimum (L. IV. p. 743) ὁ ἐκ Φρυγίας Ἱλάριος, ὡς δὴ χρησμόν τινα λοξὸν εἰς τὸ σαφέστερον ἑρμηνεύσας, tunc capite truncatus, ut refert Marcellinus (l. l.), Juliani olim imperatoris praeceptor et familiaris, ob oraculum quoddam sciscitantibus expositum, Maximus, cuius casum a nostro poeta in versibus supra laudatis deploratum esse non sine veri specie suspicatus est Tyrwhitt. Alia quoque minoris momenti argumenta ad suam sententiam firmandam attulit Tyrwhitt, haec: »Hinc enim patet, cur multorum lapidum virtutes tam medicas quam theurgicas apud nostrum invenimus, quorum ne nomina quidem ab antiquioribus de hac materia scriptoribus, Theophrasto scilicet, Dioscoride, Plinio, aut Galeno, memorantur. Hinc quoque ratio petatur, cur auctor non modo nomen suum operi nusquam inscripserit, sed etiam ab omnibus rebus, quae indicium sui facere possent, prudens, ut videtur, abstinuerit; cur denique libelli exemplaria tam pauca, quasi furtim, distributa fuerint, ut non mirandum sit, eum vel per octo saecula latuisse, vel tandem in Tzetzis manus sine ulla scriptoris sui memoria devenisse.« Quae argumenta omnia feliciter impugnant Ruhnkenii sententiam (in Bibl. crit. VIII p. 87. Opusc. p. 644) ab Hermanno quoque probatam (in Orph. p. 676), qua carmen nostrum saeculo p. Chr. n. primo tribuitur, in quo sub Domitiano philosophi ex urbe et Italia eiciebantur teste Dione Cassio LXVII cap. 13. Quae sententia vel ideo improbari debuit, quod neque ex primo saeculo carmen notum est, quod cum nostro elegantia certare possit, ut recte observat Bernhardy in hist. litt. Gr. II p. 424, neque quartum saeculum adeo

poetico spiritu destitutum fuisse, quod Ruhnken et Hermann censuerunt, ut nostrum carmen ei assignare non possimus, Quinti Smyrnaei, Soterichi aliorumque poemata docent.

Tyrwhitti ergo sententiam merito probaverunt Bernhardy l. l. II, P. I.³ p. 424, Wiel p. 3—5, qui in rerum superstitiosarum scriptoribus, in Platonicae philosophiae mysticis interpretibus, denique in antiquorum physicorum medicorumque operibus frustra quaerebat, quibus ad carminis nostri aetatem definiendam uti posset; tum Seidenadel, p. 5 cui auctor in Asia minore natus esse videtur, utpote qui episodia operi suo intexta ex fabulosa Troiae historia sumpserit. Atque Asianum nostrum vocaverat iam Tyrwhitt. — Denique Beck in Additam. ad Fabric. I, p. 9 maluit Lithica quinto aut sexto saeculo adscribi, »neque enim ita elegans est et vere Graecum carmen, quin ea aetate [quarto saec.] potuerit confingi.« Sed nos quin Beckio accedamus retinet ea res, quod, quae Seidenadelii est observatio, nostri ars metrica prorsus congruit cum ea, quae ante Nonnum, id est ante quinti saeculi initium omnia obtinebat; quod aliter explicari nequit, nisi cum Tyrwhitto auctorem nostrum »neque ante Constantium nec multo post Valentem vixisse« et Damigeronis cuiusdam magi de lapidibus libellum versibus expressisse statuamus. (v. infra praefationem ad latinam Damigeronis versionem.)

Transeo ad rem criticam.

Qui primus plures Lithicorum locos in variis suis operibus attulit, Joannes Tzetzes codice usus est satis integro, quem ubicumque fieri potuit, sequendum mihi proposui. Respexit autem Tzetzes et citavit Lithica in Commentariis in Hesiodum et Lycophronem, in Chiliadibus, tum in Exegi in Iliadem, unde plura ad nostrum carmen spectantia primus edidit G. Hermann in Addendis Orphicorum editioni praemissis. Tota vero Exegesis aliquot annis post, a. 1812 ab Hermanno edita lucem aspexit Lipsiae post Draconem Stratonicensem; qua editione licet nonnullos Lithicorum et ipsius Tzetzae locos aliter scriptos exhibeat atque in Addendis typis

expressi erant, imprimis mihi utendum est, cum fidelissime codicis lectiones in ea expressas esse Hermann in praef. p. VII spondeat, neque ad manus mihi sit Bachmanni editio (anni 1830) quae accuratissimum codicis apographum continere dicitur.

Ad Tzetzae codicem proxime accessisse videtur is, ex quo Christianus quidam anonymus prosa oratione carminis epitomam ex Dioscoride et Damigerone graeco passim auctam confecit, unde Tyrwhitt primus nonnulla protulit ad emendandum et illustrandum auctorem nostrum utilissima. Quem codicem melioris notae fuisse quam omnium quotquot extant codicum archetypum, probat praeter alios v. 524, ubi lectio, quam equidem unice veram esse puto, ex epitomae verbis eruenda est. Integram autem huius epitomae editionem Lithicorum textui subiungendam curavi, partim ut lectiones a me in textum receptae nova auctoritate firmentur, partim ne reliqua quae epitomae codicibus insunt satis notabilia prorsus oblivione premantur.

Selecti Lithicorum loci octo leguntur in codice Palatino graeco 915 (nunc Romae asservato, bombycino saeculi XIV, madore passim corrupto), in quo fol. 23 a. *ὡραῖα γνωμικὰ τῆς ὀρφέως ποιήσεως* (?) extant ex codice perbono excerpta, quo libro eo maiore cum fructu uti licuit, quod eos tantum carminis locos continet, qui hodie non nisi in pessimae fidei corruptis codicibus leguntur. — Notavi: Excc. Vatt.

Omnium autem quotquot extant codicum praestantissimus est liber Ambrosianus B 98 sup. (mihi A) quem proxima hieme Mediolani inveni et accuratissime bis cum Hermanni editione contuli.

De quo codice fusius dixi in epistula ad Aemilium Thewrewk de Ponor, praeceptorem olim meum, data, (Budapestini, 1879) ex qua codicis descriptionem excerpere liceat: »Est autem liber, de quo mentionem inieci (inter Ambrosianas copias B 98 sup. nota insignitus) idem, quem Baumeisterus in maiore sua Hymnorum Homericorum editione Ambrosianum D appellat, ineunte saeculo quinto decimo nitidissimis characteri-

bus in membrana scriptus; continet vero praeter Apollonium Rhodium, Batrachomyomachiam, Homeri et Callimachi hymnos et Herodoti, qui dicitur, de genere Homeri libellum, Orphei Argonautica et Lithica. . . . . Codex ille Ambrosiani libri archetypus, quem minusculis quae vocantur litteris exaratum fuisse inde colligas, quod haud raro in Ambrosiano codice *δ* pro *σ* et *α* pro *ει* scriptum extat (cfr. *δῶμα* pro *σῶμα*, *δεύεται* pro *σεύεται*, *αἶα* pro *αἰεί*, *μεγαίρειν* pro *μέγαιραν*, similia) tredecim foliis olim constitisse videtur, quorum in singulis foliis, primo excepto, triginta duo fere versus numerabantur. Sed quo tempore Ambrosianus codex ex archetypo descriptus est, iam non erat ille integer, sed amissa erant praeter carminis inscriptionem . . . folia primum et secundum, quae versus nonaginta priores, et septimum, quod vv. 393—460 continebat. Praeterea prior codicis pars vel igne vel madore vel alia causa ita corrupta erat, ut initio quaterni, circa mediam codicis partem autem singuli in ima ut videtur pagina versus legi non potuissent, unde factum est, ut versus 111—114, 141—143, 170—173, 201—204, 232—235, 264—267, 296—299, 328—331, 359—362, 493, 526 et 559 editionis Hermannianae in Ambrosiano libro unius semper versus spatio vacuo relicto desiderentur.« — Hunc codicem in verbis poetae recensendis unicum quatenus fieri potuit ducem secutus sum, cum quaevis huius editionis pagina demonstret, deteriorum librorum scripturas ab A libri memoria recedentes plerumque nihil aliud esse nisi vel meros scribendi errores vel interpolationes impudentissimas, quibus quicquid leviter corrupti vel elegantius insolentiusque dicti in codicum archetypo repertum sit, fideliter ab Ambrosiani libri scriba servatum, inepte obtegatur obfusceturque.

Quae interpolationes interdum satis sagaces mihi quidem non ab eo factae esse videntur, qui deteriorum codicum fontem communem exaraverit, verum potius a lectore satis erudito, qui minora codicis sui vitia tacite inter legendum corrigens non nisi maioribus corruptelis correctionem suam adscripserit, unde postea in textum irrepserint. Quod ne

quis temere affirmatum iudicet, moneo in omnibus deterioribus codicibus tanta vitia levissima in A quoque reperta inveniri, ut is qui deteriorum codicum archetypum exaraverit, officio suo neglegentissime functus esse putandus sit. Fuit autem scriba codicis huius archetypi Demetrius Moschi Lacedaemonius de quo omnes ante me editores nihil, ut videtur, compertum habuerunt. Ego quae in Lilii Gregorii Gyraldi Ferrariensis »Dialogis duobus de poetis nostrorum temporum« reperi (Flor. 1551 p. 60) exscripta ab Hodio in libro »de Graecis illustribus linguae Graecae literarumque humaniorum instauratoribus« (p. 134) hic apponam: »Reliquit hic [Joh. Moschus Lacedaemonius] liberos duos, qui paterna vestigia sectati literis operam navarunt, Georgium et Demetrium, quem tu, Lili, probe novisti, nam et Ferrariae cum Rhangonis et Mirandulae cum Picis aliquandiu ambo convixistis, sed Georgius Corcyrae substitit, medicinae et oratoriae artis professor. Composuit autem Demetrius carmina plurima. Epigrammata, Elegias, Comoedias non in publicum, sed amicis duntaxat exhibuit, heroicum vero carmen aggressus de Helena palam omnibus excusum typis legendum tradidit, [Rhegii a. 1500], in quo mira est facilitas; composuit et orationes quasdam, sed et Commentariolum in Orphei de Lapidibus opusculum in gratiam Jo. Franc. Pici[3]). Hic primum Venetiis, mox Ferrariae et Mantuae diversatus est, quibus locis multos habuit discipulos. Sed iam de Moschis satis a me dictum.« Hunc autem Demetrium Lithicorum editionem re vera paravisse vel inde verisimile fit, quod in eiusdem oratione quadam inedita[4]) inter auctores

[3]) Olim in epist. p. 4 opusculum hoc idem esse credidi ac commentariolum in Orphei Lithica, quare Joannis Francisci Pici Mirandulae principis gratia Lithicorum codicem a Demetrio exaratum et commentario instructum esse dixi. Quam sententiam nunc quoque teneo, licet negare non possim de alio quodam opusculo Francisci Pici nomini inscripto Gyraldum cogitare potuisse.

[4]) In cod. Ambros. C. 80 inf. (meo M) extat: *τοῦ αὐτοῦ* (hoc postea additum) *δημητρίου μόσχου τοῦ λάκωνος πρὸς τὸν αὐτὸν* (*αὐτὸν* postea additum) *περιφανῆ δημήτριον λάσκαριν τὸν πρωτοστράτορα στρατηγικός,*

plurimos citatos Orpheus solus *σοφοῦ τε καὶ θείου ποιητοῦ* cognomine ornatur. Hic Demetrius exemplar suum immane quantum et vitiis et interpolationibus corruptum fideliter, ut videtur, transscripsit, non nisi brevi praefatione et paucis quibusdam scholiis additis. Ex huius exemplari descripti sunt omnes reliqui praeter A codices, ex quorum numero tamen mendosissimus tantum liber Parisinus ante me a criticis adhibitus erat. Sunt autem hi:

B: cod. Bernensis bibliothecae civicae nr. 369 chart. saec. XVI, quem insigni humanitate Budapestinum transmittendum curavit rogante Gulielmo Fraknói, Hermannus Bloesch bibliothecae civicae praefectus illustrissimus. Codex hic mendosissime scriptus est, et nonnulla Moschi scholia omittit.

M: cod. Ambrosianus C. 80 inf. in fol. chart. saec. XV ex. satis accurate scriptus ab homine litterato, qui non solum plura deteriorum codicum vitia inter scribendum ita correxit, ut cum A saepius consentiens deprehendatur, sed etiam errores antiquitus traditos emendare aggressus est; quare huius libri graviter interpolati non magna est auctoritas.

P: cod. Paris. bibliothecae nationalis nr. 2764 chart. saec. XVI ineuntis a prima ut videtur manu correctus et Demetrii Moschi scholiis ornatus. Excerptae ex hoc codice variae lectiones una cum maxima parte scholiorum tunc temporis ineditorum Orpheo Gesneriano adiectae sunt, unde postea in Tyrwhitti et Hermanni editiones receptae sunt.

---

in quo de Chirone inter alia haec dicuntur: *ὅτι δὲ καὶ δικαιοσύνης ὁ προειρημένος τῶν πολεμικῶν ἐπήσκει διδάσκαλος λόγος ἡμῖν σοφοῦ τε καὶ θείου ποιητοῦ διαπιστώσει, ὀρφέως λέγω τοῦ θρᾳκός, ὃς τάδε περὶ τοῦ χείρωνος ἀπεφθέγξατο.* Post hanc orationem alia sequitur in eodem codice: *τοῦ αὐτοῦ μελέτη συνηγορικὴ πρὸς μιχαῆλον περὶ κλοπῆς ὑπὲρ τοῦ εὐγενοῦς παύλου τοῦ σγουρομάλλου.* Hanc excipit *τοῦ αὐτοῦ μελέτη ὑπὲρ τοῦ ἀναβεβηκότος ἀριστέως ξένου ἐπὶ τὸ τεῖχος πολέμου ὄντος καὶ νικήσαντος καὶ κρινομένου παρανόμων· νόμου κελεύοντος μὴ ἀνιέναι τὸν ξένον ἐπὶ τὸ τεῖχος*, quae hac subscriptione finitur: *τέλος τῆς ὑπὲρ τοῦ ἀριστέως μελέτης δημητρίου τοῦ μόσχου τοῦ λάκωνος ἐν ἐνετίαις καὶ ταύτης μετὰ τῶν ἄλλων συντεθείσης.*

Pal.: cod. Palatinus 319, fol. chart. saec. XV ex. nunc in Bibliotheca Vaticana asservatus, qui licet Moschi hypothesi careat, tamen ad deteriorem classem pertinet, ut cuivis rem diligentius examinanti patebit.

V: cod. Venetus class. IX cod. I. saec. XVI, quem Aldinae editionis fundamentum fuisse perperam suspicatus sum in Epist. p. 4.

Escorialensis codicis *Φ* III, 14 brevis notitia Gustavi Loewe, viri clarissimi, humanitate ad me pervenit. Codex, qui etiam Moschi hypothesin et scholia continet, maxime cum B conspirare videtur. cfr. adnot. ad v. 67.

Cod. Parisinus bibliothecae nationalis nr. 132 suppl. gr. qui Orphei Argonautica, hymnos et Lithica una continet, sed Moschi hypothesi caret, hanc subscriptionem habet: *γέγραπται τὸ παρὸν βιβλίδιον ἐν λουτεκία τῶν παρησίων ἐν μηνὶ πυανεψιῶνι ἔτους ἀπὸ τοῦ χριστοῦ γεννήσεως αφξδ ἡδονῆς τε καὶ τέρψεως ἕνεκα τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου εὐπατρίδος ἐῤῥίκου μεμμονίου σοφωτάτου τε καὶ λογιωτάτου καὶ μαγίστορος τῶν τοῦ βασιλέως δεήσεων, τοῦ καὶ ἐν ἑλικῶνι ταῖς μούσαις ἀεὶ συμπαίζοντος τύχῃ ἀγαθῇ χειρὶ ἀγγέλου βερκίου* [= Vergetius] *τοῦ κρητός. ὃς καὶ ἰλιγγιάσας πρὸς τὸ πέλαγος τῶν σφαλμάτων τοῦ ἀντιγράφου οὐκ ἴσχυσεν ἐπανορθῶσαι καλῶς τουτὶ τὸ παρ' ἐκείνου ἐκβληθέν.* Est apographum elegantissimum, recentissimum et satis accuratum editionis Aldinae.

Praeterea codex Vindobonensis lat. nr. 10056, chart. recentissimus, fol. 259—276 opus nostrum continere dicitur. Sed nihil inest praeter editionis Aldinae versionem latinam satis ineptam.

Ex codice P libro simillimo expressa prima nostri carminis editio Aldina anno 1517 prodiit; priores Orphei editiones Lithica non habebant. Princeps editio, ut apud Aldum solet, turpissimis vitiis scatet: editor, cuius nomen ignoramus, satis habuit exemplar manuscriptum hic inde nescio cuius coniecturis emendatum fideliter typis exprimere et paucos tantum typographorum errores corrigere. Recusa est haec editio apud haeredes Juntae a. 1519, quae editio a

me frustra quaesita a Gesnero collata est, qui nonnulla propria in ea inesse iudicavit. Sed nullum Juntis ad manus fuisse librum manuscriptum, neque alia esse propria illa, nisi mera typographorum sphalmata, patet ex altera nostri carminis editione Juntina anni 1540, quae paucissimis tantum locis leviora Aldinae vitia correxit, ceteroquin autem magis etiam neglegenter impressa est, quare non valde dolendum, quod et haec editio, et ex ea expressa proxime sequens Farrea, editores hucusque latuit. Editio enim Lithicorum Farrea quae a. 1543 Venetiis ex officina Farrea prodiit in plurium poetarum graecorum collectione, mera repititio est Juntinae secundae, cuius errores typographici in ea numquam correcti, saepissime aucti sunt. Harum trium editionum, quas *a if* siglis notavi, accuratam collationem, omissis tantum propriis Juntinae vel Farreae vel utriusque erroribus, notis inserui, ut magis etiam, quam hucusque factum est, appareat, quantum carmen nostrum Henrico Stephano debeat, qui a. 1566 in praeclaram suam epicorum graecorum editionem (»Poetae Graeci Principes Heroici carminis et alii nonnulli«) etiam Orphei Lithica recepit. Usus est Stephanus, ut ipse fatetur, sola editione Aldina, et hic inde Tzetzae testimonio, sed tantum pollebat ingenii acumine, ut plurima Aldinae menda, etiam graviora, feliciter tolleret. Stephani textus post Jacobi Lectii Poetas Graecos (Aureliae Allobrogum 1606) repetitus est ab Andrea Christiano Eschenbachio in Orphicorum editione a. 1689 Traiecti ad Rhenum excusa, addita versione latina, in qua tacite nonnulla mutavit, rarius emendavit Eschenbach.

Eschenbachii versionem latinam plurimis locis correxit, varias lectiones Aldinae et Juntinae, neglegentissime illas excerptas, et notas criticas haud magni pretii textui addidit Joh. Matth. Gesner, cuius editio post mortem eius a Chr. Hambergero curata Lipsiae prodiit a. 1764, aucta neglegenti collatione libri Parisini ab Ernestio confecta et a Ruhnkenio Gesnero donata. — Deinde separato libello Thomas Tyrwhitt Lithica edidit Londini 1781, ex qua editione quae in notis attuli ex

Hermanni editione sumpta esse sciendum est. Tyrwhitt, qui versionem quoque Lithicorum Gesnerianam editioni suae se ipso postea improbante adiecit, omnium optime de nostro carmine meruit. Totius carminis oeconomiam a Tzetza, Demetrio Moscho, et prioribus editoribus non intellectam, luculenter exposuit, textum receptis priorum editorum emendationibus dedit politiorem, propriis coniecturis ingeniosissimis, quas tamen numquam in textum admisit, poetae pristinum nitorem restituit; denique epitomam prosaicam, quam absoluta iam editione in Bodleiana bibliotheca invenit, in addendis publici iuris fecit et emendando carmini felicissime adhibuit. Magnum huic editioni ornamentum accedit praeterea ex Musgravii emendationibus, quas exemplaris cuiusdam Lithicorum ipsi legati margini adscriptas item in addendis imprimendas curavit Tyrwhitt. Omnium editorum et criticorum in Lithica notas collegit Hermann, qui in Orphicorum editionem (Lipsiae 1805) nostrum quoque carmen recepit et magno praeclararum emendationum numero ornavit, adhibitis etiam lectionibus ab Jo. Tzetza in Iliadis Exegesi tunc nondum edita prolatis. Cuius textum, qui, secutus a. 1876 a Tauchnitzianae editore, a. 1818 (Lipsiae apud Weigelium) recudendum curavit, G. H. Schaefer, paucissimos tantum typographorum errores correxit.

Hactenus de editionibus. Latuerunt hucusque editores »Orphei poetae vetustissimi opera iam primum ad verbum translata et diligentius quam antea multis in locis emendata per Renatum Perdrierium Parisiensem« quae »Basileae ex officina Joan. Oporini Anno salutis humanae MDLV mense Februario« prodierunt cum duplici Lithicorum versione prosaica indoctissima, cui subiunctae sunt emendationes nonnullorum Aldinae vitiorum typographicorum.

Hannardi Gamerii Paraphrasin cum eius Scholiis et D. Wendalini Cronobachii Medici animadversionibus vulgatam Leodii 1578 in 8°, quam Fabricius memoravit in Bibl. Gr. neque Gesner vidit, neque ullus post eum editor. Sed habuit Gesner antiquiorem similis cuiusdam stupidissimi

opelli editionem, cuius hunc titulum descripsit: »Orpheus antiquissimus et optimus poëta, Philosophus Trismegistus, de Lapidibus, nunc demum Latio iure donatus. M. Hannardo Gamerio Poëta laureato interprete. Accesserunt eiusdem Hannardi scholia, quae et rei medicae studiosis utilia iucundaque futura sunt, et quae quibusdam locis obscurioribus plurimum lucis adferent. Accessit praeterea argumentum in Orphei libellum Renato Perdrierio interprete. Leodii ex officina Gualteri Morberii 1576. 4°.«

Praeterea plurimum ad poetae emendationem contulerunt Bernardus in variis suis operibus, D. Ruhnken in Epistula Critica II et in editionis Tyrwhittianae recensione, quam in Wyttenbachii Bibliothecae Criticae particulam octavam inseruit; Pierson in Verisimilibus, Schrader in Praefatione Emendationum, Slothouwer in volumine tertio Actorum Societatis Traiectinae, et quem primo loco nominare debui, Gulielmus Wiel, vir sagacissimus, qui »De Lithicorum carmine« programma scholae Bedburgensis scripsit a. 1868.

In Germanicum sermonem vertit carmen nostrum Car. Seidenadel (progr. Bruchsal. a. 1876) qui in versionis praefatione etiam de nonnullis Lithicorum locis corruptis non sine fructu disputavit, in Italicum autem sermonem comes Coriolanus Malingri di Bagnolo, cuius versio Taurini a. 1878 lucem vidit.

Scripsi Budapestini Cal. Octobr. a. 1879.

Eugenius Abel.

Δημητρίου τοῦ Μόσχου ὑπόθεσις εἰς τὸ περὶ λίθων Ὀρφέως.

Θειοδάμαντι τῷ Πριάμου συνήντησεν Ὀρφεὺς μετὰ[1]) ἑταίρων τινῶν πρὸς θυσίαν Ἡλίου, ἣν ἐτέλει κατ' ἔτος εἰς ὄρος[2]) ἀνερχόμενος· καὶ αὐτῷ τῆς νενομισμένης[3]) ταύτης ἐτησίου θυσίας τὴν αἰτίαν ἀφηγεῖται, λέγων ὑπὸ δράκοντος αὐτὸν[4]) παῖδα ὄντα ποτὲ ἀναιρεθῆναι κινδυνεύοντα καταφυγεῖν εἰς τὸ ἐκεῖ που[5]) πλησίον ἱερὸν τοῦ Ἡλίου. ὑφ' οὗ καὶ σωθέντα ὡς ὁ πατὴρ περιεποιήσατο τῆς τοῦ παιδὸς σωτηρίας κατ' ἔτος ἦγεν Ἡλίῳ θύματα. μεταστάντος δὲ ἐκείνου τῶν ἐντεῦθεν αὐτὸς Ὀρφεύς[6]) ἀντὶ τοῦ πατρὸς τῆς τοιαύτης θυσίας καθίσταται διάδοχος· ἣν νῦν ἀφοσιούμενος ἄνεισι,[7]) συμπαραλαβὼν καὶ Θειοδάμαντα. οὗτος δὲ καθ' ὁδὸν τῷ ποιητῇ περὶ δυνάμεώς τε λίθων καὶ χρήσεως διεξέρχεται, οἵτινες αὐτῶν χρήσιμοι πρὸς τῶν θυόντων κρατούμενοι, ὅπως αὐτοῖς τὰ τῶν εὐχῶν ἐξανύοιτο, καὶ οἱ πρὸς τὰς ἰοβόλους τῶν δήξεων[8]) θεραπείας. ὅθεν οἶμαι καὶ Νίκανδρος ὁ Κολοφώνιος ὕστερον ὁρμηθεὶς συνέγραψε τὰ θηριακά.

Τοῦ αὐτοῦ.[9]) Ἰστέον δέ, ὡς δύο τινὰ προοίμια τοῦ παρόν-

Demetrii Moschi hypothesis omissa est in Pal. In inscriptione B ante τοῦ Μόσχου addit Κερκυραίου; εἰς om. M.; εἰς τὸ ἑξῆς ποίημα Ὀρφέως περὶ λίθων ὑπόθεσις Δημητρίου τοῦ Μόσχου edd. 1) τῶν ante ἑταίρων omisi cum BV. 2) ὅρος V. 3) τῆς γενομένης ἐτησίου ταύτης θυσίας B. 4) αὐτόν dedi ex B., rell. αὐτόν. 5) ποῦ Hermanni editio et Tauchn. 6) ὁ ποιητής pro Ὀρφεύς et supra Θειοδάμαντί τινι συνήντησεν ὁ ποιητής scribi jubebat Tyrwh. sed recte Herm. contra: »At hoc est mentem scriptoris, non verba corrigere.« 7) ἄνεισιν P. 8) δείξεων V. 9) τοῦ αὐτοῦ om. M in spatio vacuo, et Gesn. Herm. Tauchn. qui sequentia etiam antecedentibus coniunxerunt. — »Male haec a Demetrio divisa sunt. Unicum est huius operis prooemium, quod versibus primis circiter 92 absolvitur. Colloquium inter auctorem et Theodamantem est ipsum opus; in quo primus quidem loquitur Auctor, a v. 164

τος προτίθεται ποιήματος· ἐν μὲν τῷ πρώτῳ αὐτήν τε τὴν ἀρετὴν καὶ σοφίαν ἅπασαν ἐξυμνῶν, καὶ τοὺς πάλαι τῶν ἡρώων κατ' αὐτὴν γενομένους ἐνδόξους καὶ ἰσοθέους νομισθέντας, ὧν καὶ μητέρα[10]) *τὴν ἀρετὴν προσείρηκεν. ἐν ταὐτῷ*[11]) *δὲ καὶ τῶν ἰδιωτῶν καθάπτεται, ὡς ἐπιφθόνως ἐχόντων πρὸς τοὺς τὴν ἀρετὴν διώκοντας, καὶ τούτοις ἀεὶ φιλαπεχθημόνως ἐπικειμένων. ἐν θατέρῳ δὲ ὁ πρὸς αὐτὸν καὶ Θειοδάμαντα γίνεται*[12]) *διάλογος.*

[vulg] ad v. 393 [vulg.] et sub persona Heleni a v. 394 [vulg.] ad v. 764 [vulg.] et iterum ex propria persona ad v. 766 [vulg.]. Reliqui duo versiculi sunt ipsius Auctoris, et opus claudunt.« Tyrwh. Gesner, a Moscho transversum actus, Theodamantem Priami filium, Hectoris et Cassandrae fratrem, Melanippi *ἀνεψιόν* fuisse putavit, et carminis oeconomiam adeo non intellexit, ut a v. 394 vulg. Palameden loqui et in versibus 398—412 vulg. Apollinis orationem ab eo relatam esse docuerit. Verum vidit iam ante Tyrwhittum Schrader (Emend. Praef. p. XIV) et ante utrumque notante Ruhnkenio (in recensione editionis Tyrwhittianae Bibl. Crit. P. VIII). Koene ad Greg. Cor. p. 124, qui in v. 388 vulg. *Πριαμίδαο* pro *Παλαμήδαο* scribendum esse monens carminis oeconomiam perspexisse credendus est. Gesneri errores fusius refellerunt Tyrwh. passim in notis, et Schrader l. c., quorum explicationes in re clarissima amplius non recensebo. 10) *ἡμετέρα* B. 11) *ταυτῷ* codd. et edd., nisi quod *αὐτῷ* BV. 12) *γράφεται* Eschenb. ed.

ΛΙΘΙΚΑ.

Δῶρον ἀλεξικάκοιο Διὸς θνητοῖσιν ὀπάσσαι
κεκλόμενος Μαίης ἐριούνιος ἦλθε κομίζων
υἱός, ὅπως ἂν ἔχοιμεν ὀϊζύος ἀτρεκὲς ἄλκαρ.
γηθόσυνοι δέχνυσθε βροτοί, πινυτοῖσιν ἐνίσπω,
οἷς ἀγαθὴ κραδίη, καὶ πείθεται ἀθανάτοισι·
νηπυτίοισι δ' ὄνειαρ ἀκήρατον οὐ θέμις εὑρεῖν.
τῷ δ' αὐτῷ καὶ πρόσθεν ἀγαλλομένους ἐπὶ δώρῳ
υἱά τε Λητοΐδης ἀκεσίμβροτον ἀθανάτοισιν
ἶξεν ἄγων ἐς Ὄλυμπον ἀγάννιφον, ἠδὲ σαόφρων
Παλλὰς Ἀθηναίη λαοσσόον Ἡρακλῆα·
ἆλτο δὲ καὶ Κρονίδης ταναὴν ὑπὲρ αἰθέρα Χείρων,
σευάμενος πρὸς Ὄλυμπον, ἐπεὶ μάθεν ἄμβροτα δῶρα.
ἀλλ' ἤτοι κείνους μὲν ἀμώμητοι Διὸς οἶκοι
χαίροντες δέξαντο, θεηγενέων ὄχ' ἀρίστους·
ἡμῖν δ' ἐν γαίῃ κέλεται Χρυσόρραπις ὄλβῳ
ζώειν τερπομένοισιν ἀπειρήτοις κακότητος.
ὃν δέ κεν ἀνθρώπων πεπνυμένον ἦτορ ἀνώγῃ
ἐς πολυήρατον ἄντρον ἐσελθέμεν Ἑρμείαο,
ἔνθ' ὅγε παντοίων ἀγαθῶν κατέθηκεν ὅμιλον,
αἶψά κεν ἀμφοτέρῃσιν ὀνείατα πολλὰ κομίζων
οἴκαδ' ἀποστείχοι, προφυγὼν πολύδακρυν ὀϊζύν·
οὐδέ ἑ νοῦσος ἄκικυς ἐνὶ μεγάροισι δαμάσσει,
οὐδ' ὅγε δυσμενέων ποθ' ὑποτρέσσας μένος αἰνὸν
ἂψ ἀναχωρήσει, προλιπὼν ἐριγηθέα νίκην·
οὐδέ οἱ ἀθλητῆρι κονισσαμένῳ ἐν ἀγῶνι
ἀντιβίην τινὰ θυμὸς ἐφορμήσει μενεαίνειν,

οὐδ' εἰ χάλκεα γυῖα καὶ ἄγναμπτον σθένος ἀνὴρ
ἄντικρυ στεφάνοιο πόθῳ κομίσας ἐριδαίνοι.
ναί μιν καὶ θήρεσσιν ὀρεσκῴοισι λέοντα
δεινὸν καὶ λαοῖσιν ἐοικότα δαίμονι τεύξω.
καί οἱ καὶ βασιλεῦσι διοτρεφέεσσιν ὀπάσσω
ῥεῖα καὶ ἀλλοδαποῖσι μετ' ἀνθρώποισι τίεσθαι.
τὸν δὲ καὶ ἠΐθεοι τερενόχροες ἱμερτῇσιν
αἰὲν ἐφορμήσουσι περιπτύσσειν παλάμῃσι,
καὶ μαλακὴ χρύσειον ἐπὶ λέχος αἰὲν ἐρύσσει
ἄλληκτον κούρη ἐπιϊεμένη φιλότητος.
εὐχομένου τε πρὸς οὖατ' ἀφίξεται αἰὲν ἐόντων
εὐχή· καὶ πόντοιο κυκωμένου οὐκ ἀλεγίζων
βήσετ' ἐπὶ τραφερὴν χθόν' ἀκυμάντοισι πόδεσσι.
τὸν καὶ λῃϊστῆρες ἀνάρσιοι οἷον ἐόντα
φεύξονται· καὶ δμῶες ὀϊόμενοι πατέρ' εἶναι
τίσουσιν, καὶ οἶκον ἑοῦ στέρξουσιν ἄνακτος.
ἴδμεναι αἴκ' ἐθέλῃσι, δαήσεται, ὅσσα τε φῶτες
κρυπτάδια σφετέρῃσιν ἐνὶ φρεσὶ μηχανόωνται,
ὅσσα τε κεκλήγασι μετά σφισιν ἠεροφοῖται,
ἀνθρώποις ἄφραστον ἰαχχάζοντες ἀοιδήν,
οἰωνοί, μεγάλοιο Διὸς κραιπνοὶ ὑποφῆται.
ῥοῖζόν τε στῆσαι χαμαὶ ἐρχομένοιο δράκοντος
εἴσεται, ἠδ' ὄφεων ἰὸν σβέσαι ἑρπυστήρων.
δώσω οἱ καὶ φῶτα χόλῳ πίπτοντα σελήνης
ῥύσασθαι, καὶ νοῦσον ἀταρτηρὴν ἐλέφαντος·
καὶ ψυχὴν ἐλάσαι τεθνηότος, ᾗ κεν ἐρεμνοῦ
ἐξ Ἄϊδος προμολοῦσα ποτιχρίμπτηται ἑκάστῳ.
ἄλλαι ἀπειρέσιοι πολυμήτιος Ἑρμείαο
δωτῖναι κομίσαντος ἐνὶ σπήλυγγι κέονται,
ἄμβροτοι, ἀτρεκέες, ῥίμφα πρήσσουσαι ἕκαστα·
τάων ἡμίθεός τε καὶ ὄλβιος ὅς κ' ἐφίκηται.
τὰς ἐμὲ κηρύσσειν λαοσσόος Ἀργειφόντης
ἀνθρώποισιν ὅρινε, μελιγλώσσοιο κελεύσας

φθόγγον ἀπὸ στήθεσφιν ἀοιδῆς γηρύσασθαι.
Ἀλλ' οὐ πάγχυ βροτοῖσι σαοφροσύνης ἀλεγίζειν
ἵμερος, αἶψα δέ, πρέσβα, σ' ἀλιτροσύναις ἀτίουσι·
μητέρα δ' ἡρώων ἀρετὴν ἀπάτερθε κλύοντες
προτροπάδην φεύγουσιν, ἀοσσητῆρα δὲ μόχθον,
μόχθον ἀοσσητῆρα βίου μάλα πεφρίκασιν.
οὐδέ σφι χρείων ἐνὶ δώμασιν ὄλβος ὁμιλεῖ,
οὐδέ τις οἶδε θεοῖς ὀαριζέμεν ἀθανάτοισιν.
ἐκ δ' οἵγε πτολίων τε καὶ ἀγρῶν ἤλασαν ἐσθλὴν
— ἆ δειλοί — σοφίην, Ἐριούνιον ὑβρίζοντες.
ὤλετο δὲ προτέροις πεπονημένον ἡμιθέοισιν
ἔργον· ὃ δ' ἀργαλέος καὶ ἀπεχθὴς αὐτίκα πᾶσιν,
ᾧ κεν ἐπωνυμίην λαοὶ τεύξωσι μάγοιο.
καί ῥ' ὃ μὲν ἐν κονίῃσιν ὑπ' ἄορι κρατὸς ἀμερθεὶς
λευγαλέῳ θανάτῳ δῖος φὼς ἐκτετάνυσται·
οἳ δ' ἴκελοι θήρεσσιν, ἀΐδριες ἠδ' ἀδίδακτοι
χήτεϊ δαιμονίοιο νοήματος, οὔθ' ὑπ' ἀρωγὴν
θεσπεσίην φυγέτην ὀλεσιμβρότου ἐκ κακότητος,
οὔτε τι θέσκελον ἔργον, ὅ κεν μάλα θαυμάζοιτο,
ἴσασ'· ἀλλὰ σφιν νεφέλη πραπίδεσσι κελαινὴ
ἀμφιπεριπλεχθεῖσα βαδιζέμεν ἀνθεμόεντα
εἰς ἀρετῆς λειμῶνα πολυστεφάνοιο μεγαίρει.
ἀλλ' ἐμέθεν στεῦμαι κειμήλια πειθομένοισιν
ἀφνειοῦ χρυσοῖο πολὺ προφερέστερα δείξειν·
φῶτα δὲ δίζημαι ταλακάρδιον, ὅς κεν ἑκάστου
ἐμμεμαὼς πειρῷτο, μενοινήσαι τε, κάμοι τε,
ὅς τε διδάσκηται, καὶ ὃς εἰδότας ἐξερεείνῃ.
οὐ γὰρ ἄτερ καμάτοιο τέλος μύθοισι καὶ ἔργοις
εὐρύοπα Κρονίδης ἐθέλει δόμεν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸν
ἐς δύσιν ἀσθμαίνοντες ἀν' αἰθέρα λαμπετόωσαν
ἠέλιον φαέθοντα σὺν ἅρματι πῶλοι ἄγουσι.

Μᾶλλον ἐγὼ πινυτοῖο παραίφασιν ἀνέρος εὑρὼν

τέρψομαι, ἧπερ χρυσὸν ἁπάντων κοίρανον ἀνδρῶν.
Ἠελίῳ γὰρ ἄγων ἱερήιον ἀντεβόλησα
ἀγρόθεν ἄστυδ' ἰόντι περίφρονι Θειοδάμαντι·
καί μιν ἑλὼν χερὶ χεῖρα προσηύδων ὧδ' ἐπέεσσιν·
Ἐς πόλιν, εἰ μὴ πάμπαν ἐπισπέρχωσιν ἀνάγκαι,
ῥηιδίως σοι, ἑταῖρε, καὶ αὔριον ἔσσεθ' ἱκέσθαι·
νῦν δέ σέ μοι στείχοντι μετ' εἰλαπίνην θεὸς αὐτὸς
ὦρσεν ὑπαντιάσαι· τῷ μοι πρόφρων ἐπίνευσον
ἑσπέσθαι. θυσίαι δ' ἱεροπρεπέες τελέθουσιν,
ἃς ἀγαθοὶ ῥέζουσι βροτοί· γάνυται δὲ φίλον κῆρ
ἀθανάτων, εὖτ' ἂν σφι χοροὺς ἀνάγωσιν ἄριστοι.
ἄξω δ' οὐ μακρὴν ἐς ἀταρπιτόν· εἰσοράᾳς γὰρ
ἡμετέρων με κιόντα πρὸς ἀγρῶν ἀκρώρειαν.
ἔνθα νεογνὸς ἐὼν ἔτλην ποτὲ μοῦνος ἀνελθεῖν,
λαιψηρὼ πέρδικε μετασπόμενος προφυγόντε·
οἳ δ' ἤτοι εἵως μὲν ἀκούων οὔνομ' ἕκαστος
ἱστάμενος μίμνασκεν, ὀρεξάμενον δὲ δοκεύσας,
πρὶν μάρψαι χείρεσσιν, ἀλυσκάζων προφύγεσκεν.
αὐτὰρ ἐγὼ σπουδῇ κεν ἐπὶ στόμα κάππεσον ἐλθών·
ἂψ δ' αὖτις γαίηθεν ἀναΐξας ἐδίωκον.
ἀλλ' ὅτε δὴ κορυφήνδε μετασπόμενος κίον ἄκρην,
οἳ μὲν ἄρ' ἐξαπίνης ἰαχὴν ὀξεῖαν ὀρόντε
αἰγανέης ἔσσυντο θοώτερον ἠὲ βελέμνου
ὑψίκομον ποτὶ φηγόν, ἐπεσσύμενον προϊδόντε
αἰνὸν ὄφιν πετάσαντα γένυν πλείην θανάτοιο.
τὸν δ' ἐγὼ ἐγχριμφθεὶς ὑπεναντίον ἀΐξαντα
οὐκ ἴδον· ὀφθαλμοὶ δέ μοι ὀρνίθων λελίηντο·
πρίν περ ἀναστήσαντος ἀπὸ χθονὸς αὐχένα δεινὸν
ἐφρασάμην ἤδη τε δέμας μεμαῶτα λαφύξαι.
ἔνθ' εἴ τις σπεύδοντα παλίσσυτον εἰσενόησεν,
οὔτε με περδίκεσσιν ἀελλοπόδεσσιν ἕπεσθαι,
οὔτε με νηπιάχοισιν ὀΐσατο ποσσὶ φέρεσθαι.
κέκλετο γάρ μοι δεῖμα τανύπτερον αἰετὸν εἶναι,

καὶ πνοιὴν ἀνέμου, παρὰ γὰρ ποσσὶν κακὸν ἦεν.
πολλάκι δ' εἵματος ἄκρου ἐπιψαύεσκεν ἀκωκαῖς·
καί κεν ὑπὲρ μοῖράν με πελώριος ἀμφέχανεν θήρ,
εἰ μή μοι νόος ὦρτο θοῶς ἐπὶ βωμὸν ὀροῦσαι,
τόν ῥα παλαιότεροι Φαεσιμβρότῳ ἱδρύσαντο.
τῷ δ' ἄῤ ἔπι τρύφος αὖον ἐλαϊνέης ἐλέλειπτο
σχίζης, ἥν τε μαρανθὲν ἀδηφάγον ἐξέλιπεν πῦρ.
τὴν ἐγὼ ἁρπάξας ὀλοοῦ κατένωπα δράκοντος
ἐστρέφθην. μαίμησε δ' ὀρεσκῴου μένος αἰνὸν
μάρνασθαι, μεμαῶτα ἰδών. εἱλεῖτο δὲ πυκνῶς,
γνάμπτων εὐκύκλως ταναὴν ῥάχιν· αὐτὰρ ἐπ' ἄλλῳ
ἄλλος, ἔπειτα δέ τ' ἄλλος ἑλισσομένου τροχὸς ἦεν·
ἠδ' ἔτι καὶ βωμοῦ ὕπερ αὐχένας ἠέρταζε
συρίζων βοόωντος ἐμῆς πολὺ μεῖζον ἀϋτῆς.
καὶ τύπτων ἄρρηκτον ὀρεσκῴοιο κάρηνον
ἀμφ' αὐτῷ θραύεσκον ὑπέκπυρον ὄζον ἄκικυν·
οὐδ' ἄρα μόρσιμος ἦα δαφοινῷ θηρὶ δαμῆναι.
τοὔνεκεν αἰπολίοισιν ἀπόπροθι βοσκομένοισιν
ἑσπομένω δύο πατρὸς ἐμοῦ κύνε κεκλήγοντα
γνόντες ἐπεδραμέτην· μάλα γάρ σφισι μείλιχος ἔσκον.
οἳ μὲν ἄρ' ὑλάσσοντες ἐπέδραμον· αὐτὰρ ὅγ' αἶψα
ἀντίον ἔσσυτο τοῖϊν· ἐγὼ δ' ἐς γαῖαν ὀρούσας
προτροπάδην, ὥς τίς τε Διὸς γαμψώνυχα φεύγων
αἰετὸν ἐν πυκινοῖσι λάθῃ θάμνοισι λαγωός,
τῷ ἴκελος μήλοισι μιγεὶς ὀλοοῦ ἀπὸ θηρὸς
ἐκρύφθην, μέσσοισιν ἐνὶ πτήξας ἐρίφοισιν.
ὄφρα μὲν οὖν ἀκάκητα πατὴρ ἐμέθεν ζώεσκεν,
αἰεὶ μόσχον ἄγεσκεν ἐμὸν πρὸς ἀμύντορα βωμόν,
τίνων Ἠελίῳ ζωάγρια παιδὸς ἑοῖο·
αὐτὰρ ἐπεὶ μοῖραί μιν ἀπήγαγον ἠελίοιο,
αὐτὸς ἐγὼν ἀγέληθεν ἐλάσσας πίονα μόσχον
εἰαρινόν, θαλέθοντα νεήνιδος οὔθατι μητρός,
ἔρχομ' ἐς ἀκρώρειαν, ἄγων χορὸν ἡδὺν ἑταίρων·

σὺν δέ σφιν καὶ τῷδε δρακοντοφόνῳ κύνε βήτην
αὐτομάτω· γλυκερὴ δὲ πέλει περὶ βωμὸν ἄνακτος
τερπωλὴ, χλοερὸν τε πέδον, μαλακαί τ' ἔπι ποῖαι,
καὶ λασίαις πτελέῃσιν ὕπο σκιή· ἄγχι δ' ἄρ' αὐτῶν
ὕδωρ ἀέναον λισσῆς ὑπὸ πυθμένι πέτρης
λευκὸν ἀναβλύζον κελαρύζεται εἴκελον ᾠδῇ.
ἴομεν· οὔτοι δαῖτα θεῶν θέμις ἀρνήσασθαι.
Ὣς ἐφάμην. ὃ δέ μ' ὧδε προσηύδα δαιμόνιος φώς·
Ἀλλά σε μὲν κρείων Φαεσίμβροτος ἐξ ἀλεγεινῆς
αἰὲν ἄγοι κακότητος, ἀδακρύτοιό τε πέμποι
ὄλβου πρὸς μέγα δῶμα φιλοφροσύνης ἕνεκα σφῆς.
οὐδὲ μὲν οὐδέ σ' ἐγώ περ ἀμοιβῆς αὐτὸς ἀμέρσω·
ἀλλ' ἐπεὶ οὖν ἄξων ἱερήϊον εἰσαναβαίνεις,
ὄφρα τοι εὐχομένοιο κλύοι θεός, ἐγγυαλίξω.
Κρύσταλλον φαέθοντα διαυγέα λάζεο χερσὶ
λᾶαν, ἀπόρροιαν πυριφεγγέος ἀμβρότου αἴγλης·
αἰθεῖ δ' ἀθανάτων μέγα τέρπεται ἄφθιτον ἦτορ·
τόν κ' εἴπερ μετὰ χεῖρας ἔχων παρὰ νηὸν ἵκηαι,
οὔτις τοι μακάρων ἀρνήσεται εὐχωλῇσι.
κέκλυθι δ' ὄφρα μάθοις μένος ἀργεννοῖο λίθοιο.
εἰ γὰρ ἄτερ κρατεροῦ ἐθέλοις πυρὸς ἐκ φλόγας ὄρσαι,
κέκλομαι αὐαλέων μιν ὑπὲρ δαΐδων καταθεῖναι·
αὐτὰρ ὅγ' ἠελίου κατεναντίον αὐγάζοντος
αὐτίχ' ὑπὲρ δαΐδων ὀλίγην ἀκτῖνα τανύσσει.
ἡ δ' ὅτε καρφαλέης τε θίγῃ καὶ πίονος ὕλης,
καπνόν, ἔπειτα δὲ πῦρ ὀλίγον, μετὰ δὲ φλόγα πολλὴν
ὄρσει· τὴν δ' ἄρα φασὶ παλαιγενέες ἱερὸν πῦρ.
τάων οὐχ ἑτέρης μᾶλλον φλογὸς ἔλπομ' ἔγωγε
ἀθανάτοις οὕτω κεχαρισμένα μηρία καίειν.
πρὸς δ' ἔτι τοι καὶ τοῦτο, φίλος, μέγα θαῦμα πιφαύσκω·
αὐτὸν ὅτις πέλεται φλογὸς αἴτιος, αἴκε μάλ' ὦκα
ἐκ πυρὸς ἁρπάξῃς, ψυχρὸς πέλει ἀμφαφάασθαι,
ἀμφὶ δὲ καὶ νεφροῖσι δεθεὶς κάμνοντα σαώσει.

Δεύτερον εὐχομένῳ τοι ἀρηγόνα λᾶαν ὀπάσσω,
θεσπεσίοιο γάλακτος ἐνίπλεον, ἠΰτε μαζὸν
πρωτοτόκου νύμφης ἢ μηκάδος οὐθατοέσσης·
τόν ῥα παλαιγενέες μὲν ἀνακτίτην ἀδάμαντα
κλεῖον, ὅτι γνάμπτει μακάρων νόον, ὄφρα θυηλὰς
ἀζόμενοι ἐθέλωσιν ἐπιχθονίους ἐλεαίρειν·
οἱ δ' ἄρα μιν λήθαιον ἐφήμισαν, οὕνεκεν αἰεὶ
μεμνῆσθαι κακότητος ὀϊζυρῆς ἀπερύκει
θνητοὺς ἀθανάτους τε· νόον δ' ἐριούνιον εἶναι
θέλγει ἐποτρύνων ἀγανὰ φρεσὶ βουλεύεσθαι.
ἄλλοι δ' ἐσκέψαντο γαλακτίδα φέρτερον εἶναι
κικλήσκειν πέτρην, ὅτι τοι τρίψαντι γάλακτος
ἐκπρορέει λευκοῖο πανείκελος ἔνδοθεν ἰχώρ.
πεῖρα δέ τοι καὶ τοῦδε παρέσσεται, αἴκ' ἐθέλησθα.
οὔθατα γὰρ μήλων ὅτε κεν μινύθοντα ἴδηαι,
πῶς ἔρξεις, φίλε τέκνον, ἐπὴν ἐρίφοισι τεοῖσιν,
οὓς ποτε θῆρα πέλωρον ὑπεκπροφυγὼν ἱκέτευσας,
τοῖσι παρασταίης τετληόσιν, οἱ δ' ἐνὶ σηκῷ
ἀμφί σε λεπταλέοι γοερὸν περιμηκήσωνται;
τῶν μὲν ἀκηχεμένας ἐπιτέλλεο μητέρας αἶψα
λούειν πηγάων κυαναυγέσιν ἐν δίνῃσι·
στήσας δ' ἠελίου κατεναντίον ἀντέλλοντος,
ἁγνίζειν μὲν πρῶτον ἐποιχόμενος περὶ πάσας,
ἅλμην δ' ἐν κρητῆρι καὶ ἄλφιτα λεπτὰ λίθοιο
χευάμενος, διὰ πῶϋ καὶ αἰγῶν ἔρχευ ὅμιλον,
ῥαίνων καρποφόρῳ λάσιον κατὰ νῶτον ἑκάστης
θαλλῷ· ταὶ δ' ἄρα πᾶσαι ἰαινόμεναι περὶ σηκοὺς
ἐξαπίνης μετὰ τέκνα φερεγλαγέες στιχόωνται.
οἱ δ' ἄρ' ὑπαὶ μαζοῖσι κορεσσάμενοι γαλαθηνοὶ
σκιρτηθμῶν ἐξαῦτις ἀναμνήσοντ' ἀγέρωχοι.
σὴν δὲ μελικρήτοιο μετὰ γλυκεροῖο μιγέντα
ὄρνυε πινέμεναι νύμφην, ἵνα νήπιον υἷα
μαστοῖσιν μεθύοντα παρ' ἀενάοισι κομίζῃ.

ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐχένι παιδὸς ἀερτάζουσα τιθήνη
λᾶαν ἐρητύσει κακομήτιος ὄσσε Μεγαίρης·
καὶ δέ σε καὶ βασιλῆες ἀμύμονες αἰδέσσονται
ἐν χερὶ λᾶαν ἔχοντα καὶ ἄπλετα φῦλ' ἀνθρώπων·
ἀθάνατοι δὲ μάλιστα θεοὶ καταθύμια σεῖο
πάντα τελευτήσουσιν ἐπ' ἀράων ἀΐοντες.
Χρὴ δὲ καὶ εὐπέταλον τετραυγέα λᾶαν ἔχοντας
ἀρᾶσθαι παρὰ βωμὸν ἐναιρομένης ἑκατόμβης.
Εἰ καὶ δενδροφύτοιο φέροις τρῦφος ἐν χερὶ πέτρης
μᾶλλόν κεν θάλποιτο θεῶν νόος αἰὲν ἐόντων.
δένδρεα γὰρ μάλα πολλὰ κατόψεαι ὡς ἐνὶ κήπῳ
ἀνθεμόεντι κλάδοισιν ἐπασσυτέροις κομόωντα.
τοὔνεκά οἱ καὶ φῶτες ἀχάτῃ δενδρήεντι
θῆκαν ἐπωνυμίην, ὅτι οἱ τὸ μὲν ἔπλετ' ἀχάτου,
ἄλλο δ' ἔχει λασίης ὕλης δέμας εἰσοράασθαι.
τὸν δὲ τεοῖσι βόεσσιν ἀνασχίζουσιν ἄρουραν
ἀμφὶ κέρα δοιὼ βαλέειν, ἢ καρτερὸν ἀμφὶς
ὦμον ἀροτρεύοντος ἀτειρέος ἀγροιώτου·
καί κεν ἀπ' οὐρανόθεν σταχυοπλόκαμος Δημήτηρ
μεστὸν ἴοι φερέκαρπον ἐς αὔλακα κόλπον ἔχουσα.
Σκέπτεο, καὶ θηητὸν ἔχων ἐλάφοιο πέλαζε
ἀθανάτοισι κέρας· ποτὶ γὰρ νόος οὐρανιώνων
μειδιάει φύσεως πολυδαιδάλου ἔργον ἰδόντων·
ἤτοι μὲν κέρας ἐστί, ταναύποδος οἷα φύονται
ἐκ κεφαλῆς ἐλάφοιο· φύει γε μὲν οὔποτε κόρσῃ
πέτρην, ἀλλ' ἔμπης πέλεται στερεὴ τόγε πέτρη·
οὐ δέ κεν ἂν γνοίης κέρας ἀτρεκές, ἢ λίθος ἐστί,
πρίν κέ μιν ἀμφαφόων εὕρῃς νημερτέα λᾶαν.
αἰεί τοι θήσει λασίην ἐπὶ κράατι λάχνην,
εἰ καὶ ψεδνοκάρηνος ἔοις· εἰ γάρ μιν ἐλαίῳ
— — — — — — — — — — — —
τριβόμενον τρίβειν κροτάφους πάντ' ἤματα σεῖο,
αἱ δὲ νέαι περὶ βρέγμα τεὸν τρίχες ἀνθήσουσι.

πρωτόγαμον δ' αἰζηὸς ἄγων ἐς δέμνια κούρην
τερπωλῆς ἐρατῆς ἐπιμάρτυρα τόνδε φέροιτο
λᾶαν· ὃ δ' ἀρρήκτοισιν ὁμοφροσύνῃσιν ἅμ' ἄμφω
ὕστατον ἐς γῆρας καὶ ἐς ἤματα πάντα καθέξει.
Ποιμένι δ' ἀγραύλων ταύρων, Διὸς αἰγιόχοιο
υἱέϊ κισσοχίτωνι, λίθον καταθύμιον εἶναι
βάρβαρον ἀγγέλλω, Συριηγενέος κελαδεινοῦ
ὕδασιν Εὐφρήταο διαινόμενον ζαμίλαμπιν·
ὅς τοι φυταλιῆς ἕνεκεν ῥέξαντι θυηλὰς
κλήμασιν αὐτίκα σεῖο φερεσταφύλοισιν ἀλωὴν
ἀμφιέσας πολλόν τοι ἀφύσσασθαι μέθυ δώσει.
Καὶ γλαφυρὴν κομίσας ἐαρόχροον αἴκεν ἴασπιν
ἱερά τις ῥέζῃ, μακάρων ἰαίνεται ἦτορ,
καί οἱ καρφαλέας νεφέλαις κορέσουσιν ἀρούρας·
ἥδε γὰρ αὐχμηρῇσιν ἄγει πολὺν ὄμβρον ἀρούραις.
Λύχνι, σὺ δ' ἐκ πεδίου ῥόθιόν τ' ἀπόεργε χάλαζαν
ἡμετέρου καὶ κῆρας, ὅσαι στιχόωνται ἐπ' ἀγρούς·
καί σε γὰρ ἀθανάτων φιλέει νόος, ἐκ δ' ἄρα βωμῶν
ἠΰτε περ κρύσταλλος ἄνευ πυρὸς ἐκ φλόγα πέμπεις·
ἐν δέ σοι ἀντίπαλον κεῖται μένος· ὁππότε δὴ πῦρ
νηδὺν ἀμφιέσῃσιν ἐνιπλείοιο λέβητος,
ψυχρὸν ἐπειγομένοιο πυρὸς μένει ἔνδοθεν ὕδωρ·
εἰ δέ τις ἐν ψυχρῇσι λίπῃ κονίῃσι λέβητα,
παφλάζει κρατεροῖο κυκώμενον ἔνδοθι χαλκοῦ.
Ἐσθλοὶ δ' αὖτ' ἐπὶ τοῖσι καὶ ὑαλοειδέες εἶναι
κλείονται θνητοῖσι θυηπολέουσι τόπαζοι.
Φημὶ δέ τοι τέρπειν καὶ ὀπάλλιον οὐρανίωνας
ἀγλαόν, ἱμερτοῦ τέρενα χρόα παιδὸς ἔχοντα·
καί ἑ καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἀοσσητῆρα τετύχθαι.
Καὶ πίτυος δακρύοισι λίθου μένος ὀψιανοῖο,
καὶ σμύρνην μίσγειν εὐώδεα, καὶ φολίδεσσιν
ἀργυφέαις λεπιδωτὸν ἀποστίλβοντα κελεύω.
αὐτίκα γάρ τοι ταῦτα πυρὸς καθύπερθε πάσοντι

ἀθάνατοι δώσουσι θεοπροπίας ἀγαθῶν τε
ἐσσομένων, λυγρῶν τε· καὶ εἴσεαι ἅσσ' ἐθέλησθα.
καὶ νεύρων ἀλεγεινὰ πάθη λεπιδωτὸς ἀμύνει.
Δοιὼ δ' Ἠελίου χρυσότριχε λᾶε πέλονται,
ἄμφω θεσπεσίω· θάμβος δέ τοι ἔσσετ' ἰδόντι.
ἀμφοτέροις ἀκτῖνες ἐτήτυμοι ἐμπεφύασιν
ὀρθαί, λαμπετόωσαι· ἰδεῖν γε μὲν οἷον ἔθειραι,
εἶδος δέ σφι λίθων ἄλλων· τὸν μέν τε νοήσεις
κρύσταλλον λευκήν· εἰ δ' οὐκ ἔχεν ἔνδον ἐθείρας,
κρύσταλλός κεν ἔην· ὃ δὲ χρυσολίθῳ δέμας ἄντην
εἴκελος εἰσιδέειν· εἰ δ' οὐκ ἔχεν οὐδ' ὅγ' ἐθείρας,
χρυσόλιθός κεν ἔην· ἀτὰρ ἐσθλὼ φημὶ τετύχθαι.
ἐν γάρ σφιν μέγα δή τι φερέσβιος ἔμβαλε πνεῦμα
Ἠέλιος, ῥέζειν ἐρικυδέας αὐτίκα φῶτας
σεμνοτέρους τ' ἰδέειν· καί τοι σέβας ἔσσεται αὐτῶν.
αἶψα γὰρ ἡρώων σφιν ἐπέρχεται εἶδος ἀγαυόν,
οἵ κε θεοῦ μέγα δῶρον ἐπισταμένως φορέωσι.
Τόλμα δ' ἀθανάτους καὶ ἐνηέϊ μειλίσσεσθαι
μαγνήσσῃ· τὴν δ' ἔξοχ' ἐφίλατο θούριος Ἄρης,
οὕνεκεν, ὁππότε κεν πελάσῃ πολιοῖο σιδήρου,
ἠΰτε παρθενικὴ τερενόχροα χερσὶν ἑλοῦσα
ἠΐθεον στέρνῳ προσπτύσσεται ἱμερόεντι,
ὣς ἥγ' ἁρπάζουσα ποτὶ σφετερὸν δέμας αἰεὶ
ἄψ πάλιν οὐκ ἐθέλει μεθέμεν πολεμιστὰ σίδηρον.
ἤτοι μέν μίν φασι καὶ Ἠελίοιο πέλεσθαι
ἀμφίπολον κούρης, ὅτε κεν θέλγητρα παλύνῃ·
καί μιν ὑπερθύμοιο τεκοκτόνος Αἰήταο
κύδηνεν κούρη πολυμήχανος. αὐτὰρ ἔγωγε
σῆς ἀλόχου κέλομαί σε δαήμεναι, εἰ ἔθεν ἁγνὸν
ἀνδρὸς ἀπ' ἀλλοτρίοιο λέχος καὶ σῶμα φυλάσσει.
ἐς γάρ μιν κομίσας ὑπὸ δέμνια κάτθεο λάθρῃ
χείλεσιν ἀείδων θελξίμβροτον ἀτρέμας ᾠδήν·
ἡ δὲ κατακνώσσουσα καὶ ἡδέϊ περ μάλ' ἐν ὕπνῳ

ἀμφί σε χεῖρ' ὀρέγουσα ποτιπτύσσειν μενεαίνει·
εἰ δέ ἑ μαχλοσύνῃσιν ἐλαύνοι δῖ' Ἀφροδίτη,
ὑψόθεν ἐς γαῖαν τετανύσσεται ἐκπροπεσοῦσα.
καὶ δοιὼ μάγνησσαν ἀδελφειὼ φορεόντων
θυμὸν ἀπειρεσίης φυγέειν ἔριδος ποθέοντε·
καὶ λαοὺς ἀγορήνδε συναγρομένους ὀπὶ καλῇ
θέλξεις, ἐν στήθεσσιν ἄγων μελιηδέα πειθώ.
καί τοι πολλά κεν ἄλλα δυνησόμενος καταλέξαι
θέσκελα τοῖο λίθοιο, τί τοι πλέον οὐρανιώνων
φθέγγωμαι; τῶν αἶψα καὶ ὑψόθι περ μάλ' ἐόντων
ἦτορ ἐπιγνάμπτει καὶ ἐφέλκεται, ὄφρα κε σεῖο
ὦκα μάλ', ὥστε τοκῆες, ἐέλδωρ ἐκτελέσωσιν.
ἀλλ' ἤτοι τάδε μὲν καὶ ἐπαυτίκα πειρηθῆναι
πάντα μάλ', ὅσσ' ἀγόρευσα, παρέσσεται, εἴ κ' ἐπὶ βωμὸν
ἔλθωμεν. καὶ γάρ τοι ἐπισπόμενός μοι ὅγ' ἀνὴρ
ὤμοισι κρατεροῖσι λίθων φέρει αἰόλον ὕλην.
Νῦν δ' ἐπεὶ ἀτραπιτοῖο πολὺ πλέον ἄμμι λέλειπται,
σεῖο δ' ἔτι κραδίην κλονέει μέγα δέργμα δράκοντος,
μάνθανε καὶ δολιχῶν ὄφεων μὴ δειδέμεν ἰούς.
τρίψαι γὰρ λεπτὴν ὀφιήτιδα κέκλεο πέτρην,
ἥν ποτέ τις κρατεροῖσι πεπαρμένος ἔλθῃ ὀδοῦσι,
καί μιν ἐφ' ἕλκεϊ πάσσε· καὶ ἀτρεκὲς ἔσσετ' ὄνειαρ.
σὺν δὲ καὶ ὀστρίτην οἴνῳ λίθον ἐντρίψαντας
ἀκρήτῳ κέλομαι πίνειν ὀδυνήφατον εἰδώς.
Καὶ σέο, δαιμονίη, μεμνήσομαι αὐτίκα, πέτρη,
αὐτοκασιγνήτη πολιῆς καὶ ὁμώνυμ' ἐχίδνης·
ἦ ῥά ποτ' εἰναετῆ λώβην ἀμενηνὸν ἔθηκας
ῥίμφα Φιλοκτήταο Μαχαονίης ὑπὸ τέχνης.
οὐ μέν πως κείνην Ποιάντιος ἔλπετο θυμῷ
νοῦσον ὑπεκφεύξεσθαι ἀταρτηρὴν ποθέων περ·
ἀλλ' ὅγ' ἀλεξικάκοιο μαθὼν παρὰ πατρὸς ἀρωγήν,
λᾶαν ὅτις κ' ἀκέοιτο βαλὼν ἔπι φάρμακα μηρῷ,
σεῦεν ἐπὶ Τρώεσσιν Ἀλεξάνδροιο φονῆα·

τόν ῥα μεθ' ὑσμίνην ἧκειν ποσὶν ἀρτεμέεσσι
Πριαμίδης Πάρις αὐτὸς ἀποθνήσκων περ ἀπίστει.
ἔκτανε δ' ἠπεροπῆα Πάριν Ποιάντιος ἥρως,
κεκλομένου Δαναοῖς Ἑλένου Τροίηνδε κομίσσαι
λοιγὸν ἀδελφειοῖο μιαιφόνον ἐκ Λήμνοιο.
τῷ γὰρ Ἀπόλλων Φοῖβος ἔχειν λίθον αὐδήεντα
δῶκε, σιδηρίτην νημερτέα· τόν ῥα βροτοῖσιν
ἥνδανεν ἄλλοισιν καλέειν ἔμψυχον ὀρείτην,
γυρόν, ὑποτρηχύν, στιβαρόν, μελανόχροα, πυκνόν·
ἀμφὶ δέ μιν κύκλῳ περί τ' ἀμφί τε πάντοθεν ἶνες
ἐμφερέες ῥυτίδεσσιν ἐπιγράβδην τανύονται.
ἤματα μὲν τρί' ἐφ' ἑπτὰ βίην Ἑλένοιο πέπυσμαι
θηλυτέρης τε λέχος φεύγειν καὶ κοινὰ λοετρά,
καὶ μίμνειν ἀμίαντον ἐδωδῆς ἐμψύχοιο·
ἀενάῳ δ' ἐνὶ πέτρον ἐχέφρονα πίδακι λούων
φάρεσιν ἐν μαλακοῖσιν ἅτε βρέφος ἀλδήσασκε,
καὶ θεὸν ὣς λιπαρῇσιν ἀρεσσάμενος θυσίῃσι
λᾶαν ὑπερμενέεσσιν ἀοιδαῖς ἔμπνοον ἔρδεν.
ἐν καθαρῷ δὲ φάος μεγάρῳ λύχνοισιν ἀνάπτων,
χερσὶν ἑαῖς ἀτίταλλε, θεουδέα πέτρον ἀείρων,
μητέρι νήπιον υἱὸν ἐοικὼς ἀγκὰς ἐχούσῃ.
καὶ σὺ δ', ἐπὴν ἐθέλῃς ὄπα δαιμονίην ἐπακοῦσαι,
ὧδ' ἔρδειν, ἵνα θαῦμα μετὰ φρεσὶ σῇσι δαείῃς·
ὁππότε γάρ μιν πάγχυ κάμῃς ἐνὶ χείρεσι πάλλων,
ἐξαπίνης ὄρσει νεογιλοῦ παιδὸς ἀϋτὴν
μαίης ἐν κόλπῳ κεκληγότος ἀμφὶ γάλακτι.
χρὴ δέ σε τετληῶτι νόῳ ἐπακουέμεν αἰεί,
μήπως ἠπεδανοῖο λυθεὶς ὑπὸ δείματος ἔξω
ἐκ χειρῶν οὐδάςδε βαλὼν χόλον αἰνὸν ὀρίνῃς
ἀθανάτων. τόλμα δὲ θεοπροπίην ἐρεείνειν·
πάντα γὰρ ἐξερέει νημερτέα. καί μιν ἔπειτα
πλησίον ὀφθαλμῶν, ὅτε κεν λήγῃσι, πελάσσας
δέρκεο· θεσπεσίως γὰρ ἀποψύχοντα νοήσεις.

τῷδε μὲν Ἀτρείδῃσιν ἁλώσιμον ἔφρασε πάτρην
Λαομεδοντιάδης, φοιβήτορι λᾶϊ πιθήσας.
σοὶ δέ τι καὶ σθένος ἄλλο σιδηρίταο πιφαύσκω·
ἑρπετὰ γὰρ δὴ πάμπαν ὑποτρομέοντι ἔοικας.
σεῖο δ' ἔχεν πολὺ μεῖζον ἀκοίμητόν τε νόοιο
δεῖμα Φιλοκτήτης μεμνημένος αἰὲν ἐχίδνης.
τοὔνεκα Πριαμίδαο σαόφρονος οὔποτε νόσφιν
ἤθελεν ἔρχεσθαι, γουνούμενος, ὄφρα τιν' εἴπῃ
θαλπωρήν, εἴ πέρ ποτ' ἐπὶ χθόνα μητέρα θηρῶν
ἔρχηται, πῶς κεν πολιὸν γένος ἐκπροφύγῃσι.
τῷ δ' ὅγε Λητοΐδην ἐπέων ἐπιμάρτυρα Φοῖβον
κικλήσκων ἀγόρευε, τὰ δὴ νῦν σοι καταλέξω.
Εὖτέ με παῖδ' ἐδίδασκεν Ἀκειρεκόμης ἀγορεύειν
μαντοσύνας, μέγαν ὅρκον ἐκέκλετο πρῶτον ὀμόσσαι,
ψευδέα μήποτε μῦθον ἐνισπεῖν ἀνθρώποισι.
τοὔνεκεν ἀτρεκέως μάλα τοι ἐρέω τὰ ἕκαστα.
φράζεο νῦν, ἥρως ἑκατηβόλε, μῦθον ἐμεῖο.
Αὐτὴ γαῖα μέλαινα πολυκλαύτοισι βροτοῖσι
τίκτει καὶ κακότητα καὶ ἄλγεος ἄλκαρ ἑκάστου·
γαῖα μὲν ἑρπετὰ τίκτε, τέκεν δ' ἐπὶ τοῖσιν ἀρωγήν·
ἐκ γαίης δὲ λίθων πάντων γένος, ἐν δ' ἄρα τοῖσι
κάρτος ἀπειρέσιον καὶ ποικίλον· ὅσσα δύνανται
ῥίζαι, τόσσα λίθοι. μέγα μὲν σθένος ἔπλετο ῥίζης,
ἀλλὰ λίθου πολὺ μεῖζον, ἐπεὶ μένος ἄφθιτον αἰεὶ
γεινομένῳ μήτηρ καὶ ἀγήραον ἐγγυάλιξεν.
ἡ δὲ καταθνήσκει τε μινυνθάδιον θαλέθουσα,
καὶ τόσον αὐτῆς κάρτος, ἐφ' ὁππόσον ἔμπνοός ἐστιν·
εἰ δέ κ' ἀποπνεύσῃ, τίς ἔτ' ἐλπωρὴ παρὰ νεκρῆς;
ἐν μὲν δὴ βοτάναις ἄγυριν λυγρῶν τε καὶ ἐσθλῶν
δήεις, ἐν δὲ λίθοις ἄτην οὐ ῥεῖά κεν εὕροις.
ἤτοι ὅσαι βοτάναι, τόσσοι λίθοι. Ἀλλὰ σύ γ' ἥρως,
λᾶϊ σιδηρίτῃ πεφυλαγμένος ἑρπετὰ πάντα
θαρσαλέως, εἰ καί τοι ὁμιλαδὸν ἀντιόωσιν,

ἔρχεσθαι διὰ μέσσα κελαινῆς οὐκ ἀλεγίζων
λώβης. οὐ γὰρ ἔτι σφι θέμις μεμνῆσθαι ὀδόντων,
οὐδ' εἴ κεν στείχοντος ἐνιχρίμπτοιντο πόδεσσιν.
οὐδὲ γὰρ οὐδὲ μένειν περ ἔτι προφανέντα δύνανται,
ἀλλὰ μετά σφισι θάμβος, ἐλαυνομένοισι δ' ὁμοῖα
ἔσσυνται. τὰ δὲ καίπερ ἐναντίον ἀΐξαντα
ἂψ ὀπίσω παλίνορσα μεθερπύζειν μενεαίνει·
καί σφισιν ἐξαπίνης ῥόθος ἵσταται· οὐδέ τι πρόσσω
νίσσεται, ἀλλ' ὀρέγοντα πέλας περιμήκεα δειρὴν
γλώσσῃσιν μεμάασι περισσαίνειν, σκύλακες ὥς.
πολλάκι καὶ κατέδαρθε δαφοινῶν ἄγχι δρακόντων,
ἀμφὶ κυνηγεσίῃσι μένων ἐν τάρφεσιν Ἴδης,
θηρητὴρ Εὔφορβος ἀρωγῇ τῇδε πεποιθώς.
δῶκα γὰρ ἀντομένῳ λίθον ἱερόν, οὐδέ ποτ' αὐτῷ
ἐκ μάλα περ πολλῶν ἐλθεῖν κατεναντίον ἔτλη

— — — — — — — — —

τέρπετο δ' Εὐφόρβῳ περικαλλέϊ φέρτατος ἀνδρῶν
αἰχμητὴς Μελάνιππος, ἀνεψιὸς ἐσθλὸς ἐμεῖο,
εἶδος ἀμώμητον καὶ ἐπ' εἴδεϊ κάρτος ἄρειον
αἰζηοῦ ποθέων δουρικλυτοῦ, εὐπλοκάμοιο.
τοὔνεκα καὶ μετὰ θῆρας ἀλωμένου οὔποτε νόσφιν
ἔσθενεν Εὐφόρβοιο μένειν Ἱκετάονος υἱός,
ἀλλ' αἰεὶ λασίοισιν ἐν οὔρεσιν ἀντιθέοιο
καγχαλόων κούροιο μετ' ἴχνια σύν τε κύνεσσιν
ἕσπετο σύν θ' ἑτάροις, ἔθελέν τέ οἱ οἶος ἕπεσθαι.
ἦ μέν κέν μιν πολλὰ πατὴρ μενέαινεν ἐρύκειν,
ἀσχαλόων ἑὸν υἷα φίλον θήρεσσι μάχεσθαι,
καὶ Πριάμοιο βίη μιν ἐρήτυεν· οὐδ' ὅγε θυμῷ
πείθετ' ἐπεὶ οὐ ἐθέλεσκέ ποτ' Εὐφόρβοιο λιπέσθαι·
ῥεῖά γε μὴν ἀέκοντα μέλας ἠρύκακεν ὕδρος,
νέρθεν ὑπὸ κνήμην ὀλεσίμβροτον ἰὸν ἐλάσσας·
τὸν μὲν ἔπειτ' ὀλοὴ νόσος ἔλλαβεν, οὕνεκ' ἔμελλεν
αὖθι λελείψεσθαι, τό ῥά μιν καὶ μᾶλλον ἔτειρεν.

οἰκτείρων δ' ὀρέγοντα χέρας ποτὶ γούνατ' ἐμεῖο,
αὐτοῦ τοῦδε λίθοιο διατρίψαντα κέλευσα
λεπταλέην ἄχνην ἐπιπασσέμεν ἕλκεϊ λυγρῷ·
καί ῥα μάλ' αὐτίκα φῶτα κραταιὴ κάλλιπε νοῦσος.
τοῖον γαῖα βροτοῖσιν ἀρηγόνα τίκτεν ὀρείτην,
ὅς τε καὶ οὐταμένοις ἄκος ἡρώεσσι κομίζει,
καὶ στείρῃσι γυναιξὶ τεκεῖν φίλα τέκνα δίδωσι.
ποικίλα γὰρ θνητοῖσι λίθους ἕρδειν ἀγορεύω.
ὡς καὶ ἑῆς ποτὲ μητρὸς Ἀβαρβαρέης ἐπακούσας,
ἀνδρῶν εὖ μάλα νοῦσον ἐπισταμένης ἀκέσασθαι,
Βουκολίδης Εὔφορβος ἀγαυοῦ φάσκεν ὀφίτου
φάρμακα μὴ μούνων ὄφεων κατένωπα δύνασθαι,
ἀλλὰ καὶ ὀφθαλμοῖσι φέρειν φάος, ἠδὲ βαρεῖαν
ἐκ κεφαλῆς ἕλκειν ὀδύνην· ἤδη δέ τιν' ἀνδρῶν
οὔασι δηθύνοντα καθήρας ὤπασεν αἶψα
καὶ δὴ καὶ λεπτῆς ἐριήκοον ἔμμεν ἀϋτῆς.
ἤδη καί τινα φῶτα χόλῳ χρυσέης Ἀφροδίτης
ἔργα πρὸς ἱμερόεντα γάμων ἀμενηνὸν ἐόντα
μεμνῆσθαι φιλότητος ἀκεσσάμενος προΐαλλεν.
ἐν πυρὶ δ' εἴ κε βάλῃς μιν, ὀδωδὴν ἑρπετὰ τοῖο
φεύξεται, οὐδ' ἔτι πω μενέει σχεδόν, οὐδ' ἐνὶ χειῇ.
  Φεύγει καὶ κνίσσῃσι γαγάτην ὀρνυμένῃσι
τείροντα θνητοὺς ἐχεπευκέϊ πάντας ἀϋτμῇ.
χροιὴν δ' αἰθαλόεις, πλατύς, οὐ μέγας ἔπλετ' ἰδέσθαι,
καρφαλέῃ δ' ἴκελον πεύκῃ φλόγα δῖαν ὀρίνει.
ἀλλ' ὀλοὸν ποτὶ ῥῖνας ἄγει μένος· οὐδέ τι φῶτες
λήσονθ', ὧν κ' ἐθέλοις ἱερὴν ἀπὸ νοῦσον ἐλέγξαι.
γνάμπτει γάρ σφεας αἶψα χαμαὶ προπρηνέας ἕλκων·
οἳ δ' ἄρ' ἀπὸ σφετέρου πεπαλαγμένοι ἀφλοισμοῖο
στρωφῶντ' ἔνθα καὶ ἔνθα κυλινδόμενοι κατὰ γαῖαν.
τοῖσι δὲ χωομένη φρένα τέρπεται, ὁππότ' ἴδῃσι
πήματα πάσχοντας κεραὴ πόδας ὠκέα Μήνη.
θηλυτέρη δ' εἴ κεν πολυφάρμακον ἀμφιβεβῶσα

καπνὸν ὑπὸ σπλάγχνοισιν ἀναΐσσοντα δέχηται,
ἀθρόος ἔνδοθεν ὦκα μέλας καταλείβεται ἰχώρ,
ὅς τε γυναικοφόνος νεάτῃ μίμνων ἐνὶ γαστρὶ
κέκληται. τότε δ' αὖτις ὑπὸ πνοιῇσι λίθοιο
δερκομένη γάνυταί τις ἑῆς θολὸν ἐκβλύζοντα
νηδύος· ἐκ γὰρ νοῦσον ἀπειρεσίην ἀλεείνει.
ἄλλα τε πόλλ' ἐπὶ τοῖσι γαγάτην θέσκελα ῥέζειν
οἶδα· σὲ δὲ κνίσσῃσιν ἐλαύνων ἑρπετὰ τέρψει.
Σκορπίε, σεῖο δὲ λᾶαν ὁμώνυμον ἔμμεναι ἥρως
ἀγλαὸς Ὠρίων οὐκ ἔκλυεν· ἦ γὰρ ὀΐω,
πικρῇσιν τότε γυῖα πεπαρμένος ἀμφ' ὀδύνῃσι
μᾶλλον σφωϊτέρων κεν ἔχειν ἐθέλεσκέ μιν ἄστρων.
Οὐδ' ὅγε κορσήεντα λίθον κλύεν, οὕνεκα μιχθεὶς
δριμέϊ σὺν σκορόδοιο καρήατι, τοξευτῆρα
πευκεδανῶν ὤκιστα βελέμνων σκορπίον εἴργει.
τὸν μὲν ἐγὼ κόρσῃ μάλ' ἐοικότα φημὶ βροτείῃ
παύειν ὀξυτάτῳ τετριμμένον ἄμμιγα Βάκχῳ
ἀμφίπολον θανάτοιο κελαινῆς ἀσπίδος ἰόν.
μέτρῳ δ' ὅς κεν ἴσῳ μίξῃ ῥοδόεντος ἐλαίου
κόψας ἐκ πυρὸς ὀπτόν, ἐν αὐχενίαις ὀδύνῃσιν
ἄλκαρ ἄγει· μέλιτος δὲ μετὰ γλυκεροῖο κερασθεὶς
ὕδατος ἀτηρὴν ὀλέκει κατὰ γαστέρος ἰλύν,
ἥτε καταΐγδην ὑπὸ νέρτερα νηδύος ἀνδρῶν
δυομένη φέρει ὄγκον ἀεικέα βουβώνεσσιν.
Ἴσθι δ' ἀμαλδύνειν σκορπήϊα κέντρα δύνασθαι
καὶ Περσηϊάδαο μένος μέγα κουραλίοιο,
ἠδὲ παλαμναίην ἀνεμώλιον ἀσπίδα θεῖναι.
τοῦδε δέ μοι πάντων περιώσιον, ὅσσα φύονται
Φοῖβος ἀκειρεκόμης φύσιν ἔμμεναι ἐξ ἑτέροιο
μυθεῖτ' εἰς ἕτερον στρωφωμένου εἶδος· ὅ τίς τοι
ψεῦδός κεν φαίη· τὸ δ' ἐτήτυμον οἶδα τετύχθαι.
χλωρὴ γὰρ βοτάνη πρῶτον φύει· οὐδ' ἐνὶ γαίῃ,
ἥν γε φυτῶν ἴσμεν στερεὴν τροφόν, ἀλλ' ἐνὶ πόντῳ

ἀτρυγέτῳ, ἵνα φύκι', ἵνα βρύα γίνετ' ἐλαφρά.
αὐτὰρ ἐπεί κ' ἔλθησι μαραινομένη ποτὶ γῆρας,
ἤτοι μέν οἱ φύλλα περιφθινύθουσιν ὑφ' ἅλμης·
αὐτὴ δ' ἐν βένθεσσιν ὑπὸ φλοίσβοιο θαλάσσης
νήχεται, ὄφρα ἑ κύματ' ἀποπτύσῃ αἰγιαλόνδε.
ἔνθα δ' ἄρ' ἐξαπίνης μιν ἀναπλησθεῖσαν ὑπ' αἴθρης
βάζουσ', οἵ περ ἴδοντο, κρατυνομένην ὁράασθαι.
δηρὸν δ' οὐ μετέπειτα πάγῳ περιπαχνωθεῖσα
πετροῦται, καὶ χερσὶν ἐν ὀκριόεντα τεῆσιν
ἀμφαφάεις λίθον, ὅς πρὶν ἔχων ὑγρὸν δέμας ἦεν.
σχῆμα μὲν οὖν βοτάνης ἔτι οἱ μένει, οἷον ἔην περ,
οἵ τε κλάδοι, ὅσα τέ σφιν ἀκρόδρυα προσπεφύασιν,
ᾗ τέ οἱ ἐβλάστησε καὶ ἐτράφη εἰν ἁλὶ ῥίζα·
φλοιὸς θ' ὅςπερ ἔην· φλοιὸς δέ γε λᾶϊνός ἐστι.
τερπωλὴ δ' ἡδεῖα θεωμένου ἐς φρένα σεῖο
βήσετ'· ἐγὼ δ' οὐκ οἶδα, τί μοι θέλγητρον ἰδόντι
αἰὲν ἐπὶ πραπίδας καταλείβεται· οὐδὲ δύνανται
ὄσσε κορεσθῆναι θηευμένου, ἀλλά με θάμβος
σεύεται ἐν στέρνοισιν διόμενον τέρας εἶναι·
καί οἱ πιστεύων περ ἔολπά μιν εἶναι ἄπιστον.
ἀλλ' οὐ Γοργείην μὲν ἐτώσιος ἀνθρώποισι
σμερδαλέην κεφαλὴν φάτις ἔμμεναι· οὐδ' ἄρα Περσεὺς
ὠκυπέτης πέλεται ψευδὲς τέρας ἡγήσασθαι.
Γοργόνα γὰρ Περσῆϊ δρακοντοέθειραν ἀκούεις
Ἄτλαντος νεάτοισιν ὑπὸ κρημνοῖσι δαμῆναι,
παρθένον ἀργαλέην, ἐρεβώπιδα, κῆρα μέλαιναν
ἀνθρώπων, οἷσίν κεν ἐπ' ἀνδροφόνῳ βάλεν ὄσσε·
οἵ μιν δεῖμα πέλωρον ἀάσχετον ἀθρήσαντες
αἴσῃ λαϊνέῃ τεθνηότες ἑστήκασι.
τὴν δ' οὔτ' εὐρύστερνος ἐναντίον Ἀτρυτώνη
δέρκεσθαι μενέαινεν, ἀδείμαντός περ ἐοῦσα,
οὔτε κασιγνήτῳ κέλετο, κρατερόφρονι φωτί,
χρυσογόνῳ Περσῆϊ φονευομένην περ ἰδέσθαι,

ἀλλὰ δόλῳ θήρειον ἀφήρπασεν αὐχένα κούρης
ἦκα μάλ' ἐξόπιθεν γαμψώνυχον οὐ προϊδούσης
ἀμφιβαλὼν ἅρπην Κυλληνίδα λευκανίῃσι.
τῆς δ' ἄρα καὶ φθιμένης περ ὀλέθριος ἔσκεν ὀπωπή,
καὶ στυγεροῦ Κρονίδαο μολεῖν ὑπὸ δῶμα κελαινὸν
πολλοῖς αἴσιμον ἔπλετ' ἐναιρομένοις ὑπὸ νεκρῆς.
ἀλλὰ τότ' αἰγιαλόνδε φόνῳ πεπαλαγμένος ἥρως
ἐλθών, εἰσόκε λύθρον ἀποπλύνειε θαλάσσῃ,
θερμὴν ἐξ ὁμάδου κεφαλὴν ἔτι καὶ τρομέουσαν
Γοργείην κατέθηκεν ἐπὶ χλοεραῖς βοτάνῃσιν.
ὄφρα δ' ὅγ' ἐν δίνῃσιν ἀναψύχεσκε θαλάσσης,
στείχων ἔκ τ' ὀλοοῖο πόνου, δολιχοῦ τε κελεύθου,
τόφρα δὲ πορφυρέοιο διαινόμενοι κορέσαντο
αἵματος, οἵ ῥα κέχυντο χαμαὶ ὑπὸ κράατι θάμνοι.
ἀμφὶ δ' ἄρα σφίσιν αἶψα θοαὶ πόντοιο θύγατρες
λύθρον ἐπεσσύμεναι θάμνοις περιπήγνυον αὖραι·
πήγνυτο δ', ὥστε σε πάγχυ λίθον στερεὴν ὀΐσασθαι·
οὐδ' ἔτ' ἔην ὀΐσασθαι, ἐπεὶ στερεὴ λίθος ἦεν.
ἐκ δ' ὄλεσεν βοτάνης ὑγρὸν δέμας· ἀλλὰ καὶ ἔμπης
ὀλλυμένης πάμπαν βοτάνης οὐκ ὤλεσεν εἶδος.
τὴν μὲν ἄρα χροιὴν ἐξ αἵματος ἔσχεν ἐρυθρήν,
ἀμφασίῃ δ' ἥρωα λάβε θρασύν, ὡς ἐνόησεν
ἐξαπίνης μέγα θαῦμα· τὸ καὶ πέλας αἶψα κιοῦσα
διογενὴς πολύμητις ἐθαύμασεν Ὀβριμοπάτρη
θῆκε δ' ἀδελφειοῦ κλέος ἄφθιτον ὥς κε πέλοιτο,
αἰεὶ κουράλιον προτέρην φύσιν ἀλλάσσεσθαι.
ἐν δὲ βίην οἱ δῶκεν ἀπειρεσίην Ἀγελείη
φῦλα φυλασσέμεναι κρυερὴν ἐς δῆριν ἰόντα,
ἢ δολιχὴν ἕρπων ἐς ἀταρπιτὸν εἴ μιν ἔχει τις,
ἢ περόων ἅλα δῖαν ἐϋσσέλμῳ ἐνὶ νηΐ.
καὶ γὰρ Ἐνυαλίοιο θοὸν δόρυ μαινομένοιο,
καὶ λόχον ἀνδροφόνων φεύγειν ἄπο ληϊστήρων,
καὶ πολιὸν Νηρῆα κυκώμενον ἐξυπαλύξαι

ἐσθλὴ κουραλίοιο βίη θνητοῖσιν ὀπάσσει.
γλαυκὴν δ' ἐγρεκύδοιμον ἀταρβέα Τριτογένειαν
σφωϊτέρων καμάτων ἐπαμύντορα κικλήσκουσι.
φάρμακα δ' ὅσσα πέλονται ἀτάσθαλα καὶ κατάδεσμα,
ἀραί τ' ἀγνάμπτοισιν Ἐριννύσι πάγχυ μέλουσαι,
εἴτε μύσος κεύθων οἰκοφθόρον οὐκ ἐνόησεν
ἀνήρ, εἴθ' ὅσα λύματ' ἐπί σφισιν ἠδ' ἐπαοιδὰς
σχέτλιοι ἀλλήλοισι μεγαίροντες τελέουσι,
πάντων ἀντίλυτρον δήεις κρατερώτατον εἶναι.
κόψας δὲ σπείρειν ξανθῇ Δημήτερι μίσγων·
καί τοι λοιγὸν ἅπαντα τεῆς ἀπάτερθεν ἀρούρης,
αὐχμούς τ' ἐξελάσει σταχύων γλάγος ἐκπίνοντας,
ἀτηρήν τε χάλαζαν ἀπειρεσίοισι βελέμνοις
ἀγρῷ τραῦμα φέρουσαν ἀμήχανον ἐξακέσασθαι.
βρωτήρων τ' ἐπὶ τοῖσι γένος πάντων ἀλαπάξει
εὐλάς τε κάμπας τε καὶ αἰθερίην ἐρυσίβην,
ἥ τε κατ' οὐρανόθεν πταμένη ποτὶ καρπὸν ἐρυθρὴ
ἀμφὶ περὶ σταχύεσσι περισμύχουσα κάθηται.
ἔκ τε μυῶν ἀγέλας ἔκ τ' ἀκρίδος ἄπλετον ἔθνος
ῥαίσει, καὶ Κρονίδαο παραΐσσουσι κεραυνοὶ
παιδὸς ἑοῦ κλέος ἔρξαι ἐτώσιον ἀζομένοιο.
κεῖνο πολὺ πρώτιστον ἀνερχόμενος περάτηθεν
κουράλιον θνητοῖσι φέρων πόρεν Ἀργειφόντης·
τύνη δ' ἀκρήτοιο μετ' οἴνου πινέμεν αἰεὶ
μέμνεο πευκεδανῆς ἕνεκ' ἀσπίδος, ὥσπερ ἔειπον.
Καὶ πολυειδέα πῖνε μετ' ἀκρήτου Βρομίοιο
μορφὴν παντοίην ἐπιειμένον ἐσθλὸν ἀχάτην.
πολλὰ μὲν οὖν ῥέα γ' ἐστὶν ἀχάτου χρώματ' ἰδέσθαι·
ἐν γάρ οἱ δήεις δρόων ὑάλωπιν ἴασπιν
σάρδιά θ' αἱματόεντα καὶ αἰγλήεντα μάραγδον·
ἐν δ' ὅ γε μιλτοπάρῃος· ἀτὰρ καὶ χαλκὸν ἐν αὐτῷ
δήεις καὶ χροιὴν ἐαροτρεφέος μήλοιο·
ἀλλ' οἷος πάντων προφερέστατος, εἴ κέ μιν εὕρῃς

εἶδος ἔχοντα δαφοινὸν ἀμαιμακέτοιο λέοντος·
τῷ καί μιν προτέροισι λεοντοδέρην ὀνομῆναι
ἥνδανεν ἡμιθέοισι κατάστικτον σπιλάδεσσι
πυρσῇσιν, λευκαῖς τε, μελαινομέναις, χλοεραῖς τε·
τὸν δ', εἰ σκορπείην ὀλοφυρόμενός τις ἀκωκὴν
ἔλθοι, ἀερτάζειν περὶ ἕλκεϊ κέκλεο λυγρῷ,
ἤ μιν ἐπιπλάσσειν· ἀπὸ γὰρ μινύθουσιν ἀνῖαι.
ἱμερτόν τε γυναιξὶ δυνήσεαι ἀνέρα θεῖναι,
καὶ θέλξεις μύθοισι βροτούς, καὶ πάντα κομίζων
ὅσσα κεν αἰτήσειας, ἀφίξεαι οἴκαδε χαίρων.
καὶ νούσῳ κάμνοντα σαωθῆναι θέμις ἐστίν,
ὅς μιν ἐνὶ σφετέρῃσι λαβὼν χείρεσσι κατάσχῃ·
εἰ δὲ Ζεύς τοι τόν γε βιωσέμεν ἀρνήσηται,
ἀλλὰ νόει σὺ τεῇσιν ἐνὶ φρεσὶν, οὕνεκεν αὐτῷ
ῥῆξε λίνον Κλωθώ· τὸ δέ κ' ἔρχεται ὕστατον ἦμαρ.
Εἰ δὲ πυριφλεγέθων ἑτερήμερος ἄνδρα δαμίζων,
ἢ κρυερὸς μάρπτων πυρετὸς παραδηθύνῃσιν,
ἠὲ τεταρταίης πῆμα βραδὺ μήποτε λήγειν
βουλομένης, ἀλλ' αἰὲν ὅπῃ πελάσῃσι μενούσης,
τόνδε σύ γ' ἰᾶσθαι δι' ἀμύμονος ἀντιαχάτου·
οὗτος γὰρ πυρετῶν πολὺ φέρτερος. αἶψα δὲ σῆμα
ἐξερέω, τό περ ὦκα βίην δείκνυσι λίθοιο.
ἐν γάρ μιν κεράεσσι βαλὼν μέσον ἑψομένοισι
τυτθὸν ἀνασχέσθαι· τὰ δὲ τήκεται ἔνδοθι πάντα.
οὐ μέν τοι καὶ τόνδε πρὸς ἑρπετά φημι δύνασθαι,
ἀλλ' ἕτερον δώσω χατέοντί τοι ἰητῆρα
οὐρανόθεν γεγαῶτα· σὺ δ' ἐν φρεσὶ βάλλεο μῦθον.
εὖτε γὰρ αἰγλῆεν σφέτερον δέμας εὐρύστερνος
Οὐρανὸς ὠμηστῆρος ὕπαι παλάμῃσι Κρόνοιο
δηωθεὶς εἴλιξεν ἀπειρεσίην ἐπὶ γαῖαν
αἰθέρος ἐκ δίης πεσέειν οὐδάσδε μενοινῶν,
ὄφρα κε πάντ' ἀΐδηλα πολύτροχον ἀμφιπετάσσας
νῶτον ἑὸν τεύξαι, μηδ' Οὐρανοῦ ἀστερόεντος

θυμὸν ἀνιήσας Κρόνος οὐρανὸν εἰσέτι ναίοι·
δή ῥα τότ' ἀμβροσίοιο κατειβόμεναι φορέοντο
αἵματος ὠτειλῆθεν ἐπὶ τραφερὴν ῥαθάμιγγες,
τὰς οὐ μόρσιμον ἦεν ἀπ' ἀθανάτοιο κιούσας
σώματος ὄλλυσθαι· μενέμεν δ' ἐριβώλακι Μοῖραι
ἐν γαίῃ προγόνοιο θεῶν σόον αἷμα κέλοντο.
μεῖνε μὲν οὖν, αὖον δὲ πυρίγληνοι θέσαν ἵπποι
Ἠελίου· καί κέν τις ἐπιψαύων ἐρίσειε
λᾶαν ἔχειν ἐνὶ χερσίν, ἔχει γε μὲν αἷμα πεπηγός.
ἐν γάρ οἱ χρὼς αὐτὸς ἐτήτυμον αἵματός ἐστιν,
ἐν δὲ καὶ ὕδατι ῥεῖα δαμασθεὶς ἀτρεκὲς αἷμα
γίνεται· αἱματόεις δὲ καὶ οὔνομα λᾶας ἔτ' ἀνδρῶν
ἐκ προτέρων κέκληται· ἀκήρατα δ' οὕνεκ' ἔοικε
φάρμακ' ἔχειν, νημερτὲς ἀπόρροιάν μιν ἀοιδοὶ
οὐρανίην κλείουσιν ἐς ἀνθρώπους ἀφικέσθαι.
οὐ γὰρ ὅ γ' οὔτε νέην ἐθέλει θνητοῖσιν ὀϊζὺν
ἔρχεσθαι ποτὶ ὄσσε, παλαιοτέρην δ' ἀπερύκει
πινόμενος λευκοῖο μετὰ γλάγεος· κεράσας δὲ
ἰχῶρι σφετέρῳ γλυκερὸν μέλι, τὸν δὲ δαμάσσας
— — — — — — — — — —
ἐκ βλεφάρων ἀπὸ πᾶσαν ἄγει νόσον· ἀσχαλάᾳ γὰρ
εἴργεσθαι θνητοὺς δράαν ἐρατεινὰ πρόσωπα
πρεσβυτάτου μακάρων ἀστροβλεφάρου βασιλῆος.
καὶ γλήνῃσι τεῇσιν, ὁμιλήσας κυλίκεσσιν
— — — — — — — — — —
ἀνέρος αἰδοίων ἄκος ἔσσεται, ὅς κε πίῃσι.
καί μιν ἐγὼν Αἴαντι δαΐφρονι πόλλ' ἐπέτελλον
ἔντεσι δῆριν θεῖναι ἀμύμονος ἀμφ' Ἀχιλῆος
ἐσσυμένῳ, νίκης ἐπαρηγόνα χειρὶ κομίζειν.
καί κεν Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἀντίον αὐτῷ
κῦδος Ἀθηναίη περ ἑλέπτολις ἐγγυάλιξεν·
ἀλλ' οὔ οἱ μοῖρ' ἔσχε παραιφαμένοιο πιθέσθαι·
τοὔνεκα θεσπέσιόν μιν ἀνὴρ ἀθέριζεν ὄνειαρ,

λάζετο δ' οὐλοὸν ἄορ. ἀτὰρ σύ γε τοῖο μὲν αἶσαν
ἄζεο, πρὸς δὲ μέλαιναν ὀλισθηροῖο γενέθλην
ἑρπετοῦ αἱματόεντα δαεὶς λίθον, αἰὲν ἑταίρους
πινέμεναι νύμφαις ἐνὶ νηϊάδεσσι κέλευε.
καὶ μὲν ἐγὼ λαιψηρὸν ἐμὸν θεράποντα Δόλωνα
αὐτοκασιγνήτῳ μεμαὼς φίλον Ἕκτορι θεῖναι
πρόφρων ὤπασα λᾶαν Ὀλύμπιον αἰτήσαντι·
αὐτὰρ ὅ γ' ἐξαπίνης Τρώων προπάροιθεν ἁπάντων
Ἕκτορι Πριαμίδῃ κεχαρισμένος ἔπλεθ' ἑταῖρος.
τοῖο δ' ἕκητί μ' ἐκεῖνος ἀμοιβήδην ἀρέσασθαι
ἱέμενος λιπαραῖον ἐπίκλησιν παρὰ πατρὸς
ὤπασεν ἀφνειοῖο λαβὼν λίθον, ὅν ποτ' ἄρ' αὐτὸς
ἐλθὼν Ἰλιόθεν κρατερὸν μετὰ Μέμνονα κῆρυξ
σήματ' ἐμεῖο πορόντος ἀνευρὼν Ἀσσυρίηθεν
χρυσοῦ τιμήεντος ἀρείονα δεῦρο κόμισσε
μυρία κεῖθι μάγοισι πορὼν πολυΐδμοσι δῶρα.
εἰ δ' ἄγε δέχνυσο μῦθον· ἐγὼ δ' ἐδάην, τά κε λέξω.
Πρῶτα μὲν οὖν σπένδοντας ἀναιμάκτων ἐπὶ βωμῶν
— οὐ γὰρ ἄγειν θέμις ἐστὶ θυηλὴν ἐμψύχοιο —
Ἥλιον εὐρύοπα κλῄζειν ὕμνοισιν ἄνωγα,
καὶ χθόνα πίειραν πάντων τροφὸν οὐθατόεσσαν.
δεύτερον αὖτ' αἴθωνος ὑπὲρ λίθον Ἡφαίστοιο
τήκειν ἡδείῃ ταναοὺς θέλγοντα δράκοντας
ὀδμῇ, τὴν ἄρα κεῖνοι ἀνερχομένην ἐσορῶντες
σπερχόμενοι ποτὶ βωμὸν ἀολλέες ἐκπρομολόντες
χηραμόθεν ῥώονται ἐφερπύζοντες ἅπαντες.
αὐτὰρ ἔπειτα λίνοιο νεόπλυτα φάρεα κοῦροι
ἑσσάμενοι τρεῖς, ὀξὺ φέρων ἄμφηκες ἕκαστος
ἄορ, ἀναρπάζων ὄφιν αἰόλον, ὅς κε μάλιστα
κνίσσης ἱμείρων πυρὸς ἐγγύθι δινεύῃσι·
τοῦ δὲ διαμελεϊστὶ δαΐζειν ἐννέα μοίρας·
τρεῖς μὲν ἐπὶ κλῆσιν πανδερκέος ἠελίοιο,
τρεῖς δ' ἑτέρας γαίης ἐριβώλου λαοβοτείρης,

τρεῖς δὲ θεοπροπίης πολυΐδμονος ἀψεύστοιο·
τὰς δὲ λέβης κεράμοιο τετυγμένος αἱματοέσσας
δεξάσθω· καὶ δῶρον ἐλάϊον Ἀτρυτώνης,
ἠδὲ μέθυ Βρομίοιο καλεσσιχόρου καταχεύειν,
ἐν δ' ἅλας ἀργεννοὺς βαλέειν θεράποντας ἐδωδῆς·
ἐν δέ σφιν καὶ δριμὺν ἐπήλυδα κόκκον ἄνωγα
μῖξαι ῥυσοχίτωνα, μελαγχροίην, ἐρίτιμον·
ἐν δὲ καὶ ὅσσα περ ἄλλα μετ' ἀλλήλοισι μιγέντα
ἵμερον ἐσπέμπουσιν ἐδητύος ἀνθρώποισιν.
ὄφρα δ' ἐνὶ τρίποδος κρέα γαστέρι δάμνατ' ἐόντα,
τόφρα δὲ κικλήσκειν μακάρων ἄρρηκτον ἕκαστον
οὔνομα· τέρπονται γάρ, ἐπεί κέ τις ἐν τελετῇσι
μυστικὸν ἀείδῃσιν ἐπώνυμον οὐρανιώνων.
ἀρᾶσθαι δὲ Μέγαιραν ἀπόπροθι παφλάζοντος
σευέμεναι τρίποδος κακομήχανον· ἐς δ' ἄρα τούς γε
πνεῦμα διϊπετὲς ἔνδον ἄγειν ἱερὰς ἐπὶ μοίρας.
ὁππότε δ' ἑψομένοισιν ἐπὶ κρεάεσσιν ἵκηται,
δαίνυσθαι τότ' ἔπειτα κορέννυσθαι μεμαῶτας
αὐτόθεν ἐκ τρίποδος· τὰ δὲ λείψανα γαῖα καλύπτοι·
καί σφιν ἐπισπεῖσαι λευκὸν γάλα καὶ μέθυ ἡδὺ
καὶ λίπ' ἐπήρατον ἠδὲ μελίσσης ἄνθιμον εἶδαρ,
καὶ στέψαι πλέξαντας ἀκρόδρυα καρποφόροιο
παρθενικῆς ἀφελόντας ἐλαίης· ἀμφὶ δὲ κόρσαις
σφωϊτέραις πέπλους ἑλέειν οἶκόνδε κιόντας·
μηδὲ μεταστρωφᾶσθαι, ἐπεί κ' ἀπονόσφι τράπησθε,
ἀλλ' αἰεὶ προτέρην ἐς ἀταρπιτὸν ὄσσε φέροντας
ἔρχεσθ' ἐς μέγαρον, μηδὲ προτιμυθήσασθαι,
εἴ κέν τις ξύμβληται ὁδίτης, ἔστ' ἂν ἵκησθε
ἐς δόμον· ἔνθα δ' ἔπειτα θυηλὰς ἀθανάτοισιν
ἐξαῦτις ῥέζοντας ἀρώματα ποικίλα καίειν.
Ταῦτ' ἐγὼ ἐκτελέσας, ὅσα τ' ἔσσεται, ὅσσα τε κοῦφοι
ὄρνιθες κλάζουσιν, ἐπίσταμαι, ὅσσα τε θῆρες
ὠμησταὶ τετράπεζοι ἐνί σφισιν ὠρύονται.

Ἔνθεν ἐγὼν ἐδάην καὶ Βαχχικὰ νεβρίταο
δῶρα λίθου Βρομίῳ κεχαρισμένα· τόν περ ἔχοντες
ἄνθρωποι θύοιτε καὶ ἀράων ἀΐουσιν
Οὐρανίδαι. γυμνῷ δὲ ῥάχιν πόδα πευκεδανοῖο
εἴ κέν τις θλίψας ὄφιος διὰ σάρκας ἀκάνθῃ
δηώσῃ σφετέρας, ὀδυνήφατος ἔσσεται αὐτῷ
νεβρίτης. ἔρδει δ' ἀλόχῳ πόσιν ἱμερόεντα.
Ἔνθεν καὶ κατένωπα κελαινῆς ἀσπίδος ἔγνων
καρτερὰ φάρμακα σεῖο, βροτόσσόε θέσκελε πέτρῃ,
τῆς ὄνομα χροιή τε πέλει χλοεροῖο πράσοιο.
Ἔνθεν καὶ σέο, δῖε χαλάζιε, πειρηθῆναι
ἐν θυμῷ βαλόμην, καί σευ μένος εὗρον ἄριστον.
ἄμφω γάρ, καὶ νοῦσον ἀναψύχεις πυρόεσσαν,
καί μοι σκορπιόθεν βεβολημένῳ ἦρα κομίζεις.
Λητοΐδαο μάλα χρησμοῖς, Ποιάντιος ἥρως,
ἑσπόμενον τάδε πάντα μ' ἀμήχανά φημι πιφαύσκειν.
αὐτοκασιγνήτην κεχολώμενος Ἀργυρότοξος
Κασσάνδρην ἐκέλευσεν ἀκουόντεσσιν ἄπιστα
θεσπίζειν Τρώεσσιν ἐτήτυμά περ φρονέουσαν·
αὐτὰρ ἐγὼ καὶ πρόσθεν ἀπώμοσα καρτερὸν ὅρκον,
ψευδέα μήποτε μῦθον ἐνισπεῖν ἀνθρώποισι·
καὶ νῦν ἀτρεκέως μάλα τοι λέξαντος ἕκαστα
ἡμετέροις, ἥρως ἑκατηβόλε, πείθεο μύθοις.
Ὣς ἄρ' ἔφη Πριάμοιο διοτρεφέος φίλος υἱὸς
ἀτρέστου θεράποντι φέρων χάριν Ἡρακλῆος·
νῶϊ δὲ ποιήεσσαν ἐς ἀκρώρειαν ἰοῦσι
τρηχεῖαν μάλα μῦθοι ἀταρπιτὸν ἐπρήϋναν.

COMMENTARIUS CRITICUS.

Carmen inscribitur *Ὀρφέως περὶ λίθων* in edd. In A, ubi primi nonaginta versus desiderantur, inscriptio a librario ut videtur ficta est: *τοῦ αὐτοῦ ὀρφέως ἐπήκοοι καὶ πρὸς ἕρπετα*, (non .... *καὶ προβέρπετα* quod Baumeister ex eo profert in Hymnorum Homericorum editione p. 97.) *Ὀρφέως ἀρίστου ποιητοῦ περὶ λίθων* B V. *Ὀρφέως ποιητου τὸ περὶ λίθων* M.; deest inscr. in P. *Ὀρφέως τοῦ ποιητοῦ περὶ λίθων* Pal. Tzetzes ubique *Ὀρφέως Λιθικά* laudat, et certe vox *Λιθικά* maioris antiquitatis speciem prae se fert, quam *περὶ λίθων*; cfr. antiquorum poetarum carmina, quae *Θηριακά*, *Ἀλεξιφάρμακα*, *Γεωργικά*, *Ὀφιακά*, inscribuntur. Dedi ergo *Λιθικά* omisso auctoris nomine, quod quale fuerit ignoramus. — Prooemii lemma *προοίμιον* primus introduxit Steph., om. Tyrwh. Herm.

1 *ὦρον* P. Moschi scholion: *ἦλθε κομίζων ὁ τῆς Μαίης υἱὸς Ἑρμῆς δῶρον τοῦ ἀλεξικάκου Διός, κελεύων μοι τοῦτο δοῦναι τοῖς ἀνθρώποις, ὅπως ἔχωμεν (ὤφειλε δὲ ἔχωσιν εἰπεῖν) βοήθειαν τοῖς ἐπιγινομένοις ἡμῖν χαλεποῖς ἀσφαλῆ.* (*με* pro *μοι* V, *βοήθει ἐν* P, quod corr. Tyrwh.) — 2 *νομίζων* B. — 3 Tzetzes ad Lycophr. 219 hoc schol. habet: *Μαίας δὲ καὶ Διὸς Ἑρμῆς, ὡς Ὀρφεύς φησιν ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν Λιθιακῶν* (sic duo codd., duo alii rectius *Λιθικῶν*) *Δῶρον ἀλεξικάκοιο Διὸς θνητοῖσιν ὀπάσσαι κεκλόμενος Μαίης ἐριούνιος ἦλθε κομίζων Υἱὸς ὅπως ἀνέχωμεν ὀϊζύος ἀτρεκὲς ἄλκαρ.* Sic hi versus editi sunt a Bachmanno, in cuius editione vide recentiorum codicum discrepantiam. Ego ut antiquissimorum codicum (Parisini 2723 et Ambrosiani 222) lectiones proferre possim, viri doctissimi, E. Scheer, benevolentia factum est. Habet ergo v. 1 *ὀπάσαι* cod. Par. v. 2 *Μαίας* codd. v. 3 *ὕπερ* pro *ὅπως* Par., *μιν ἔχοιμεν ὀϊζύος ἄλκαρ αἰνῆς* codd., et *μιν ἔχοιμεν* (vel *ἔχωμεν*, *ἔχομεν*) *ὀϊζ. ἄλκ. αἰνῆς* ex suis quoque codicibus protulerat Bachm. In illo *ὀϊζύος ἄλκαρ αἰνῆς* fortasse *ὀ. ἄ. ἀνιγρῆς* latet. *ἂν ἔχωμεν* B Pal., P a prima manu ex *ἀνέχομεν*, et Herm. ex coni., *ἀνέχωμεν* V et edd. ante Herm. *ἔχοιμεν* legit Tzetzes; *ἀνέχοιμεν* M., unde *ἂν ἔχοιμεν* recepi. Cfr. Herm. Orph. p. 812: »Coniunctivus post praeterita frequenter occurrit apud huius aetatis poetas. Lithicorum scriptor v. 3. 645 [vulg.] 646 [vulg.]« Sed ex omnibus his locis coniunctivus a Stephano demum invectus meliorum codicum ope expulsus est. — 4 *δέχνησθε* B P Pal. V. aif. *δέχνυσθε* [M.] Steph. et rell. edd. *βροιτοί* B. — 5 *κραδίῃ* P aif., corr. Steph. *ἀθανάτοισι* codd. *ἀθανάτοισιν* edd. — 6 v. 6 citatur in excc. Vatt. *νηπιτύοισι* B P V et edd. ante Herm. *νηπιτίοισι* Pal. *νηπυτίοισι* excc. Vatt. M. Pal. et Herm. ex Tyrwhitti emendatione quam fecerat iam Perdr. *θέμιν* P in textu,

ϑέμιν V., ϑέμις P in marg. a pr. m. et rell. —
ante Tyrwh., qui ἀγαλλομένους proposuit »q
sed ad Aesculapium et Herculem coniuncti
postea in Tzetzae exegesi Iliadis manuscri
Herm.) vv. 7—12 citantur. — 8 υἱὸς λητ. T
B. ἀκεσίβροτον Tzetzes l. l. — 9 ἧξεν Tz
rore. ἴξεν B. — 10 λαοσόον Pal. Nescio an
Tzetzes in Iliadis Allegoria p. 150 v. 177
Graeca. Romae. 1850):

Οὐδ' Ἡρακλῆς γὰρ ὁ στερρὸς ἐξέφυγε
ἄνακτι ὑπῆρχε πεφιλμένος, | Ἡ ἀστρολόγ
Οὗ καὶ Ὀρφεύς που μέμνηται εἴτε καὶ
καὶ λαμπρὰ ζῶν Ἡρακλεῖς ἐτέλει· | Ἡ τῷ
δρα λέγει· | Ἄριστος ἀστρολόγος γὰρ ὁ Ἡρ
φεὺς τοῖς λιθικοῖς βοᾷ διαπρυσίως, | O
πεφιλμένον· | Τῇ εἱμαρμένῃ δὲ αὐτὸν μὴ εἰ

11 ἄλλτο P, sed ἄλτο in marg. adscripsit m.
ante Herm. qui ταναὸν Κρονίδης scripsit, pos
quod in Tzetza l. l. invenit, ταναήν probav
dicis errore deceptus Iovem quemdam mag
putavit Tzetzes l. l. p. 22: αὐτὸς δὲ ὁ Ὀρφεὺ
ὑπεραίρων, οὐ μόνον αὐτοῦ παλαιότερον ἀλ
Διὸς τοῦ μάγου σχεδὸν πρότερον ἀποδείκνυσ
tamen in marg. κεί habet a pr. m. — 1
Ruhnk. in Bibl. Crit. part. VIII p. 90. et T
laudat vv. 13. 14. — 14 ὄκ' B. — 15 δὲ ἐν
μένον B. ἀνώγοι M. ἀνώγει B P V Pal. a i f. S
ἀνώγῃ scripsit, recte, licet obloquente Wie
ad Koechlyi praefationes in Manethonem e
ab Hermanno perperam ad antiquiorum ep
affirmat: v. 17 vulg. ἀνώγει. 268 ῥέζοι. 30
φυλάσσοι. 396. εἴπερ ἔρχηται. 420. εἰ ἀντιό
εἴ κέ μιν εὕροις. 711. ὅς κε δινεύεσκε. 753.
ποτιχρίμπτοιτο. 84—85. ὅς κεν πειρῷτο με
διδάσκηται καὶ ὅς εἰδότας ἐξερεείνοι. Sed
ex libris corrigi debeant, v. 17 ἀνώγῃ etiam
608) lectum sit, coniunctivus post αἴ κε in
metur, v. 314 παλύνοι infirma auctoritate n
753 δῃώσοι ne recentissimorum quidem epi
tur, satius duxi Hermanno obsecutus reliqu
περ ἔρχηται v. 396, et εἰ ἀντιόωσιν v. 428, de
que credo poetam in uno eodemque versu

a pr. m. et rell. — 7 ἀγαλλόμενος codd. et edd.
νους proposuit »quod scilicet non ad Apollinem,
erculem coniunctivus referatur«. Idem Herm.
Iliadis manuscripta invenit, ubi (p. 22. 23 ed
— 8 υἱὸς λητ. Tzetzes l. l. ἀκεσίμβροτου (sic)
l. — 9 ἦξεν Tzetzes l. l. scribarum, puto, er-

ν Pal. Nescio an hunc versum respexerit Jo.
ria p. 150 v. 177 qq. (ap. Matrangam, Anecdd

στερρὸς ἐξέφυγε τὴν μοῖραν, | Ὅς περ Διὶ τῷ
, | Ἡ ἀστρολόγῳ τῷ Διὶ ἐκείνῳ στερηφόρῳ
μνηται εἴτε καὶ τῷ Ἡλίῳ· | Ἔργα κλεινὰ γὰρ
ἐτέλει· | Ἢ τῷ Διὶ καὶ Οὐρανῷ φίλον τὸν ἄν-
ολόγος γὰρ ὁ Ἡρακλῆς ὑπῆρχεν· | Ὡς καὶ Ὀρ-
ᾷ διαπρυσίως, | Οὕτω Διὶ τὸν Ἡρακλῆ νόει μοι
η δὲ αὐτὸν μὴ εἴπῃς πεφυλμένον (sic). —

arg. adscripsit m. pr. — ταναόν codd. et edd.
νίδης scripsit, postea vero in Addendis p. XXII,
it, ταναήν probavit. χεῖρα Tzetzes l. l. quo co-
m quemdam magum esse Κρονίδην poetae falso
αὐτὸς δὲ ὁ Ὀρφεὺς τὸν Ἡρακλέα ἐπὶ τῇ μαγικῇ
οῦ παλαιότερον ἀλλὰ καὶ τοῦ τοῦ Κρόνου υἱοῦ
τερον ἀποδείκνυσιν. — 13 ᾽κείνους B et P, qui
: a pr. m. — 14 χαίροντας codd. χαίροντες
VIII p. 90. et Tzetzes Exeg. Il. pag. 31, ubi
ʼ B. — 15 δὲ ἐν B. — 17 ὅς δέ κεν et πεγνυ-
B P V Pal. aif. Steph. et edd. ante Herm. qui
t obloquente Wielio, qui p. 14. 15 provocans
n Manethonem et Quintum hosce nostri locos
antiquiorum epicorum normam redactos esse
ει. 268 ῥέζοι. 308. πελάσοι. 314. παλύνοι. 318.
ται. 420. εἰ ἀντιόωσιν. 472. εἴ κε βάλοις. 617.
ε δινεύεσκε. 753. εἴ κέν τις δηώσοι. 52. αἴ κεν
; κεν πειρῷτο μενοινήσει τε κάμοι τε, ὅς τε
ἐξερεείνοι. Sed cum tres loci (52. 318. 711.)
. 17 ἀνώγῃ etiam a Tzetza (Chil. II 858, XII
ıs post αἴ κε in vv. 43. 204. etiam metro fir-
rma auctoritate nitatur, v. 308 πελάσοι et v.
rum quidem epicorum consuetudine excusen-
obsecutus reliquos locos corrigere praeter εἴ
ιόωσιν v. 428, de quibus suo loco dicetur. Ne-
eodemque versu nulla omnino necessitate co-

actum μενοινήσει πειρῷτο κάμοι, tum
sine ullo discrimine dixisse. — 18 ἐπε
vv. 17—21 a Tzetza citantur Chil. XII
πολυηράτοις ἄντροις κατέθετο:

'Εν λιθικοῖς διδάγμασιν οὕτω
'Υμνῶν σοφίαν, λόγους τε καὶ
Ὃν δέ κεν ἀνθρώπων .....
Τὰς βίβλους ἄντρον τοῦ 'Ερμ

Ubi ἐσελθέμεν pro ἐπελθ. legi iam a
Herm. demum recepit. — ἕρμειαν B. ἑρ
22 cfr. Jo. Tzetzam in scholiis ad All
(p. 379 ed. Cramer.) (ad Il. I v. 65)
ναντο οἱ μάγοι καὶ λοιμικὰ καὶ ἕτερα μ
γράφων παραδεικνύει. — οὐδέων νούσος
ἄκικυς rell. codd. et Herm. ἀκίκης (sic)
τρέσας M. — 24 προλειπὼν ἐρίγηθε
errore. — 28 ἄντικρυς codd. et edd. a
casum rei, quam adferat adversarius.
lectu, quo modo v. 28 κονισσαμένῳ pos
Tyrwh. χάλκεα γυῖα καὶ ἄγναμπτον σθέ
nero tam aegre desideratum. ἐριδαίνει
legendum putavit Steph.; male, iudice T
tis sane valde frequenter usurpatum ess
lecta in Quaest. Epp. p. 322. 323. θήρεσι
ex P V. — 30 λαοῖσι P. — 31 βασι
διοτρεεφέεσσιν B ante corr. — 32 τίθ
corr. — 34 παλάμῃσιν tacite Herm. πα
rell. edd. — 35 χρύσειον ἐπὶ λέχος
Dinner. Epith. p. 413. 453. λέχος αἰὲν
brevis vocalis ante simplicem consonam
rationem Wiel p. 8 »quum in toto car
periantur, ubi poeta eam admisisse vid
δώρῳ. v. 11 ταναὸν ὑπὲρ αἰθέρα. v. 35
σειν; quae omnia ab Hermanno lenite
doctissimum v. 707 vulgata lectio χηρ
recta et v. 184 παλαιγενέες ἱερὸν πῦρ
v. 22 ἐνὶ μεγάροισι. Reduxi igitur vul
Pal. — μάλ' ἐφιεμένῃ vel ἐπιμαιομένῃ p
»forma ἐπιϊεμένῃ prorsus singularis est
poetam ceteroquin satis elegantem in
quam novasse. Neque defenditur ingra
aut similibus quibusdam et ipsis singula
τραφερὴν ἀκυμ. B Pal. ἐπὶ ποα τραφερὴ

ῷτο χάμοι, tum ἐξερείνοι et διδάσκηται promiscue
ixisse. — 18 ἐπελθέμεν codd. et edd. ante Herm.
itantur Chil. XII 606—613: περὶ τοῦ ὃν Ἑρμῆς ἐν
κατέθετο:
διδάγμασιν οὕτως Ὀρφεύς που λέγει,
ιν, λόγους τε καὶ τὸ προσέχειν βίβλοις·
νθρώπων ..... ὄϊζύν.
ἄντρον τοῦ Ἑρμοῦ κατονομάζων οὕτω.
τελθ. legi iam a Steph. animadversum est; quod
— ἕρμειαν B. ἑρμείαν Pal. V. — 20 νομίζων B. —
n scholiis ad Allegoriam Iliadis, p. 607 ed. Matr.
(ad Il. I v. 65) ἀποτροπιασμοῖς καὶ ἐπῳδαῖς ἠδύ-
μικὰ καὶ ἕτερα μετατρέπειν νοσήματα, ὡς Ὀρφεὺς
— οὐδέων νούσος B. ἄκικις B M V et edd. ante Herm.
Ierm. ἀκίκης (sic) coni. Perdr. — 23 πόθ' B. ὑπο-
λειπὼν ἐρίγηθε ἀνίκην B. — 25 οὐ δὲ οἳ Herm.
; codd. et edd. ante Herm. — »Κομίσας non habet
at adversarius. Κονίσας legendum puto eo intel-
κονισσαμένῳ positum est«. Gesn. sed recte vidit
ὶ ἄγναμπτον σθένος esse illum casum rei, a Ges-
ratum. ἐριδαίνει suprascripto οι V. — 29 ναὶ μὴν
h.; male, iudice Tyrwh. ναὶ μὴν καὶ ab epicis poe-
ter usurpatum esse docent exempla a Lehrsio col-
. 322. 323. θήρεσιν ante corr. P. ὀρεσχώοισι notavi
P. — 31 βασιλέεσσι codd. et edd. ante Steph.
corr. — 32 τίθεται ante τίεσθαι erat in P ante
ι tacite Herm. παλάμῃσι codd. (παλάμοισι Pal.) et
σειον ἐπὶ λέχος αἰὲν codd. et edd. ante Herm. et
. 453. λέχος αἰὲν ἐπὶ χρύσειον scripsit Herm. ne
plicem consonam producatur. Probavit Hermanni
quum in toto carmine quatuor tantum loci re-
eam admisisse videri possit: v. 7 ἀγαλλόμενος ἐπὶ
τὲρ αἰθέρα. v. 35 ἐπὶ λέχος. v. 618 ἦ μιν ἐπιπάσ-
Hermanno leniter correcta sunt«. Fugit virum
ilgata lectio χηραμόθεν δρώωνται, ab Herm. cor-
ιγενέες ἱερὸν πῦρ, v. 600 εὐλάς τε κάμπας τε et
Reduxi igitur vulgatam lectionem. — 36 ἄληκτον
vel ἐπιμαιομένη pro ἐπιϊεμένη coni. Wiel p. 9, nam
sus singularis est in epico carmine et vix credibile
tis elegantem in hoc vocabulo satis usitato quid-
: defenditur ingrata forma Homerico illo ἐπιΐστωρ
n et ipsis singularibus«. — 39 βησετ' B; ἐπὶ πόα
ἐπὶ ποα τραφερὴν ἀκ. V, ἐπὶ ποα φερὴν τρ. ἀκ. P,

ἐπὶ m. pr. ex corr. et in marg. add. m. pr. τραφερήν (Tyrwh. ex P »πόα φερήν a prima manu« profert.) πόα (ποα) om. in M et in edd. omnibus. χθόν' post τραφερήν inseruit Dorvillius ad Chariton. p. 206. improbatus a Tyrwh., nam »quid mirum si aliquis per terram incedat siccis pedibus. Malim ἐπὶ τραφερὴν ἅλ'. Per mare solidum, seu vice terrae fungens«. Dorvilli lectionem probavit iam ante Seidenadelium Ruhnk. in Bibl. Crit. P. VIII p. 90 »sensus enim hic est: e mari salvus in terram redibit. Infra vs. 578 καὶ πολιὸν Νηρῆα κυκώμενον ἐξυπαλύξαι«. Herm. Tyrwhitti emendationem, quam etiam Musgr. fecerat, recepit, »nam et ἅλ' ob similitudinem sequentium litterarum facilius quam χθόν', interire potuit, et βαίνειν ἐπὶ aliud est, quam ἐπιβαίνειν. Tum vero quod potissimum est, incredibilia hic et miraculosa memorantur, quod pulcre sensit Tyrwh. Atqui salvum aliquem e tempestate evadere non incredibile, nedum miraculosum est; illud, ut siccis per mare pedibus transeat, quam maxime indiget miraculo«. Omnia denique movit Wiel, qui etiam de codicum scriptura haud accurate edoctus, haec contra Herm. protulit: »Sed incommoda videtur compositio vocabulorum τραφερὴν ἅλ', neque etiam placet repetita maris notio; praeterea quod cod. Par. a prima manu scriptum habet πόα φερήν, facit ut ne τραφερήν quidem genuinum esse videatur. [etiam in v. 653 πόα φερήν est in P pro τραφερήν, neque quisquam aliud quid huic errori subesse putavit!] Equidem versum sic scriptum fuisse suspicor βήσετ' ἐπιπρὸ πέρην διὰ κῦμ' αὐτοῖσι πόδεσσιν«. ubi et ἐπιπρὸ et αὐτοῖσι languet et πέρην absolute positum epicorum usui convenire non videtur. Ego Dorvillii emendationem recepi; omnia enim quae in hoc prooemio miraculosa promittuntur, postea in carmine recurrunt, at nihil amplius legimus de lapide, qui siccis pedibus per mare ingredi faciat. Praeterea locus a Ruhnkenio laudatus mirum in modum convenit cum nostro loco (πόντοιο κυκωμένου et Νηρῆα κυκώμενον) eumque respexisse poetam vel ex eo certum est, quod utroque loco latronum commemoratio occurit. (v. 40. 41 τὸν καὶ ληϊστῆρες ἀνάρσιοι οἷον ἐόντα φεύξονται et v. 583 καὶ λόχον ἀνδροφόνων φεύγειν ἄπο ληϊστήρων). Neque verum est quod Herm. contendit βαίνειν ἐπί accedendi significationem nusquam habuisse et incredibilium ac miraculosarum rerum commemorationem hic requiri. Num miraculosius est, quod »καὶ δμῶες δϊόμενοι πατέρ' εἶναι τίσουσιν, καὶ οἶκον ἑοῦ στέρξουσιν ἄνακτος« quam salvum aliquem e tempestate in terram evadere? — 39 πόδεσσιν tacite Herm. — 40 ληϊστῆρ ἐς B. — 41 οἰόμενοι B. — 42 τίσουσι codd. et edd. ante Herm. qui tacite correxit. — ἑοῦ B P aif. ἑοῦ rell. codd. (ἑοῦ et ἐοῦ iunctim V) et Steph. tacite, ut solebat. — 43 αἴκε θέλησι B P Pal. V, αἴ κε θέλησι Steph. et rell. ante Herm. qui αἴ κ' ἐθέλησι scripsit. Idem M habet. αἴ κε θέλησι etiam apud Tzetzam editur Chil. II 860, ubi περὶ Εὐρυδίκης inter caetera haec leguntur:

Ὅτι δ' Ὀρφεὺς ἠδύνατο τοιαῦτα θεραπεύειν | Αὐτός φησιν ἐν Λιθικοῖς οὕτω τὰ ἔπη γράφων· | Ὅν δέ κεν ἀνθρώπων πεπνυμένον ἦτορ ἀνώγῃ | (Ἵνα τὰ πλεῖστα παρειχὼς εἴπω τὰ τελευταῖα) | Ἴδμεναι αἴκε θέλῃσι etc. . . . *ἰὸν σβέσαι ἑρπυστήρων. | Οὕτως Ὀρφεὺς ἠπίστατο σύμπασαν θεραπείαν.*

43 *ὅσσα τε* B. — 44 *σφετέρῃσι μετὰ φρεσὶν* M solus. *σφετέρῃσι* etiam aif. *μαχανόωνται* aif. — 45 *μετὰ φρεσὶν* codd. et edd. ante Tyrwh. qui *μετὰ σφίσιν* (sic) iam Stephano probatum ex Tzetza primus recepit collato v. 741 [vulg.] Ego *μετά σφισιν* scripsi. — *ἠεροφοῖται* B. — 46 *ἄφρα στὸν* B. *ἰαχχίζοντες* Pal. — 48 *ῥοιζῶντες καὶ χαμαὶ* codd. aif. Steph.; *ῥοῖζόν τε στῆσαι χαμαὶ* a Tzetza l. l. servatum probavit iam Steph. in notis, recepit Eschenb. tacite, et diserte Gesn. ex Tzetza, Stephano non nominato. — 49 *ὀφέων* B V. In Pal. vv. 48 et 49 in hunc modum contracti sunt: *ῥοιζῶντες ἠδ' ὄφεων ἰὸν σβ. ἑρπ.* — *ἑρπυστ.* B. *ἑρπηστήρων* Tzetzes in Exeg., non in Chil. De vv. 48—53 haec dicit Herm. in Addend. p. XXII: »48—53 affert idem [Tzetzes in Iliadis exegesi] fol. 22b, in quibus v. 48 habet *ῥοῖζόν τε στῆσαι χαμαί* et v. 49 *ἰόν* [*ἰῶν* legebatur in antiquioribus Chiliadum edd.] et v. 50 *φῶτα χόλῳ πίπτοντα σελήνης* et v. 52 *τεθνηότος ἤ κεν ἐρεμνοῦ ἐξ ἄϊδος προμολοῦσα ποτιχρίμπτηται ἑκάστῳ*: ex quibus lectionibus certe *ποτιχρίμπτηται* genuinum puto«. Caeterum in Tzetzae exegeseos editione p. 92. 93. *ῥοῖζον τὲ, ἠδ' ὄφ. ἑρπηστήρων, χόλω, τεθνηκότος* et *ἑκάστω* ex codice editum est ab Hermanno. *χόλῳ πίπτοντα σελήνης* vero a poeta scriptum fuisse ex v. 469. 470 et ex v. 483—484 vulg. patet, quem locum respexit poeta. — 52 *καὶ τὰ δαιμόνια διώκειν εἴ τινι πλησιάζοιεν· ταῦτα δὲ ψυχὰς τῶν ἀποθανόντων εἶπεν*, est Moschi scholion, ubi *κἀυτὰ* pro *καὶ τὰ* male Tyrwhitti ed. — *ἤ κεν* et *τεθνηότος* item ex antiquiore fonte pro codicum et editionum *αἴ κεν* et *τεθνειότος* recepi; pro *ἑκάστῳ* Herm. *ἑκάστην* scripsit, quod languidum esse ratus Wiel p. 34 ex schol. cod. Paris. *ἀλάστωρ* proposuit »quod cum *δαίμων* saepissime coniunctum atque etiam feminini generis substantivis appositum invenitur. Quo nomine quum daemones plani significentur, id ipsum hoc loco desiderari vides«; *ἀλάστωρ* ergo vertendo expressit Seidenadel. Ego *ἑκάστῳ* retinui, quod hoc loco non magis ineptum est, quam *πάντας* v. 475. Praeterea Hermanni *ἑκάστην* nimis longe a *ψυχήν* remotum est, Wielii *ἀλάστωρ* autem nullo certo fundamento nititur. A Moscho enim (cuius sunt scholia illa Parisina) lectionem vel Tzetzae aetate antiquiorem in scholio exprimi non potuisse omnes mihi credent. Caeterum moneo *ποτιχρίμπτηται ἀλάστωρ*, non *ποτιχρίμπτοιτο ἀλάστωρ* Wielio scribendum fuisse; noster enim brevem vocalem ante vocalem semper elisit, nisi brevis in *ποτὶ* (*ποτὶ ὄσσε* v. 667) vel in *περὶ* (*περὶ ἕλκεϊ* v. 623) sit, aut sequentem vocalem digamma antiquitus praecesserit (v. 205 *μινύθοντα ἴδηαι*, v. 391 *ὑποτρομέοντι ἔοικας*, v. 403 *ἐρέω τὰ ἕκαστα*). — 53 *ἀΐδος* Pal. — 54 *ἄλλαι τ' ἀπειρέσιοι* codd.

et edd. ante Steph., et sane particula aegre desideratur. — 55 *δῶπναι* B. — 56 *πρήσσουσαι ῥίμφα ἕκαστα* coni. Hilberg in libello »Das Gesetz der trochaeischen Wortformen etc.« inscripto p. 24, sed cfr. ad v. 635. — 57 *ὅςτ' ἀφίηνται* B. *ὅστ' ἀφίκηται* rell. et edd. ante Herm. qui *ὅς κ'* scripsit pro *ὅστ'* »quod hic locum non habet« et *ἐφίκηται* recepit ex Tyrwhitti emendatione, ut sensus sit »Horum semideus et beatus, qui compos fiet«. cfr. Herm. in Addend. p. XXII: »v. 57 Tzetzes ibidem [in Iliad. Exeg.] affert fol. 9b. in quo versu habet, ut Tyrwh. emendavit *ὅςτ' ἐφίκηται*: et addit: *τουτέστιν ἐν καταλήψει γένηται, ὧν Ἑρμῆς ἐδίδαξεν*«. In Tzetzae autem editione p. 31, 23 *ὅσκ' ἐφίκηται* idem Hermann ex codice protulit. — 59 *ὤρινε* Pal. MV. *ὤρινη* B. — 60 *ἀοιδῆς* Herm., nam »quis est ille *ἀοιδός*? Non dubium puto quin poeta *ἀοιδῆς* scripserit«. *στήθεσφιν* B. *γηρήσασθαι* codd. praeter M, ut videtur, et edd. ante Steph. — 61 sequentes versus respexit Tzetzes in Exeg. Il. p. 112 Herm.: *τὴν δὲ μαγικὴν τὸ κυριώτατον καὶ πρῶτον μέρος ἢ μᾶλλον γένος οὖσαν τῆς μαντικῆς Ὀρφεὺς ἀποδύρεται ὡς ἀρίστην μὲν οὖσαν τεχνῶν ἁπασῶν, ἀπολωλυῖαν δὲ κακίαις ἀνθρώπων ἀσόφων καὶ φθονερῶν. — ἀλλ' .. χ....* *σαοφροσύνης ἀλεγίζειν ἵμερος* citatur in excc. Vatt. — *πάγχι* codd. (*ἀλλ' οὐ τάγχι* B) et edd. ante Steph. — 62 *αἶψα δὲ πρέσβαν δαημοσύνην ἀτίουσι* codd. nisi quod *αἶψα* B, *δαιμοσύνην* M; idem, nisi quod *πρέσβυν* pro *πρέσβαν*, habent edd. ante Herm. *πρεσβυδαημοσύνην* dubitanter coni. Steph., *αἶψα πρέσβυν δὲ δαημοσύνην ἀτίουσιν* more suo Gesn., *πρέσβυ δαημοσύνης* Musgr., *πρέσβαν Ἀθηναίην* Tyrwh. Toupius in Em. in Hes. III. p. 561 satis temerarie »*πρέσβυν δημοσύνην*, quod ex *δήμων* derivat. Scilicet ut *δαίμων* et *δαήμων*, ita *αἵμων* et *ἀήμων*, *αἱμοσύνη*, *ἡμοσύνη*, *ἀημοσύνη* Graecos dixisse«. (Herm.) Hermanno »in verbis *πρέσβυν δαημοσύνην* leve vitium, gravior corruptela in praecedentibus *αἶψα δὲ* esse videtur. Nam quid sibi vult istud *αἶψα*?« Scripsit ergo *ἀλλά σε πρέσβα δαημοσύνη ἀτίουσιν*. — *ἄντα δὲ πρέσβα δαημοσύνη σ' ἀτίουσιν* coni. Jacobs in Anth. Gr. XIII. p. 6. Attamen *αἶψα δὲ* satis tuitus est Lehrs in Quaestt. Epp. p. 252 Hesiodi versibus, quos noster imitatus est O. et D. vv. 184. 185: *οὐδὲ κασίγνητος φίλος ἔσσεται ὡς τὸ πάρος περ· αἶψα δὲ γηράσκοντας ἀ τ ι μ ή σ ο υ σ ι τοκῆας.* Alius Operum et Dierum locus a nostro expressus v. 826 esse videtur: *τάων εὐδαίμων τε καὶ ὄλβιος* etc. quocum conferas Lith. 57 *τάων ἡμίθεός τε καὶ ὄλβιος* etc. Lehrs *αἶψα δέ, πρέσβα δαημοσύνη, σ' ἀτίουσιν* proposuit, sed in hoc quoque inventum cadit quod Wiel contra Hermannianum protulit p. 34: »in quo primum non intelligitur quid causae fuerit, ut poeta, quam in priore versu *σαοφροσύνην* vocavit, eandem statim post *δαημοσύνην* compellare maluerit, quum sententia potius verbum superiori *σαοφροσύνῃ* oppositum postulare videatur«. Wiel ipse, quem secutus est Seidenadel, *αἶψα δὲ πρέσβαν ἀλημοσύνῃ ἀτίουσιν* scripsit: »*πρέσβαν* est in libro Parisino; *δαημοσύνῃ* et *ἀλημοσύνῃ* litterarum discrimine paene nullo inter se di-

versa sunt, eundem in iisdem vocabulis errorem commissum fuisse videmus in Apoll. Rhod. II 1260. Hac emendatione recepta iam non obscurum est quid sibi velit illud *αἶψα*. Nimirum queritur poeta, quod homines inconstantes in bonarum artium studio propter animi levitatem (*ἀλημοσύνῃ*) post brevem conatum a proposito aberrent et ad deteriora recidant et ita veram virtutem debito quasi honore destituant. Sic demum intelligitur, cur poeta in superiore versu *οὐ πάγχυ* scripserit, non *πάγχυ οὐ*, cuius sententia in proximis versibus copiosius exponitur«. Haec posteriora nimis levia sunt, (*οὐ πάγχυ* idem ac valde significare notissimum est) neque quisquam sensum a Wielio ex sua coniectura erutum in ea inveniet. Praeterea *πρέσβαν* forma non videtur extare, *ἀλημοσύνῃ* autem nude positum, non addito *νόοιο* vel simili vocabulo, pro animi levitate positum vehementer displicet. Scripsi ergo *αἶψα δέ, πρέσβα, σ' ἀλιτροσύναις ἀτίουσι. ἀλιτροσύναις* eodem sensu legitur etiam in Orphei Argon. 1237, neque a tradita scriptura nimis longe recedere mihi videtur. *ἀλιτροσύναις* autem, non *ἀλιτροσύνῃ* etiam eam ob causam praetuli, ne hiatum in quinti pedis arsi a nostro poeta studiose vitatum (tres tantum eius hiatus exempla Wiel p. 9 attulit vv. 25. 47. 149) carmini inferam. »Laudat versum [61 et 62] ut hic est Stob. Ser. 4. p. 52, 12 [cui addiderat Conr. Gesner]; versum vero 63 Tzetz. ad Hesiod. p. 49. a.« Gesn. — 63 citat hunc versum Tzetzes in Exeg. Il. p. 65 Herm. — *δὴ ῥώων* aif, *δὲ ἠρ.* B. — 64 *μόχθων* B P Pal. (qui *ἀοσητῆρα* ante corr.) V aif, *μόχθον* M et sic ex coni. Stephani vulgo. — 65 *μόχθων* B P Pal. V aif. *μόχθον* M et Steph. et rell. edd., idem coni. Toup. Em. in Suid. III p. 55. *βίον* B V. *πεφρύκασιν* B P Pal. V aif. *πεφρίκασιν* M Steph. — 66 codd. et edd. ante Herm. *σφι*, quod reduxi. *σφιν* Herm. tacite. — *ὄλβος ὀπηδεῖ* cum glossa *ἀκολουθεῖ* M solus. — 67 *θεοῖς ὀπιζέμεν ἀθανάτοισι* edd. ante Herm. qui *θεοὺς ἐποπιζέμεν αἰὲν ἐόντας* scripsit, offensus productione primae syllabae in *ὀπίζω* et adiuncto dativo; *ἀθανάτοισιν* autem ex interpretatione in textum venisse credidit. Wiel p. 35 *δαρίζειν* proposuit »quod . . . ab iis qui Platonis philosophiam interpretati sunt . . saepe positum legimus de familiari deorum consuetudine. Cfr. Procli Comment. Alcib. p. 5 *Ἀπόλλωνος δαριστήν*. Marini Vit. Procli p. 26«. Egregie. Potuit etiam Homericum *Διὸς μεγάλου δαριστήν*, alia ad coniecturam firmandam adhibere. Sed *δαριζέμεν* non *δαρίζειν* scripsi; *δαριζέμεν* habet M, P infra, Pal. V. *ὀθριζέμεν* B et Escor., in P m. 2. (?) *π* supra *α* scripsit; voluitne *ὀπιζέμεν*? — *ἀθανάτοισι* P et edd. praeter Herm. *ἀθανάτοισιν* rell. codd. — 68 vv. 68 *ἐκ δ' οἵγε*. — 71 *ἔργον* citat Tzetzes in Exeg. Il. p. 91 Herm. — *ἀνδρῶν* scripsit Herm. ex Ruhnkenii coniectura in Bibl. Crit. VIII p. 91 facta et loco Pseudo-Phocylidis *ἀγροὺς καὶ πόλιας σοφίη καὶ νῆα κυβερνᾷ* (v. 124) firmata. Idem *ἀγρῶν* in Tzetzae exegesi invenit Herm. ubi fol. 6b in scholiis vv. 68—74 citantur. — *ἤλασσαν* B aif. v. — 70 *ὤλετο* — *ἔργον* citat Tzetzes in Exeg. Il. p. 31

Herm. v. 70 addidit Conr. Gesner Stobaeo suo Serm. IV. — vv. 70–74 apud Tzetzam sic scripti leguntur: ὤλετο δὲ προτέροις πεπονημένον ἡμιθέοισιν ἔργον· ἀργαλέος δὲ καὶ ἀπεχθὴς αὐτίκα πᾶσιν, ᾧ κεν ἐπωνυμίην λαοὶ τεύξωσι μάγοιο καὶ ῥὸ μὲν ἐν κονίῃ ... ἐπ' ἄορι κρατὸς ἀμερθεὶς λευγαλέῳ θανάτῳ διὸς φὼς ἔκτετ .... In aif Steph. vero sic: ὤλ. δὲ πρ. πεπονημένος ἡμ. ἔργον δ' ἀργαλέος κ. ἀπ. αὐτ. πᾶσιν δῶκεν ἐπ. λ. τεύξουσι μ. καὶ ῥ' ὃ μὲν (ὃ μεν a, ὅ μεν if) κονίαισιν ὑπ' ἄορι κρατὸς ἀπενθὴς etc. ubi nihil mutarunt edd. ante Tyrwh. nisi quod v. 72 καί κεν ὁ μὲν κ. Stephani scripturam receperunt. Eschenb. vertit: »Periit vero qui olim cum semideis versatus est. Laborem vero difficilis et inimicus, statim omnibus dedit, cognomen vero homines dederunt ei Magi. Et ille quidem in certamine, ense fortis, nemine lugente eum, tristi morte divinus vir, occubuit«, a qua versione Gesneriana eo potissimum recedit quod 'commendavit' pro 'dedit', 'dabunt' pro 'dederunt' et 'ense abscisso capite' pro 'ense fortis' in ea legitur. Praeterea adnotat Gesn.: »Locus difficilis. Loquitur in hoc prooemio sine dubio Orpheus: et tamen a 70–74 fatum illius et mors in tertia persona deploratur. Igitur aut inculcatos esse carmini hos quatuor versus praeter sententiam auctoris dicemus: aut auctorem ipsum ab affectu abreptum, hic paullum personam Orphei deposuisse, sumsisse illam amici et discipuli: aut denique ne voluisse quidem serio pro Orphei carminibus haberi haec λιθικὰ Onomacritum, vel si quis alius auctor est. ... Sed fere est, ut primam opinionem verisimiliorem putem. Nam ipsi versus, nisi misere et insanabiliter corrupti sunt, male conciliati et indigni reliquo carmine sunt, quod pluribus iam persequi non lubet«. Uncis ergo hos quatuor versus circumdedit. Tyrwh. primus intellexit sensum horum versuum hunc esse: »Periit autem prioribus laboratum semideis opus; ille vero difficilis est et invisus statim omnibus, cuicunque cognomen Magi homines dederint«. Proposuit ergo eam scripturam, quam in textum recepi, nisi quod v. 72 τῷ κεν et τεύξουσι, et v. 73 καί κεν ὁ μὲν reliquit. τεύξωσι Herm. scripsit. Musgr. qui in v. 73 et ipse ἀμερθείς coni., locum sic constituit:

Ὤλετο δὲ προτέροις πεποθημένος ἡμιθέοισιν· | Ἔργου δ' ἀργαλέου καὶ ἀπεχθέος εἰκόνα πᾶσιν | Δῶκεν, ἐπωνυμίην οἷς δὴ τεύξουσι μάγοιο.

Herm. recte Tyrwhitti coniecturam postea magnam partem ex Tzetza firmatam secutus est. — v. 70 ὤλετο δὴ coni. Seidenadel p. 6 in versu 70 ea, quae in vv. 64–69 continentur, iterum magno cum pondere commemorari ratus. Ad v. 72 Τούτῳ δὲ οἱ λαοὶ τῶν ἰδιωτῶν ὄνομα μάγου ἀποδιδόασιν ὡς μάγον αὐτὸν ἀποτρεπόμενοι scholion Moschi. (ὄνομα PV, ὀνόματα Tyrwh. tacite; ἀποδιδόασι [P] Tyrwh.) — ᾧ κεν v. 72 ego recepi ex Tzetza. v. 73 Seidenadel καὶ ῥ' ὣς ἐν proposuit, ad traditam (in Aldina) scripturam magis accedere cupiens, sed non attendit ad veram scripturam a Tzetza servatam. v. 70 πεπονημένον est in B M P (P ante corr., πε-

πονημένος post corr.) Pal. πεπονημένος V (sup. ν); ἠϊθέοισιν M solus. v. 71 ἔργον· δ' ἀργ. et πᾶσι, v. 72 δῶκεν et τεύξουσι. v. 73 ἀπενθής codd. omnes, nisi quod ἔργον δὲ ἀργ. B. Praeterea v. 73 καὶ ῥ ὃ μὲν χονίαισιν M, καὶ ῥ' ὃ μὲν χονίασιν (sup. αι) ὀπαόρι B, καί ρ' ὁ μεν χονίαισιν Pal. V, καὶ ῥ' ὃ μὲν χονίαισιν P. v. 74 φῶς B. — ὅ ἐστι, πολλάκις τοὺς τοιούτους οἱ ἰδιῶται ὑπ' ἀγνοίας καὶ φθόνου ἀποκτείνουσιν scholion Moschi (ὅ ἔστι et — νουσι Tyrwh.) vv. 75—81 in Stobaeo Gesneriano extant Ser. IV p. 52, 17, vv. 82—86 autem Ser. III p. 38, 6. it. Ser. 29, p. 200, 17. — 75 οἱ δ' P Pal. V et edd. οἳ δ' B M., ἰκέλοι B, ἴκελοι M P V, θήρεσιν (sup. σ) Pal. οἳ δ' ἀδίδακτοι codd. (οἱ δ' ἀδίδαχθοι P, sed ἀδίδακτοι in marg.) et edd. ante Tyrwh. qui ἠδ' ἀδ. reposuit e Conradi Gesneri tacita emendatione, quam fecisse videtur etiam Eschenb. qui vertit »ignorantes atque indocti«. C. Gesn. vv. 75—86 Stobaeo a se edito addidit. — 76 χήτει codd. et edd. ante Herm. — 77 θεσπεσίη B, P ante corr., Pal. V. φαεσίμβροτον codd. et edd. ante Herm. qui φαεσιμβρότου recepit ex Gesneri coniectura, quae »lenissima et optima« ei videbatur, collato praesertim altero ex locis a Gesnero laudatis v. 166 (alter est v. 129) ἀλλά σε μὲν χρείων Φαεσίμβροτος ἐξ ἀλεγεινῆς αἰὲν ἄγοι κακότητος. Qui locus hic non quadrat, v. 164 enim Theodamas loquitur ad poetam, quem Apollo Φαεσίμβροτος iam semel ex periculo liberaverat, v. 77 autem auctor ex magorum persona in eos invehitur, qui nolunt apud deos auxilium quaerere. Ubi si quem deum singillatim respexit poeta, eum Mercurium fuisse totum prooemium docet. Praeterea verissima est Tyrwhitti observatio: »Requiritur adiectivum quod cum κακότητος coniungatur, nec ullum, opinor, probabilius occurret, quam ὀλεσιμβρότου. Eadem vox usurpatur infra v. 444«. Musgr. φυγέειν ἀκεσίμβροτον coniecit; Wakefieldius in Silv. Crit. vol. IV p. 221 φθισιμβρότου »lenius etiam quam Tyrwhittus« iudice Hermanno. Contra palaeographicae artis periti Tyrwhitti inventum lenius esse putabunt, idque recepi. — 78 θαυμάζοντο codd. et edd. ante Eschenb. qui tacite θαυμάζοιντο edidit. ὅθεν μάλα θαυμάζοιντο Wakef. l. l. θαυμάζοιτο Tyrwh. Musgr. recepit Herm. — 79 ἴσας B. — vv. 79 ἀλλά — v. 81 extant in exc. Vatt. extritis aliquot litteris; nunc haec legi possunt: ἀλλά σφιν νεφέλη πρα .... κελαινὴ ἀμφιπεριπλεχθεῖσα βαδιζέμεν ἀνθεμόεντα .... πολυστεφάνοιο μεγαίρει. — 80 ἀμφιπεριπλασθεῖσα codd. (ἄμφι περιπλ. B) et edd. Ex exc. Vatt. ἀμφιπεριπλεχθεῖσα recepi; ἀμφιπεριπλασθεῖσα ex lexicis deleatur, licet Wakef. l. l. plura attulerit, quae verbum περιπλασθεῖσα illustrent. — 81 πολυστεφάνοιο recepi ex exc. Vatt. idemque Herm. invenit, annotans »Ἀρετῆς λειμῶνας dixit Joannes Gazaeus v. 90. Caeterum elegantius scripsisset noster πολυστεφάνοιό. Antiqui poetae non solent duo epitheta ornantia per copulam coniungere, languidum hoc esse rati« etc. πολυστέφανόν τε codd. rell. et edd. omnes, etiam Dinner p. 450. — μαγαίρει a i f. corr.

etiam Perdr. — 82 ἀλλ' ἐμέθεν ὀπισχνοῦμαι codd. et edd. ante Steph. qui ἔμ' pro ἐμέθεν invexit. Hermanno »in vulgata lectione displicet verbum ὀπισχνοῦμαι, hac certe forma .. non usitatum epicis. Accedit quod ed. Ald. et cod. Paris ἐμέθεν ὀπισχνοῦμαι habent, satis certum melioris scripturae vestigium. Hanc igitur lectionem recepi, reposito στεῦμαι. Favorinus στεῦται, διαβεβαιοῦται, ὀπισχνεῖται«. Dubitanter secutus sum Hermannum, licet huius verbi, ut etiam Wiel annotavit p. 33, alibi non nisi στεῦται et στεῦτο formae inveniantur. Hermanni emendatio etiam Lehrsio (Quaest. Epp. p. 330) non dubia visa est. Nihil valet quod praeterea Wiel p. 33 contra Herm. scripsit: »Accedit ut, si quod Hermannus iubet legeris, poeta gloriosius de se ipso loqui videatur, qui alias quae tradit ab Herme se accepisse modeste fateatur«. Cfr. enim v. 29—32 καί μιν ... λέοντα δεινὸν καὶ λαοῖσιν ἐοικότα δαίμονι τ ε ύ ξ ω etc. Wiel ipse ἀλλ' ἔμ' ἔθεν στεῦται scripsit, quod »ad Mercurium referendum, cuius mentio in versu abhinc quinto facta est οὐθ' ὀπ' ἀρωγὴν θεσπεσίην φυγέτην Φαεσιμβρότου ἐκ κακότητος. Huius enim nomine iussuque se hominibus dona ferre poeta ipsis primis huius carminis versibus pronuntiat«. Certissimum autem emendationis suae adminiculum existere putat Wiel »e versu subsequente 84 φῶτα δὲ δίζηται ταλακάρδιον, ὅς κεν ἑκάστου, ubi tertia persona, quae veram superiora emendandi viam monstrare poterat, quum a criticis non intelligeretur, perperam mutata est in δίζημαι«. Sed primo Φαεσιμβρότου etiamsi in textu relictum esset (v. 77), longius remotum esset, quam ut in v. 82 quasi primaria enuntiationis pars subintellegi posset, deinde autem quod gravissimum est, Φαεσίμβροτος poetae nostro semper (v. 129 et 166) Sol, nusquam Mercurius est, et ὀπισχνοῦμαι glossa (v. 82) non στεῦται, sed verbum primae personae singularis ex textu expulsum esse innuit. Cadit ergo Wielii ratiocinatio etiam de v. 84. — κειμηλία ἀπειθομένοισιν B; πειθομένοισι M P V et edd. ante Herm. qui tacite corr. — 83 ἀφνειοῖο codd. et edd. ante Steph. — 84 δείξηται B M, P in textu, Pal. V, δίζηται P in marg. et edd. ante Herm. qui δίζημαι edidit, contradicente Wielio, de quo v. ad v. 82. — 84 μενοινήσει τε κάμοι τε codd. et edd. ante Herm. qui Gesneri coniecturam μενοινήσαι τε κ. τε recepit. Steph. μενοινήσειε κάμοι τε coniecerat. Mirum est Wielium p. 15 in indicativo futuri sic inter duos optativos posito non offendisse atque etiam in versu sequente ἐξερεείνοι retinuisse. — 86 ὅς κε διδ. M. οἰδότας B. ἐξερεείνοι codd. et edd. ante Herm. vv. 87—90 extant in excc. Vatt. exesis litteris hisce: 87 οισι καὶ ἔργοις, 89 ντες ἀν' αἰθέρα. — 87 καμάτοι Pal. — 88 εὐρύωπα B P Pal. V. aif. — δώμεν B. αὐτόν recepi ex excc. Vatt. αὐτοί rell. codd. et edd. ἀναπνοῦντες codd. et edd. ante Steph. qui Porti coniecturam, αἰνὰ πονοῦντες recepit secutus a rell. editoribus, praeter Herm. qui ἀναπνοῦντες glossema esse verbi ἀσθμαίνοντες recte vidit. Et ἀσθμαινο... adhuc extat in excc. Vatt. ἀσθμαίνοντες veluti glossa supra ἀναπνοῦντες

scriptum est in M. — ἀμπνείοντες coniecit Salmasius, ἀντιπνέοντες Grotius ad Stobaei Serm. 29, cui vv. 84—90 addiderat C. Gesner. — 90 ἠέλιον B, ἠέλιον male excusum est apud Herm. — ἐφ' ἅρματι codd. excc. Vatt. et edd. ante Herm.; Tyrwh. ὑφ' ἅρματι maluit, quod et ipsum propter hiatum illicitum sprevit Herm. simul σὺν ἅρματι inferens. — ἄγουσι P M et edd. ante Herm. — Post hunc versum unius versus spatium vacuum est in M. ἡ ὑπόθεσις est in P Pal. V et edd. ante Tyrwh. ὑπόθεσις in B. Inscriptionem primus omisit Tyrwh. — 91 cum voce ἄλλον (sic) incipit codex A. vv. 90—93 citat Tzetzes in Exeg. Il. p. 23 Herm., ubi in v. 92 ὑπὲρ pro ἧπερ legitur. Moschi scholion ad hunc versum extat hoc: *Τοιοῦτο καὶ τὸ Δημοσθένους ἐν Ὀλυνθιακοῖς προοίμιον. Ἀντὶ πολλῶν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς* (ἡμᾶς P ante corr. V ante corr.) *ἑλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει, περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. Σύγκρισις γὰρ ἀγαθῆς βουλῆς καὶ χρημάτων κἀνταῦθα κἀκεῖ.* vv. 91 et 92 Stobaeo (Serm. III p. 38, 12) addidit C. Gesner subiecto alio: *Ἀλλὰ θεοὶ σοφίης ἐριλαμπέος ἡγεμονῆες,* quem ex Procli ad Musas hymno sumptum esse vidit Tyrwh. — 92 τέψομαι P ante corr. ἧπερ B aif. ἁπάντων B. — 93 totum hoc, si dis placet, prooemium in compendium redegit Tzetzes Chil. IV 279—287:

Περὶ κυνῶν Ὀρφέα σωσάντων. Ὀρφεὺς ὁ τῆς Μενίππης παῖς, πατρὸς δὲ τοῦ Οἰάγρου | Ἔτι τελῶν μειράκιον, ὄρνις θηράσαι χρήζων | Ἦλθεν ὡς πρὸς ἀκρώρειαν, οὗπερ ἦν δράκων μέγας. | Ὡς οὖν Ὀρφεὺς ἀφώρα μὲν πρὸς θήραν τῶν ὀρνίθων, | Ὁ δράκων ὥρμα κατ' αὐτοῦ, σπείρας συχνὰς ἑλίσσων. | Ἐθάδες τούτῳ κύνες δὲ δραμόντες βοῇ τούτου | Καὶ συμβαλόντες τῷ θηρὶ, ἀπέκτειναν ἐκεῖνον, | Τὸν δὲ Ὀρφέα ῥύονται στοργῇ τῇ πρὸς ἐκεῖνον, | Ὥσπερ αὐτὸς ἐν Λιθικοῖς Ὀρφεύς που γράφει τοῦτο.

ἠελίω A, ἠελίω B, ἠελίοιο Pal. ἱερηον ex ἱερήιον Pal. — 94 ἄστυ δι' ὄντι P aif, ἄστυ δ' ὄντι P, ἄστυ δ' ἐόντι ex ἄστυ δ' ἰόντι B, ἄστυδ' ἰόντι rell. — 94 περί φρονίθοιο δάμαντι cum lineola transversa nomen proprium designante supra δάμαντι posita B. — 95 ἑλών B. χειρὶ χεῖρα A. ὦδεπέεσσιν B. ἐπέεσσι edd. ante Herm. — 96 ἐπισπέρχωσιν A, quod recepi, cfr. Köchly proll. ad Qu. Sm. p. LXXXIX. ἐπισπέρχουσιν rell. (ἐπὶ σπέρχ. B.) — 97 ὦ ἑταῖρε codd. dett. et edd. quod per synizesim pronuntiandum esse putabat Wiel p. 9; dedi σοι ἑταῖρε ex A. — 98 δέ σέ μοι A, δέ σε μοι rell. codd. ut videtur, et edd. στείχοντα codd. dett. aif, στείχοντι etiam P post corr. — 99 τῶ A. πρόφρον (ω supra) Pal. — 99 ὑπόνευσον codd. dett. et edd. ἐπίνευσον A, idemque coniecit G. Dindorf in Steph. Thes. ed. nova s. v.; ὑπόνευσον ex lexicis delendum. — 100 ἱεροτρεπέες aif, corr. etiam Perdr. — δ' om. codd. et edd. addidit Wiel p. 9, nam id »sermo epicus poscere videtur«. — 101 ἀγαθὸν B V. ῥίζουσι aif, corr. etiam Perdr. — 102 σφιν Pal. ἀνάγουσιν B. — 103 μακρὰν M.

ἀταρπητὸν Pal. ἀταρπιτόν (η supra) V. εἰσοράας A V. γὰρ om. B. — 104 ἀτρῶν a, ἀτρὸν if. κίοντα B. ἀκρόρειαν B. — 105 ἀνελθεῖν om. B V; in V post μοῦνος deletum est προφυγόντε. — 106 λεψηρῷ B. — 107 οἵ δ' B solus ut videtur, οἱ δ' rell. codd. et edd. εἵως A M V et edd. ante Herm. qui τείως scripsit, quod etiam Musgr. invenerat. εἵως B, εἶυς P, εἵω Pal. Ego εἵως retinui, collato Hom. M 141 οἳ δ' ἤτοι εἵως μέν, Od. γ. 126 ἔνθ' ἤτοι εἵως μέν. Hermanno tamen ad Hom. hymn. IV v. 225 »τείως quod cum Musgravio edidi, servandum videtur propter aetatem scriptoris, tamquam pro εἵως dictum, vitandi hiatus caussa, ut apud Apollonium [II 132. IV 285]«. Sed ne de hiatu sollicitus sis, cfr. v. 196 ἀζόμενοι ἐθέλωσι; v. 519 ἀτρυγετῷ, ἵνα; v. 530 οἵ τε κλάδοι, ὅσα; — 108 μίμνεσκεν codd. dett. et edd., recepi ex A μίμνασκεν, quam verbi formam bonam esse puto; saltem verbi μίμνω forma secundaria μιμνάζω extat, imperfecta autem in — ασκον eorum tantum verborum reperiuntur, quorum etiam stirpes in — άζω exeuntes in usu fuerunt. — 108 ὀρεξάμενος δὲ δοκεῦσαι B M P Pal. V; ὀρεξάμενος δὲ δοκεῦσθαι edd. ante Herm. ὀρεξάμενον δὲ δοκεύσας, quod coni. Portus apud Steph., probaverat Tyrwh. et recepit Herm., extat in A. ὀρεξαμένου δὲ δέχεσθαι Bernardum coniecisse ad Nonnum II p. 177 adnotat Schneider apud Herm. — 109 χείρεσιν B P Pal. ἀλυσκάζων M Pal. V if. ἀλυσκάζων ex ἀλυσκένζων P. ἀλυσκάνζων a, corr. etiam Perdr. — 110 pro κέν iam ante me μέν maluit Tyrwh. Sed vide quae Herm. contra dixit: »Non placet μὲν hoc loco. Recte se habet κέν. Nota vis huius particulae, qua factum aliquid semel iterumque esse indicatur. Nostri: ich fiel wohl. Confer ad Vigerum not. 286. p. 785. Vide v. 439. 440. 539. 594. Odyss. XXIV 138«. — vv. 111—114 om. A in lac. — 111 ἄψ a. αὖθις codd. et edd. ante Herm. — 112 κορυφὴν δὲ aif. ἴον B M Pal. V, εἶον aif, corr. Steph. de P non notavi. ἄρχην B. — 113 οἱ V et edd. ante Herm. ὁρῶντες P V aif, δρῶντες rell. (»excitantes« vertit Eschenb.) in M glossa: βλέποντες καὶ αἰσθανόμενοι. — ὀροῦντες Gesn.; ὄροντες »a verbo ὄρω« Tyrwh. proposuit, collato v. 379. ὄρσει νεογιλοῦ παιδὸς ἀϋτήν, recepit Herm. Sed nullum est verbum ὄρω, neque ὄρσει l. l. a verbo ὄρνυμι divelli potest. ὄροντες potius activum ceteroquin inusitatum verbi ὄρομαι putandum erit, quod ὄρομαι et ipsum non nisi semel legitur Od. 14, 104. Sed ὄροντε scripsi de duobus perdicibus, cum infra v. 115 προϊδόντε de iisdem pro προϊδόντες ex A scribendum sit. Gesneri ὀροῦντες fortasse Homerico ὀρέοντο (pro ὄροντο) et verbo ὀρέομαι (in epigr. ap. Paus. 9, 38) defendi potest. — 114 θεώτερον B. — 115 προϊδόντε A, προϊδόντες rell. (προϊδίντες P ante corr.) — 116 πετάσοντα P Pal. V aif. πλείω codd. et edd. ante Herm. qui πλείην scripsit. πλεῖον coni. Schneider. — 117 ἐγχριφθείς A. ὑπενάντιον B. — 118 versus modulatione offensus μάλ' pro μοι scribendum esse dixit Gerhard in Quaestt. Apoll. p. 138. — ἀλάληντο codd. et edd. ante Herm. qui λελίηντο edidit, nam »contrarium eius, quod

hic dici debebat, vulgata lectio continet«. Contradixit Wiel, approbante Seidenadelio, p. 35 comparans »similium genetivorum amplam analogiam, qua elucet ἀλάλησθαί τινος brevi quodam dicendi genere 'circumerrare ad assequendum aliquid' significare posse [avibus intenti errarunt vertit Eschenb.] Cuius usus exempla quamquam nunc non praesto sunt, quin extent tamen vix dubito«. ἀλαλῆσθαί τινος nihil aliud significare, quam procul abesse ab aliquo, vel carere aliquo, lexica docent. Hermannianum etiam Lehrs probavit Quaestt. Epp. p. 290. — 119 Ruhnk. (in Bibl. Crit. VIII p. 91) ablegans lectores ad Epist. Crit. II p. 189 etsi vulgatam lectionem non prorsus damnaverit, tamen πρίν περ ἀνασχήσαντος ἀπὸ χθονὸς αὐχένα δεινὴν ἐφρασάμην a poeta scriptum esse suspicatus est, ut sit imitatio Callimachi fragm. 438 ὃς δ' ὥστ' ἐξ ὀχέης ὄφις αἰόλος αὐχέν' ἀνασχών. Barbarum hoc inventum iure miratus est Herm., in supplementis ad Buttmanni grammaticam mentionem eius fecit Lehrs. in Quaestt. Epp. p. 329. — δεινήν B P Pal. V et edd. ante Herm. Schneideri coniecturam δεινόν, quod habent A M, recepit Herm. Perperam vulgatam scripturam defendit Wiel p. 35: »nam usitatissimum vocabulum errori minus obnoxium fuisse par est, quam rarius δειρήν; quod ut antiquitus scriptum fuisse censeam me movent hi loci, in quibus et ipsis de serpentibus simillime dicitur. Lith. v. 423 [vulg.] ὀρέγοντα πέλας περιμήκεα δειρήν. Orph. Arg. 1017 δολιχὴν δ' ἀμφ' αὐχένι δειρὴν θῆκε. Coniungendum autem est δειρὴν cum ἐφρασάμην, αὐχένα cum ἀναστήσαντος«. Quae probavit Seidenadel. — 120 ἐφρασσάμην A. τὲ A. φυλάξαι codd. dett. et vulgo. λαφύξαι A et Herm. ex Bernardi coniectura ad Synes. de Febrib. p. 78. Wiel p. 35 μέματ' ἀμφιελίξαι coniecit, »et sententia et exemplis« ut affirmat, »imprimis commendatum, quo simul molestiam quam et illud τε post ἤδη positum hic habet, et participiorum ἀναστήσαντος et μεμαῶτα casuum varietatem removeri vides«. — 122 οὔτέ με A. — 123 οὔτέ με A. ὀΐσατο codd. et edd. ante Herm. qui ὀΐσσατο edidit sine causa, propter ι breve, puto, in ὀΐσασθαι v. 568. 569., sed longum est ι in ὀΐω v. 495, et ὀϊόμενον vv. 41. 537. Caeterum cfr. Rzachium, Grammatische Studien zu Apollonios Rhodios p. 569. ποσί Pal. — 124 κέκλ . . . . . . δεῖμα τανύπτερον αἰετὸν εἶναι καὶ πνοιὴν ἀνέμου adhuc legi potest in exec. Vatt. Scholion Moschi: »ὁ γὰρ φόβος (φοῖβος B) με ἠνάγκαζε καὶ ἀετὸν καὶ πνοὴν (πνοιὴν V), ἀνέμου γίνεσθαι, τοῦτ' ἐστὶ ταχύτατον«. — εἶναι ἀετόν B, P in ras., Pal. V εἶναι αἰτὸν a, εἶναι ἀαιτόν if. αἰνόν coni. Perdr. αἰετὸν εἶναι [A M] Steph. rell. — 125 πνοίην P aif. πνοήν B. παρὰ δὲ ποσὶν A, M ante corr., Pal. ante corr., παρὰ δὲ ποσσὶν B, M post corr., P, Pal. post corr., V aif. corr. Steph. — 126 ἄκρον codd. dett. et edd. ἄκρου A; idem coni. Lud. Dindorf in Steph. Thes., cum ἐπιψαύω cum accusativo iunctum apud epicos rarissimum sit. — 126 ἐπεψάνεσκεν Pal. ἀκωναῖς B. — 127 ἀμφέκανεν B. — 128 ὦρτϊ B. ὀρούσαι aif, ὀρούσθαι M. — 129 φαεσιμβρότω A, φαεσεμβρότω aif. —

130 τῷ δ' αὖ ἐπὶ B P Pal. V aif, τῷ δ' αὖτ' ἐπὶ M, τῷ δ' αὖ ἔπι Steph. et rell. ante Herm. qui τῷ δ' ἄρ' ἔπι scripsit, idque recepi, cum τῶ δ' ἄρ' ἐπὶ extet in A. τῷ δ' αὖ reducendum esse dixit Wiel p. 36: »haec enim particula, sicut Latinorum autem non raro narrationi simpliciter continuandae inservit, nulla alia notione adiuncta«. — 130 ἐλαιενέης B, ἐλαινέης (αι) P Pal. aif, ἐλαενέης V. ἐλέλειπε P ante corr. — 131 ἐξέλιπε B V. — 132 τάν Pal. V, ταν B, τὴν δ' M. κατένοπα A. — 133 μαίνησε B P Pal. V aif, μαίνησεν M cum gl. ὥρμησεν. μαίμησε [A] Steph. rell. δρεσκώου A M V, δρεσκόου Pal. δρεσκώον aif. — 134 εἴλυτο B M, εἵλυτο rell. dett. et edd. εἰλεῖτο A, quod probavi in epist. p. 8 »cum εἰλύω nusquam alibi volvendi vertendique significationem habeat«. ἄλλω A. — 136 schol. Moschi: πολλοὺς κύκλους καὶ πλοκὰς περιστρεφόμενος ἐποίει. — ἐπ' ἄλλος P et edd. ante Herm. qui tacite ἔπ' edidit. ἔτ' ἄλλος coni. Schneider, quod tamen Hermanno minus poeticum visum est. Schneideri coniecturam A libri scriptura δέ τ' ἄλλος firmari dixi in epist. p. 8; sed ipsum illud δέ τ' ἄλλος recipiendum fuit. ἐλισσομένου B. τρόχος edd. ante Steph. τρόχός B. In Pal. huic versui corruptelae signum (:) praefixit librarius. — 137 ἠέρταζε A, ἠέρταζεν codd. dett. et edd. — 138 βοῶντος Pal. ante corr. — 139 τύπτον B P Pal. V aif. δρεσκώοιο A V aif. — 140 in A post ἀμφ' αὐτῶ θο (sic) unius versus spatio interiecto sequitur v. 144sqq. — ἄκικιν edd. ante Herm., ἄκικυν codd. omnes. — 141 οὐ γὰρ codd. et edd. ante Herm. qui οὐδ' ἄρα scripsit ex Tyrwhitti coniectura, quam Wiel p. 36 firmavit allato Orph. Arg. v. 527 τῷ δ' ἄρα μόρσιμον ἦεν ὑφ' Ἡρακλῆϊ δαμῆναι. — 142 αἰπολίοισιν ἀποπρόθι B. βοσκομένοισι P V et edd. ante Herm. — 143 ἑσπομένῳ aif. δύε κῦνε πατρὸς ἐμοῦ κ. M. κεκληγότα B V. vv. 145—146 in Moschi exemplari sic contracti erant: χῷ μὲν ἄρ' ἔσσυτο τοῖιν· ἐγὼ δ' ἐς γαῖαν ὀρούσας; verba ὑλάσσοντες ἐπέδραμον· αὐτὰρ ὅ γ' αἶψα ἀντίον addidi ex A. Caeterum erravi in epist. p. 21, ubi infelicem quemdam emendatorem postquam v. 145 excidisset, χ' ὤ μὲν ἄρ' pro ἀντίον substituisse dixi. Immo in exemplari, unde deteriorum codicum archetypus ortus est, v. 144 non οἱ μὲν ἄρ' (ut in A est), sed crasi vix tolerabili χῷ μὲν ἄρ' scriptum erat, unde librarii oculi ad ἔσσυτο in sequenti versu aberraverunt. οἳ μὲν pro οἱ μὲν ego scripsi. Vulgatam lectionem, χ' ὤ μὲν ἄρ' ἔσσυτο, Eschenbachi versioni »et in ipsos draco irruit« minime convenire intellexit Tyrwh., quare χ' ὤ μὲν ἐπ' ἔσσυτο τοῖιν coniecit, quod recepit Herm. qui tamen tacite ἐπέσσυτο scripsit. — χ' ῷ enotavi ex M Pal. V, χ' ὤ μέν ex B, ἄρ ex M P V; in B et Pal. supra τοῖιν et in marg. corruptelae signum est; Demetrius Moschi ergo χῷ ad canes, τοῖιν ad draconem retulisse videtur. — ὀροῦσας B. — 147 λασιθάμνοισι A, λάοι θάμνοισι M P Pal. V (hi duo quidem cum corruptelae signo) et edd. ante Tyrwh. qui Gesneri coniecturam λάθοι, (idem extat in B) recepit. [latet vertit iam Eschenb.] Herm. λάθεν scripsit ad litterarum ductum, ut vi-

detur, propius accedere cupiens, addit enim: »Immo *ΛΛΟΙ* natum ex *ΛΑΘΕ*«. Ego coniunctivum restitui, memor eorum quae Köchly docuit in praef. ad Quint. Sm. p. LXXXI, cfr. praesertim Quint. Sm. I 315 sqq. ὥς τίς τε λέαινα ἐνθόρῃ et ib. 615 sqq. ὥς τις — θηρητὴρ — νηδύα κέρσῃ. — 149 τῷ A. ἴκελος A M. ὀλοοῦ B. ὑπὸ codd. dett. et edd. ante Herm., ἀπὸ A; idem coni. Tyrwh. Musgr., recepit Herm. »Quod quam non necessarie factum sit vel Homerica exempla demonstrant«. Wiel
αι
p. 36. — 150 μέσσοισιν B. ἐνὶ πτῆξας coni. Tyrwh. recepit Herm. ἐνιπτῆξας A, et sic coni. Musgr. ἐνιπτύξας M P edd. ante Herm. ἐνὶ πτύξας B Pal. V. ἐρίφοισι B M P V. — 151 κάκητα A. — 153 τείνων B P Pal. V. Escor. et edd. ante Steph. ἠελίῳ A. ἠελίοιο Pal. ἠελίῳ B. — v. 154 om. codd. dett. et edd. omnes; addidi versum ex A, nisi quod μοῖραί μιν ἀπήγαγον scripsi pro codicis scriptura μοῖρά μιν ἀπήγαγεν, quam correxi iam in epist. p. 21. — 155 αὐτὸς A, αὐτὰρ codd. dett. et edd. ex superiore versu, quod ineptum esse primus vidit Wiel, qui pro eo νῦν δ' ἄρ' scribendum esse dixit p 36. — ἐλάσας codd. omnes, etiam Escor. ἐλάσας aif. corr. Steph. — 156 νεήνιθος A. — 157 ἔρχομ' ἐς ἀκρώρειαν A, ut coniecerunt Tyrwh. Musgr. Koenius ad Greg. Cor. p. 73, et Schrader in Em. Praef., p. VII, recepit Herm. ἔρχομαι εἰς ἀκρώρειαν codd. dett. aif. ἔρχομαι εἰς ἀκρόρειαν Steph. et edd. ante Herm. ἑτέρων B. — 158 σφι M. τὼ δεδρακ. aif. τῶδε B. κῦνε M. — 159 αὐτομάτῳ P. πέλεν A. — 160 μάλα καί τ' B. ἐπὶ enotavi ex A B M P V. — 161 λασία codd. dett. et edd. ante Herm. (λάσια ante corr. B.) λασίαις Herm. ex coniectura, quam fecit Ruhnk. in Ep. Crit. II p. 148 collato v. 236 vulg.; λασία πτελέῃσι πυκινῇ· ἄγχι etc. est in A; in qua scriptura fort. latet aliquid; πυκινόν de ramis etiam v. 148 usurpatum est. δ' ἄρ A. — ὑπὸ codd. dett. aif. — 162 ἀένναον M. λυσσῆς A. πυθμένι A, πυθμένα codd. dett. et edd. omnes. — 163 ἀνάβλυζον B. κελαρίζετ' B, κελαρύζετ' A P et Pal. ante corr. κελαρύζεθ' Pal. post corr., κελαρήζεθ' V, κελαρύζετε aif. ἴκελον A M, ἴκελον B P Pal. V, ἤκελον aif. ᾠδῇ A. — 164 οὔτι M. θέμες V. — 165 ὡς P. ὁ δὲ Pal. P aif, ὁ δέ Steph. et edd. ante Herm. δαιμόνιον φῶς Dinner p. 806. φῶς P. — 167 μὲν pro αἰέν A; post πέμποι colon in V. — 168 colon post ὄλβου est in B Pal. P. πρὸς μέγα δ' ἅμα B Pal. V. Pro ἕνεκα σφῆς rectius ἕνεκεν σῆς scribere potuisse poetam annotavit Tyrwh. — 171 ὄφρα τοι εὔχο om. A in spatio vacuo; quod magis etiam suspectam reddit vulgatam lectionem; non solet enim Lithicorum scriptor dativum pronominis personalis cum genitivo iungere, id quod iam observatum Hermanno Orph. p. 800. — Praeterea κλύοιεν. ἐγγυαλίξω omisso vocabulo θεός A, in quo etiam vv. 172—175 desunt spatio vacuo relicto. Post v. 171 lacunae signa posuit Steph. (quem secutus est Eschenb.) hac nota addita: »Imperfecta relinquitur haec ὑπόθεσις vel potius praefatio«. Lacunae signa rursus sustulit Gesn. — »Schneidero in mentem venit, ita orationem posse coniungi: ἐγγυαλίξω κρύσταλλον φαέ-

ϑοντα. Διαυγέα, λάζεο χερσὶ λᾶαν. Equidem malo ἐγγυαλίξω ad praecedentia, ὄφρά τοι εὐχ. κλ. ϑεός referre«. Herm. Post hunc versum inscriptio περὶ κρυστάλλου in B Pal. V, ὁ κρύσταλλος M, κρισταλλος P, κρύσταλλος edd. ante Tyrwh. — 172 χερσί B Pal. V et edd. ante Herm. χερσίν [rell. dett.] Herm. — 173 περιφεγγέος B M Pal. V. Dinner p. 428. et ex Stephani coniectura rell. edd. ante Herm. περιφεγγέες aif. περιφεγγέος vel περιφεγγέες P. πυριφεγγέος Herm. — 174 αἰϑέρι B M Steph. et edd. ante Herm. αἰϑερί P Pal. V aif. αἴϑεϊ scripsit Herm. ex Apoll. Rhod. III 1303. — 175 τόν κεν εἴπερ B. εἴπερ a, εἴπερ i et rell. περὶ νηὸν codd. et edd. ante Herm. qui παρὰ νηὸν scripsit. ἴκναι B. — 176 οὕτοις τοι P in textu, sed τις in marg. εὐχωλῆσι A, εὐχωλῇσι M P Pal. V edd. ante Herm. qui tacite εὐχωλῇσιν edidit. — 177 μάϑοις γέ μενος edd. ante Steph. qui γε expulit. γὲ μένος coni. Perdr. μάϑοις γε μένος λίϑου ἀργεννοῖο Dinner p. 428. μάϑοις γε μένος P ante corr., γε enim induxit m. pr. ut videtur. γε om. rell. ἀργενοῖο B M P V aif, ἀριγενοῖο Pal. ἀργεννοῖο [A] Steph. — 178 »σημείωσαι εἰς ὅσα χρήσιμος ὁ κρύσταλλος« nota inedita Moschi. κρατεροῖο codd. et edd. ϑέλοις A, ϑέλεις codd. dett. et edd. κρατεροῦ ἐϑέλοις autem ego scripsi, praeeunte Gerhardo, qui in Lectt. Apoll. p. 91 κρατεροῦ ἐϑέλεις coniecit, cum recentiores epici plerique ἐϑέλω, non vero ϑέλω forma usi sint; neque ϑέλω apud nostrum reperitur. ἐς φλόγας edd. ante Tyrwh. ἐξ φλόγας coni. Gesn. ἐκ φλ. Tyrwh. Musgr. ἒκ scripsit Herm. ἐκ codd. omnes. φλόγυς (a supra) Pal. V. — 179 ἀναλέων B, ἀβαλέων aif, corr. iam Perdr. μίν V. καταϑῆναι B. — 180 ἠελίοιο κατ' ἀντίον B (sed hic ἠελίοιο habet) M P Pal. aif, ἠελίοιο καταντίον [V] et edd. inde a Steph. ἠελίοιο κατεναντίον A, unde ἠελίου κατεναντίον scribendum esse dixi in epist. p. 9 collato v. 212. — 179 ἀντιχ' ai, ἀντίχ' f. corr. Steph. οὐλόγην a, οὔ λίγην i, οὐ λίγην f, ὀλίγην codd. omnes et edd. inde a Steph. Male Herm.: »dubitari potest, an ex illa lectione οὐλόγην, etsi mox v. 181 similis varietas est, faciendum sit φλογέην«. — 181 τανύσσοι (ει supra) Pal. — 182 ἦδ' [voluisse videtur ἠδ'] pro ἢ δ' male coni. Bernard ad Psellum de Lap. 21, collato Marbodo Redonensi cap. 23: »Sed certum cunctis neque stat violabile tanquam Quod lapis hic soli subiectus concipit ignem Admotosque sibi solet hic accendere fungos«. καρφαλέη B. τεϑίγη aif. οὐλίγον aif. — 184 ἄρα φαόπαλαι γονίης B, φασὶ παλαιγονίης codd. dett. et edd. ante Herm. qui παλαιγενέες scripsit e coniectura, quam fecit Tyrwh. collato v. 192, et postea epitomatoris verbis firmavit. παλαιγενέες etiam Musgr. et quod plus valet A. Vestam Παλαιγονίης nomine significari putabat Gesn. Wiel vero (p. 37) ignem quemdam fuisse Παλαιγονίην vult, »qui secundum vatum philosophorumque cosmogonicas doctrinas in primordiis rerum ab ipso coelo deductus esse perhibetur et propter coelestem suam naturam et insignem quem in fabrica mundi et in cultu vitae humanae obtinet locum prae caeteris elementis in divino honore habebatur«. In re certissima taedet trans-

scribere argumenta a Wielio contra Tyrwhitti, ut putabat, coniecturam congesta. Ne autem de metro sollicitus sis, lege Hermanni verba: »In longiore vocabulo facilius etiam recentiores ultimam brevem in caesura producunt«; cfr. etiam ad v. 35. — 185 ἑταίρας P ante corr., ἑτέρας μᾶλλον φλογός P post corr., rell. codd. omnes et edd. ante Herm. qui ex Tyrwhitti emendatione φλόγας scripsit (»His mage non alias flammas«); τοίνυν pro τάων, quod mihi quoque displicet, legi volebat Gesn. »Sed fefellit viros doctissimos rarior hic genetivi usus et potestas, qua dativi quodammodo vice fungi videtur; exempla collegit Matth. Gr. Gr. II § 375 in quibus simillima leguntur haec: Hom. Il. β 415 πρῆσαι πυρὸς δηΐοιο θύρετρα cfr. ζ 331. Od. ϕ. 23. Il. η. 410 πυρὸς μειλισσέμεν ὦκα. ζ 508 λούεσθαι ποταμοῖο. cfr. ε 6. Itaque modo ἑτέρης scribatur, mutatione nulla opus est. Sententia enim haec est: itaque equidem puto me non aliis potius flammis dis tam grata sacra comburere quam hisce«. Wiel p. 37. — 185 ἔλπομαι ἔγωγε B V. ἔλπομ' P aif. — 186 ἀθανάτους A, male. — 187 ἔτι τοι A, ἔτι σοι codd. dett. et edd. omnes. πιφάσκω codd. dett. aif, πιφαύσκω A Steph. et rell. edd. Hunc versum sic vertit Gesn.: »Praeterea et hoc amicus miraculum magnum tibi narro« vituperatus ob id a Koehnio ad Greg. Cor. p. 48. — 188 αὐτὸν codd. et edd. ante Herm. qui Gesneri coniecturam quam Tyrwh. iure minus necessariam dixit, αὐτὸς, recepit [quod ille vertit iam Eschenb.]. In A fortasse in rasura est ν in αὐτόν. — ὅςτις Pal. V, ὅςτι B. — 189 ἁρπάζας B, ἁρπάξας P V aif, ἁρπάξαις [A M Pal.] Steph. rell. edd. ἁρπάξῃς ego scripsi, quia post αἴκεν semper noster coniunctivum usurpavit. Post v. 190 titulus in B περὶ γαλακτίτου λίθου; in M γαγαλίτης; in P aif γαλατίτης; in Pal. V περὶ γαλατίτου; in Steph. Esch. Gesn. γαλακτίτης; om. titulum A Tyrwh. Herm. — 191 εὐχομένω A. λάαν A. — 192 ἐνι πλέον A. — 193 μὴ κάδος aif. — 194 ἀνακτίτην A M (hic ex ἀνακτῖτιν) et Herm. ἀνακτίτιν B P Pal. V et edd. ante Herm. ἀναγκίτην coni. Salmas. ad Solinum p. 97a D »et illam ἀνάγκην a carminibus explicat p. 264a A. it. 768b. C. D.« Gesn. ananchiten tacite scripsit Eschenb. in versione. ἀνακτήτην conciliatorem esse voluit Gesn. ea significatione qua Xenophon dixit in Cyrop. 1, 3, 9 ἵνα κἀγὼ ἀνακτήσωμαί σε. »In eandem conciliandi et obligandi sententiam malim ἀναρτίτην ab ἀναρτάω ductum; cfr. Xen. Cyrop. I 4. 1 ταχὺ δὲ τοὺς πατέρας αὐτῶν ἀνήρτητο προσιών et II 2. 29 ποίῳ ποτέ σε ἔργῳ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀνήρτηται; id enim melius argumento carminis convenire videtur, quo ἀνάρτησις illa gemmarum saepe commendatur, ut de ipso galactite in v. 222« Wiel p. 38. Retinui ἀνακτίτην, quod etiam in carminis nostri fonte, in Damigerone graeco scriptum fuisse fidem facit forma anathites in Damigeronis versione latina (cfr. auctor et author, similia). — 196 ἀζόμενοι A B. — 197 οἵ δ' ἄρα A, οἳ δ' ἄρα Herm. qui annotat: »Pro ἠδ' ἄρα scribendum esse οἳ δ' ἄρα, et particula ἄρα et quod mox v. 199 sequitur, ἄλλοι δὲ

ostendit. Sic etiam Schneiderus emendat«. ἠδ' ἄρα codd. dett. et edd. ante Herm. — 201 ἐσχέψαντο A, ἐσκήψαντο dett. et edd. quod hic ineptum. γακτίδα V, γαλακτίδα B. vv. 202—206 verba a πέτρην usque ad τεοῖσιν om. A in lacuna. — 202 πέτρον B. ὅτι τοι codd. et edd. ante Steph. qui ὅθι τοι edidit. Illud reduxit Herm. τρίψαντο aif. — 203 ἐκπρορρέοι B. πανίκελος codd. aif. — 204 αἴκε θέλησθαι B, αἴκε θέλησθα B P Pal. V aif. αἴκε θέλησθα Steph. et rell. edd. ante Herm. qui αἴκ' ἐθέλησθα scripsit. Ego cum M αἴκ' ἐθέλησθα edidi. — 206 ἔρξεις B, et Herm. in addendis. ἔρξεις rell. ut vid. τεοῖσι P Pal. et edd. ante Herm. τεοῖσιν B [M V] Herm. — *Καὶ ὁ ποιητὴς ἐν Ὀδυσσείᾳ· δῶρόν (δῶρον V) τοι καὶ (καὶ om. V) ἐγώ, τέκνον φίλε, τοῦτο δίδωμι«* Schol. Moschi. — 207 ὑπεκπροφυγὼν A, quod, licet in epist. p. 9 probare non ausus sim, nunc recepi, ut amphilogia, quae vulgatae lectioni ὑπεκπροφυγεῖν inest, evitetur; sic »Pro quibus, feram ut horrendam e f f u g i a n t, aliquando supplicasti«, vertit Eschenb., »Ad quos, feram ut horrendam e f f u g e r e s, aliquando supplex confugisti« Gesner. ὑπ' ἐκπροφυγεῖν B, ὑπεκπροφυγεῖν rell. dett. et edd. ἱκέτευσας A M, ἱκετεύεσθαι B P Pal. V, ἱκέτευες edd. omnes. — 208 ποταστaίης B V uterque cum corruptelae signo. τελησόσι P V aif, τελήοσιν B, τεληόσιν Pal. τετληόσι Steph. et rell. ante Herm. τετληόσιν A M Herm. οἱ δ' V et edd. ante Herm. σηκῷ A. — 209 λεπταλέοι ex λεπταλέῃ A. περιμυχήσονται codd. περιμυχήσωνται Herm. quod »tantummodo de bubulo genere valere vel ipse sonus docet; de capellis inauditum est. Scribendum περιμηχήσωνται« W i e l p. 38; id recepi et probaverat iam Seidenadel. — 210 τῷ μὲν Pal. αἶψα scripsi e Wielii (p. 38) coniectura, cui nescio an ex A libri scriptura ἄία (sic) aliquid auctoritatis accedat. Sed potest αἶα etiam ex αἰεὶ ortum esse ει litterarum ductu ligato male pro α lecto. αἰὲν codd. rell. et edd. omnes. — 211 κυανοχετέων codd. dett. et edd. ante Herm. quod ex disciplina metricorum Clarkiana κυανοχτῶν pronunciatum voluit Gesn. ἐν δίναις κυανοχαιτέων Musgr. B. Slothouwer nihil nisi ἐν delevit. κυανώπων Tyrwh. κυαναυγέων Herm. inusitata apud nostrum synizesi, ut recte monuit Ludwich in epistolae meae censura (Annal. litter. Jenens. 1879. nr. 6); κυαναυγετίδων ἐνὶ δίναις Wiel p. 38 collato Orph. Arg. v. 515 μελαναυγέτιν ὄρφνην et Hymn. XXIII. 1. κυαναυγέτιν ἕδρην. Recepi ex A κυαναυγέσιν. Nihil est quod Wiel l. l. certissimum suae emendationi argumentum accedere dicit ex c o n s t a n t e huius poetae usu, quo spondiaci versus non nisi quadrisyllabis terminentur. Confer locos iam ab ipso Wielio p. 10 laudatos: περιμηχήσωνται v. 209, περιπαχνωθεῖσα v. 256, προτιμυθήσασθαι v. 741, φῦλ' ἀνθρώπων v. 227, Δημήτηρ v. 242, et praetera ἐαροτρεφέος μήλοιο v. 616 — δίνησι codd. dett. et edd. ante Herm. δίνησιν A, δίνῃσιν Herm. — 212 ἠελίου B. κατ' ἐναντίον B Pal. V. ἀνατέλλοντος B. — 213 ἁγνίζειν B. περὶ codd. et edd. ante Herm. qui tacite πέρι edidit, non necessario. — 214 λευκὰ B, λευπτὰ V. — 215 ἔρχε' codd. i f et rell. edd. ante Herm.

ἔρχε a; ἔρχευ Herm. — 216 καρποφόρω A, καρποφόρῳ Tyrwh. et B. Slothouwer, quod recep. Herm. καρποφόρον rell. codd. et edd. κατὰ P. νότον B Pal. V. — 217 θαλλῶνται δ' ἄρα A, θάλλονται δ' ἄρα B M V, θάλλωνται δ' ἄρα P Pal. aif. θαλλῷ· ταὶ δ' ἄρα egregie Steph. et rell. edd. — 218 φερεγλαγκές B ante corr. στιχόωνται A, τελέθουσι P V et edd. ante Herm. τελέθουσιν rell. codd. et Herm. — 219 οἱ δ' P et edd. ante Herm. οἵ δ' A B. ἄρ B, ἆρ P. ὑπὲρ M P Pal. V et edd. ante Herm. ὑπερὶ B; ὑπὸ coni. Gesn. »Melius esset ὑπαὶ μ. Sed fortasse ὑπὲρ cum χορεσσάμενοι iungendum est; cum se super-satiaverint. Huius certe formae adiectivum in usu est ὑπερχορής« Tyrwh. Probavit vulgatam Wiel p. 38 ipsum verbum ὑπερχορέννυμι afferens ex Theogn. v. 1158 οὔτε γὰρ ἂν πλούτου θυμὸν ὑπερχορέσαις. Recte tamen Herm. ὑπαὶ, quod etiam in A extat, recepit. Εἰ δ' ἄρ' ὑπερμαζῶσι sine sensu Bernard ad Synes. de febrib. p. 40. — 221 »Ὅτι ἐπὶ τῶν γυναικῶν μιγεὶς ὁ λίθος μελικράτῳ ταὐτὸ δύναται ὅπερ ἐπὶ τῶν αἰγῶν ὕδατι θαλασσίῳ« Moschi schol. ined. σὺν B Pal. V et edd. ante Herm. σην P, σὴν A M, quod ex Schneideri emendatione recep. Herm. γυναῖκα pro μιγέντα ex glossa, ut videtur, ad νύμφην (v. 222) pertinente M. — 222 πινέμεν B P Pal. V aif. — 223 μαστοῖσι B V, ἀενάοισι scripsi ex A, qui ἀεννάοισι habet; εὐναίοισι B M (hic quidem cum glossa ἡμέροις) P Pal. V et edd. omnes. quod »ut parvulum filium mammis inebriatum ad cubile ferat« verterunt Eschenb. et Gesn. In vulgata lectione primus offendit Wiel p. 39, qui οὐθατίοισι scripsit »quod ut legatur, quum res ipsa paene cogere videatur, tum exemplorum luculenta copia summopere idem commendat. cfr. Crinag. 22 (IX. 430) ἀεὶ μαστοῦ πλήθεται οὐθατίου. Nic. Alex. 90 ἠὲ σύγ' οὐθατόεντα διοιδέα μαζὸν ἀμέλξας et in hoc carmine v. 191. 696. [vulg.]« Sed magis etiam apte ἀέναοι μαστοί dicuntur mammae mulieris, quam galactitis ope φερεγλαγέα reddidisti. — κομίζῃ A M, κομίζοι rell. codd. et edd. omnes. — 224 λάαν A. ἐρυτήσει codd. dett. omnes et edd. ante Steph. corr. etiam Perdr. — 225 ναὶ δέ σε καὶ βασ. coni. Bernard ad Psellum de Lap. p. 13; alterum καί ante βασ. quod omittunt codd. et primae edd. addidit Steph. et καὶ etiam epitomator in suo codice legisse videtur, dicit enim: καὶ ὅτι τὸν τοῦτον φοροῦντα καὶ βασιλεῖς etc. — αἰδέσονται B Pal. V. — 227 ἐν χερσὶ B, λάαν A. — 228 θεοὶ A, νόου codd. dett. (νόοο Pal.) et edd. ante Herm. qui νόῳ scripsit. — 228 ἐπαράων codd. et edd. ante Herm. ἐπ' ἀράων Tyrwh. »ut constructio sit, ἐπαΐοντες ἀράων. Nam ἐπαρά .... in malam partem accipitur, ut καταρά«. ἔπ' ἀράων Herm. Post hunc versum sequitur titulus πετρακης in edd. ante Tyrwh. In codd. dett. huius loco unius versus spatium vacuum relictum vel χ in χρή minio pictum est. Nec titulus, nec spatium est in A. — 230 τετραυγέα A, quod in epist. p. 11 hoc Plinii loco firmavi: N. H. 37, 10, 161: »Eupetalos quattuor colores habet, caeruleum, igneum, mini, mali«. — τετράκεα dett. omnes. πετρά-

κεα a, Steph. et edd. ante Herm. πετράκια if. πετρήκης in Thesauro citat Steph. unde πετρήκεα recepit Herm. Cum notionem »praeduri« quam lexici πετρήκης vocabulo tribuunt eo minus probare possit, »quod vix commode dicitur lapis durus esse sicut lapis«, Wiel p. 39 πετραγέα, ut περιαγής ab ἄγνυμι ductum, coniecit, »quod et egregie respondet subsequenti τρύφος πέτρης, quo et ipso saxi fragmentum significatur, et similiter de eodem lapide legitur apud Dion. Perieg. v. 1075:

Τοῦ δ' ἂν ἐπὶ πλευρῇσιν ἴδοις εὐωπὸν ἀχάτην | Κείμενον οἷα κύλινδρον ἐπὶ χθονός, ὅν ῥ' ἀπὸ πέτρης | Χειμερίου ποταμοῖο κάτω σύρουσι χαράδραι«. —

Πετράκης nomen esse lapidis alicuius ignoti, sententia erat Eschenbachi et Gesneri, quorum prior εὐπέταλον per virens, posterior per fissile vertit. H. Stephanus in Thesauro s. v., eupetalon apud Plinium gemmae nomen esse non ignorabat, tamen dubius haerebat, utrum εὐπέταλον, an πετράκεα substantivi vice fungeretur. Schneider in lexico graeco, ut ante eum iam epitomator fecerat, et εὐπέταλον, et πετράκεα in adiectivorum numero habebat et de achate dictum esse censebat, vv. 230. 231 autem cum sequentibus iunxit. Cuius sententiam amplexus est Wiel p. 39 praesertim quod »qui vulgo praefigitur titulus: III πετράκης abest a cod. Parisiensi«. Sed in P quoque a sequentibus seiunctos esse hos duos versus haec mea editio docet. Herm. nihil nisi optabat, quid epitome haberet indicavisset Tyrwhitt. Miror virorum doctorum errores. Cum et eupetalos, et dendrachates a Plinio quoque quasi diversa gemmarum genera enumerentur (cfr. praeter locum supra laudatum N. H. XXXVII, 10, 139: »vocatur .... dendrachates quae velut arbusculis insignis est«) nihil restat nisi ut de eupetalo dictos esse versus 230–231 sumamus. Et est in margine A ad v. 230 περὶ εὐπετάλου, et ad v. 232 περὶ δενδραχάτου. — **230** λάαν A. Post v. 231 titulus in B περὶ ἀχάτου λίθου; in Pal. V περὶ ἀχάτου; in P et edd. ante Tyrwh. ἀχάτης; titulum om. A et in spatio vacuo M. Ad v. 232 »ὅτι ἐν αὐτῷ οἷον δένδρα φαίνονται, δενδρόφυτος ἐπωνόμασται ὁ ἀχάτης« Moschi schol. ineditum. — **232** εἰ καὶ A, Tyrwh. ex coni. et Herm. εἰ deest in codd. dett. et in edd. ante Tyrwh. αἴ κεν vel ἦν δέ γε coni. Portus apud Steph. δενδροφυτοῖο A M. χερσὶ B. — **233** μᾶλλον καὶ dett. et edd. ante Herm. qui μᾶλλόν κεν scripsit. μᾶλλον καί (vel κεν) om. A in lacuna. θάλποιτο A, τέρποιτο codd. dett. et edd. omnes — vv. 234–237 om. A in lacuna. — **234** κατόψεται B P Pal. V aif. κατόψεαι [M] inde a Steph. — **236** τοὔνεκεν edd. ante Steph. — **237** ἐπώνυμιν B. — **239** τὸν δὲ A B Pal. τόνδε rell. dett. et edd. omnes. τεοῖς Pal. — **240** κέρα δύω codd. (κέρατα Pal.) et edd. ante Herm. κέραε δύω maluisset Tyrwh. »si res integra esset«; κέρατα δύω Schneider; κέρα δοίω Herm. et Tauchn. errore; quem corr. corrector Weigelianae. κράτερον B. — **241** ἀπουρ. B. — **242** σταχυοπλάκαμος Pal. ante corr. ἴοι a verbo ἵημι derivasse

videtur Eschenb. qui vertit »Plenum in sulcum effundet frugiferum sinum«. ἐσαύλακα a. Post v. 243 titulus est in B P Pal. V et edd. ante Tyrwh.: περὶ κέρατος ἐλάφου. om. titulum A et in spatio vacuo M. — 244 σκέπτεω M ante corr. θυητόν ex θνητόν B V, θνητόν P in textu, Pal. i f. θηητόν P in marg. et rell. ἔχον B. — 246 φύσεως A, φύσιος codd. dett. et edd. omnes. πολυδαίδαλον voluisse videtur Eschenb., vertit enim: varium naturae opus. colon post ἰδόντων est ex A. v. 247 addidi ex A, deest in codd. dett. et in edd. omnibus. — 248 οὔποτε κόρση A, οὔποτε κόρσην B M, P in textu, Pal. ι supra ε scripto, οὔ ποτὲ κόρσην V, οὐ ποτὶ κόρσην edd. omnes; ποτὶ iam P in marg. — 249 πέτρην· A, πέτρη codd. dett. et edd. omnes; κρατερὴ τόγε πέτρη A, κρατερή τε γε πέτρη codd. dett. (κρατερη B qui γε om.) et edd. ante Herm. vv. 248—249 multum vexati sunt. οὔποτε κόρση πέτρην egregie iam Gesner coniectura assecutus est, quae tamen neque a Tyrwhitto, neque a Wielio intellecta est. Tyrwh. locum sic constituit, stigmate post ἰδόντων posito:

Ἐκ κεφαλῆς ἐλάφοιο φύει γε μὲν οὐ ποτὶ κόρσην,
Πέτρη ἀλλ' ἔμπης πέλεται **** κρατερή τε.

(»Ex capite cervi nascitur quidem, non ad tempora. Sed nihilominus lapis est *** et validus). Nimirum post πέλεται excidisse adiectivum quoddam v. gr. σκληρή putavit, cuius loco ab interpolatore metri fulciendi causa τε γε πέτρη adsutum fuerit. Unde profectus Ruhnken (in Bibl. Crit. VIII p. 91) πέλεται κρατερὴ στερεή τε scripsit quod ab Hermanno receptum est collato v. 568 ὥστε σε πάγχυ λίθον στερεὴν ὀΐσασθαι. Obscurum additamentum οὐ ποτὶ κόρσην (»neque vero innascitur capiti petra, sed tamen duro lapidi aliquid simile« vertit Eschenb.) a tantis criticis intactum relictum esse miratus Wiel p. 40 his conatibus nihil profici declarat: »quid enim potest ineptius dici quam cornua non ad tempora bestiae nascuntur tamen durissima sunt, quum potius exspectaveris quamquam ad tempora nascuntur tamen durissima sunt«. Tum pergit: »Sed locum graviore corruptione laborare, quam ut leni remedio sanari possit, vel hiatus docet in πέτρη ἀλλ' non sine maxima offensione admissus, solum in hoc carmine exemplum, quo longa vocalis in spondei thesi ante vocalem producta maneat. In eo autem codice, unde libri nostri originem duxerunt, πέτρη suo loco errore omissum margini appositum fuisse videtur, unde a librario aliquo imperito in primam versus sedem receptum est. Itaque persanaveris locum scribendo:

ἐκ κεφαλῆς ἐλάφοιο φυτευόμενον ποτὶ κόρσην·
ἀλλ' ἔμπης πέτρη πέλεται κρατερὴ στερεή τε

simul commate post ἰδόντων deleto. Mens enim coelestium, inquit poeta, exhilaratur, quum artificis naturae opus ex

capite cervi ad calvariam enascens conspiciunt: Nam κόρση apud recentiores non modo tempora, sed calvariam atque totum etiam caput significat. cfr. R. Volkmann. Comm. Epp. p. 48. Hom. Il. 8, 109 τοῦ κέρα ἐκ κεφαλῆς ἑκκαιδεκάδωρα πεφύκει«. Wielianum vertendo expressit Seidenadel. Scripturam, quam ex A recepi, sic interpretatus sum in epist. p. 22: »'Est lapis, de quo agitur, cornu, (cornui simile), quale ex cervi capite nasci solet; quamvis autem tempora cervi nunquam lapidem gignant, tamen cornu illud (τό γε) φύσεως πολυδαιδάλου ἔργον durus est lapis'. Quemdam ingenii vocabulorumque lusum his verbis inesse, facile, credo, perspici potest«. — v. 247 οὐδέ κεν ἀγγνοίῃς coni. Schneider. »Dubito de tali composito. Si quid mutandum, scribi potest οὐδέ κ' ἀναγνοίῃς. Sed potius visum est vulgatam servare.« Herm. qui didacticis et recentioribus epicis ἤν κε, ἤν ἄν, ἂν ἂν similia dicere licuisse pluribus exemplis plus minusve certis demonstrat. Et ἄν κεν legitur iam apud Homerum Il. XIII 127 et in formula ὄφρ' ἂν μέν κεν. — 250 ἐστί (vel ἐστὶ) codd. (ἐστι P) et edd. ante Herm. qui tacite ἐστίν scripsit. — 251 πρίν κεν μιν B P Pal. πρίν κέν μιν A. ἀμφαφάων
οι
B. εὕρης A, εὕρῃς B, εὕροις codd. rell. et edd. ante Herm. qui recte εὕρῃς edidit. νημετέα Pal. ante corr. λάαν A. — 252 κράατα A quod non placet — vv. 253—254. ψευδνοκάρηνος B. τρίβειν A, τρίβοις codd. dett. et edd. ante Herm. ἐλαίω A. — πάνθ' ἤματα B Pal. V, πάντ' ἤματα P, sed prior τ in ras. σεῖο om. Pal. — Τρίψας αὐτὸν μίσγε σὺν ἐλαίῳ, καὶ τούτῳ τὸ βρέγμα ἀλειφόμενος, τρίχας ἐπαναφύσεις. Schol. Moschi. Ex hoc scholio et ex epitoma (φαλακρὸν ἐπιχρίσειε) Ruhnken (in Bibl. Crit. VIII p. 92) olim χρίοις lectum esse coniecit, perperam; nam neque Demetrius Moschi melioribus codicibus, quam nostri sunt, usus est, neque epitomatoris verba cum vulgata scriptura conciliari nequeunt. χρίοις recepit Herm. spreta alia Ruhnkenii emendatione κροτάφοις. Sed lege, quae Wiel p. 39, 40 de Hermanni textu scripsit: »In his non pauca sunt quae displiceant. Primum εἰ particula in eodem versu iterata, quod ab elegantia huius poetae abest [??]; deinde additamentum εἰ καὶ ψεδνοκάρηνος ἔοις sic uti nunc est post versum superiorem prorsus inutile est; [Non credo.] accedit apertum vitium contra linguae usum, quo dicendum est χρίειν τινά τινι non τινά τι, ut hic legitur omnino singulariter; quod quidem vitium lenitur, non removetur Ruhnkenii coniectura κροτάφοις; nam hoc et ipsum est insolens. Restat apodosis δὲ particula instructa [v. 255], quod contra morem huius poetae est; Tyrwhitto denique vel articulus quamvis ad Homericum usum accedens incommodus fuit. Quae quum ita sint, equidem non dubito, quin sic scribendum sit εἰ καὶ ψεδνοκάρηνος ἐὼν μίξας μιν ἐλαίῳ, qua leni mutatione cunctis illis incommodis remotis omnia vides plana et aperta: μιν τριβόμενον coniunge cum μίξας, κροτάφους cum χρίοις; postremus autem versus sic non amplius apodosis loco accipiendus est, sed suam habet sententiam integram

et solutam. Cui vero haec magis placeat ratio, ut enuntiatio conditionalis priorem, ut assolet, comprehensionis sedem occupet, illi scribendum erit εἰ γὰρ et in ultimo versu αἶψα νέαι sive quod magis arridet αἶψ' ἀδιναί«. Sed recepta ex optimo codice forma τρίβειν (neque enim eodem vocabulo in eodem versu iterato apud nostrum offendor) Wielii coniecturae cadunt omnes. Primum ἦ γὰρ pro εἰ γὰρ scripturus eram, sed cum neque apud nostrum neque apud alium quempiam ἐλαίῳ τριβόμενον idem atque τριβόμενον καὶ ἔπειτα ἐλαίῳ μιγέν significare possit, versum amissum esse statui, in quo miscendi notionem expressam fuisse credo. Offendit praeterea quod tempora illinenda sunt, ut in calvaria capilli nascantur; an κροτάφους glossema est, quod vocem κόρσην (i. e. caput) expulerit? — 255 αἱ δὲ A Pal. V et edd. ante Herm. καὶ δὲ maluit Tyrwh. improbatus ab Herm. αἳ δὲ [rell. codd.] Herm. tacite. ἀνθήσουσι codd. et edd. ante Herm. qui tacite ἀνθήσουσιν scripsit. — 256 προτώγαμον B. ἐπὶ δέμνια Dinner p. 412. »Νέος δὲ παρθένον εἰς γυναῖκα ἄγων τοῦτον εἰ φέροι τὸ (sic P V, φέροιτο Tyrwhitti apogr. quod corr. Tyrwh.) πρῶτον αὐτῇ συγγινόμενος (sic P V; συγγενόμενος edd.), αἴτιος αὐτοῖς ὁμονοίας ἔσται«. Moschi schol. αἰζειὸς M P aif. — 257 ἐρατῆς B. ἐπὶ μάρτυρα A. φέροιο voluisse videtur Eschenb., qui vertit »habebis«. — 258 λάαν A. ὁ δ' edd. ante Herm. - σύνησιν A. — 259 τῆρας B. ἤματα B P Pal. V. — Post v. 259 spatium in M; titulus τῶν ἐν ἀγροῖς αὐλιζομένων B P Pal. (hic quidem τ. ἐν ἀγρῶν αὐλ.) V et edd. ante Gesn. qui recte vidit hunc titulum nihil nisi glossema vocabuli ἀγραύλων esse. περὶ βαρβάρου λίθου Gesn. Om. titulum Tyrwh. Herm. περὶ ζαμιλάμπου margo in A. — 260 αἰγιόχοιο διός B Pal. V.; in P διός suppletum est in marg. — 261 υἱεῖ B. κεσσοχίτωνι aif. λάαν M, sed λίθον tamquam glossema suprascriptum est. — »Τῷ Διονύσῳ κισσοχίτωνι ἤγουν κισσοφόρῳ, τοῦ Διὸς υἱῷ τοῦ αἰγιόχου, ἀγγέλλω ἤτοι προλέγω τὸν λίθον εὐάρεστον εἶναι. Βάρβαρον δὲ ὅτι ἐν Συρίᾳ παρὰ τὰ ῥεύματα τοῦ ποταμοῦ εὑρίσκεται· διὸ καί φησι τοῖς ζαθέοις αὐτὸν ὕδασι βρεχόμενον«. Moschi schol. — 263 διαινόμενος B V. ζαμίλαμπιν A, ζαθέοισιν rell. (ζαθέοισι P et edd. ante Herm.) Iam in epist. p. 11 monui hinc restituendam esse zamilampis formam apud Plinium N. H. XXXVII, 10, 185 (et apud Isidorum Or. XVI, 15, 14). Haec enim Plinius de nostro lapide: »Zmilampis in Euphrate nascitur, Proconnesio marmori similis, medio colore glauco«, ubi zmilatis cod. Pollingens. saec. XV, zmylacis cod. Vindob. saec. XV, zmilaces edd. vett.; sed scribendum est zamilampis ex cod. Bambergensi antiquissimo (saec. X—XI) qui zamilamfis habet in indice. Apud Isidorum zimilanius, zimilanitius, zimilanicus est in codd. — 265 ἀλωὴν A M Pal., ἀλώην B, ἀλωήν V, ἄλωας aif. ἀλωὰς [P?] Steph. et rell. edd. Post v. 265 in P ante corr. iterum κλήμασιν αὐτίκα σεῖο erat. vv. 266—270 om. ab πολλόν usque ad ἀρούραις A in lacuna. — 266 ἀφύσσεσθαι B aif. μεθύσσεσθαι V. Post v. 266

titulus ἴασπις in M P et edd. ante Tyrwh. περὶ ἰασπέως λίθου B, περὶ ἰάσπεως Pal. V. om. Tyrwh. Herm. — v. 267 γλαφυρήν requirebat Wiel p. 41, cum ἴασπις non solum apud alios scriptores verum etiam apud nostrum (v. 270) feminini sit generis. »γλαφυρόν vocabulum suspectum et a notione et a forma: a notione quod non facile intelligas, quid sit illud de iaspide dictum; a forma, quod γλαφυρὴν desideratur .... Praeterea γλαφυρὸς alibi non legitur in hoc carmine, saepe χλοερήν, quod substitui malim et intelligi de prasino colore subviridi, qui iaspidi a gemmarum scriptoribus passim tribuitur. Egregie convenit alterum epitheton ἑαρόχροον«. Ego γλαφυρήν retinui, ne duobus epithetis eandem notionem expressisse poeta putandus sit; praeterea γλαφυρόν, quod per politum vertit Gesn. per elegantem Eschenb. haud absurdum esse puto. — ἑαρόχροον codd. et edd. omnes; pro quo ἀερόχροον coni. Salmas. ad Solin. p. 143 a B, et Bernard ad Psellum de lap. p. 17, vertendo expresserunt (aerini coloris) Eschenb. et Gesn.; probavit Koen. ad Greg. Corinth. p. 33. Sed recte contra Tyrwh.: »Ego sane an prima in ἀερόχροος corripi possit, dubito; et praeterea nulla mutatione opus esse censeo, cum virides iaspides scriptores de gemmis passim agnoscant«. Probavit hoc Ruhnken in Bibl. Crit. VIII p. 92 simul monens Tyrwhittum suam vocabuli ἑαρόχροος explicationem confirmare potuisse ex Hemsterhusio ad Lucian. Nigrin. p. 52. Salmasius ἀερόχροον suum ex Dionysio Periegeta firmaverat, qui v. 724 iaspidem ἠερόεσσαν appellavit. »Addere poterat Psellum de Lapid. ἡ ἴασπις φύσει κρυσταλλοειδής, ὀλίγον ἐπιτεινομένη τὴν χροιάν· καὶ ἀρίστη μὲν ἡ πορφύρουσα· ἔστι δέ τις καὶ ἀεροειδής. Sed quoniam utrumque ad gemmae colorem, qui non unus est, aeque est accommodatum et ἑαρόχροον quamquam hic tantum repertum, bonum admittit explicatum, non video, cur quod habemus sine causa amittamus. Sin vero audacius fieri alicui videatur, ut coloris notio ab anni tempore ducatur, is certe non dubitabit eius vocis originem ducere ab ea notione, qua ἔαρ significat ut de animantibus sanguinem, ita de plantis sucum. Cfr. ἔαρ ἐλαίης Nic. Al. 87. 314. Callim. fragm. 201. Itaque prasinum colorem indicari vides, sicuti prasoidis nomine apud Plin. 37. 8. 32 iaspidis quaedam species appellatur. Similem coloris significationem habemus in Aglaiae Byzantini carmine medico, ubi est λίθος εἰαριήτης, ab ipso scriptore explicatum per haematiten lapidem«. Wiel l. l. — v. 268 ἱερὰ ῥέζοι τις codd. et edd. ante Herm. qui correxit. (τὶς Pal. τίς V) ἱένεται B V. — v. 270 ἠδὲ καὶ αὐχμηρῇσιν ἄγοι codd. (praeter B qui totum versum om. haplographica neglegentia; αὐχμηροῖσιν M) et edd. ante Herm. — v. 270 ut ex glossa natum deleri voluit Ruhnken Ep. Crit. I p. 55, cum καρφαλέας per αὐχμηράς, νεφέλαις κορέσουσι per πολὺν ὄμβρον ἄγουσι explicetur. Cui oblocutus est Gesn. »multum enim negotii sibi facessierit qui ταυτολογίας hoc genus ex antiquissimis quibusque Romanis, Graecis, Orientalibus expungere velit«. Probavit hoc iudicium Tyrwh.

qui tamen addit: »In hoc loco confusa orationis series, et similes terminationes versuum 266 et 267 [vulg.] faciunt ut suspicer, inter duos illos versus nonnullos intercidisse, in quibus de alio quodam lapide narratio incepta sit. Potestates certe, quae inferius memorantur, a nullo, quod sciam, scriptore iaspidi tribuuntur, earum autem principes hephaestite a Plinio N. H. XXXVII. 60 et Marbodeo cap. XXXII«. Hanc autem de lacuna suspicionem missam fecit Tyrwh. postquam epitomae ope versus 271 sqq. de lychnite non de iaspide dictos esse intellexit; neque tamen hac de causa vulgatam recte se habere iudicavit; dicit enim: »ex his patet, opinor, versum 267 [vulg.] quem deleri voluit Ruhnk. ab Epitomatore nostro in exemplari suo lectum fuisse; quod tamen me non movet, quin aut illum delendum, aut priorem (nescio quomodo) emendandum iudicem«. Hermanni haec est nota: »Koenius ad Greg. Cor. p. 35 ita hos versus emendat: *καί οἱ χαρφαλέας νεφέλαι χορέσουσιν ἀρούρας· Ἠδὲ καὶ αὐχμηρῇσιν ἄγοις πολὺν ὄμβρον ἀρούραις,* postremo versu poetam ratus alloquutum esse cum sequentibus vss. ipsum lapidem. Non in v. 266 ut putat Tyrwh. sed in v. 267 vitium latet. Scripsit enim poeta *ἤδε γὰρ αὐχμηρῇσιν ἄγει πολὺν ὄμβρον ἀρούραις.* Ita planus est sensus. Cum iaspide, inquit, si quis deos adeat, siccis agris nubes mittent. Haec enim vis est huius lapidis, ut imbrem cieat«. Wiel p. 41 in vulgata scriptura »eandem in utroque versu terminationem, verba tautologica, copulationem per *ἠδὲ καὶ* ineptam, optativum *ἄγοι* inexplicabilem, orationis seriem confusam« reprehendit et Hermanni coniectura offensionum minimam partem remotam, longe gravissimam relictam esse queritur; quare transpositis versibus simulque partem Koeniani inventi auctore non nominato recipiens locum sic constituit:

ἤδε καὶ αὐχμηρῆς [sic!] *κεν ἄγοι πολὺν ὄμβρον ἀπ' αὔρης*
καί οἱ χαρφαλέας νεφέλαι χορέσουσιν ἀρούρας.

hac nota addita: »Quam autem facile ab altero versu ad alterum oculis aberrari potuerit, probat utriusque terminationis similitudo; et esse aberratum mihi quidem persuadet illud, quod *ἤδε καί* in posteriore versu ineptum, aptissimum est in priore. Hoc modo servari vides codicis lectiones *καί* et *ἄγοι,* evitari praeter alia incommoda etiam *ἄγειν* dativo coniunctum, quod aliqua certe offensione hic quidem non caret«. [Immo nostri usum loquendi quam maxime sapit; cfr. v. 8. 9. *ἀθανάτοισιν ἄγων* et v. 591 vulg. *ἀγρῷ τραῦμα φέρουσαν.*] Ego Hermannianum recepi, cum in violenta Wielii mutatione etiam *αὐχμηρῆς ἀπ' αὔρης* (sic, non *αὐχμηρῆς* eum voluisse puto) *ὄμβρον ἄγειν* ineptum esse videatur. — **271** *λύχνις δ' ἐκ πεδίου ῥοθίων ἀπόερξε χάλαζαν* A, qui *περὶ λυχνίτου* habet in marg., et rell. codd. nisi quod *ἀπόεργε* dett., *Ἄχνης* B, *Λύχνης* M, *αὔχνης* P, Pal. V et edd. ante Steph. qui praeeunte Perdr. *αὔχμης* dedit. In codd. omnibus *αὔχνης* (*λύχνης* etc.) ita scriptum est, ut de alio inde ab hoc versu lapide agi clare indicetur. *ῥοθίων* codd. omnes (*ῥοθίων* V, with τ written above) et edd.

ante Herm. omisso τ'. ἀπόερξε A, ἀπόεργε rell. χαλάζαν B; χάβαζαν edd. ante Eschenb. qui tacite correxit. »Non dubito, quin dederit poeta *Λύχμὰς δ' ἐκ πεδίου, ῥόθιόν τ' ἀπόεργε χάλαζαν*. Poeta, ut solet, convertit se ad gemmam ipsam«. Gesn. De lychnite hoc loco agi ex epitoma didicit Tyrwh. qui λύχνι, σὺ δ' ἐκ πεδίου coniecit, probatum Hermanno, et recte quidem puto, nam licet λύχνις, si cum A ἀπόερξε scribas, contra metrum non peccet, nimis dura foret apostrophe in v. 272, neque aoristus ἀπόερξε aptum praebet sensum. Obstat etiam auctoris usus loquendi, quo in prima carminis parte, ubi ex Theiodamantis persona loquitur, verborum vel praesenti vel futuro tempore lapidum virtutes praedicat. ῥόθιόν τ' pro ῥοθίων coni. Gesn. recepit Herm. ῥόθιον κυρίως τὸ κῦμα schol. Moschi. — 272 κῆρες M (cum gl. μοῖραι) et P ante corr. στιχόωνται A, στιχόωσιν codd. dett. et edd. — 273 καὶ σὲ A V. — 274 ἤυτε aif. χρύσταλος A. ἐκ A M P Pal, ἐκ [B? V?] Herm. ἐς aif. ἐκ inde a Steph. edd. ante Herm. — 275 »ὅτι ἐκ τούτου πῦρ ἅπτεται ὥστε καὶ λέβητα ἀναζεῖν ποιῆσαι« Schol. ined. Moschi. μή pro δή codd. aif, δὴ Steph. et rell. edd. — 276 ἀμφιέσησιν A, ἀμφιέσῃσιν Herm. ex coni. ἀμφιέσῃ codd. dett. et edd. ante Herm. ἐν δὲ πλείοιο A, ἐνὶ δὲ πλείοιο codd. dett. et edd. ante Gesn. qui ἔνιδε (ecce) scripsit sine sensu. »Simplicius est ἐνιπλείοιο coniunctim accipere (ut supra v. 190 ἐνίπλεον) et δέ interpositum quasi δή reddere: et quidem pleni lebetis«. Tyrwh. »Non minus barbara haec Gesneriano commento. V. Slothouwerus in Actis Soc. Trai. vol. III p. 158 ὕδεος πλείοιο coniicit, parum eleganter« Herm. qui ἀμφιέσῃσιν ἐνιπλείοιο λέβητος scripsit. Probaret hoc Wiel p. 19 »nisi parum videretur verisimile vocem vulgarem tam mirae corruptioni obnoxiam fuisse. Equidem rarissimum vocabulum ὑδηπλείοιο reponere ausim« quod equidem nusquam inveni et a codicum scriptura nimis recedere puto. — 277 προσμένει A M, προσμίμνει rell. dett. et edd. ante Herm. qui quod ex Tyrwhitti et Slothouweri coniectura recepit πυρὸς μένει Homerico loco firmavit Il. XXI 362 ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος πυρὶ πολλῷ. — 278 ψυχροῖσι B M Pal. V aif, de P non notavi. κονίοισι M. λίπῃ A, λίποι codd. dett. et edd. εἰ cum coniunctivo habes v. 96. 420. 630. 633. — 279 κυκώμενον coni. O. Schneider in Nicandreorum praef. p. 128 et Wiel p. 19. κυκωμένου codd. et edd. κωκυμένου coni. Perdr. Post v. 279 titulus περὶ τοπαζίτου λίθου in B, τόπαζος in M P et in edd. ante Tyrwh., qui titulum om. cum A et Herm. περὶ τοπάζου in Pal. V. περὶ τοπαζίτου A in marg. — 281 θυητοῖσι aif. θυηποτίοισι P ante corr. θυηπολίοισι B, P post corr., Pal. V aif et Dinner p. 755. θυηπολίῃσι edd. post Steph. »Aldina habet θυηπολίοισι quod propius ad verum accedit quam θυηπολίῃσι. Nam duplex hic dativus ab epica dictione alienus est. Legendum θυηπολέουσι, nisi θυηπόλιος pro θυηπόλος nove formatum statuere velis, quod in hoc quidem poeta, qui in adiectivis multa novavit, non audacius fieri vide-

tur«. Wiel p. 24. *θυηπολέουσι* extat in A [M]; et idem iam Eschenb. coniecisse videtur, vertit enim »sacra facientibus«. — Post v. 281 titulus *περὶ ὀπαλλίου λίθου* in B, *λίθον* (sic) in P Pal., *περὶ ὀπαλλίου* in V, *ὀπάλλιος* in edd. ante Tyrwh., qui titulum omittit cum A M (hic in spatio vacuo) et Herm.; *περὶ ὀπαλλίου* A in marg. — »*Τὸν τοῦ παιδὸς τέρενα χρόα ἤτοι σῶμα ἔχοντα· τὸν λίθον ὀπάλλιον λέγω τέρπειν τοὺς ἀθανάτους*« Moschi schol. ined. in quo quod in V post *χρόα*, in P ante *χρόα* male additum legitur, *τέκνα*, ex male iterato *τέρενα* originem duxisse videtur. — 283 comma post *ἀγλαόν* sustulit et post *οὐρανίωνας* posuit Dinner p. 583. — *ἱμερτοῖο* codd. et edd. ante Steph., qui correxit. *τερενόχροα* A solus, quod nolui recipere simulque lacunae signa post hunc versum figere. Confer praesertim quae Plinius de opalo memoriae tradidit N. H. XXXVII 5. 84: »Hanc gemmam propter eximiam gratiam plerique appellavere paederota«. — Post 284 novum caput incipit Herm.; sequentia cum praecedentibus cohaerent in codd. et rell. edd. — 285 *δακρύοισι* A, *δάκρυσιν* P ante corr., *δάκρυσι* P post corr., rell. dett. et edd. ante Herm., qui *δάκρυσσι* scripsit; *δάκρυοισι* iam Musgr. et hoc vel *δακρύεσσι* Tyrwh — *λιθούμενος* A, quo firmatur Bernardi coni. (ad Thom. Magist. p. 189 b) *λίθου μένος*, a Tyrwh. et Herm. probata. Sed quod *ὀφικόμοιο* pro *ὀφιανοῖο* scribi volebat Bernard, merito ab iisdem vituperatum est. *λιθούμενον* retinuit Gesner, qui *πίτυος δάκρυσι λιθούμενον* cum Eschenbachio »et pini lacrymis lapidescentem« vertit. — *ὀφανοῖο* B. — 286 *σμύρνην* (non *σμύρνῃ* ut est ap. Herm.) *σμίσγειν* P aif, *σμίγειν* B Pal. V; *φολίδεσσι* M. — 287 *ἀργυφέαις* A M, *ἀργιφέεσσι* B V, *ἀργιφέεσσιν* P, *ἀργιφέεσι* Pal., *ἀργιφέσσιν* aif, *ἀργυφέσιν* edd. post Steph. — v. 287 *ἀποστείχοντα* A M, et P V in textu, *ἀποστίλβοντα* B Pal. et P V in marg.; idem habent edd. omnes, recte. vv. 288—289 sic contracti sunt in codd. dett. et aif: *αὐτίκα γάρ τοι δώσουσι* (*δώσουσιν* B) *θ. ἀγαθόν τε* et sic edd. omnes nisi quod *ἀγαθῶν τε* habent cum A et *τοι* post *γάρ* primus expulit Steph. — 288 *αὐτὰ* A; *ταῦτα* ego scripsi in Epist. p. 22, ne diphthongus in *τοι* ante vocalem in thesi producatur. Non nisi ter hoc genus hiatus apud nostrum admissum reperi v. 42 *τίσουσιν καὶ οἶκον*, v. 50 *δώσω οἱ καί*, et v. 680 *ἀλλ' οὔ οἱ μοῖρ' ἔσχε* et hoc quidem semper ante vocabulum quod antiquitus digammo instructum erat. Miror haec tria exempla satis memorabilia a Wielio in quaestionibus de hiatu (p. 8—10) neglecta esse. — 290 *εἴσσεαι* B, *εἴσεαι* (σ supra) V; *ἄσσ' ἐθέλησθα* codd. omnes, *ἄσσε θέλησθα* edd. ante Tyrwh. et Herm., qui *ἄσσ' ἐθέλησθα* ex Gesneri coniectura receperunt; *αἴκ' ἐθέλησθα* coniecisse videtur Eschenb. qui vertit: si scire desideras. — 291 *ἀλέγεινα* B. — 292 novum caput incipit Herm., non incipiunt codd. et rell. edd.; *ἠελίου* B; *λάε* A. — 293 *ἔσσετι δόντι* a. — 294 *ἐμπεφύασι* M. — 295 *γέ μεν* A. — 296 *ἄλλων· τὸν μέν* A et Herm. ex Tyrwhitti coniectura; *ἄλλο· τὸν*

μέν B P V a, ἄλλο· τὸ μέν M Pal. if et rell. edd. ante Herm., λίθων ἔστ'. ἄλλο coni. Gesn. Emendationem non absolutam esse a Tyrwhitto contendit Wiel p. 24, qui scripsit τῷ τὸν μὲν δΐεις, »nam thesis quarti pedis positione producta quamquam qualis hic est offensione paene caret, tamen eam ut rarissimam in hoc poeta ne sic quidem admiserim. Exempla eaque satis dubia [?] in toto carmine extant tria, de quibus vide in capite de numeris inscripto [p. 10; sunt vero v. 292 ἐν τάρφεσιν Ἴδης, v. 145 ἐς γαῖαν δρούσας, et v. 253 ἐς δέμνια κούρην]. Deinde ut pro νοήσεις poneretur δΐεις ipsa sententia postulare videbatur; et positum vides in simili loco v. 562 [vulg.] πήγνυον, ὥστε σε πάγχυ λίθον στερεὴν δΐσασθαι Οὐδέ τ' ἔην δΐσασθαι, ἐπεὶ στερεὴ λίθος ἦεν«. Sed νοήσεις videtur requiri etiam a vocabulo εἴκελος εἰσιδέειν in v. 299. Deinde postquam totus locus ex A emendatus est (cfr. κρύσταλλον λευκήν) aptum quoque sensum praebet νοήσεις, neque dubia sunt tria illa exempla, quae ad monosyllabi τόν in quarti pedis thesi productionem excusandam Wiel attulit. — vv. 296—297 verba λευκήν· εἰ δ' οὐκ ἔχεν ἔνδον ἐθείρας κρύσταλλος addidi ex A (qui κρύσταλλον habet); omittunt codd. dett. et edd. omnes; neque sequens εἰ δ' οὐκ ἔχεν οὐδ' ὅγ' ἐθείρας viros doctos de vulgatae scripturae vitio monuit; quod sane mirum est. — 297 κρύσταλον (λ supra) A. — 298 κρύσταλλον κενεήν codd. omnes, (etiam A) et edd. ante Herm., qui Tyrwhitti coniecturam κρύσταλλον γενεήν recepit (vertit Tyrwh.: »hunc quidem senties esse crystallum secundum genus«). Multo deterior est Hermanno iudice Koenii coniectura ad Greg. Cor. p. 100 λίθων ἄλλων· ὃ μὲν εἴγε νοήσεις, κρύσταλλός κεν ἔην, unde tamen ut κρύσταλλός κεν ἔην recipiatur et a sequente χρυσόλιθός κεν ἔην et a totius loci sensu flagitari monui in Epist. p. 23. — 298 ὁ δὲ A M; χρυσολίθω A. — 299 ἴκελος codd. et edd. ante Steph. qui εἴκελος edidit; εἰσί δέειν B; ἔσχεν οὐδ' ὅγε B. — 300 κε ἔην A; ἐσθλώ φημι A et sic corrigendum in textu, ἐσθλὼ (ἐσθλῷ B) φημὶ ut videtur, rell. codd. et edd. — vv. 301 usque ad 304 om. A in lac. — 302 ἠέλιος B. — ῥοῖζον ἐριχυδέος αὐτίκα φωτός codd. et edd. ante Herm., nisi quod ῥοίζον aif. Quod de stridore electrico dictum esse putabat Gesn. qui sermonem esse »de gemmis succini similitudinem habentibus« ratus v. 304 »de scalptura facili harum gemmarum« intellexit. Quod improbans Tyrwh. ῥέζον ἐριχυδέας αὐτίκα φῶτας coniecit, cui coniecturae postea ex epitomae verbis (φορούμενοι δὲ οὗτοι, φασίν, εὐπρεπεστέρους καὶ σεμνοτέρους τοὺς ἀνθρώπους ποιοῦσι καὶ παρὰ πᾶσιν αἰδοῦς ἀξίους) multum auctoritatis accedere recte intellexit. Idem coni. Musgr., nisi quod ῥέζειν scripsit, quod metri causa iure praetulit Herm. — 303 τε B ante corr. pro τ'. — 304 ἀγανόν B, Pal. ante corr. — 305 οἵτε .... φορέουσι codd. dett. et edd. ante Herm., in qua lectione οἵτε qui, non et hi reddi debere observavit Tyrwh. »At οἵτε etsi plerumque reddi debet qui pariter atque οἵ, multum tamen ab hoc differt. Ὅστε notioni, quae

iam definita esse debet, aliud quid addit, quod ad ipsam notionem non est necessarium .... ipsam vero notionem definitione constituere, id ab his pronominibus atque adverbiis [ἔνθα τε] alienum est .... Ita hoc in loco οἵτε Graeci sermonis natura postularet ad ἡρώων referri. Quare noli dubitare quin poeta scripserit οἵ κε φορέωσιν, ut Homerus, ὅς κεν ἀριστὴν βουλὴν βουλεύσῃ«. Recte haec Herm.; habet A quoque οἳ καὶ ... φορέωσι. — εἴγε θεοῦ μέγα δ. ἐπ. φορέουσιν coni. Schaefer Mel. Crit. p. 90, refutatus ab Hermanno in Incredibilium Libro p. 362 (Opusc. vol. IV). — v. 306 in codd. et edd. ante Herm. prioribus adnexus est. Post v. 306 titulus μαγνῆτις in M P et edd. ante Tyrwh., περὶ μαγνήτεως Pal., περὶ μαγνήτεως λίθου (sic) B, περὶ μαγνήτεος V. A versu 307 A quoque novum caput incipit; περὶ μαγνήτου A in marg. ad v. 307. — In v. 306 ἐνηέϊ pro ἐνηείᾳ dictum esse putans Gesn. locum sic intellexit: »Audendo pariter ac concedendo, fiducia atque obsequio Di aeque placantur: ut non modo gemmae durae et saxa imagines Deorum et heroum recipiunt, sed etiam, et facilius quidem, molles«. Versum 306 non prioribus, sed sequentibus coniungendum esse viderunt Koen. ad Greg. Cor. p. 199, Musgr. et Tyrwh. — v. 307 Μαγνησίτην δ' ἔξοχ' ἐφίλατο A, Μαγνῆτιν δ' ἔξοχ' ἐφίλησεν dett. (ἐφίλησε B V) et edd. ante Herm., Μαγνήσσᾳ· τὴν δ' ἔξοχ' ἐφίλατο coni. Musgr. Et idem invenit Tyrwh. nisi quod primum inter Μαγνήσᾳ· τὴν δ', Μαγνήτῃ· τὸν δ' et Μαγνῆτι· τὸν δ' incertus haerebat, postea tamen Μαγνήσᾳ, »quia eadem voce noster infra utitur v. 320 [vulg.]« praetulit, concedens tamen Μάγνησσαν, quae forma apud Tzetzam legatur in Chil. 4, 403 veriorem scribendi rationem esse. Herm. recte Μαγνήσσῃ scripsit, quo ducit etiam A libri scriptura. Steph. ἔξοχα μαγνῆτιν φίλησεν θούριος Ἄρης dubitanter coniecerat. τήν τ' pro τὴν δ' scripsit Herm. minus necessario. — Tzetzes in Chil. II 403 respexit hunc locum, de magnetide loquens ἥςπερ Ὀρφεὺς ἐν Λιθικοῖς ἔγραψε τὰς δυνάμεις. — 308 πελάσει A, πελάσῃ M cum gl. πλησιάσει, πελάσοι rell. dett. et edd. ante Herm., qui πελάσῃ edidit. — 309 παρθενικῇ Dinner p. 617; γλαγόφρονα A, γλαγεόφρονι M, γλαϊόφρονι B, γλαιόφρονι V, γλαγόφρονι P Pal. (hic cum corruptelae signo) et edd. ante Herm.; γλαγερόφρονι coni. Tyrwh., sed »neque omnino hoc epitheton placet, et multo minus ad στέρνῳ relatum, praesertim quum hoc habeat aliud epitheton«. Herm. Ruhnken in Bibl. Crit. VIII p. 92 ex v. 35 μαλακόφρων coniecit quod tamen nimis a librorum, praesertim A scriptura (γλαγόφρὸ ν α) recedit. Hermann »facilem et elegantem emendationem« Musgravii, ἀγανόφρονα recepit, quae mihi vel ob hiatum displicet. Wiel p. 9 compositum γαλερόφρονα finxit, cuius prima pars et ipsa rarissime invenitur. Ego τερενόχροα ausus sum; nihil enim frequentius quam commutatio terminationum -χροα et -φρονα, et videntur pueri τερενόχροες nostro in deliciis fuisse, cfr. v. 33 ἠΐθεοι τερενόχροες et v. 283 ἱμερτοῦ τέρενα χρόα παιδὸς ἔχοντα. Quod si quis ex hoc nostro loco

Tzetzam adiectivum γλαγόχρους et γλαγεόχρους sumpsisse crederet, quo ille in Antehom. v. 224, 245, 253 et alibi usus est, is γλαγεόχροα vel quod rectius formatum esset γλαγερόχροα scribere posset. — 310 στέρνω A. — 311 ὅν pro ὥς B; ἥ γάρ πάζουσα a, ἥγ' ἀρπάζουσα if; corr. Steph. — αἰεί et v. 312 ἄψ A; αἰεί, et καὶ pro ἄψ codd. dett. et edd. ante Herm. qui αἴρει pro αἰεί ex Musgravii coniectura restituit probante Wielio p. 38. — 313 ἤτοι P Pal. V et edd. ante Steph.; μιν φασὶν A, μιν φασὶ rell. codd. et edd.; ἠελίοιο B. — 314 ἀμφίπονον χρούρης B; παλύνει A, παλύνοι codd. dett. et edd. ante Herm., qui παλύνῃ scripsit. — 315 ὑπέρθυμος τεκεοκτόνος A, ὑπέρθυμος τε τεκεοκτόνος M, ὑπέρθυμος τεκεκτόνος B (sed hic τεκεκτὸνος) P Pal. V et edd. ante Eschenb., qui γε post ὑπερθ. inseruit. ὑπερθύμως Gesneri coniecturam recepit Tyrwh., Dinneri emendationem (p. 31) ὑπερθύμοιο τεκεκτόνος, probatam etiam Schneidero, recepit Hermann, (m a g n a n i m i A e e t a e vertit iam Eschenb.), et τεκοκτόνος ex constante linguae Graecae lege scribi iubebat Lobeck ad Phryn. p. 678. τεκεοκτόνος retinere nolui, cum tale compositum paucis similibus, ut ἐλεόθρεπτος, ὀρεοπολεῖν, ἀλγεόδωρος non satis firmetur. — »τεκεοκτόνος (sic, non τεκεκτόνος ut habet Tyrwh.) ἡ τὰ τέκνα φονεύσασα τὰ ἑαυτῆς« Moschi scholion in quo lemma et τὰ ante ἑαυτῆς om. V. — 317 ἔθεν A. — 318 ἐπ' B; δῶμα codd. omnes et edd. ante Herm., qui elegantem Piersonii coniecturam (Veris. p. 147) σῶμα recepit. Male oblocutus est Gesn.: »Sed illa optime σῶμα custodiet mulier, quae cupidos iuvenes ne in δῶμα quidem admittet.« — φυλάσσει A, et Herm. ex coni., φυλάσσοι codd. et edd. rell. — 319 ἐς codd. et edd. ante Herm. qui tacite ἒς edidit. Comma, quod in edd. inde a Stephano (non in codd. et a i f) post δέμνια positum erat, sustulit Herm.; ὑποδέμνια Pal. a i f. — 319 λάθρῃ B. — 320 ᾠδήν A. — 321 ἠδὲ B V et edd. ante Herm.; καταχϋωσούσσα B, καταχνώσουσα M, καταχυώσσουσα a i f; ὕπνω A. — 323 ante v. 322 scriptus est in B, sed appictis litteris ordinem restituit m. pr. — 322 σὲ A; ὀρέγουσα P Pal. i f, ὀρεγουσα a; μεναιαίνει B ante corr. — 324 εἰδὲ ἐμαχλ. B, μαχλοσύνησιν A, -σύνῃσι P a i f; ἐλαύνοι A M, ἐλαύνει codd. rell. et edd.; δῖα B, δῖ' a, δῖ f. — 319 εἰς B; τε ταντὲ νύσσεται B V, τανύσσεται Pal. — 325 μάγνησσαν A et Herm. ex coni., μάγνησαν codd. dett. et edd. ante Herm.; φερεόντων V. — 327 ὀπῇ suprascripto ι B Pal.; καλῇ A, καρῇ a i f. — 328 fort. ἀγορήν τε συναγρομένην coni. Eschenb., qui vertit: »etiam populum et f o r u m c o n g r e g a t u m . . demulcebis«; ἐνὶ B Pal. a i f; στήθεσιν M; πειθῶ a i f. — 329 καταλέξω, ut coni. Perdr., codd. omnes, καταλύξω edd. ante Steph. qui καταλέξαι edidit. — 330 comma post θέσκελα, quod praebent primae editiones et damnaverat iam Steph., sustulit Hermann. — τοι om. codd. dett. praeter M et edd. ante Herm.; τίη πλέον coni. Gesn. »rectius fortasse« iudice Tyrwhitto, quam Steph., qui τί καὶ scribi iubebat; τί τοι πλέον edidit Herm., quod recepi, cum idem in A M extet; improbavit

a Seidenadelio secutus Wiel p. 25: »quod καί τοι in eiusdem membri parte priore iam legitur; praeterea in simili sententia v. 393 [vulg.] poeta scripsit νῦν. Hoc eo libentius hic etiam legerim, quod sic commoda quaedam et paene necessaria oppositio existit ad versum 329 [vulg.] ἀλλ' ἤτοι τάδε μὲν καὶ ἐπαυτίκα πειρηθῆναι«. — οὐρανιόνων V ante corr. — 331 φθέγγομαι ὧν αἶψα codd. dett. et edd. ante Herm., φθέγγομαι τῶν αἶψα A, φθέγξομαι coni. Steph., φθέγγωμαι Tyrwh., quod »etiam si τῶν deinde scribatur, numeros elegantes« minime praebere dixit Hermann. Mirati sumus hoc viri praestantissimi iudicium et ego in Epist. p. 12 et Wiel p. 25, qui recte φθέγγωμαι τῶν αἶψα praetulit etiam hiatus vitandi causa. Hermann φθέγξομαι ὧν ἦγ' αἶψα scripsit, ubi ἦγ' nihil offensionis habere dixit »licet τοῖο λίθοιο praecesserit. Nam sic etiam alibi, ut v. 267 [vulg.]« Tradita verba male intellegens de lacuna circa hunc versum cogitavisse videtur Steph., cuius haec est nota: »Sed illa verba, τί καὶ πλέον οὐρανιώνων φθέγξομαι, fateor me ad verbum non vertere, quod quum ad verbum sonent: Quid amplius vel ulterius coelestibus dicam, hoc tamen significent: Si commemoravero, quanta sit eius apud ipsos etiam deos auctoritas (vel quantum eius erga deos robur) addendumne quicquam fuerit?« — 332 ἦτορ ἐπιγνάπτει A; ὄφρα κισεῖο B V, ὄφρα κε rell., ὄφρά κε edd. inde a Steph. — vv. 333–336 om. A in lacuna. — 333 ὧτε Pal.; ἐέλδωρ B P Pal. V aif; ἐκτελέσωσι M P Pal. V et edd. ante Herm., ἐκτελέσωσιν B Herm. — 334 ἐπαυτῖκα B. — 335 καὶ γάρ μοι codd. et edd. ante Herm. Pronominis μοι geminationem suspectam habuit Stephanus; τοι scripsit Hermann pro priore μοι ex Tyrwhitti coniectura, quod invita sententia factum esse nescio quo iure affirmavit Wiel p. 25, ubi vocabulum epicis non usitatum συνεπισπόμενος reponendum esse dixit. — 336 ὤμοισι A M P Pal. V et edd. ante Herm., ὤμοισιν [B] Herm.; κρατεροῖσινέων A, κρατεροῖσιν ἐὼν rell. codd. et edd. ante Steph., qui ἰών scripsit; τῶν pro ἰών videtur coniecisse Eschenb., qui iam ante Gesnerum vertit »in robustis humeris fert variam harum rerum materiam«. κρατεροῖσι λίθων coni. Tyrwh., recepit Hermann. φέρει A M, et Tyrwh. Herm. ex Gesneri coniectura, φέροι rell. codd. et edd. — 339 σεῖο δ' ἔτι κραδίην κλονέει A (δ' ἔτι etiam M), quam scripturam recordationem eorum quae in carminis hypothesi de poetae cum dracone pugna narrentur, longe fortiorem et clariorem reddere, quam deteriorum praeter M codicum et omnium editionum scripturam σεῖο δέ τοι κλονέει κραδίην, in Epist. p. 13 dixi. δ' ἔτι coniecisse videtur iam Eschenb. qui vertit »Tuumque cor turbat adhuc«. — δεῖμα pro δέργμα coni. Pierson in Veris. p. 50, ingeniose, sed sine causa, ut recte intellexit Gesner. — 340 δειέμεν A M, P in textu, Pal. in marg., V, δηιέμεν εἰούς B, δεδιέναι P in marg., Pal. in textu, δειδέμεν ex Tyrwhitti coniectura recepit Herm. — 341 τρίφας M; καίκλεο P ante corr., κεκλεο a. — 342 ἦν B, P ante corr., aif; κρατεροῖο B M P V

aif, κρατεροῖσι [A Pal.?] Steph. et rell. edd.; ἔλθῃ γ' ὀδοῦσι A, ἔλθῃ (om. γ') codd. dett. et edd.; ὀδοῦσι B M, ὀδοῦσι P Pal. V et edd. ante Herm., qui tacite ὀδοῦσιν scripsit. — περὶ ὀφίτου A in marg. — 343 ἕλκεϊ A et Herm. ex coni., ἕλκει rell. codd. et edd.; ἔσετ' Pal. ante corr. — Post v. 343 titulus περὶ ὀστρίτου λίθου in B, ὀστρίτης in P et in edd. ante Herm., περὶ ὀστρίτου in Pal. V; versus spatium vacuum relictum in M: περὶ ὀστρίτου A in marg. — vv. 344–345 recte prioribus coniunxit Hermann. — 344 σὺν δὲ καὶ A et Herm. ex coni., νῦν δὲ καὶ codd. dett. et edd. ante Herm.; οἴνω A. — 345 ἄκρητον codd. et edd. ante Gesn., ἀκρήτῳ coni. Gesner, probavit Herm. — Versum 346, quem omittunt codd. dett. et edd. omnes, addidi ex A, in quo male ligatis litteris πυιέρῃ potius quam πέτρῃ scriptum esse videtur. περὶ ἐχίδνης A in marg. — 347 αὐτοκασιγνήτῃ A M et edd. inde a Gesnero, αὐτοκασιγνήτῃ (ν superscr.) P Pal. V, αὐτοκασιγνήτην B, Dinner p. 596, et edd. ante Gesn. ὁμώνυμε A. Iam Steph. vitium subesse vulgatae scripturae vidit: »Fortasse inter hunc versum et proxime praecedentem aliquid deest; nam cum ὁμώνυμ' pro ὁμώνυμε videtur legendum αὐτοκασιγνήτῃ«. Quod vertendo expressit Eschenb. Caeterum recte haec a prioribus seiunxit Gesner, non de ostrite, sed de ophite aliquo lapide in versu 347 et sequentibus agi intellegens. Probavit hoc iudicium etiam Wiel p. 23. 24, hoc solum vituperans, quod Ὀφίτης lemma ante v. 346 posuit Gesner, cum de echietide lapide poetam locutum esse forma feminina αὐτοκασιγνήτῃ arguat. Male Hermann sequentia quoque de eadem ophietide dicta esse putavit, cuius descriptionem a v. 341 orsus sit poeta. Improbavit hoc Wiel p. 23 »quum ipsa verba . . supra scripta nihil dubitationis relinquant, quin poeta ad novum argumentum sese convertat, qui si in una eademque re tractanda pergit, nunquam tam magnifica utitur apostrophe, saepe, ubi ad novum caput transitionem instituit, velut v. 488 [vulg.]« — Epitomatori ἐχῖτις audit lapis iste ὁμώνυμος ἐχίδνης. Eundem atque ὀφιήτιδα modo laudatam esse putavisse videtur Tzetzes, cuius haec est nota ad Lycophr. 911: μετακληθεὶς γὰρ ἐκ Λήμνου Φιλοκτήτης ὑφ' Ἑλλήνων κατὰ μὲν τὸν Ὀρφέα ὑπὸ Μαχάονος ἰατροῦ ἰᾶται τῇ Ὀφιήτιδι πέτρῃ. Sed idem ἐχιήτιδα, non ὀφιήτιδα appellat Posthom. 582 sqq.:

πόδας δέ οἱ ἕλκος ἔτειρε.
πέτρῃ δ' ἀρτεμέα ἐχιήτιδι τεῦξε Μαχάων.

ὁμώνυμ' ἐχίδειης B. — 348 ἦ ῥά ποτ' codd. et edd. ante Herm., qui ἢ ῥά ποτ' recepit ex Tyrwhitti coniectura, qua nunc non amplius opus. — εἰναετῇ V, εἰναετ' ἰ a, εἴναετ' ἰλωβήν if, εἰναέτ' ἢ Dinner p. 474; ἀμένηνον a. — 350 πῶς Pal. aif; κείνυν aif; ἔλπετο M P Pal. et edd. ante Steph., ἔπλετο A; θυμῶ A, θυμός V ante corr., θυμό (?) V post corr. — 351 ὑπεκφεύξασθαι B et Dinner p. 546 — 352 ὅγε B; παπρός (ς superscr.) a. — 353 λάην A; ὅτις κε πίθοιτο A M, ὅτι κε πόθοιτο B, ὅτις κε πύ-

θοιτο P Pal. V, *ὅ τίς κε πύθοιτο* coni. Stephanus, *ὅ τίς κε πίθοιτο* Tyrwh., quod vertit »quod quis credat«. Idem voluisse videtur Musgr., qui *πίθοιτο* coniecit. »At id dici debuisset, *ὅ τίς κεν πεπίθοιτο*; Nam *πιθέσθαι* est obedire, non credere. Quamquam quid omnino sibi vult talis quaestio, qua mea quidem sententiâ, nihil fingi potest ineptius. Quid enim? Nonne plurima, quae in hoc libello traduntur de lapidibus, ad vim eorum medicam spectant? Quare mirum, immo absonum est, de uno lapide hoc incredibile perhiberi, quod de plerisque aliis sine miratione narratur. Quae quum ita sint, id quod maxime, immo unice, hic dici debebat, reposui *ὅτις κ' ἀκέοιτο*. Machaon, inquit poeta, a patre Aesculapio nactus auxilium, lapidem, qui medelam afferret, impositis femori medicamentis misit ad Troiam Alexandri occisorem«. Herm. Wielio (p. 24) et »*ὅστις* de certo illo lapide pro simplice *ὅς* positum« displicuit et »totum illud additamentum post *ἀρωγήν* omnino languere«, iniuria puto, visum est. »Scribendum est *ὅτις κ' ἐπιθεῖτο*, quod et mutationis lenitate et sententiae commoditate prae illo commendatur. Haec enim est sententia: Machaon a patre Aesculapio remedium edoctus, lapidem si quis imponeret, illum imposuit. Caeterum dubitari potest, an codicis [cuiusnam?] scriptura *ἐπίθοιτο* servari possit ex more Atticorum, a quo hic scriptor non plane alienus est. Sed id audacius visum«. Haec Wiel. Ego, cum neque *ὅτις κ' ἐπιθεῖτο*, neque versionem horum vocabulorum a Wielio propositam intellegere potuerim, Hermannianum recepi. Wielii coniecturam vertendo expressit Seidenadel: »Aber als Mittel erfuhr vom heilungkundigen Vater Jener den Stein, wer ihn braucht, [!?]; ihn legt er als Mittel an's Bein ihm«. — *ἐπὶ* A Pal. et edd. ante Herm., *παρὰ* M, *ἔπι* [rell. codd.?] Herm.; *μηρῷ* codd. dett. et edd., *μασθῷ* A, mero errore, nam epitomatorem quoque *μηρῷ* legisse verba eius *Φιλοκτήτου τὸ σκέλος ἰάσατο* fidem faciunt. — 355 *τὸν ῥὰ* aif; *ὁσμόνην* P in textu; *ποσσὶν* A; *ἀρτεμέεσσι* A, et *ἀρτεμέεσσιν* coni. Ruhnken in Bibl. Crit. VIII p. 93, *ἀτρεμέεσσι* M, P post corr., V, *ἀτρεμέεσσιν* B Pal. et edd. ante Herm., *ἀτρεμέεσιν* P ante corr.; valentibus pedibus vertit Eschenb. — 356 *Πάρις* A et Herm. ex Tyrwhitti et Koenii (ad Greg. Cor. p. 125) coniectura, *πάρος* B M P et edd. ante Herm., *πάρις* (o supra) Pal. — *περ ἀπίστει* [A B M Pal. V] et edd. inde a Steph. *παρὰ πίστει* P aif. — 357 *ὀπεροπῆα* B; *ποιάντοιος* B. — 358 Hunc versum respicit Tzetzes ad Lycophr. 911: *Ἑλένου δὲ τοῦ Πριάμου παιδὸς μάντεως ὄντος καὶ ἢ μόνου αὐτομολήσαντος τοῖς Ἕλλησιν, ὥς φασιν Ὀρφεύς τε καὶ Τρυφιόδωρος*; et ad 1048: *Ὁ δὲ παλαιὸς Ὀρφεὺς καὶ μετὰ θάνατον Εὐρυπύλου ζῶντα παρεισάγει τὸν Μαχάονα, ἰώμενον τὸν Φιλοκτήτην*. — Posthom. 520 sqq.:

κτεῖνε (Eurypylus) *δὲ πολλοὺς Ἀργείων Ἀσκληπιάδη τε*
ἥρω' ἰητῆρα, Μαχάονα, κάλλιμον ἄνδρα
ὥς ῥα Κόϊντος ἔφη· ὁ δ' ἄρ' Ὀρφεὺς ἄλλ' ἐπαείδει.

κεκλόμενον B; κομίσαι A. — 359 λόγον B, λογὸν V. — 360 vv. 360—362 citat Tzetzes in Exeg. Il. p. 19 Herm. — τῷ A. — 361 περὶ σιδηρίτου A in marg. — δώκεσι δηρῖτιν P, δῶκεσι δηρῖτιν aif, δῶκε σιδηρῖτιν A M Pal. V et edd. ante Herm., σιδηρίτιν B post corr., σιδηρίτην B ante corr. et Herm. et idem habet Tzetzes in Exeg. Il.; et σιδηρίτην et σιδηρῖτιν recte dictum esse putabat Gesn. provocans ad ὁ λίθος et ἡ λίθος. — τὸν ῥὰ aif et Tzetzes. — 362 ἥνδανεν codd. omnes et edd. ante Steph.; ἄλλοισι codd. dett. et edd. ante Steph.; ἔμψυχον A et sic coni. Tyrwh., recepit Herm., ἄψυχον codd. dett. et rell. edd.; — ὀρίτην A, ὀρείτην quod coni. Tyrwh., recepit Herm., habet M; atque idem legit Tzetzes l. l. et epitomator; ὀφίτην B, ut coni. Perdr., ὀφείτην P, ὀφείτην Pal. et edd. ante Herm., ὀφειτην V. — 363 λυγρόν codd. dett. (ὀλέθριον est glossa in M) et edd. ante Herm.; λυπρόν coni. Runken ad Timaei lexicon p. 50; γυρόν, quod recepit Herm., coniecit Tyrwh. ex epitoma, in qua στρογγύλος ἢ ὡς ὑποστρόγγυλος est, collato Hesychio (γυρόν· κυρτόν, στρογγύλον, κυκλοειδῆ) Suida (γυρόν· κυρτόν, στρογγύλον) et Plinio (Oritis globosa specie N. H. XXXVII. 65). Oblocutus est Wiel p. 22: »Rectius fortasse ex epitomatoris verbis supra positis scriptum fuisse coniicias γυρότυπον, τρηχύν. Sed aliquam mutandi dubitationem facit Hesychii glossa, qua λυγρὸς praeter solitas notiones explicatur ἰσχυρός; praeterea qui reputaverit vocabula a λυγ radice formata flectendi et flexuosi significationem habere velut λυγηρός, quod cum εὐκαμπής coniunctum legimus apud mathematicos veteres, is cunctabitur λυγρόν, fortasse ex λυγηρόν ortum statim damnare, praesertim quum comparaverit λυπηρός et λυπρός, χλοηρός et χλωρός, et similia«. Ego cum de lapide flexuoso numquam audiverim, et γυρόν etiam in A extet, hoc recepi. — ὑπὸ τρηχὺν A M, P ante corr., Pal.; στίβαρον B. — 364 κύκλω A, κόκλω B; περὶ τ' A M et edd. ante Herm., qui tacite πέρι τ' scripsit. Versum corruptum esse iudicavit Wiel p. 7; nam in eo »eandem notionem vides non minus quinquies repetitam; si ter esset, facile ferrem ut in epico; si quater, aegre; sed quinquies, id tandem nimium videtur«. Et Wielio etiam »aliquid quidem suspicionis movet caesura trochaica pedis quarti, quae quamquam qualis hic est paene nullam habet offensionem, tamen vel sic in hoc carmine rarissima est«. Iisdem causis motus Seidenadel p. 6 κύκλῳ πυριλαμπεῖς παντόθεν ἶνες coniecit, sed ipse vidit hoc πυριλαμπέες a nostro dici debuisse. Vulgatam retinui, amat enim noster eandem notionem pluries exprimere, ut v. 427 et v. 602. — vv. 365—368 om. A in lacuna. — 365 ἴκελοι M (cum glossa ὅμοιοι) P Pal. V et edd. ante Steph., qui εἴκελοι scripsit. ἴκελοιο (sic) B. πάνθ' ἴκελοι coni. Tyrwh. »ἴκελοι vel εἴκελοι glossa est. Epitome habet ὅμοιαι. Itaque ἐμφερέες reposui. Hesych. ἐμφερές, ὅμοιον. ἐμφερής, ὅμοιος«. Herm. »Iure mireris utrumque tam leni vitio medicinam tam gravem adhibuisse, quum nulla paene mutatione εἰκελίαι [sic] scribendum fuisse

in aperto sit«. Wiel. p. 22. Equidem εἰκελίος usquam nisi in compositis reperiri dubito, quare Hermannum secutus sum. — ῥοτίδεσσιν P in textu, corr. m. pr. in marg. — 366 ἤματα codd. et edd. ante Steph. — 366 τρὶς ἐφ' ἑπτὰ codd. et edd., τρί' ἐφ' ἑπτὰ coni. Gesner et mihi quoque τρὶς ἐφ' ἑπτὰ »ter supra septem« vix graece dici posse videtur. Tamen nescivit Tyrwh., »cur Gesn. corrigere voluerit τρί' ἐφ' ἑπτά et vertere tres supra septem dies. Numerus, quem tradunt edd. vulg. ter septem dierum, nemini, opinor, ad tantum opus nimius videbitur«. Recte tamen Wiel (p. 22) licet ne ipse quid causae Gesner habuerit sciverit, τρί' ἐφ' ἑπτὰ firmavit ex Tzetzae scholio Exegesi in Iliadem subiuncto p. 148 Herm. et ex lacero codice ab Hermanno iam in Addendis (p. XXIV) publici iuris facto: περὶ τοῦ σιδηρίτου τούτου λι .... ὀρείτου φησὶν ὁ Ὀρφεὺς ἐν τ .... ὡς εἴ τις ἐπὶ δέκα ἡμέρ .... κῶν συνουσίας ἁγνεύσειε .... λοετρῶν, ἔτι δὲ καὶ ἄ .... διαμείνειεν ἐμψύχου γο .... λούοι δὲ τὸν λίθον τοῦτο .... καὶ ἀποῤῥύτωπηγῃ κ. .. ἅπτοι καθαροῖς σπαργαν .... περ παιδίον, καὶ ἐπεύχ .... ἐν ταθαρῷ κελλίαν τινὶ .... κηροὺς ἢ λυχνίαν, μετ' ἐ ... ἐρωτήσας, μάθοι παρ' ἀ ... ἀνθρωπίνῃ φωνῇ λέγοντος νεο .... παιδαρίου, περὶ ὧν ...... πλὴν φησὶν ὡς ἐάν τις δαλ ... ῥίψῃ αὐτόν, μεγάλης ... ἐπιτεύξεται βλάβης .... ναίως καὶ τληκαρδίως τὶς αὐτοῦ κατακούσειε, λήγοντος ἤδη τοῦ λέγειν, προσπελάσας αὐτὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἴδοι ἂν ὥσπερ ἀπονεκρούμενον. Indidem ego in Epist. p. 13 Gesneri coniecturam firmavi et simul monui τρεῖς ἐφ' ἑπτὰ quod in eodem Tzetzae opere p. 23 Herm. legitur, librariis potius quam ipsi Tzetzae deberi pro τρί' ἐφ' ἑπτά. vv. 366 368 enim citat Tzetzes l. l. p. 23, ubi ἤματα, τρεῖς ἐφ' ἑπτὰ βίης et καὶ μίμνειν ἀμίαντον legitur in Lipsiensi codice, cuius ad hunc locum scholion in Hermanni editione p. 149 legitur hoc: ταῦτα περὶ τοῦ σιδηρίτου λίθου τοῦ καὶ ὁ ... φησὶ, περὶ οὗ φθάσας ἐδίδαξα. — ἱλένοιο aif. — 367 λοερά P ante corr. — 368 καὶ σεμνὸν ἀδίαντον codd. et edd. ante Herm. »Rectius forte ἀμίαντον. Sed neque σεμνὸν suspicione caret«. Tyrwh. »Musgr. σεμνοῦσθ' coniecit non eleganter in epico. Quod ego conieceram, μίμνειν, etiam Tiedemanno in mentem venisse postea vidi. Ἐδίηνε Hesychius quidem ἔβρεχεν, ἐμόλυνεν interpretatur, sed dubium est, an ἐμόλυνεν ad ἐμίηνε spectet«. Herm., qui etiam Tyrwhitti ἀμίαντον recepit. Aliter de hoc loco iudicavit Wiel p. 22 qui in Hermanni coniectura, ut plana et simplici, acquiesceret, »nisi scholion supra scriptum genuinam poetae manum aperte referret«. Wielio enim in scholio laudato vox »ἁγνεύσειε optabilem ansam praebet verba καὶ σεμνὸν certius emendandi quam adhuc factum est«. »Scribi enim iubet ἁγνεύοντ' quod sine scholii auxilio non facile quisquam divinasset. Exemplorum luculenta copia est; cfr. Herod. 1. 140 ἁγνεύουσι μηδὲν ἔμψυχον κτείνειν et similiter ἁγνευτικὸς ζῷα [sic]. Idem legisse videtur Epitomator, qui haec habet ..... καί τινα νηστεύοντα καὶ καθαίροντα ἑαυτόν ....«. Mira hic protulit vir

doctissimus; non vidit enim lacerum scholii initium sic fere restituendum esse: περὶ τοῦ σιδηρίτου τούτου λίθου τοῦ καὶ ὀρείτου φησὶν ὁ Ὀρφεὺς ἐν τοῖς Λιθικοῖς ὡς εἴ τις ἐπὶ δέκα ἡμέρας γυναικῶν συνουσίας ἁγνεύσειε καὶ κοινῶν λοετρῶν etc. ubi ἁγνεύσειε συνουσίας etc. nihil aliud significat, quam abstinuisse Helenum a mulierum concubitu. Quae de ἐμψύχῳ ἐδωδῇ dixit Tzetzes, ea in sequentibus ἔτι δὲ καὶ ἅ ... latere manifestum est. Tum neque ex vocabulis νηστεύοντα καὶ καθαίροντα quicquam sequitur, et, quod gravissimum est, a Tzetza ipso καὶ μίμνειν ἀμίαντον lectum esse alius ille locus ab Hermanno laudatus probat. Quod testimonium miror a Wielio neglectum esse. — ἐδοδῆς aif. — 369 ἀενάω A; δ' ἐνὶ A et Herm. ex coni., et »in fonte« vertit iam Eschenb., δ' ἐπὶ codd. dett. et rell. edd.; πέτρῳ (ον) Pal.; ἐχέφρονι BV; πόδακι P aif; — 370 καθαροῖς fortasse pro μαλακοῖς legit Tzetzes, sicut ex scholio supra laudato patet. — ἀλδίσσεσκε A, ἀλδήσασκε B M (hic cum glossa ἀνέτρεφε) P Pal. V, ἀλδίσασκε aif, ἀλδήσσασκε edd. inde a Steph. ante Herm. — 371 ὡς B P Pal. V aif, ὧς A M et edd. inde a Steph.; ἐπ' ἀρῆσιν A M (hic cum glossa εὐχαῖς), ἐπ' ἀρῆσιν [B] P Pal. a et edd. ante Herm., ἐπαρῆσιν V, ἀπ' ἀρῆσιν if; ὧς ἀρῆσιν pro ὡς ἐπ' ἀρῆσιν et θύεσίν τε pro θυέεσσιν coni. Tyrwh., cum »illud ἐπ' tam sensui quam metro incommodum sit, si ἀρῆσιν pro precibus accipiatur«; λιπαροῖσιν Herm. scripsit ex Musgravii emendatione. — ἀρασσάμενος B ante corr.; θοέεσσι P, θυέεσσι rell. dett. et edd. ante Herm., θυέεσσιν tacite Herm., θυσίῃσι (sic) A, quod ut recipiatur ipsam terminationem in ἐπ' ἀρῇσιν suadere monui in Epist. p. 13; quare etiam λιπαρῇσιν pro λιπαροῖσιν scripsi. — 372 λάαν A; ὑπὲρ μενέεσσιν B; ἔρδε A, ἔρδειν B, ἔρδεν M. — 373 καθαρῷ A, ἐκ καθαρῷ V; μεγάρω A, μέγα pro μεγάρῳ M. — 374 θεονδέα Pal.; ἀείρων A, ἀείρας codd. dett. et edd. — ἐοικὼς δὴ κατεχούσῃ A M Pal. V, sic vel -χούσῃ B P, δὴ κατεχούσῃ etiam edd. omnes ante Herm., qui ἀγκὰς ἐχούσῃ scripsit, quia »quod vulgo legitur ἐοικὼς δὴ κατεχούσῃ duplici vitio laborat, inepto usu particulae δή, et verbo, quod qua hic ratione dicatur, obscurum est«. — 376 ἐπῆν A; ἐθέλῃς A. — 371 ἔρδειν codd. et edd., ut videtur, omnes; correxi. — σῆσι A. — 378 πάγχυ A M et Tyrwh. ex Gesneri coniectura, πάγχι B P Pal. V et edd. ante Tyrwh.; κάμῃς A; χείρσεσι B ante corr. — 379 ὄρσει A M et Tyrwh. ex Gesneri coni. (edet vertit Eschenb.), ὄρσῃ (-σῃ) rell. codd. et edd. ante Tyrwh. — 380 φαίῃς codd. (glossa εἴποις est in M) et edd. ante Gesn., μαίῃς Eschenb. tacite, vertendo nutricis in sinu, et Gesn. diserte; κόλπω A. — 381 τετληότι codd. et edd. ante Herm.; νόω A M P Pal., νόῳ B V. »In τετληότι penultima licenter producta ob consonantem asperiorem« Gesn.; τετλειῶτι coni. Tyrwh., τετληῶτι Schrader in Emend. Praef. p. 7, et Musgr., afferens Argon. 437 et 1347; recepit Hermann. — αἰνέμεν codd. et edd. ante Herm. omnes, praeter M, qui

ἐναίμεναι habet cum glossa κρατεῖν; κηδαινέμεν Bernard ad Thom. Mag. p. 177 a. Tyrwhitto magis placebat μελεδαινέμεν eodem sensu. Hermann probabilius esse existimabat, verbum quo firmiter tenere, quam quo curare, cavere indicetur, positum esse, et praeterea tali loco non esse mutationem faciendam, nisi quae litterarum similitudine sese tueatur dixit. Quare ἀκταινέμεν scripsit collato Hesychio ἀκταίνειν· μετεωρίζειν. ἀκταίνουσα· τρέμουσα· ἢ ἀσφαλῶς κρατοῦσα et Aeschylo in Eum. 36 ὡς μήτε σωκεῖν, μήτε μ' ἀκταίνειν βάσιν. Contra Wiel p. 23: »Sed ne hoc quidem vocabulum uno loco Aeschylio servatum placebit cuiquam, qui quam incerta sit eius significatio reputaverit. Cogitaveram de ἀλεεινέμεν; nunc maxime arridet ἰαινέμεν et propter mutationis lenitatem et sententiae commoditatem. Nam quod saepe factum esse videmus, ι littera absumpta est eadem littera proxime posita in νόῳ; fovendi autem quam habet ἰαινέμεν notio quam egregie conveniat cum iis, quae in superioribus versibus de siderite commemorantur, ἀλδήσασκε, ἀρεσσάμενος θυέεσσιν, χερσὶν ἑαῖς ἀτίταλλε non est quod multis exponamus«. ἰαινέμεν videtur iam Eschenb. legisse qui vertit »fovere eum semper«. Fovendi tamen notionem huic loco minus aptam esse censens δινευέμεν coni. Seidenadel p. 7 eodemque sensu ego olim de αἰολλέμεν cogitavi. Sed nunc ἐπακουέμεν collato ἐπακοῦσαι in v. 376, scripsi ex Tzetzae scholio, quod ad v. 366 attuli, ubi verba πλὴν φησὶν ὡς ἐάν τις δαλ .... ῥίψῃ αὐτόν, μεγάλης .... ἐπιτεύξεται βλάβης .... ναίως καὶ τληκαρδίως τις αὐτοῦ κατακούσειε sine dubio ad hunc versum spectant, licet quomodo cum praedecentibus et sequentibus olim cohaeserint, nunc non amplius liquet. Ipsum autem κατακούω vocabulum est epicis non usitatum. — 382 πῶς P aif. — 383 ἐκ χερὸς codd. et edd. ante Herm., χειρὸς coni. Tyrwh., χειρῶν Schrader Emend. Praef. p. VII, quod recepit Herm — οὖδας δε A M P, οὖδας δὲ B, οὖδας δε a, οὖδας δὲ if; corr. Steph.; ἀγνὸν B; ὀρίνης A B M P Pal. a, ὀρίνῃς V, ὀρίνυς if, ὀρίνῃ Steph. et edd. ante Tyrwh., qui ὀρίνῃς ex P reduxit. — 384 ἐρεείνῃν P ante corr.; ἐξερέει A M et Herm. ex coni. (et exponet verterat Eschenb.), ἐξερέῃ (-έῃ) rell. codd. et edd., nisi quod ἐξερέῃν ἡμερτέα B. — 386 λήγῃσι A, λύσῃσι B, λύσῃσι M P V et edd. ante Steph., λύσῃσι Pal., λούσῃς γε Steph. et rell. edd. ex v. 369, ut videtur. A libri scripturam ex Tzetzae scholio iam saepe memorato (λήγοντος ἤδη τοῦ λέγειν) firmavi in Epist. p. 13. Ex eodem scholio atque ex epitomatoris verbis πρὸς τὸ τέλος profectus Wiel p. 23 haec annotat: »Unde quid certius, quam poetam scripsisse ὅτε κεν παύσῃσι? Poterat etiam παύθῃ γε. Sed ut γε particula hoc loco non apta evitaretur, illud praeferendum duxi; παύειν enim etiam activa forma eam, quam medium παύεσθαι, desinendi notionem habere exempla sunt satis frequentia«. — πελάσας A B P Pal. V aif, πελάσσας M, Steph. et rell. edd. — 388 ὧδε codd. et edd., τῷδε apte coni. Herm. in nota, »ut coniungatur cum φοιβήτορι λᾶϊ. Huic lapidi fatidico; non terri-

bili, ut Gesnerus vertit.« ἀτρείδησιν A; ἀλώσιμον B. — Hunc versum (una cum v. 358) ante oculos habuit Tzetzes Posthom. 574 sqq: ἐκ σιδηρίταο, κατ' Ὀρφέα, μαντιπόλοιο | λίθου ἀνδρολόγοιο, μαθὼν ὅσα τεύχετο Τροίῃ, | εἶπε (scil. Helenus) Φιλοκτήταο βίην κομίσαι ἀπὸ Λήμνου | ὀστέα τε Πέλοπος ἐξ Ἤλιδος οἰσέμεν ὦκα. — 389 φοιβήτωρι B P Pal. V a; λᾶϊ B. — 390 δέ τι A, δ' ἐπὶ B, δ' ἔπι V, δ' ἔτι rell. codd. et edd. omnes. — σιδηρήταο P Pal., σιδιρήταο edd. ante Steph., corr. etiam Perdr.; πιφάσκω A M, πεφάσκω B V, πιφαύσκω rell.; — ἑρπετὰ .... ἔοικας A et Herm. ex Tyrwhitti et Musgravii coni., ἑρπετῷ (-τῶ) ... ἔοικε codd. dett. et rell. edd. — 392 μείζων B. Scripsit ne ἀκοιμήτοιο pro ἀκοίμητόν τε? Aliter hic esset unicus locus quo apud nostrum duo epitheta per τε copulam coniungerentur. — 394 Πριαμίδαο A, et Herm ex coni., quam fecerunt Tyrwh., Musgr., Koenius ad Greg. Cor. p. 124 et Schrader in Emend. Praef. p. XI; Παλλαμήδαο M, Παλαμήδαο rell., Dinner p. 610, et edd. ante Herm.; νόσφι B M P V [aif Steph.] et rell. edd. ante Herm. — 395 ἔρχεσθαι A et Herm. ex Tyrwhitti coni., εὔχεσθαι rell. codd. et edd.; εἴπῃ A, εἴποι rell. codd. et edd.; ὄφρα finale (non ὄφρα κε) etiam v. 195 coniunctivum post se habet. — 396 ἥν πέρ Herm., εἴπερ codd. et rell. edd., recte, probante Wielio. — 397 ἔρχεται B P Pal. V aif; πολιοὸν codd. praeter A M; ἐκπροφύγῃσι A M P Pal. aif, ἐκπροφύγῃσι [B V] Steph. et rell. edd. ante Herm., qui ν ἐφελκυστικόν tacite addidit. — 398 τό δ' B V, τῶ δ' A; — Λητοΐδην in quinque fere litterarum lacuna om. A; — ἐπὶ μάρτυρα A M. — Post v. 398 unius versus spatium vacuum relictum est in A, tunc sequitur v. 467 sqq. — 400 εὖτε με aif, εὖγε videtur requisivisse Eschenb., qui vertit: bene. — παιδα (sic) V ante corr. — vv. 398—403 affert Tzetzes in Exeg. p. 19 Herm., sine varietate nisi quod v. 398 Λητοΐδης et v. 400 ἀκειρεκόμης habet, quod hinc recepi; ἀκερσεκόμης codd. et edd. — 401 ὅρκον aif; πρῶτο P ante corr.; ὀμόσαι B·Pal. V aif, ὀμόσσαι M. — v. 402 iterum recurrit v. 768, et habet hunc versum Tzetzes Posthom. v. 706:

Ὀρφεὺς γάρ μ' ἐδίδαξεν ἀπ' ἀνέρος ἄλλου ἀκούσας,
ψευδέα μή ποτε μῦθον ἐνίσπειν (sic) ἀνθρώποισιν.

In quarto hexametri pede infinitivos in -έμεν exeuntes ab epicis praelatos esse contendens ἐνισπέμεν pro ἐνισπεῖν scribi vult Nauck in Melanges Graeco-Latins II p. 417. — ἀνθρώποισιν tacite Herm. — 403. »Minime elegantes numeros habet hic versus. Mirum ni sic maluit poeta scribere: τοὔνεκά σοι τὰ ἕκαστα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω« Herm. — 404 ἐμεῖν B. — 405 μέλενα P, μέλανα B; πολυκλαύστοισι B V; βροτοῖσιν tacite Herm. — 406 ἄλκαρ P. — vv. 405—406 sine ulla varietate citantur in Excc. Vatt. — 407 τίκτεν Pal. ante corr.; τέκε Pal. — 408 τοῖσιν tacite Herm. — 410 ῥῖζαι Pal. V aif — 412 γενομένω B — 413 ᾗ scripsi; ἡ [codd.] et edd. — 414 καρπὸς codd. et edd. ante Herm., qui recte Musgravii coniecturam κάρτος recepit, obloquente Wielio p. 26: »nam καρπόν non modo naturalem et propriam fructus notionem habere, sed omnes etiam,

quae inde derivantur, ceteras nemo est quin sciat«. Hoc de philosophis verum est, de epicis non item; cfr. praeterea *κάρτος* v. 409, *σθένος* v. 410, *μένος* v. 411. — *ὁπόσον* BV; *ἔμπνοος ἐστίν* MP. — 415 *ἦν δέ* codd. et edd. praeter Herm., corr. Herm. ad v. 247 vulg. — 416 *βοτάνας ἦρι λυγρῶν* codd. et edd. ante Herm. »V. Slothouwerus, quum in Act. Soc. Trai. vol. III p. 159 duas inutiles coniecturas *ἐν μὲν γὰρ βοτανῶν ἦρι λυγράς τε καὶ ἐσθλάς* et *ἐν μὲν γὰρ βοτάνας ἦρι λυγράς τε καὶ ἐσθλάς* protulisset, tandem paullo meliorem viam ingressus, *βοτάναις εἴδη* praefert, *εἶδος* hac significatione dici putans v. 292 [vulg.] et v. 509 [vulg.]. Sed utroque in loco alia est huius vocabuli vis. Ego *ῥίζας* scripsi, quod satis firmatur v. 404 [vulg.]« Herm. Wiel p. 26 dubitavit, num quod Herm. scripsit *ῥίζας λυγρῶν τε καὶ ἐσθλῶν* pro *ῥίζας λυγράς τε καὶ ἐσθλὰς* graece dici possit, quare *δῆριν* pro *ἦρι* coniecit. Ego *βοτάναις ἄγυριν λ.* etc. recepi ex Excc. Vatt., ubi vv. 416—417 sine varietate leguntur, nisi quod male *εὕρης* extat in v. 417. — 418 *ὅσσαι* B; *τόσοι* (ι superscr.) B P Pal. V aif. — 419 *σιδηρῖτι* M, *σιδηρήτῃ* B, *σιδηρήτῃ* P Pal. V aif. — 420 *ἀντιόωσιν* codd. et edd. ante Herm., *ἀντιόῳεν* Herm. improbante Wielio. — 421 *ἔργεσθαι* B; *μέσα* BV. — 422 *εἶχεν* aif. — 423 *στείχοντος* quod ex Gesneri coni. receperunt Tyrwh., Herm., est in MP (sed in hoc posterius *ο* ex corr.); *στείχοντας* B Pal. V, *στείχοντες* edd. ante Tyrwh. — *πόδεσσι* P Pal. V et edd. ante Herm., *πόδεσσιν* diserte enotavi ex B. »Quantum autem et ponderis et elegantiae sententiae accedat si scripseris *οὐδ' εἴ κεν στείχων τις ἐνιχρίμπτοιτο πόδεσσιν* facile vides; quod ut scribamus maximo opere suadet v. 745 [vulg.] *γυμνῷ δὲ ῥάχιν ποδὶ πευκεδανοῖο Εἴ κεν τις θλίψας ὄφιος διὰ σάρκας ἀκάνθῃ.* cfr. v. 117« Wiel p. 26, eleganter, si non vere. — 424 pro *ἔτι προφανέντα* ex Apoll. Rhod. III 917 *ἐπιπροφανέντας οἰωνούς* Wiel p. 26 *ἐπιπροφανέντα* legendum esse coniecit; in idem ego olim incidi, sed *ἔτι* firmatur versu 422 et v. 529. — 424 *δύνανται* om. BV. — 425 *ἀλλὰ μέγα σφίσι* M, *μετὰ σφίσι* rell., quod correxi. — 426 *ἔσσυται* Pal. ante corr., *ἔσσυντο* BV. — 427 *ὀπίσσω* BM; *μεθερπίζειν* B P Pal. V; *μενενεαίνει* B. — 428 *καὶ σιφίσιν* B, *καὶ σφίσιν* vulgo; correxi; *πρόσω* M. — 429 *νήχεται* codd. et edd. ante Herm., *νίσσεται* coni. Ruhnken in Bibl. Crit. VIII p. 93 collato Nicandro Ther. 222 *νωθεῖ δ' ἔνθα καὶ ἔνθα διὰ δρυμὰ νίσσεται ὁλκῷ* et v. 470 *οὔρεα μαιμώσσων ἐπινίσσεται ὀκριόεντα.* Procedet verterat iam Eschenb. — 430 *γλώσσησι* (-*ῃσι*) B Pal. V; *περισαίνειν* codd. et edd. ante Herm., qui tacite correxit; *ὥς* (τ superscr.) P V *a*. — 431 *χαθέδαρθε* B. — 432 *κυνηγεσίοισι* M. »An scribendum sit *ἐνὶ* dubitari potest, si comparaveris v. 372 [vulg.] *ἐνὶ χείρεσι πάλλων* et v. 447 [vulg.] *ποτὶ γούνατ' ἐμεῖο* et similia quaedam« Wiel p. 10. Sed *ἐν τάρφεσιν Ἴδης* est phrasis Homerica. — *ἴδης* aif; *ενταρ σφεσιν ἴδης* B. — v. 434 *αὐτομένῳ* B, et Pal. ante corr.; *ἱρόν* MP *a*, *ἰρόν* B Pal.

V, ἱερόν iam i f. — οὐδέ ποτ' αὐτῷ codd. et edd. omnes, sed lege Wielii notam (p. 26): »silentio praeterire nolo locutionis genus quum rarum omnino, tum in epica poesi, quantum equidem observare potui, prorsus singulare, quo, genetivo quem rexerat relicto τις vel simile quid desideratur. Quod quamquam leni coniectura οὐδέ τις sive κατέναντά τις scribendo removeri potest, tamen manum continere malui, quum apud Atticos quidem haec figura aliquoties reperiatur. Exempla collecta vide apud Vigerum p. 149, 10. Neque dissimile est, quod in hoc carmine legitur v. 664 [vulg.] μέλιτι γλυκερῷ διάνας ἐκ βλεφάρων ἄγει νόσον«, quem locum corruptum esse infra probabo. Ego post v. 435 versum excidisse statui, in quo de serpentibus locutus sit poeta. Si Wielii coniecturam τις reciperes, primo obtutu de homine aliquo, non de serpentibus auctor loqui videri posset. — κατ' ἀντίον B, κατ' ἐναντίον Pal. V; περικαλέϊ B Pal.; φέρτερος P ante corr. — 437 αἰχμῇ· τὴν M, et P in textu, αἰχμητῇ τὴν B Pal. V, αἰχμητῇ (om. τήν) P in marg., a i f; αἰχμητῇ Steph. et rell. edd. ante Herm., qui Tyrwhitti coniecturam αἰχμητὴς recepit. — Menalippus Eschenb. in versione. — ἐμοῖο B. — 438 ἀμώμητος καὶ εἴδεϊ καρπὸς ἀρείων codd. (εἴδει M) et edd. ante Herm., nisi quod κάρτος edd. inde ab Eschenbachio. V. Slothouwer in Act. Soc. Trai. vol. III p. 160 καὶ κάρτος ἢ εἶδος ἀρείων (robore quam specie praestantior) coniecit, pessime iudice Hermanno, qui ipse εἶδος ἀμώμητον καὶ ἐπ' εἴδεϊ κάρτος ἄρειον (scil. ποθέων) edidit coll. Od. XVII 308 ταχὺς ἔσκε θέειν ἐπὶ εἴδεϊ τῷδε, et 454 οὐκ ἄρα σοίγ' ἐπὶ εἴδεϊ καὶ φρένες ἦσαν. Κάρτος ἄρειον etiam Schneidero placuit. Probante Seidenadelio Wiel p. 27 εἶδυς ἀμώμητός τε καὶ ἔγχεϊ παντὸς ἀρείων sive πατρὸς ἀρείων coniecit, conferens Od. IV 211 υἱέας αὖ πινυτούς τε καὶ ἔγχεσιν εἶναι ἀρίστους, Od. II 277 πατρὸς ἀρείους, et VIII 127 τῇ δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπεκαίνυτο πάντας ἀρίστους. Ego Hermanni coniecturam recepi, cum etiam v. 414 κάρτος in καρπὸς depravatum sit, et hunc locum respexisse videatur Tzetzes in Antehom. 223 ἐπ' εἴδεϊ κάρτος ἔκειτο; deinde quodam modo respondere sibi videntur κάρτος et δουρικλυτοῦ, εἶδος et εὐπλοκαμοῖο. Quod autem Wiel l. l. εἶδος ποθεῖν intellegi posse, κάρτος ποθεῖν quid sibi velit omnino non intellegi posse affirmat, nihil est; ποθεῖν enim deperdite amandi significationem hoc loco habet et κάρτος ποθεῖν bellicoso Melanippo haud absone tributum esse videtur. — 439 αἰζειοῦ M P, Pal. post corr., V a i f, αἰζηοῦ [B] Pal. ante corr. et rell. edd.; δουρυκλυτοῦ B M P Pal. a i f. — 440 μετὰ θήκας M, μεταθῆκας P in textu, μετὰ θῆρας P in marg.; ἀλωμένου M, Pal. post corr., P in textu; ἀλωμένος B, ἀλώμενος P in marg., Pal. ante corr., V a i; ἀλόμενος f, ἀλώμενος Steph. et rell. edd. ante Herm., qui Tyrwhitti coniecturam ab optimis libris firmatam ἀλωμένου recepit. — νόσφι B P Pal. V et edd. ante Herm., qui tacite corr. — 441 ἔαθεν B V; φέρειν codd., quo retento Ruhnken in Bibl. Crit. VIII p. 93 in versu superiore

οὐ πόδε pro οὔ ποτε coniecit; οὔ ποτε retinuit Herm. et μένειν pro φέρειν ex Slothouweri coniectura (in Act. Soc. Trai. vol. III p. 160) recepit. — Ἱκετάονος B solus, quod recepi. Hicetaon enim, non Icetaon audit Melanippi pater apud Homerum semper, et cfr. Ἱκέτας, Ἱκέτης nomen proprium; ἱκετάονος rell. codd. et edd. Iterum adstipulante Seidenadelio Wiel p. 27 transpositis versibus 439 et 440 locum sic constituit:

τοὔνεκα καὶ μετὰ θῆρας ἀλώμενος οὔποτε νόσφιν
αἴζηοῖο πόθον δουρικλυτοῦ, εὐπλοκάμοιο
ἔσθενεν Εὐφόρβοιο φέρειν .... et addit:

»Quam transpositionem ut faciendam existimem id maxime mihi persuadet, quod versus 433 [vulg.] eo quo vulgo est loco languet [?] et habet nescio quid claudi; praeterea sic tandem φέρειν, omnibus libris sustentatum, habet quo referatur«. Sed ut de transpositione taceam, mutatur αἰζηοῖο πόθον, omnibus libris sustentatum, et, ne sensus corruat, respuitur ἀλωμένου ab optimis codicibus commendatum. — 442 λασσίοισι B; ἀντιθέτοιο P in textu, quod correctum in marg.; κύνεσσι P aif; καγχάλοων B; καγχαλόων ineptissimum hoc loco esse censet Wiel p. 27, »nihil enim ut alias causas taceam, a venando alienius quam strepitus et risus. Quamquam hic scriptor, qui v. 115 perdices arbori insidentes facit, rei venaticae omnino rudis fuisse videtur, tamen ob mutationis lenitatem sententiamque hoc loco unice aptam legendum censeo παμφαλόων. Cfr. Apoll. Rh. II 127 ubi de lupis ovibus insidiantibus πόλλ' ἐπιπαμφαλόωντες ὁμοῦ«. Mihi quidem risus ille summum animi gaudium testificans neque inepte Melanippo tribui videtur, neque in omni venationis genere silentium teneant venatores necesse est. — κούροιο per f e r a r u m vertit Eschenb. — 444 ἑτάροισι θέλεν coni. Wiel p. 6, ubi caesuram trochaicam a poeta praelatam esse demonstrat. Sed cfr. ad v. 178. — ἑτέροις B; τέ μιν codd. et edd. ante Herm., qui οἱ pro μιν scripsit, recte, puto, licet et apud Pindarum et apud Lucianum ἕπομαι accusativo casu coniunctum inveniatur. — οἷος B a i f. — 445 μενεαίνων (ε supra) V; ἐρύσσειν codd. (praeter B in quo ὀρύσσειν est) et edd. ante Herm.; ἐρύξαι vel ἐρύκειν coni. Musgr., quorum posterius recepit Herm. — 447 μιν codd. et edd., quod retinui; κεν Herm. »Si quid e v. 439 [vulg.] repetendum erat, κὲν repeti, non μὶν debuit. Utitur autem illo κὲν sic, ut supra monitum ad v. 110«. — ἐρήτευεν B. — 448 πείθετο· τίς κ' ἐθέλεσκε τότ' Εὐφόρβοιο λιπέσθαι codd. et edd. ante Herm., nisi quod ἐφόρβοιο V, λίπεσθαι B M. »Vulgata lectio tam est inepta, ut mirer hucusque servatam, certe toleratam, a viris doctis fuisse. Certa est quam recepi, emendatio nostra. Ἐπεὶ οὐκ contrahuntur: v. Canter. ad Soph. Philoctet. Adde Hesiod. Scut. Herc. 218. Similiter Il. VII 31«. H e r m. cui dubitanter obsecutus sum. Nimis ἀσυνδέτως ipse olim πείθετο· τίς δ' ἐθέλεσκέ ποτ' Εὐφόρβοιο λιπέσθαι; conieceram et simile quid in codice suo legisse videtur Ioannes Tzetzes,

ex cuius »θεογονίᾳ ἐν βραχεῖ· μετὰ προσθήκης καὶ τῶν ἐπὶ τὴν ἴλιον ἀρίστων ἑλλήνων τε καὶ τρώων« haec ad hunc locum spectantia excerpsi ex unico ut videtur codice Casanatensi G IV 16, unde totum carmen satis neglegenter a Bekkero in Actis Academiae Berolinensis (1840 p. 140—170) vulgatum est: *Καὶ Πάνθους Πολυδάμαντος πατὴρ καὶ τοῦ Εὐφόρβου* | *Ὃς χρυσοκόμης Εὔφορβος ὑπάρχων ὑπὲρ φύσιν* | *Καὶ χρυσοκαταδέσμητον εἶχεν αὐτοῦ τὴν κόμην·* | *Καὶ πολεμῶν καὶ καρτερῶν πόνους ἐν τοῖς πολέμοις·* | *Ὡς Ὅμηρος παρίστησι τὸν νέον διαγράφειν.* | *Ὁ δὲ σοφώτατος Ὀρφεὺς τοῦτον ὑπερεξαίρων* | *Λέγει ποθεῖν τοὺς σύμπαντας πορεύεσθαι σὺν τούτῳ.* — Peius etiam Seidenadel Hermannianum probavit et non nisi κ' οὐκ pro ἐπεὶ οὐκ substituit. — **449** γε μέν M, γέ μιν B P (non γε μὲν ut ap. Tyrwh. legitur) Pal. V a i f; ἀέκοντα a, αεκοντα i, ἀέκοντα f et rell. — **450** κνήμην M, recte, cfr. vv. 76. 508. 524. 556; κνήμης rell. codd. et edd.; ὀλεσίμβριτον edd. ante Steph.; ἐλάσας P ante corr., a i f. — **451** τὸν μὲν ἔτ' ὦ ὀλοΐστερος οὐ λάθεν codd. et edd. ante Herm. nisi quod ὦν M, ὦ B P Pal. V, ὀλοΐστερος B. »Haec corrupta esse nemo dubitet. Pro ὦ coni. Gesn. ὤν, qua mente non video. Tentabam τὸν μὲν ἔτι ζώοντ' ἔρος οὐ λάθεν. Sed praestet fortasse ἀδυναμίαν fateri«. Tyrwh. »Τὸν μὲν ἔτι λυσσῶνθ' ἑνὸς οὐ λάθεν — vel, pro ἔτι λυσσῶνθ', ἔτ' οἰμώζονθ' — vel ἔτ' οἰδαίνονθ' — vel ἔτ' ὦμ' ἀγοῦνθ', — vel si in activo legatur, ἔτ' ἠλυσπῶνθ'« Musgr. »Ego nec Tyrwhitti coniecturam, nec quae Musgr. satis mira excogitavit intelligere me fateor. Aliam igitur viam ingressus ex his τὸν μὲν ΕΤΩΟΛΟΙΣΤΕΡΟΣΟΥΛΑΘΕΝ feci τὸν μὲν ΕΠΕΙΤ' ΟΛΟΟΣΠΥΡΕΤΟΣ ΛΑΒΕΝ. Utitur hoc vocabulo noster infra v. 628 [vulg.] Melanippo νοῦσος mox tribuitur v. 450«. Herm. qui coniecturam suam τὸν μὲν ἔπειτ' ὀλοὸς πυρετὸς λάβεν in textum recepit. »Hic quod posuit quamvis commode inventum et perquam sit probabile, aliquid tamen dubitationis id moverit, quod primum legitur atrum hydrum retinuisse virum, deinde eum in morbum incidisse qui eum retineret, ut negari non possit quin iteratum illud οὕνεκ' ἔμελλεν αὖθι λελείψεσθαι langueat. Quod incommodum evitabimus, si ad litterarum qualia tradita sunt, vestigia propius etiam accedentes legerimus τὸν μὲν ἔρως ὀλοὸς φρένας ἤλασεν, οὕνεκ' ἔμελλεν, quo fit, ut quod sequitur οὕνεκα in aliam sententiam accipiendum optime se habeat. Dicit enim hoc: miserum domi remanere coactum transversum agebat perditus amor. cfr. Ael. H. A. 14, 18 ἐλαύνεται τὴν ψυχὴν ἐρωτικῇ μανίᾳ, Il. γ. 442 ἔρως φρένας ἀμφεκάλυψε, Pind. P. X 60. ἔρως ὑπέκνισε φρένας, Lith. v. 318 [vulg.]« Wiel p. 28. Ego Hermanni vestigiis insistens τὸν μὲν ἔπειτ' ὀλοὴ νόσος ἔλλαβε scripsi ex v. 456, neque quae Wiel contra Hermannum attulit rata esse concedo. — οὕνεκεν B, οὕνεκ' P Pal. V. — **453** οἰκτείρω B P Pal. a i f; ἐμοῖο B Pal. V. — **455** ἐπιπάσσεμεν B; ἕλκει V. — **457** τεκεν (sic) B. — Gesner ad v. 344 σιδηρίτην eundem esse atque ὀφίτην »ex hoc ipso

carmine planissime« disci posse affirmat, et pergit: »Nec eundem esse ὀρείτην dubito v. 113 [457] licet illud etiam suspicari subiret, forte ex scribentis errore demum Ὀρείτη esse ortum. [Et ὀφίτην coni. iam Perdr.] Quam facile confundi enim potuere Φ et Ρ. Sed antiquum oportet esse errorem, si recte se habeat illud Plin. 37, 10, 65 Oritis et a quibusdam sideritis vocatur«. Contra Herm.: »Male etiam colligit Ophiten eundem esse cum Siderite, a quo manifeste distinguitur. Unicus locus qui huic opinioni patrocinatur est infra v. 355—6 [vulg.] ubi satis constat ὀφείτην mendose scribi pro ὀρείτην, quem eundem esse cum Siderite testatur Plinius a Gesnero citatus«. — 458 κομίζειν P, sed ν postea additum et rursus punctis deletum a m. pr.; κομίζειν aif. — 459 δίδωσιν tacite Herm. — 460 λίθους coni. O. Schneider in Nicandreorum praef. p. 128 et Wiel p. 28, probavit Seidenadel, θεούς codd. et edd. — ἔρδειν et ἕρδειν iunctim V, ἕρδειν, rell., ut videtur, quod correxi. — 461 ἐμῆς codd. et edd. ante Herm., ἑῆς coni. Schrader in Emend. Praef. p. XV ex Tzetzae Chiliad. XIII 574 sqq.: Εὔφορβος ὡραιότατος ἦν τις τοῦ Τρώων γένους Υἱὸς Πάνθου καὶ Φρόντιδος, ὡς Ὅμηρός μοι λέγει, Ὀρφεὺς δὲ Βουκολίωνος καὶ τῆς Ἀβαρβηρέης (sic?) et I 228 sq. Εὔφορβος Φρόντιδος υἱὸς καθ' Ὅμηρον καὶ Πάνθου, Ὀρφεὺς Ἀβαρβαρέης δὲ καὶ Βουκολίδην λέγει. Cfr. praeterea Tzetz. Homer. 222. 223 αὐτὰρ δὴ Μενέλαος χρυσοκόμην κατέπεφνεν Βουκολίδην Εὔφορβον, Ἀβαρβαρέης φίλον υἱόν. Item ἑῆς coni. Tyrw., qui inter alia haec quoque addit: »Cur autem noster in hoc loco, spreta Homeri auctoritate, vel notum illum Euphorbum, Panthoi et Phrontidis filium, Abarbareae et Bucolioni attribuerit, vel novum quendam Euphorbum induxerit, mihi non liquet. Nihil est in superioribus, quod non Homerico Euphorbo optime convenit, nihil hic quod non a vero, ut ita loquar, Bucolionis et Abarbareae filio dici poterat. Metrum autem Βουκολίδης Αἴσηπος impleret non peius quam Βουκολίδης Εὔφορβος«. — 461 ἐπακούσας ex B Pal. recepi, ἐπάκουσας rell. codd. et, quod mireris, etiam omnes edd. — 463 βουκολώδης BV; ἔφορβος V; ἀγαυοῦ (ν supra) Pal. — 464 μοῦνον M P Pal. V et edd. ante Herm., qui Schraderi coniecturam (in Em. Praef. p. X) μούνων recepit. — 365 ἠδὲ (β supra) V; φαρεῖαν M. — 466 ἕλκει P Pal. V aif. — 467 ab hoc versu rursus incipit A. — ὕδασι A, male, puto, οὔασι aif; διθύνοντα BV. — 468 »ὅτι καὶ κωφοῖς τὸ ἀκούειν χαρίζεται« Moschi nota inedita. — ἐρεήκοον (ι supra) V; ἔμμεν AMPal., ἔμμεν' diserte notavi ex P et edd., quod corr. Herm. in Addendis. — ἀϋτῆς A et idem legit epitomator (ὁμιλίας), ἀοιδῆς codd. dett. et edd., quod hic ineptum (vocis vertit Eschenb.). — 469 χόλῳ A; χρυσῆς codd. et edd. ante Herm. — 470 γάμον BV. — 472 εἶχε P aif; βάλοις A M P Pal. et edd. ante Herm., qui βάλῃς edidit, βάλλοις BV. — ὠδωδὴν Pal., ὠδοδὴν B P V aif; corr. iam Perdr.; πετὰ B. — 473 οὐδέ τι codd. aif, male, cfr. v. 424. — μένει B P Pal. V aif; οὐδενὶ B P aif; χειῇ A.

Post hunc versum titulus γαγάτης in M et edd. ante Tyrwh., γατάτης P, περὶ γαγάτου B Pal. V; om. titulum A, Tyrwh. Herm.; περὶ γαγάτου A in marg. — 474 ὀρνυμένοσι (sic) M, ὀρνυμένῃσιν tacite Herm. — 475 ἀϋτμῇ A. — 476 χροιὴν A, χροιῇ rell. codd. et edd. (χρογῇ P in textu); δ' om. Dinner p. 164; ἀθαλόεις B; ἔπλετ' A M Dinner p. 164 et Tyrwh. Herm. ex Stephani coni., ἔλπετ' rell. — 477 καρφαλέῃ A; ἴκελον codd. et edd., quod tacite correxit Wiel p. 30; ἴκελος coni. Tyrwh. sine causa, puto. Cui coniecturae quomodo firmamentum accedere ex Nicandri Ther. v. 37 ἄλλοτε δ' ἀζαλέην δαίων Γαγγίτιδα πέτρην dicere potuerit Wiel p. 30, equidem non intellego. — 478 ὀλόον B; ῥίνας A; οὐδέ τι A, οὐδ' ὅγε B in ras. a m. pr., οὐδ' ὅγε omnes rell.; φῦτας P ante corr. aif, φῶτας omnes rell. »plantarum memoriam delebit a quibus sacrum morbum arcetis« vertit Perdr. p. 168 et in marg. annotat »Iste locus mihi suspectus est«. — 479 λήσουθ' A, quod recepi, et simul in v. 478 φῶτας in φῶτες mutavi. Vulgata scriptura οὐδ' ὅγε φῶτας λήσεται sensu caret, »viri non latent lapidem«, non vero »lapis non latet viros in quibus sacrum morbum deprehendere volueris« poetae dicendum erat. λήσσεται B V, ῥύσσοιθ' M, λίσσουθ' P in textu, sed λήσεται in marg., λίσσουθ' Pal. in textu, et λήσηται in marg., λήσεται edd. omnes. ὧν a; καθέλοις P Pal. V aif, κ' ἐθέλεις A, κ' ἐθέλοις B [M] et edd. post Steph. ἀπὸ notavi ex A B P Pal. et edd. ante Herm., qui tacite ἄπο scripsit. ἐρύξαι dett., ἐλέγξαι A et Herm. ex Salmasii coni., quam ingeniosam, si non veram esse putavit etiam Tyrwh. et Wiel quoque probavit p. 30. (»probare velis« Eschenb. in versione). Attulit Salmas. (ad Solin. 178bE) Plinii locum N. H. XXXVI 34 de gagate: »deprehendit sonticum morbum, et virginitatem suffitus«, et Appuleii in Apolog. p. 103: »Quod si magnum putarem, caducum delicere, quid opus carmine fuit? cum incensus gagates lapis, ut apud physicos lego, pulcre et facile hunc morbum exploret: cuius odore etiam in venalitiis vulgo sanitatem aut morbum venalium experiantur«. Addit Wiel p. 30 locum Alexandri Aphrod. Problem. S. II 64: ἐπὶ δὲ τῶν ἐπιληπτικῶν κατάπτωσιν ποιεῖ τὰ δυσώδη, ὡς πτερὰ καιόμενα, λίθος γαγάτης etc. — 480 γνάμπτει A, γνάμψει rell. codd. et edd. praeter B, in quo Ννάμψει est; γάρ σφεας scripsi, γὰρ σφέας codd. et edd. — 481 οἱ δ' P et edd. ante Herm., qui tacite correxit; ἀπὸ codd. et edd., ὑπὸ recte coni. Wiel p. 30, licet p. 14 idem in ἀπὸ σφ. πεπαλαγμένοι ἀφλ. »praepositionum laxiorem et paene abundantem qualem recentiores sibi permittunt, usum« agnoverit. — ἄφαρ οἴμοιο codd. et edd. ante Gesn., qui ἀφρισμοῖο scripsit Tyrwhitto quoque probatum. Idem Salmasium l. l. voluisse Tyrwhitti est sententia, scripsit enim Salmasius ἀφρασμοῖο typothetae errore, ut putat Tyrwh., ἀφλοισμοῖο recte Herm. ex Il. XV 607 ἀφλοισμὸς δὲ περὶ στόμα γίγνετο. — 482 στυφῶντ' B, στρωφῶντ' V; κυλινδόμενος B.

vv. 481—482 ab *ἀφλοισμοῖο* usque ad *κυλινδόμενοι* om. Pal.; *γαίης* A minus apte. — 483 *ὅπποτ'* B; *ἴδῃσιν* Herm. tacite, *ἴδῃσι* A. — 485 *θηλυθέρῃ* P aif. — 485 *ἀμφιβεβῶτα* A, male, cfr. Damigeronem: »deinde iubeas mulieri circumgredi«; *ἀμφιβῶσα* BV, *ἀμφιβεβῶσαν* Pal. ante corr. — 486 *σπλάγχνοισι* Pal. aif; *ἀναΐσσοντα* A et Herm. ex Musgravii et Schraderi (in Em. Praef. p. VIII) coni., *ἀΐσσοντα* rell. codd. et edd., etiam Dinner p. 380, exsurgentem Eschenb. in versione, *ἀπαΐσσοντα* coni. Tyrwh. — 487 *ἀθρόως* B P Pal. V. — 488 *γυναικοφόνος* A, *γυναικείης* P Pal. V aif, *γυναικείῃ* [B? M] et edd. post Steph.; *νεάτῃ* A; *μέμνων* Pal.; *ἐνί* B; *κέκληται* codd. et edd. ante Steph., quae scriptura retinenda erat, recepta A libri lectione *γυναικοφόνος*; *κέκλειστα* edd. inde a Steph. — *τό* pro *τό τε* B; *αὐτὸν* codd. et edd. ante Herm., quod Gesner ad *ἰχώρ* retulit; *αὖτις* coni. Herm.; *πνοιῇσι* A. — 490 *δερχομένη γάνυται τισέ η σόλον ἐκβλύζοντα* A, *δερχόμενοι γάννυνται ἄφαρ δόλον ἐκβλύζοντα* codd. dett. et edd. ante Gesn., nisi quod *δόλοο* B; *θολὸν* primus Gesner ex Bernardi coniectura (ad Synes. de Febr. p. 127) scripsit; *δερχόμεναι* coni. Schneider, *δερχομένη γάνυταί οἱ ἄφαρ θολὸν ἐκβλύζοντα* scripsit Herm., »nam et praecedit singularis, et sequitur; vitiosum etiam *γάννυνται* quod *γάνυνται* prima brevi esse debebat«. *ψαφαρὸν* pro *οἱ ἄφαρ* coni. Wiel p. 30, qui ibidem totum locum apte conferri posse cum Seren. Samon. de Med. Praec. v. 1015—1020 monet. Cum A in *δερχομένη γάνυται* rectum servaverit et alia eius scriptura *σόλον* per malam pronuntiationem orta ad verum propius accedat, ausus sum interpolatam deteriorum codicum lectionem *ἄφαρ* expellere, et A libri vestigia premens ex *τισέ η σόλον τις ἑῆς θολὸν* scribere, ut iam in Epist. p. 14 conieceram; *ἑῆς* autem a *νηδύος* non nimis longe abesse exemplis probari potest, cfr. praeter alia Quint. Sm. VIII 57. 58 *ἐῇ δ' ἐκέλευεν ἕκαστον Ἀλκῇ ἀνιηρὴν ἐς φύλοπιν ὀτρύνουσα.* — 491 *ἐκ* tacite Herm. — 492 *ἄλλα τὲ* A. — 493 *κνίσσῃσιν* A. Post v. 493 titulus *σκορπίος* in P Pal. et edd. ante Tyrwh., *περὶ σκορπίου* in B V; idem habet A in marg. — *οὐδὲ ὁ αὐτὸς Ὡρίων περὶ τοῦ λίθου ἤκουσεν, ὡς ὠφελεῖ τοὺς σκορπιοδήκτους,* schol. Moschi. — 494 *λάαν* A; *ἔμμενε* B. — 496 *πικρῇσιν* A, *πικρῇσι* B Pal. V; *πεπαρμένον* coni. Gesner, recepit Tyrwh. attamen, — ut bene observavit Herm. — accusativus repugnat illi lectioni, quam in v. 497 probaturus erat. *πεπαρμένον* Dinner p. 750, sed idem p. 560 *πεπαρμένος*. — *ὀδύνῃσι* A, *ὀδόνῃσι* B, *ὀδύνῃσι* rell. codd. et edd. ante Herm., qui tacite *ὀδύνῃσιν* scripsit. — 497 *κεν ἐκεῖνα θελεσχέμεν ἄστρων* codd. et edd. ante Herm., qui Tyrwhitti coniecturam, in quam ipse quoque inciderat, *κεν ἔχειν ἐθέλεσχέ μιν ἄστρων* recepit. — Post v. 498 titulus *κοριφώδῃ* in B P Pal. V aif, *κορυφώδης* Steph. et rell. ante Tyrwh., qui omittit cum Herm. et rell. codd. — 498 *κορσίεντα* A, *κορσιόεντα* codd. dett. et edd. ante Herm. »Walchius in Antiqu. medic. select. diss. VI pro indice qui vulgo ponitur, *κορυφώδης* legi vult *κορσοειδής*, et pro

κορσιόεντα scribi κορσωθέντα, quod crinitum interpretatur. Contra disputat V. D. in Bibl. philolog. Gottingensi vol. II p. 205 sqq. qui κορσήεντα scribendum censet. Quod verum iudicavi.« Herm. Idem latet in A libri scriptura. — vv. 498—499 verba a λίθον usque ad τοξευτῆρα om. A in lacuna. — 498 οὕνεκα P. Pal. aif. — 499 δριμέος ἐν σκορόδοιο καρήατι codd. (sed σκόρδοιο M P) et edd. Sed recte Wiel p. 30: »Res ipsa postulare videtur, ut legamus δριμέϊ σὺν σκορόδοιο καρήατι, quum μίσγειν ἔν τινι nisi de liquidis non commode intelligatur«. — 500 ἠπέδανον B, ἠπεδανόν V, ἠπεδανὼν i, ηπεδανὼν f, ἠπεδανῶν rell. codd. et edd. ante Herm., qui Bernardi emendationem πευκεδανῶν (ad Pallad. de Febrib. p. 70) Gesnero quoque probatam recte recepit, »ἠπεδανὸς enim imbecillis, quod hic plane contrarium, πευκεδανὸς mortifer«. Gesn. Obloquitur Wiel p. 30 »nam ἠπεδανὸς non solum de eo quod debile est, sed de eo etiam quod debilitat in usu fuit quamquam raro. Confer huius carminis v. 376 [vulg.] ἠπεδανοῖο δείματος, praeter magnum eorum adiectivorum numerum, qui media quadam natura e notione passiva facilem habent transitum in activam«. Idem p. 13 confert »v. 22 νοῦσος ἄκικυς de morbo qui debilitat, quum apud veteres ἄκικυς id tantum significet quod debile est ipsum«. Recepi Bernardi coniecturam; longe enim alia est res, si substantivis abstractis qualia sunt νοῦσος, δεῖμα (cfr. χλωρὸν δέος Homericum) addita adiectiva e media significatione in activam transeunt, quam si idem accidit adiectivis, quae nominibus aliquam materiam denotantibus (βέλεμνα, puta) accedunt. — βλέμνων B; — σκορπίον (ς supra) V, σκορπίος B Pal. aif. — 501 κόρση A; βροτείη A. — 502 ὀξυτάτω A; βάκχω A. — 503 κελενῆς B; ἀσπιδόσιον A; ἰῷ P in textu, Pal. in textu; sed ἰὸν iidem in marg. — vv. 504. 505 sic scripti sunt in A:

μέτρω δ' ὅς κεν ἴσω μίξει ῥοδόεντος ἐλαίου
κόψας ἐκ πυρὸς ὀπτὸν, ἐν αὐχενίαις ὀδύνῃσιν

in deterioribus autem codicibus et in edd. ante Herm. sic:

μέτρῳ δ' ὅς κεν μίξει ῥοδόεντι ἐλαίῳ
κάψας ἐκ πυρὸς ὀπὸν ἐναυχενίαις ὀδύναισι

ubi μίξειεν edd., μέτρον δ' ὃς μίξοι μιν ῥ. ἐλ. M; κάμψας if, βάψας edd. inde a Steph.; ὀπόν om. M; ἐν αὐχενίαις B Pal.; ὀδύνῃσι M, ὀδύνῃσιν Herm. »In ὀπὸν primam produci propter asperitatem consonantis iam dictum ad II, 37. [v. 375 vulg.] Sed quid sibi vult βάψας ἐκ, vel ἐκβάπτω. An ὀπὸς ἐκ πυρὸς est succus fervens, ut est de igne vel ex igni ablatus? Sed forte melior est altera lectio κάψας, sumens, glutiens. Mihi N. L. cum nec quis ὀπὸς hic ex lapide paretur, videam«. Gesn. Πέτρῳ δ' ὅς κεν μίξειεν ῥοδόεντι ἐλαίῳ βάψας ἐκ πύους (vel πύου, vel πύεος) ὀπόν, αὐχενίαις ὀδύναισι ἄλκαρ ἄγει coni. Tyrwh., quod vertit: »Lapidi autem huic si quis immiscuerit rosaceo oleo tinctum ex colostro coagulum colli doloribus remedium affert«. Moschi scholion: ὁ αὐτὸς

τὰς ἐν αὐχένι ὀδύνας παύει μιχθεὶς ῥοδελαίῳ καὶ ὀπῷ secundum Hermannum »firmaret quodammodo Tyrwhitti coniecturam, nisi probabile esset, ex corrupta lectione ὀπὸν istam interpretationem ortam esse. Quare praetuli, quod ad sensum planius, ad mutationem lenius est, ὀπτόν, in quod inciderunt Musgr. et Schraderus in Emend. praef. p. VIII. Sed praetera μέτρῳ non in πέτρῳ, verum in πέτρον, et μίξειεν, etiamsi numeri non admonerent, in μίξῃ ἐνὶ mutari debuit« Herm. Non probavit haec Wiel p. 30. 31: »Et πέτρον quidem ut usitatissimum in hoc carmine corruptioni obnoxium fuisse aegre credas; deinde ἐνὶ ῥοδόεντι ἐλαίῳ et productione brevis syllabae ob caesuram et hiatu laborant; quae qualia hic sunt quamquam facile excusantur, tamen vel a talibus hic poeta diligentissime abstinuit; denique quod in subsequente versu scripsit βάψας ἐκ πυρὸς ὀπτόν, vix potest intellegi. Igitur quod melius sit aliquid circumspectanti pro μέτρῳ occurrit sive νίτρῳ sive ἤτρῳ sive μύρτῳ, quorum quid poeta scripserit in tanta huius loci obscuritate vix dispicias. Mihi praeferendum videtur μύρτῳ idque ob hanc unam causam, quod, quoniam de herbarum oleo agitur, cum ῥοδόεντι ἐλαίῳ et ὀπῷ optime convenire videtur; totum autem locum sic scripserim:

μύρτῳ δ' ὅς κέν μιν μίξῃ ῥοδόεντι τ' ἐλαίῳ
βάψας ἔκπυρ' ὀπῷ, ὅγ' ἐναυχενίαις ὀδύνῃσιν

hac sententia: Lapidem si quis miscuerit cum oleo myrrhino et rosaceo et calido hoc suco se inunxerit, is colli doloribus medebitur. Oleo enim myrrhino nihil frequentius apud medicos scriptores; μυρτός et substantivum est et adiectivum; μιν propter sequentem similem syllabam facile excidit; offensiones metricas vides sublatas; βάπτειν eadem notione accipiendum qua λούειν; ἔκπυρα autem adverbium est ut Epigr. ad 64 (v. 82) ἔκπυρα λούειν; denique ὀπῷ vocabulum omnino servandum duxi ut et rarum et totius loci sententiae imprimis accommodatum«. Haec Wiel, ingeniose sane. Πέτρον δ' ὅς κεν μίξειεν ῥοδόεντι ἐλαίῳ Τήξας ἐν πυρὶ πρῶτον ἐναυχ. ὀδ. ἄλκ. ἄγει. coni. Seidenadel p. 7. Ego egregiam A libri scripturam paucis tantum orthographicis mutatis recepi. Pro ἐν αὐχενίαις olim in Epist. p. 15 ἐναυχ. scribendum esse dixi; perperam, retento enim ἐναυχένιος vocabulo ἐναυχενίων ὀδυνάων ἄλκαρ scribendum fuisset. — 507 ἀτειρὴν Pal.; ὕλην codd. et edd. ante Herm., ἰλὺν coni. Schrader in Emend. Praef. p. VIII et Bernard in vita Reiskii p. 225, recepit Herm. — 508 κατάϊγδην B; ἀνδρὸς V in textu, quod correctum in marg. — 509 δευομένῃ P Pal. et edd. ante Herm., σευομένῃ coni. Musgr., δυομένῃ Schneider, quod recepit Herm.; βουβώνεσσι codd. dett. et edd. ante Herm., qui tacite correxit. Post v. 509 titulus κουραλιον in P et edd. ante Tyrwh., qui primus titulum omisit, κοράλιον in M, περὶ κοραλίου in B V, περὶ κωραλίου in Pal., περὶ κοραλλίου A in marg. — 510 ἀμαδύνειν B. — 511 καίπερ σηΐδαο

P aif, *καὶ Περσηΐδαο* B M Steph. Dinner p. 419 et edd. ante Herm., qui *Περσηϊάδαο* scripsit ex Tyrwhitti coniectura; idem habent codd. meliores. — 513 *τοῦδε* codd. et edd. ante Herm., qui *τόνδε* Tyrwhitti coniecturam recepit, male, numquam enim masculini generis reperiri *κουράλιον*, semper neutrius generis, bene observavit Wiel p. 31. — 514 *ἀκειρεκόμης* codd. et edd. ante Herm., qui *ἀκερσεκόμης* scripsit more suo. *ἑταροιο* (ε suprascr.) V. — 515 *στρωφώμενον* A, *στρωφώμενος* M et edd. ante Herm., *στρωφώμενος* (ν, σ suprascr.) P Pal., *στρωφωμένου* B, *στρωφώμενος* (ου suprascr.) V, *στρωφώμενον* coni. Steph. in nota, probavit Tyrwh., recepit Herm.; sed cum v. 512 *τοῦδε* servandum sit, recte Gesneri coniecturam *στρωφωμένου* praetulit Wiel p. 31. — 516 *τόδ' ἐτήτυμον ἄρα τέτυκται* codd., nisi quod *ἐτήτυμον* A, *ἄρατε τύχθαι* B, *ἄρα τέτυχθαι* P V aif, *ἄρα τετύχθαι* Pal.; *τόδ' ἐτήτυμον αἶψα τετύχθαι* Steph. et edd. ante Herm., *τόδ' ἐτήτυμον ἄρα τέτυκται* (sed illud verum sane est) coni. Tyrwh. addens: »Priorem in *ἄρα* produci ab hoc scriptore non indigner«. *τόδ' ἐτήτυμον ἦ ῥα τέτυκται* coni. Ruhnken in Bibl. Crit. VIII p. 93 collato v. 342 [vulg.] *ἦ ῥά ποτ' εἰναετῆ λώβην ἀμενηνὸν ἔθηκας.* »Infeliciter uterque, Tyrwh. quod *ἄρα* hic ineptum est, Ruhnk. quod *ἦρα* in initio dici debuit. Praeterea tota sententia laborat, si *τόδε* scribitur, quo fit, ut *ὅ*, quod in superiore versu est, non ad praecedentia, sed ad istud ipsum *τόδε* referatur: quod quis fortasse falsum dicat, id verum est. Quae sententia quis non videt quam languida, ne dicam inepta, sit? Scribendum *ὅ τίς τοι ψεῦδός κεν φαίη· τὸ δ' ἐτήτυμον οἶδα τετύχθαι.* Quod erit fortasse qui falsum putet: at id vere sic esse scio. Similiter supra v. 486 [vulg.] *ἀλλά τε πόλλ' ἐπὶ τοῖσι γαγάτην θέσκελα ῥέζειν οἶδα.* Et v. 339 [vulg.] *σὺν δὲ καὶ ὀστρίτην οἴνῳ λίθον ἐντρίψαντας ἀκρήτῳ κέλομαι πίνειν ὀδυνήφατον εἰδώς*«. Herm. cui obsecutus sum, licet olim, in Epist. p. 15 Tyrwhitti *ἄρα* ex recentiorum epicorum usu defendi posse perperam credidissem. Sed fortasse Ruhnkenii *ἦ ῥα τέτυκται* recipiendum erat; *ἦ ῥα* mediae orationi insertum legitur etiam Nicandr. Alexiph. 82 *ἀβλεμὲς ἦ γὰρ* et Nicandr. Georg. (fragm. 74) v. 45 *φυλλάσιν* (ο suprascr.) *ἦ γὰρ* ex Schweighaeuseri coniectura. — 517 *βατάνη* B; *οὐδενὶ* B P V aif; *γαίη* A. — 518 *ἦντε* scribendum esse visum est Hermanno in Addendis; fort. recte. *ἴσμεν* aif; *ἐνί* B; *τροφὴν* (ον suprascr.) Pal.; *πόντω* A. — 519 *ἀτρυγέτω* A; *γίνετ'* A, B post corr., M post corr., P V et edd. ante Herm., *γύνετ'* M ante corr., *γίνεται* B ante corr., Pal., *γίγνετ'* Herm. *γίνεται*, quod recentiorum usu firmatur, recte, ut videtur defendit Wiel p. 14 provocans ad Koechlyum Praef. in Quint. p. LIV. Apud nostrum sane res paullo dubior est, cum *γίνομαι* verbum praeter hunc versum non nisi in v. 662 reperiatur. — 520 *ἔλθησι* A. — 521 *φῦλλα* M; *περιφθινύθουσι* B; *ὑφ'* A M et Herm. ex Tyrwhitti coni., *ἀφ'* rell. codd. et edd. — 522 *βένθεσιν* B Pal. V aif; *ὑπὸ φλοίσβοιο* A B M P, *ὑπὸ φλοι-*

σβοιο Pal., ὑποφλοίσβοιο V et edd. ante Herm., qui usitatum πολυφλοίσβοιο reposuit ex Slothouweri sententia (in Actis Soc. Trai. vol. III p. 161). Quod non probo; videtur enim ὑπὸ φλοίσβοιο θαλάσσης similiter dictum atque ἀϋσάντων ὑπ' Ἀχαιῶν, δαΐδων ὑπὸ λαμπομενάων, ὑπ' αὐλοῦ, ὑπὸ φορμίγγων, ὑπὸ συρίγγων apud Homerum aliosque epicos. — ἓ A et Gesner ex coni., quam probaverunt Tyrwh. Herm. et eam in versione addiderat iam Eschenb., ἓ om. rell. — ἀποπτύσῃ Herm., ἀποπτύση A, ἀποπτύσοι dett. et edd. ante Herm., ἀποπτύοι coniecerunt Tyrwh. et Slothouwer l. l. — 524 ἀναπτεύσασαν A, ἀναπνεύσασαν rell. codd. et edd. ante Herm., qui Bernardi coniecturam (in vita Reiskii p. 408) ἀναπλεύσασαν recepit. Gesner ἀναπνεύσασαν audaci metaphora dictum esse voluit »de curalio iam e marinis undis emergente, tanquam de animali, quod eo ipso quo nascitur momento, irruente in nares ac pulmones aere, respirare incipit«. Ego ἀναπλησθεῖσαν ὑπ' αἴθρης scripsi ex epitoma: ἐπὰν δὲ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀέρος ἀναπλησθῇ ξηραίνεσθαι καὶ στερεοῦσθαι μᾶλλον. — 525 βάζους B. — 526 δειρὸν V; πάγω A; — ωθῖσα a. — 527 ἐνοχρινθέντα A, ἐνοχρι^ν^θέντα B, ἐνοχριθέντα M P Pal. V aif, ἐνιχριμφθέντα Steph. et edd. ante Herm., qui Tyrwhitti coniecturam καὶ χερσὶν ἐν ὀχριόεντα τεῇσιν recepit, nisi quod ἓν scripsit. Similis permutatio horum vocabulorum erat in Quinto Smyrnaeo XII v. 135, ubi Köchly recte recepit Tychsenii emendationem ὑπ' ὀχριόεντι pro codicum scriptura ὑποχριθέντι. Nostro loco »antiquam lectionem« ἐνιχριμφθέντα revocandam esse censuit Gerhard in Lectt. Apoll. p. 134. 135 et ob rariorem in καὶ χερσὶν ἐν ὀχριόεντα praepositionis ἐν anastropham et ob eandem ἐν praepositionem a substantivo suo vitiose per caesuram divisam. At exempla ab ipso Gerhardo allata docent divisionem illam non omnino singularem esse; praeterea sensum parum aptum praebet ἐνιχριμφθέντα. — 528 ἀμφιφάεις B. — 529 λίθον ὥς· πρὶν δ' ἔχων ὑγρὸν δέμας ἧεν A, unde nolim aliquis λίθον ὥς· πρὶν ἔχων δ' ὑγρὸν δ. ἧεν vel λίθον ὥς· πρὸ (antea) δ' ἔχων ὑ. δ. ἧεν erueret; λίθον ὃ πριν ἔχ. Pal., ὁ πρὶν V, ὃ πρὶν ἔχ. rell. codd. et edd. ante Herm., qui ὃς pro ὃ substituit. ἧες pro ἧεν coni. Gesner, ut sit paraphrasis: »diu habebas«. — 529 οἷον B. — 530 ἠὔτε pro οἶτε A, et idem vel εὖτε legit epitomator, male. προσπεφύασι P et edd. ante Herm., qui tacite corr., προπεφύσ^σιν^ B. — Ad ἀκρόδρυα cfr. Tzetzae schol. ad Chil. v. 175 Σημείωσον ὅτι Ὀρφεὺς ἀκρόδρυα πᾶσαν ὀπώραν καλεῖ (ap. Cramer. Anecdd. Oxx. III p. 357.) — 531 ἤτε οἱ ἐβλάστησε καὶ om. A in lacuna, ἢ οἶτ' P Pal. V aif, ἢ οἴτ' B M, ἤτε οἱ inde a Steph. edd. — 532 φλοίῃς θ' ed. Weigeliana, errore; κεν codd. et edd. ante Herm., qui δέ γε scripsit. λάϊνος ἐστί codd. dett. aif, λάϊνός ἐστι Steph. et rell. edd. ante Herm., qui ἐστιν scripsit tacite; totus hic versus deest in A in lacuna. — 533 δ' ἡδεῖα A, Tyrwh. et Herm. ex Gesneri coniectura, quam fecit etiam Schra-

der in Obss. p. 77 et in Emend. Praef. p. LVI; δ' ἥδια coni. Perdr., qui vertit iucunda, δήδια codd. dett. (δὴ δια V) aif, δ' ἰδία Steph. Eschenb. Gesn., solida Eschenb. in versione. — 534 βήσετ' [A M] et edd. post Steph., βήσεται ἐγὼ δ' B P Pal. V aif; οἶδ' ὅτι codd. et edd. (οἶδα B ante corr.), οἶδα τί recte coni. Wiel p. 6, ut evitetur elisio, quam post tertii pedis arsim in toto carmine nusquam admisit poeta. Seidenadel p. 7 versum sic emendatum scribi vult βήσεται· τῷ δ' [sic?!] οὐκ οἶδα τί μοι θέλγητρον ἰδόντι, ubi nescio an typothetae error in βήσεται τῷ lateat, addit enim »So ist eine Apostrophirung weniger, welche die Späteren möglichst vermeiden; die trochaische Cäsur aber ist bei unserem Dichter häufiger«. Fortasse igitur non nisi οἶδ' ὅτι in οἶδα τί mutare voluit. — μοι om. B V. — θέλγηθρον A. — 535 δύνονται A, δύναται V. — 536 ὅσσε B; θειομένου A, θειωμένον M, θεωμένου B P, et edd. ante Herm., θηωμένου, ut coni. Gesner, habent Pal. V; τεθεαμένου maluit Tyrwh., θηευμένου scripsit Herm. collato Hesychio: θηεύμενοι· θεωροῦντες. — ἀλλά με A M P aif, ἀλλὰ με B Pal. V, ἀλλά γε Steph. et rell. edd. ante Herm., qui ἀλλά με reduxit. — τάμβος B. — 537 δεύεται ἐν στ. A, unde σεύεται ἐν scribendum esse dixi in Epist. p. 15, σεύηται στ. codd. dett. et edd. ante Steph., qui σεύετ' ἐνὶ στ. edidit. Herm. σεύει ἐνὶ στ. scripsit; διόμενον A, Eschenb. in versione: arbitrantem, et Herm. ex coni.; διομένου B M, P ante corr., Pal. V; διομένευ ai, διομένευ f et rell. ante Herm., διομένῳ P post corr. »Sed vereor ut θάμβος με σεύει ἐνὶ στέρνοισιν graece omnino dici possit; epicorum certe usus obstat. Praeterea in qua omnes libri consentiunt passiva forma [? est potius media] vitium alibi quaerendum fuisse indicare videtur. Scribendum est ἀλλ' ἅμα θυμὸς σεύεται ἐν στέρνοισιν διομένου τέρας εἶναι, aut στεῦται ἐνὶ quod quidem ut rarius repertum saepe a librariis corruptum est«. Wiel p. 31. 32. — 538 citatur in excc. Vatt. — μιν codd. omnes et edd. ante Herm., qui »quid ἔολπά μιν« sit quaerens, μὲν substituit, et simul punctum, quod erat post ἄπιστον, in colon mutavit sine causa. Wiel p. 32 postquam etiam trochaicam in quarto pede caesuram apud nostrum admodum raram esse monuit, sic pergit: »Et hoc quidem loco praeter istam caesuram totius sententiae ratio incommoda est, qua poeta postquam dixit, quod licet credam incredibile tamen videtur, statim se ipse corrigens sic pergit: at vero de Gorgonis capite et de Perseo quae feruntur non sunt falsa existimanda, quae minus bene [??] nexa sunt, quam si scripseris καί τοι πιστεύοντες, ἐόλπαμεν εἶναι ἄπιστον, quo etiam οἱ evitatur, de quo quid faciendum sit, vix intelligitur. [? Est referendum ad τέρας in v. 537]. Itaque quum Helenus non amplius de se solo loquatur, sed una intelligat Philocteten, quocum hunc sermonem instituit commodum transitum parari vides ad narrationem sequentem. Et intellexisse poetam utrumque veri fit simillimum e versu 527 [vulg.] paulo antecedente et e v. 536 [vulg.] prope

sequente. Haec si tenemus, verba subsequentia facilem habent emendationem. Quae quum narrator non iam, ut vulgata lectio satis inepte iubet, ad se ipsum convertat, sed ad Philocteten, quid magis consentaneum, quam pro ἀλλά με [voluit ἀλλά τε] scribere ἀλλ' ἄγε, ut est in simili transitu v. 692 [vulg.] εἰ δ' ἄγε δέχνυσο μῦθον; deinde μὲν ἐτώσιον mutare in περιώσιον, quod aliquoties in hoc carmine legitur«. Nimis arguta mihi videtur haec ratiocinatio, nimis violenta et minus commoda mutatio. — 539 ἀλλὰ γοργ. A, ἀλλά τε γοργ. B M, P in textu, Pal. infra, V in textu, et edd. ante Herm., ἄρά τε P in marg., Pal. supra lineam, V in marg., ἀλλ' οὐ Herm.; μὲν ἐτώσιον codd. et edd. ante Herm., μὴ ἐτώσιον (non vacuum) coni. Tyrwh., μὲν ἐτώσιος Herm.; de Wielio vide supra ad v. 538. — ἀνθρώποισιν Herm. tacite. — 540 οὐδ' ἄρ B. — 541 ψευδεστέρας A. — 542 περσηίδα codd. aif, et Dinner p. 185, περσίδα edd. post Steph. usque ad Herm., qui Tyrwhitti Musgraviique emendationem Περσῆϊ recepit. — 543 δαμεῖναι V ante corr. — 544 μελαίνειν B. — 545 κεν om. M; ὅσσε B. »Frusta B. Slothouwerus ἀνθρώποισιν, ὅσοι κεν ἐπ' ἀνδροφόνῳ βάλον ὄσσε« Herm. — 546 πελώριον A; ἀάσχετον A et Tyrwh. Herm. ex Bernardi coniectura (ad Synes. de Febrib. p. 164), ἀνάσχετον rell. codd. et edd.; ἀθρέσαντες aif. — 547 αἴση A; λαϊνέη A et λαϊνέῃ Herm. ex Tyrwhitti et Musgravii coni., λάϊνοι M aif, λαίναι Pal., λαίνοι B et V (uterque cum corruptelae signo in marg.), P, λαΐνεοι Steph. et edd. ante Herm. — τεθνηότες A et Herm., τεθνειότες rell. codd. et edd.; ἑστήκασιν tacite Herm. — 548 οὔτ' B; ἐτρυτώνη B. — vv. 550—551. in omnibus codd. et edd. ante Tyrwh. inverso ordine leguntur; transposuit primus Pierson Veris. p. 151, male obloquente Gesnero, qui plura esse in hoc carmine impeditiora dicit, quae ipse auctor non refugerit. — 550 κασιγνήτω A; κέλετο M et Herm. ex coni., κέκλετο rell. codd. et edd. — 551 χρυσογόνω A, χρυσαύρω aif, χρυσαόρῳ (-ρω) codd. dett. et rell. edd. ante Herm., qui χρυσοπάτρῳ scripsit ex sua coni., ne metrum pessumdetur: »Χρυσόπατρος Perseus Lycophroni dictus v. 838. Ita Xerxes a Perseo oriundus, apud Aeschylum Pers. 77 χρυσογόνου γενεᾶς ἰσόθεος φώς. Nonnus Dion. XLVII. 518. p. 1232, 29 ἀλλὰ πατὴρ Περσῆος Ὀλύμπιος ὄμβρος ἐρώτων χρύσεος εἰς γάμον ἦλθε. Ibidem v. 553 δεῖξον ὅτι χρύσειον ἔχεις γένος«. — »In his ut pro περ ἰδέσθαι scribatur προϊδέσθαι postulat res ipsa, sicut in tertio abhinc versu est οὐ προϊδούσης. Minerva enim Perseo ad Gorgonem interficiendam proficiscenti suadet ne eam adversam inspiciat; ne omnino conspiciat id cum bono sensu suaderi non potuit«. Wiel p. 32 perperam omnino licet approbante Seidenadelio. Ipsum enim aspectum Gorgonis mortalem fuisse sequitur ex v. 549 τὴν ... οὔτ' ... Ἀτρύτωνη δέρκεσθαι μενέαινεν et v. 555 τῆς δ' ἄρα καὶ φθιμένης περ ὀλέθριος ἔπλετ' ὀπωπή, neque aliud vult φονευομένην περ in v. 551, quam φθιμένης περ in v. 555. — 552 δόλω A; ἀφάρπασεν codd. et edd. omnes,

ἀφήρπασεν iam ante me requirebat Wiel p. 32, cuius haec est nota: »Praeterea nescio an sententiarum nexus in sequente versu ἀφαρπάσαι scribi iubeat, pendens a praecedente κέλετο, et similiter in v. 548 ἀμφιβαλόνθ᾽ ἅρπην. Id olim scriptum fuisse vel ἀλλά particula indicare videtur, pro qua, ut nunc ea verba leguntur, καί ῥα expectamus; suadet etiam ἀφάρπασεν, quod sine augmento poni neque memini, et diligentissime praecipue sepulcralia Anthologiae epigrammata pervestigando saepissime inveni ἀφήρπασεν, illius autem formae ne unum quidem exemplum. Accedit quod brevi antea v. 537 poeta Gorgonem a Perseo necatam esse iam narravit«. Immo commemoravit tantum. Wielium secutus est Seidenadel. — 553 ἧκα B P Pal. V aif; ἐξόπισθεν A, ἐξόπισθε M P Pal. V aif, ἐξ ὄπισθεν B; προϊ δούσης aif. — 554 ἅρπην P aif; λευκανίῃσι A, λευκανίῃσιν tacite Herm. — 556 μολῆν a. — 557 ἔπλτ᾽ B; ἐναιρομένοις A et Herm. ex Tyrwhitti coni., ἐναιρομένης rell. codd. et edd. — 558 φόνῳ A. — 559 εἰσκόκε Pal. V, uterque cum corruptelae signo in marg.; λῦθρον B P Pal. V. — 559 θαλάσσῃ A M et θαλάσσῃ coniecerunt Tyrwh., Slothouwer in Act. Soc. Trai. vol. III p. 161; θαλάσσης rell. codd. et edd., quod A libri lectionis ignarus defendit Wiel p. 37 rariorem in eo genetivi usum agnoscens, quo dativi quodammodo vice fungi videtur. — 561 βοτάνεσσιν B, βοτάνεσσι P aif, βοτάνεσι Pal., βοτάνεσσιν (σ supra) V, βοτάναισι M Steph. et rell. edd. ante Herm., qui βοτάνῃσιν scripsit. Et βοτάνῃσιν iam A. — 562 δ᾽ ὅγε δίνῃσιν A, δ᾽ ὅγε δίναισιν M, δ᾽ ὅγε δίνῃσιν B P Pal. V aif, δ᾽ ὅγ᾽ ἐν δίνῃσιν edd. post Steph. — ἀναψύχεσκε A M et Herm. ex coni., ἀνεψύχεσκε rell. codd. et edd. (ἀνεστύχεσκε if.); θαλάσσης codd. et edd. ante Herm., qui omissum in vulgata lectione pronomen ἕ vel simile quid requirens, θαλάσσης utpote aut ex interpretatione aut ex aberratione ad v. 559 ortum eiecit et pro eo φίλον κῆρ posuit. »Verisimilius quidem scripsisset ἀναψύχεσκε παλαγμόν; sed omnem correctionem perperam fieri eo elucet, quod ἀναψύχω etiam reviviscendi et se reficiendi notionem habet, ut Opp. Hal. V 623 προτέροιο δ᾽ ἀναψύξωσι πόνοιο. Nic. Ther. 313, aliisque locis non paucis«. Wiel p. 32 quem secutus est Seidenadel. Apud Nicandrum nunc quidem rectius ἀποψύχοντα editur, sed alia exempla minime dubia leguntur in novissima Thesauri Stephaniani editione. — 564 διενόμενοι (αι supra) V; χορέσσαντο B P Pal. V aif. — 564. 565 διαινόμενοι — θάμνοι om. A in lacuna. — 565 οἱ ῥὰ aif. — 566 σφίν τ᾽ M, σφιν omnes rell. codd. et edd. ante Herm., qui σφίσιν recepit, Tyrwhitti, Musgravii et Schraderi (in Em. Praef. p. VII) coniecturam. — 567 λῦθρον B; θοαὶ pro θάμνοις ex superiore versu irrepsit in A. — περὶ πήγνυον coni. Tyrwh., »ut repetitio τοῦ πήγνυον in versu sequente mollior evadat«. »De περιπήγνυον nondum assentior Tyrwhitto, qui videam similiter dixisse Euripidem in Bacchis 1053. λαβὼν γὰρ ἐλάτης οὐράνιον ἄκρον κλάδον, κατῆ-

γεν, ἦγεν, ἦγεν εἰς μέλαν πέδον. In Euripide hoc minus de corrupta lectione cogitandum puto, quod, etsi variata oratione, eandem dictionis figuram imitatus est Nonnus XLVI 152. p. 1188, 17 ἀκρότατον δὲ κόρυμβον ἀφειδέϊ χειρὶ πιέζων εἰς πέδον, εἰς πέδον εἷλκε, in eiusdem fabulae expositione. Haec ratio loquendi frequens in Germanica lingua esta. Herm. αὖραι A et Herm. ex Tyrwhitti, Musgravii, Schraderi (l. l.) et Bernardi (in vita Reiskii p. 409) coniectura, ὧραι B M Pal. a Steph. et rell. edd. ante Herm., ὧραι P V, ὥραι if. — 568 πήγνυντο δ' ὥστε A, πήγνυον δ' ὥστε codd. dett. aif, πήγνυον ὥστε Steph. et rell. edd.; scripsi πήγνυτο δ' ὥστε, scl. cruor ille, quem aurae ramis circumpingebant. — 568 παγχυλίθον, P aif; στερεὸν (η) Pal. V. — 569 οὐδ' ἐτεὴν A, οὐδ' ἔτην M, οὐδέ τ' ἔην rell., οὐδ' ἔτ' ἔην scripsi. — 570 ὄλεσε B Pal. V, ὄλεσεν rell., etiam Herm., qui in adnot. crit. »ὄλεσεν vulgo« affert, quasi aliud quid in textu dedisset. — 571 οὐλομένης codd. et edd. ante Herm., qui ὀλλυμένης scripsit; ὤλεσεν omnes, idem ex »vulgata« affert Herm. in adnot. crit. — 572 χροιὴν A, ut coni. Gesn. et vertendo expressit Eschenb. (colorem), probavit Tyrwh. et Herm., qui tamen χροίην dedit errore, quem retinuit ed. Weigeliana et Tauchnitziana; χρονίην rell. codd. et edd. — 573 ἀφασίη A, ἀφασίη (μ) V; ἥρωα B; λάβεν tacite Herm.; ἐνόησε P et edd. ante Herm., qui tacite corr. — 575 ὀμβριμοπάτρη A V, fort. recte, ὀμβριμοπαπάτρη B. — 576 comma, quod in edd. male post ἄφθιτον erat, recte post θῆκε δ' posuit ab Hermanno secutus Tyrwh. qui etiam post πέλοιτο interpunxit. — 577 κουράλιον Herm. ex Tyrwhitti coni., κουραλίου codd. et rell. edd.; ἀλλάσεσθαι A. — 578 ἓν tacite Herm.; ἀγελείην B ante corr. — 579 φῦλλα codd. dett. aif; φυλασέμεναι Pal.; ἐς A, ut coni. Wiel p. 33, εἰς codd. dett. et edd. — δῆριν A, φύσιν codd. dett. (φυσιν B) aif, φῦσιν Steph. Eschenb. Gesn., φύξιν Bernardi coniecturam (ad Synes. de Febr. p. 95) probaverunt Gesn. Tyrwh. Herm. Improbavit Wiel p. 33: »Vel interpretandi necessitas, qua φύξις quamvis profectionem significare vult, satis indicare poterat in illa mutatione non acquiescendum esse. Neque de quovis itinere hic agi demonstrat epitheton κρυερὴν, tum proxime subsequentis versus verba ἢ δολιχὴν ἕρπων ἐς ἀταρπιτόν; denique quum quatuor versibus 576—579 [vulg.] ii versus quatuor qui proxime praecedunt tamquam paraphrasi quadam illustrentur, eum de quo agitur, his verbis redditum videmus καὶ γὰρ Ἐνυαλίοιο θοὸν δόρυ μαινομένοιο. Unde quid clarius quam poetam de pugna loqui? Scribe igitur κρυερὴν ἐς ἄμυξιν ἰόντα . . . cf. Orph. Argon. Ἡρακλέος περίφημον ἄμυξιν«. Quae probavit Seidenadel. Iisdem argumentis Bernardi φύξιν improbavi, A libri δῆριν commendavi in Epist. p. 16. — 580 ἢ A, et Herm. ex Tyrwhitti coni., ἣν rell. codd. et edd.; ἀταρπητὸν B, ἀταρπητὸν (ι) V — ἔχει A, ἔχοι codd.

dett. et edd. — 581 περάαν B M P Pal. V, περάᾳν aif, περάᾳ Steph. et rell. edd. ante Herm., περάων coni. Tyrwh., περόων A et Herm.; ἄλα P a; ἐϋσέλμῳ codd. omnes (ἐϋσέλμαι A) aif. — 582 μενομένοιο V, μενομένοιο B Pal. — 583 χόλον ἀνδριφόνον A, χόλον ἀνδροφόνον dett. codd. et edd. ante Herm. »Lege, transpositis litteris καὶ λόχον ἀνδροφόνον φεύγειν ἀπὸ ληϊστήρων. λόχος proprie dicitur de latronibus. Vide Cl. Valckenarium ad Bion. Carm. 15α. Ruhnk. in Bibl. Crit. VIII p. 94. ἀνδροφόνων coni. Bernard in vita Reiskii p. 409; λόχον ἀνδροφόνων recepit Herm., recte, puto, ut in epico; licet ad vulgatam scripturam tuendam non inepte conferri possint ea quae simillima de Memnonio lapide dixit Damigeron: »Hunc autem lapidem usus omnia superabis quae dico et omnes iras effugies, et naufragio facto enatabis et contempnes Neptunum maris«. ἄπο A, ἀπὸ codd. dett. et edd. »Praepositionum laxiorem et paene abundantem qualem recentiores sibi permittunt usum« etiam in λόχον φεύγειν ἀπὸ ληϊστήρων cognoscere sibi videbatur Wiel p. 14, male. — 584 κωκύμενον coni. Perdr. — 585 ὀπάσσει A et Eschenb. in versione: dabit, ὀπάσσαι codd. dett. et edd.; θνητοῖσι B. — 586 γλυκὴν δ' A Pal. V, γλυκὺν δ' B P aif, δεινὴν δ' M, γλαυκὴν δ' Steph. et rell. edd.; ἐγρεκύδιμον B P Pal. V aif; — ἀτέρβεα P Pal. V aif, ἀτέβεα B, ἀτάρβεα coni. Perdr. — 587 κικλήσκουσιν [P] edd. — 588 κατὰ δέσμοι B. — 589 ἀγναμπτοῖσι ex ἀγνάμπτοισι B; ἐρρνύσι ante ἐρ. deletum in B, qui ante corr. ἐρινύσι habuit; πάγχι P Pal. aif; μέλλουσαι Pal. — 590 μίσος codd. dett. aif et Dinner p. 502, qui addit: »sed rectius fortasse legemus μύσος, piaculum«. Gesner, cum dubitaverit, an commode dicatur aliquis occultare, quod se habere nesciat, κεῦθον coni. passivo sensu; sed hoc tragicorum est, non epicorum, ut recte observat Wiel p. 25; σπεύδων pro κεύθων coni. Bernard ad Synes. de Febrib. p. 95. Haesisse hic viros doctos miratus est Herm. »Certe in verbis nihil est impeditum, modo ne οἰκοφθόρον adiectivi loco cum μύσος iungatur, sed pro οἰκοφθόρουν acceptum cum ἐνόησεν. Sed sententia habet nescio quid impediti. Qui enim piaculo commisso quantae id sibi noxae sit ne cognoverit quidem, quid ei opus est averrunco? at opus est si scelus contractum celans nondum luit. Itaque primum ἥγνευσεν scribendum esse suspicabar, sed id ut trisyllabum in versus spondaici exitu contra morem poetae est; nunc propono οὔκετ' [sic] ἔτισεν«. Wiel p. 25, qui totum locum male intellexit, itemque οἰκοφθόρον male pro οἰκοφθόρουν dictum esse putavit. Qui piaculum a se commissum esse novit, is numina expiare potest; qui autem ne novit quidem peccatum suum, is deos iratos placare omnino non potest, nisi quis coralii ope ei subvenerit. Hoc poetam dicere voluisse puto. — 591 ἐπὶ σφίσιν vulgo, quod correxi; ἐπ' ἀοῖδας B, ἐπ' ἀοιδάς V. — 592 ἀλλήλοισιν P ante corr., aif; τελέουσιν A, ut coniecerunt Gesner, Ber-

nard l. l. et recepit Herm., τελέουσι ego scripsi, τελέθουσι rell. codd. et edd. ante Herm. — 593 ἀντίλυτον codd. aif et epitome, ἀντίλυτρον Steph. et rell. edd. — δήοις B P V aif. — 594 σπείρειν A, σπείρων (ο) P Pal. V, σπείρων B M, σπείρον edd. ante Herm., qui tacite σπεῖρον scripsit. »Contuso vero semine cum Coralio flavae Cereri immixto, tibi omnem pestem extra agrum tuum siccitatemque spicarum expellet« vertit Perdr. et addit »Mihi videtur in codice Graeco legendum σπορόν, non σπείρον«. ξανθῇ A; fort. σπέρμα coni. Eschenb. qui vertit: Si semen abscideris. — 595 ἀπάτερθεν A M, ut coni. Schneider et recepit Herm., ἀπάνερθεν P Pal., ἀπανερθεν V, ἀπάναρθεν (ε) B; etiam edd. ante Herm. ἀπάνερθεν, quod merum errorem pro ἀπάνευθεν esse putabat Tyrwh. — 596 σταχείων P Pal. — 599 βωτήρων M cum glossa τῶν ζωυφίων; βρωτήρων τ' ἐπὶ om. A in lacuna; ἀλαπάξει A; idem coni. Herm. in nota, »quia et praecedit et sequitur futurum«; ἀλαπάζει codd. dett. et edd. — 600 εὐλάς τε B, εὔλας P in marg., εὐλάς τε κάμπας om. A in lacuna. Caeterum cfr. Hermanni notam: »In hac formula, qua duae res per duplex τὲ coniunguntur, usitata est productio prioris τε«. Cuius rei plurima exempla attulit p. 710. — αἰθερίαν B V, ἐθερίην P aif. — 602 ἀμφιπερὶ A; περισμύχουσα codd. et Tyrwh. Herm. ex P; idem certatim coniecerunt Ruhnken ad Timaei Lex. p. 80 [p. 122 novae ed.] Tyrwh. Musgr. et Schrader in Emend. Praef. p. IX; περισύνχουσα aif, περισυνέχουσα Steph. et rell. edd., applicata Eschenb. in vers., Bernard in vita Reiskii p. 409, πυρὶ σμύχουσα, probante Schneidero. Sed pleonastice nostrum etiam alibi loqui, ut v. 364 ἀμφὶ δέ μιν κύκλῳ περί τ' ἀμφί τε, bene observat Herm. — 603 ἔκ τ' ἔμνων A. Idem fortasse erat in codice quo epitomator usus est; cfr. eius verba καὶ φθαρτικὸν γίνεσθαι σκωλήκων τε καὶ ἰπῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀερίων [an ζωαρίων?] ἐρυσίβης καὶ ἀκρίδος καὶ βρούχου ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν πρηστήρων κεραυνῶν ubi mures ea sola causa desiderari videntur quod epitomator corruptam libri sui scripturam ἔκ τ' ἔμνων emendare non potuerit. ἐκ τε P aif; ἐκ τ' P aif et rell. edd. ante Herm., qui tacite corr. — 604 περαΐσσουσι κεραυνό B. — 605 ἐοῦ B V; ἔρξ' A, unde ἔρξαι scribendum esse monui in Epist. p. 16, οὗτοι codd. dett. et edd. — ἐτέσιον aif, ἐτώσιον A; ἀζομένοιο B P Pal. V aif; ἀνερχομένοις A B, M ante corr., P Pal. V et edd. ante Tyrwh., ἀνερχόμενος M post corr. et Tyrwh. Herm. ex Gesneri coniectura; — περ ἄτηθεν A, περάτηθεν rell. codd. dett. et edd., quod ad traiectum fluviorum infernalium pertinere ratus est Gesn., Tyrwhitto autem visum est »nihil aliud significare quam ab extremis orbis partibus; ab Aethiopia scilicet. Aethiopes enim secundum Homerum, ἔσχατοι ἀνδρῶν, extremi hominum. Simili locutione usus est Alcaeus apud Hephaestionem ἦλθες ἐκ περάτων γᾶς, ἐλεφαντίναν λαβὰν τῶ ξίφεος χρυσοδέταν ἔχων«. Contra Wiel p. 19: »Sed quum omnino non verisi-

mile sit poetam, quum certam aliquam regionem indicare vellet, talia posuisse, unde quid voluisset ne suspicari quidem posset quisquam, tum similis quam Tyrwh. affert Alcaei locutio tam est dissimilis, ut cum hoc loco apte conferri nullo modo possit; illa enim praebet planissimam ad intellectum sententiam, hic omnino nullam«. Quare p. 20 Wiel *κεῖνο πολὺ πρώτιστον ἀνευρὼν Ἑσπερίηθεν* coni. collata simili huius carminis locutione v. 695 *σήματ' ἐμεῖο πορόντος ἀνευρὼν Ἀσσυρίηθεν Χρυσοῦ τιμήεντος ἀρείονα δεῦρο κόμισσεν*, simulque monens Gorgonem *Ἄτλαντος νεάτοισιν ὑπὸ κρημνοῖσι δαμῆναι*, deinde ex cruore ortum esse coralium. Tum pergit: »Quodsi tenueris sub Atlantis radicibus virginem caesam esse, iam vides quo res evadat; etenim *Ἑσπερίας* nomine praeter Italiam latiore ambitu regiones occidentales significari constat, Hesperidum sedes ad Oceanum et Atlantem ponuntur; *Ἕσπερος* Atlantis esse frater perhibetur ..... Vitium autem ex solita de stellarum ortu locutione originem duxisse credibile est. cf. Maneth. 3, 49 *Ἄρης δ' ἀντολίηθεν ἀνερχόμενος*. 6. 89 *ἢν δ' Ἄρης περάτηθεν ἀνέρχητ'*. 6, 60 *περάτηθεν ἀθρειομένουσ«*. Me ut vulgatam retineam moverunt et eiusdem locutionis exempla a Wielio modo allata et vv. 1. 2 *δῶρον ἀλεξικάκοιο Διὸς θνητοῖσιν ὀπάσσαι Κεκλόμενος Μαίης ἐριούνιος ἦλθε κομίζων*. Inter dona, quae Mercurius ex superiore regione nobis opposita veniens (*ἀνερχόμενος περάτηθεν*) mortalibus tradiderit, coralium primarium locum obtinuisse hoc nostro versu edocemur. — 608 *δὲ* ante corr. B; *πινέμεναι αἰεί* M. — 609 *μίμνεο* B, *μί^{ε}μνεο* V; *πευκεδανῆς* A, *πευκεδανοῦ* codd. dett. et edd. Post v. 609 titulus *ἀχάτης* in M P et edd. ante Tyrwh., qui titulum omisit cum A; *περὶ ἀχάτου* B Pal. V. »Lapidem eum hic memorari, qui a Plinio sardachates dicatur, notavit Schneiderus. Plinii locus est XXXVII. 54. Ibi etiam cum aliis iaspachates est«. Herm. — 610 *πίνε* B Pal. V, *πινε* a; *μετ' ἀκρήτοιο βρόμοιο* codd. aif, corr. Steph. — 613 *ἓν γὰρ οὐ δήεις* A. »Pro *δήεις* malim ubique *δήοις* legere; illud tamen ita frequens esse video, ut tanto minus aliquid audeam«. Gesn. *ὀρ^{ο}ώων* V; *ὀαλάπιν* B; *ὕασπιν* A. — 614 *σμαράγδον* (sic) coni. Perdr. et *σμάραγδον* A, quod ob A libri auctoritatem recipiendum esse contendi in Epist. p. 17, perperam, licet in fine quinti pedis omnem correptionem aliquanto minus offensionis habere observaverit Lehrs Quaest. Epp. p. 315, ubi ex Oppiani Halieuticis plura similis correptionis exempla citantur. — 614 *σάρδια θ'* A. — 615 *ἐν* codd. et edd. ante Herm., qui tacite *ἓν* scripsit. *ἔνθ' ὅγε* scribendum esse vix dubitavit Gesner, *ἐν* pro *ἐν αὐτοῖς* elliptice ut saepe apud Homerum dictum esse ratus nihil mutandum esse censuit Tyrwh.; *μιλτοπάρηος* A; *αὐτῷ* A. — »Chalcitin et melitin Plinii huc spectare putat Schneiderus. Locus Plinii in quo hos lapides a colore nominatos refert, est XXXVII 73. Sed de priore saltem lapide dubitare licet, quum in Achaten non expetant, quae alibi de eo praedicat Plinius

ut XXXIV 2. 29. XXXV 52«. Herm. — ἄταρ B; ἐαρωτρεφέως B, ἐαρωτρεφέος P Pal. V aif. — 617 ἀλλ' οὗτος citat Salmas. ad Solin. p. 95. οἷος B; εἴ καί μιν A; εὕροις codd. et edd. ante Herm. — 618 ἀμαιμαχέτοιο B P Pal. V aif; δράκοντος pro λέοντος citat Salmas. l. c. ex codice a nostris diverso, ut putat Gesner, ex lapsu memoriae, ut rectius observavit Tyrwh. Hoc memoriae errore deceptus Salmas. l. c. nostrum pugnare dixit cum Plinii loco: »Leoninae pelli similes achatae habere potentiam contra serpentes dicuntur«. — 619 τῷ A; λεοντοδέρην A, ut coniecerunt Tyrwh. et Musgr., recepit Herm., λεοντοσέρην rell. codd. et edd. ad quam formam explicandam σερίς· σειρά attulit Salmas. l. l. — 620 ἥνδανεν codd. omnes et aif; ἡμηθέοισι P; κατάστικτον A M, quod tacite scripsit Salmas. l. l., unde recepit iam Tyrwh., κατάστικτος rell.; σπιλάδεσσιν tacite Herm. — 621 πυρσαῖσιν A P Pal. et edd. ante Herm., πυρσαῖσι B M V, πυρσῇσιν Herm. — 622 τοῦ δ' B; σκορπείην A M et Herm., σκορπίην rell. codd. et edd. (σικορπίην if). — 623 ἕλκει A; κεκλέο B; λυγρῷ A. — 624 ἤ μιν ἐπιπάσσειν A B M P, V post corr., et edd. ante Herm., ἤ μιν ἐπὶ πάσσειν Pal., V ante corr. »Μίν molestum est, praegresso τόν. [Non magis quam κουράλιον v. 607 praegresso κεῖνο, cfr. etiam Baumeisterum ad Hymn. Hom. IV v. 256] Ἐπιπάσσειν autem etiam metro repugnat: Μίν hic ut alibi ex οἷ ortum erat. Exempla dabit index. Supra v. 338 [vulg.] καί μιν ἐφ' ἕλκεϊ πάσσε«. Herm. qui ἢ ἔπι οἷ πάσσειν scripsit, probante Wielio p. 8. ἤ μιν ἐπιπλάσσειν scripsi ex epitoma (ἢ καὶ ἐπιπλάσσῃ μάλιστα συγκόψας) et Damigerone (»sed qui similem habet colorem pelli leonis valet ad scorpionis morsum, alligatus enim vel illinitus cum aqua statim tollit dolorem et viperarum morsus curat«). — ἀπό A, ἀπὸ B Pal. et edd. ante Herm., ἀπο MP, ἄπο [V?] Herm. tacite — ἀνῖαι scripsi, ἀνίαι codd. et edd. — 625 δυνήσεαι Musgr. Herm., δυνήσεται codd. et rell. edd. — 626 θέλξζοις B, θέλξεις (οι superscr.) P, θέλξοις rell. dett. — 627 ὅσσα A Pal. V (ϊ superscr.), ὅσα B, ἅσσα [rell. codd.] et edd.; αἰτησείας B; ἀφίξιαι B, ἀφίξεαι V. — 628 νούσω A. — 629 σφετέρησι A; κατάσχῃ dedi ex A, qui κατάσχη habet, κατάσχοι rell. codd. et edd.; χείρεσι B P Pal. — 630—632. 630 δίζεσθ' οὗτοι τόνγε A B P Pal. V Steph. et rell. edd., ante Herm.; idem, sed οὗτοι, aif; δίζεσθαι οὗτοι τόνδε M; ἀρνήσηται A, ἀρνήσοιτο codd. et edd. ante Herm., qui ἀρνήσαιτο scripsit. — 631 »Τοῦτο δηλονότι παρὰ σεαυτοῦ νοεῖς εἰ πέπρωται αὐτῷ θανεῖν, πάντως ἀποθανεῖται« Moschi schol. ubi εἰπὲ πρῶτον (non εἶπε πρῶτον) et πάντας P; Tyrwh. corr., nisi quod εἰ πέπρωτο edidit. ἀλλ' ἃ νοεῖς A, ἀλλὰ νοεῖς codd. dett. (νόεις V) et edd. ante Herm.; τεῇσιν A. — οὕνεκεν αὐτῶν A, οὕνεκεν ὅττω M cum glossa ᾧ τινι, οὕνεκεν αὐτῷ rell. codd. et edd.; ἐνί B. — 632 ῥῆξαι B, ῥῆξε (αι superscr.) V; λῖνον B; τὸ δὲ κ' ἔρδεται (sic) A, τῷ (τῶ) δ' ἔρχεται rell. codd. et edd., nisi quod coniunctim τῷδ' scripserunt Steph. et edd. ante Herm.; ἦμαρ B.

— vv. 630—632 graviter corruptos esse omnes fatentur. ἡνίκα pro οὕνεκεν in v. 631 coni. Gesner; Tyrwh. locum sic constituit: Εἰ Ζεὺς οὔτοι τόν γε βιωσέμεν ἀρνήσαιτο. Ἀλλὰ νοεῖς σὺ τεῇσιν ἐνὶ φρεσίν, οὕνεκεν εἴ τῳ ῥῆξε λίνον Κλωθώ, τῷδ' ἔρχεται ὕστατον ἦμαρ. »Nisi quidem Iupiter illum vivere negabit. Sed nosti tu in animo tuo, quod si cui ruperit filum Clotho, huic venit ultima dies«. Haec Tyrwh. — εἰ Ζεὺς οὐ τοῖόν γε βιωσέμεν ἀρήσοιτο, vel contrario sensu ἀρνήσοιτο, vel οἰζύς τ' — ὅττε κεν αὐτῷ coni. Musgr. Improbavit haec Herm. et ob soloecum εἰ οὐ in Tyrwhitti pariter ac Musgravii emendatione, et quod pro ἀλλὰ νοεῖς σὺ τεῇσιν ἐνὶ φρεσίν conveniebat dicere καὶ νοέεις γὰρ σῇσιν ἐνὶ φρεσίν, cuius loco rursus Wiel p. 17 auctori καί ῥα νοεῖς σὺ τεῇσιν ἐνὶ φρεσίν tribuendum fuisse dixit, »quum hic scriptor thesim secundi spondei positione productam raro admiserit«. Neque ex Moschi scholio Tyrwhitti emendationem εἴ τῳ firmari posse Herm. credidit, Moschi enim scholion »non minus in vulgatam quadrat, si quidem sensum huius loci non singula verba interpretari scholiastes voluit. Nam quae poeta dicit, eadem sunt: νόει, οὕνεκεν αὐτῷ ῥῆξε λίνον Κλωθώ· τῷ δ' (i. e. ᾧ ῥῆξε λίνον Κλωθώ) ἔρχεται ὕστατον ἦμαρ. Herm. ipse Εἰ δὲ Ζεύς τοι τόνγε β. ἀρν. ἀλλὰ νόει σὺ τ. ἐ. φρ. οὕνεκεν αὐτῷ ῥῆξε λίνον Κλωθώ· τῷ δ' ἔρχεται ὕστατον ἦμαρ scripsit, quod vertit: »Quod si hunc tibi negarit vivere deus at tu reputa filum ei rupisse Clotho: huic vero supremam adesse diem«, atque et cum praecedentibus et cum illis, quae postea dicuntur, εἰ δὲ πυριφλεγέθων aptissime cohaerere dixit. In Hermanni emendatione acquieverunt Bernhardy et Seidenadel, nisi quod ille εἰ δὲ θεός (in Hist. litt. gr. II p. 361), hic autem (p. 8) εἰ δὲ λίθος pro εἰ δὲ Ζεύς coniecit. Improbavit eam Wiel p. 17 ob ratiocinationis quae in ea inest debilitatem: »Sententiarum enim series existit haec: Achates medetur aegrotantibus; si autem deus negaverit eos vivere, achates ei non medebitur; medetur autem febribus qualibuscunque. Quod quidem perinde est dictum, ac si deorum potestas in eos qui febribus laborant nulla sit, sed febres vel contra deorum voluntatem achatae ope pelli possint. Quae ratiocinandi confusa infirmitas non fugit Bernhardyi acumen, qui . . . iure eam perstrinxit, sed immerito, puto, poetae imputavit, a quo quid scriptum fuerit ne sciamus quidem; quin imo haec ipsa sententiarum perturbatio postulare videtur, ne locum qualis nunc legitur a poeta esse existimemus«. Sed cum ex iis quae ad sequentes versus afferam, eluceat inde a v. 635 non amplius de achate leontodere, sed de antiachate agi, cadit solum confusae ratiocinandi infirmitatis argumentum, quod contra Hermanni coniecturam afferi poterat; eam ergo recepi, reposito etiam ex A ἀρνήσηται et, licet dubitanter, τὸ δέ κ' ἔρχεται. Wiel p. 18 sic pergit: »Atque quum ceteros lapides non ad omne morborum genus valere enarret, id ne de achate quidem eum contendere velle par est: quid igitur, si hanc sen-

tentiarum seriem fuisse fingamus: qui aegrotans achaten manu tenuerit, sanabitur; quem autem hic non sanabit, is sanari omnino non potest; febres autem sanat omnes; quo posito quid est lenius quam sic scribere: *νηκεστός τοι τόν κε βιωσέμεν ἀρνήσαιτο* sive *νηκεστὸς δ' ὅγε τόν κε*; *ἀλλὰ* autem in sequente versu similiter positum est, ut Latinorum at enim: Sic omnia vides plane et expedita, neque etiam exempla desunt, quibus hanc rationem veram esse perquam fit probabile. Itaque Maximus v. 216. [immo 246] *ὑδροχόον δ' ἐφέπουσα φαεσφόρος αἰγλήεσσα | ἄλλας μὲν νούσους ἰήσεται· εἰ δέ κε χρείσσων | χρειὼ ἀναγκαίη σε βιήσεται αἰνὰ παθόντα | ἀργαλέου ὑδέροιο, τότ' αὖ κακότητα φράσασθαι.* Brunck. anal. graec. I p. 67 .... *τὰ δὲ μόρσιμα πάντως | οὔτε τις οἰωνὸς ῥύσεται οὔϑ' ἱερά, | οὔϑ' οἱ παιῶνος πολυφαρμάκου ἔργον ἔχοντες | ἰητροί, καὶ τοῖς οὐδὲν ἔπεστι τέλος«.* — Post h. v. titulus *ἔτι περὶ τοῦ ἀχάτου* in B P Pal. (hic *τοῦ* om.) V et edd. ante Tyrwh., lineae spatium vacuum in M. — **633** *οὐδὲ* codd. et edd. ante Tyrwh., qui Stephani coniecturam *εἰ δὲ* recepit; post *οὐδὲ* deletum *περὶ* in P; *πυρὶ φλεγεϑέων* P ante corr., V, *πυριφλεγεϑέων* P post corr. aif et Dinner p. 684; *ϑαμιζῶν* a. — **634** *ἢ καὶ χρυερὸς* B ex *ἢ καὶ χρύερος*, *ἢ κρ.* a; *παρ' ἅδην*, nihil amplius, A, *παρ' ἅδην ϑείησι* M, *παρ' ἅδην ϑείησι* B P V aif, *παρ' ἅδην ϑειησιν* Pal., *παρ' ἅδην ϑείησι* Steph. et rell. edd. ante Herm., *ϑείησι παρ' ἅδην* maluit Tyrwh. »At haec verba si possent significare, ut vertitur, ad inferos mittet, sententia esset inepta, quia servari dicuntur, achatae auxilio, qui istis laborant morbis. Verum ne est quidem iste horum verborum sensus, sed hic: ad Orcum mittat.« Herm. *παρενήνοϑε γυίοις* violentissima mutatione Herm., *παρὰ δὴν σείησιν* coni. O. Schneider in Nicandreorum praef. p. 128, quod triplici de causa non placuit Wielio p. 18, »nam *δήν* praecedentem vocalem apud epicos producere solet [sed non semper, neque apud omnes]; deinde *παρασείω* pro ea notione, quam in ceteris quibus legitur locis habet, hic minime aptum est, et, quod maximum est [??], hic scriptor versus spondiacos quadrisyllabis vocabulis claudere solet.« *παραδηϑύνῃσιν* bene coni. Wiel l. l. collato v. 467 *οὔασι δηϑύνοντα* et Maxim. v. 225 *εἴ κεν δηϑύνῃσι νόσος*. Seidenadel p. 8 vocabulum epicis non usitatum *παραλυπείησιν* poetae obtrudere voluit. Equidem olim de *μάλα ϑην σείησιν* cogitabam. — **635** brevi syllaba vocis trochaicae et in vocalem exeuntis producta (*πῆμᾱ βραδύ*) offensus est Hilberg in libro »Das Gesetz der trochäischen Wortformen im dactylischen Hexameter und Pentameter der Griechen« p. 74. — *βαρὺ* M; *μήποτε λήγειν* om. A. — **636** *βουλομένοις* A; *ἀλλὰ ἐν ὅπῃ* aif; *πελάσῃσι* A; *μένουσα* A. — **637** *τόνδε σύγ' ἰᾶσϑαι* A, *τὸν σύγ' ἰήσασϑαι* codd. dett. et edd.; — *ἄντι' ἀχάτου* A, *αὐτίχ' ἀχάτου* P aif, *αὐτι*[x] *ἀχάτου* B, *αὐτίκ' ἀχάτου* [M Pal. V] Steph. et rell. edd. Cum id, quod hunc achatem adversus serpentium morsus valere

negat auctor in v. 642, aperte pugnet cum iis, quae in vv. 621 sqq. de eodem achate dixit, de haematite agi inde a v. 642 suspicatus est Gesner. Paulo melius Tyrwh. ἀχάτην ἀμύμονα de quo nunc loquatur, diversum esse ab achate λεοντοδέρῃ de quo solo supra egerit, statuit. Contra quem iam in Epist. p. 17 monui, de achate qui ἀμύμων dictus sit, nihil innotuisse, neque aliter epitheti ornantis officio ἀμύμων hoc loco fungi videri atque ἐσθλός de eodem achate in v. 611 usurpatum. Ibidem ex A libri scriptura ἄντι' ἀχάτου scribendum esse conieci ἀντιαχάτου, idque Plinii loco firmavi, (N. H. XXXVII, 10, 139) ubi nunc quidem sane »vocatur enim iaspachates, cerachates, zmaragdachates, haemachates, leucachates, dendrachates ... aethachates, quae, cum uritur, murram redolet, coralloachates« editur, sed aethachates nihil est nisi mera Ianii coniectura vel potius interpolatio pro eo quod plurimi libri et edd. habent antachates (anthacates antiquissimus Bambergensis), pro quo Sillig aeque male ex uno codice recentiore (Paris. 6797 saec. XIII) autachates invexit. Plinio antachates, cuius ἀντιαχάτης non nisi poetica forma est, reddendum esse dixi iam in Epist. p. 17 (ubi tamen calami vel typothetae errore male antiachates, non antachates excusum est). Postea ex Socratis et Dionysii libello περὶ λίθων, quem ineditum in codice bibliothecae Vaticanae legi, coniecturam meam magis etiam firmare licuit, in eo enim ex Damigerone puto transsumpta de antachate haec leguntur: *λίθος ἀνταχάτης· ἔστι μὲν πολλῷ διαφερώτερος τῷ εἴδει τοῦ ἀχάτου. τῇ δὲ δυνάμει κράτιστος. οὗτος ὁ λίθος. τριταῖον τε καὶ τεταρταῖον καὶ πᾶσαν ἄλλην περίοδον νόσου ἰᾶται. γίνεται δὲ οὕτως. τρίψας ὑποθυμία εἰς διαπύρους ἄνθρακας. ὡς ἀντιλιβανωτοῦ· οὐκ ἄγαν δὲ λεπτὸν θυμιᾶται· ὡς ἂν ἐπιπλείονας ὥρας μείνας ἑλκυσθῇ διὰ τῶν αἰσθήσεων. καὶ οὕτως ἀπαλάσσεται περὶ* (deest reliqua pars libelli in codice mutilo). — **638** οὔτις codd. et edd. ante Herm., qui Tyrwhitti, Musgravii et Slothouweri (in Act. Soc. Trai. III p. 161) coniecturam, οὗτος recepit. — προτέρων codd., πυρετῶν π. φ. coni. Slothouwer l. l. quod significare vult omnes febres domat, ut Graeci dicunt ἥσσων ἔρωτος etc.; recte probavit Wiel p. 18, cum Hermanni lectio hunc praebeat sensum: »Achatae ope febres pelle; hic enim prioribus lapidibus multo melior; quod inde cognosces, quod, si eum in carnes dum in lebete coquuntur inieceris, omnes intus carnes brevi colliquefient«. Sed quid, contra affert Wiel, carnium cocturae et dissolutioni cum febribus pellendis commune? — σῦμα aif, σῆμα (sic) coni. Perdr. — **639** τώπερ Pal. P V. — **640** κεράεσσι A et Epitomator, κρεάεσσι rell. codd. et edd. In vulgata lectione primus offendit Wiel, p. 18. 19: »porro quid mirum carnes igne coctas liquefieri, quum id potius mirum esset, eas iniecto lapide non dissolvi ..... in v. 635 [vulg.] πήγνυται scribendum erit pro τήκεται quod quam ineptum esset nemo vidit. Sic demum intelligitur quid sibi velit illud γάρ; inde etiam, cur poeta tam mirum ad vires lapidis demonstrandas adhi-

buerit argumentum. Etenim Graecorum πυρετὸς sicut Latinorum febris vocabulum a fervendi notione ductum; achates autem omni fervori inimicus adeo vi sua plus valet, ut et febres pellat et carnes igni impositas non modo liquescere non sinat, sed imo congelet eas et coagulet.« Nimis haec arguta; mirarique licet Wielium alicui persuadere voluisse carnes igni superpositas liquefieri posse. Optimam A libri lectionem recepi. Seidenadel Wielium secutus est. — 640 μέσω codd. dett. aif; ἐφομένοισιν tacite Herm. — 641 ἀνάσχεσθαι B. Post hunc versum novum caput incipit in M P Pal. V; titulum om. codd. Tyrwh. Herm., ἔτι περὶ αὐτοῦ edd. ante Gesn., qui caput αἱματίτης inscripsit; vide ad v. 637. — 642 τὸν ἀχάτην glossa supra τόνδε scripta extat in B Pal. V; τόνδε πρὸς ἑρπ. A, ut coni. Gesner, τόνδε γε ἑρπ. codd. dett. et edd. ante Tyrwh., qui Stephani coniecturam τόνδε γ' ἐφ' ἑρπ. recepit. Οὐ μέντοι πᾶν τόνδε γ' ἐς ἑρπετά mire coni. Musgr.; ἕρπετα B ex ἕρπεται. — 643 ζάθεον λίθον pro χατέοντί τοι coni. Wiel, qui in versu caesura quarti pedis trochaica instructo utramque quarti pedis thesim ex monosyllabis constare debere docet; sed vide ad v. 295. — 644 βάλλεο μῦθον A, βάλλεο σῃσν B P V et edd. ante Herm. ex recordatione locorum Homericorum, βάλεο σῆσιν Pal., βάλλεο σῇσιν [M] et Herm. tacite. — 646 ὠμυστῆρος B; παλάμησι A. — 647 δηωθεὶς A; ἔλλιξεν A, ἐλέλιξεν M cum glossa ἐστράφη, ἔλεξεν B V, ἕλιξεν P Pal., ἕλυξεν aif., corr. Steph. — 648 δίης A et ex coni. Herm., qui addit: »Caeterum nemo non videt vel ex Homero scribendum fuisse αἰθέρος ἐκ δίης, et, nisi fallor, fuit qui ita hic corrigeret«, δίνης rell. codd. et edd. — οὖδας δε A M P Pal., οὖδας δέ B aif. — 649 πολύτρυχον A, πολύτριχον rell. codd. et edd., quod pro nigro dictum esse voluit Gesn. conferens Apocalypseos locum 6, 12 καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος. — ἀμφιπετάσας A. — 650 ἐὸν B; τεύξοι A M, τεύξει B P Pal. V aif; τεύξαι scripsi, et in versu sequente ναίοι retinui, cfr. ad v. 3. — μήδ' (non μηδ') codd., quod ex P enotatum probaverunt Tyrwh. Herm., μήν δ' aif, θὴν δ' Steph. et rell. edd., δήν coni. Gesner. — 651 ἀνιάσας (η superscr.) V; κρένος B; ναίοι A M, quod retinui, ναίει B P Pal. V aif, ναίῃ Steph. et rell. — 652 δή ῥα τότ' ἀμβρ. A, δὴ τότ' ἀμβρ. B P Pal. V aif, δὴ τότε ἀμβρ. rell. edd. ante Herm., δὴ τότε γ' ἀμβρ. M. »Perinde est utrum τότε γ' an τότ' ἀπ' ἀμβροσίοιο scribatur. Hoc praeferenti favere videtur Aldinae τότ'.« Herm., qui δὴ τότ' ἀπ' scripsit. — 653 ὠτηλῆθεν Pal.; ἀνὰ pro ἐπὶ M; ἐπὶ ποαφερὴν ἀθάμιγγες P in textu, sed idem in marg.: τραφερὴν ῥαθάμιγγες. — 655 ὀλλύσθαι B ante corr.; μοῖρα B. — 656 γαίῃ A; σῶον B. — 657 μεινέμεν οὖν codd. (sed μιμνέμεν M) aif, corr. Steph.; αὖον δε A; πυρίγληνοι A et Herm. ex Tyrwhitti coni., περίγληνοι rell. codd. (περίγληνος V, περὶ γληνοὶ B) et edd. (lucidi vertit Eschenb.). — 658 ἠελίου B; κεν add. in marg. P; ἐρίσειε Herm. tacite. — 659 λάαν A; χερσὶ P; ἔχει γε μὲν dedi ex A, in quo

ἔχει γέ μεν est; ἔχει δέ μιν rell. codd. et edd. ante Herm. »μιν opinor in hoc loco ferri nequit. Poeta fortasse dedit ἔχει δὲ μὲν, habet autem sane sanguinem concretum.« Tyrwh. »At δὲ μὲν non magis quam μὶν hoc loco ferri potest. Itaque ἔχοι δέ κεν reposui. Κὲν et μὶν quum alibi, tum mox v. 658 [vulg.] permutantur, in quem versum, quae hic legi debebant, ἔχοι et κέν irrepserunt.« Herm. — αἷμα B. — 660 ἓν Herm. tacite; οἱ A, δὴ codd. dett. et edd.; ἐτήτυμον A, ἐτήτυμος codd. dett. et edd. (ἐτήτ. M); αἵματος ἐστίν codd. (ἐστί M) aif. — 661 ἄτρεκες B. — 662 γίγνεται A et Herm. ex coni., γίνεται rell. codd. et edd., cfr. ad v. 519. — λάας A; ἔπ' V, ἐτ' aif. — 663 δ' ὡς ἐπέοικε codd. (-οικεν V) et edd. ante Herm. »Vulgata lectio ἀκήρατα δ' ὡς ἐπέοικεν, φάρμακ' ἔχει· νημερτές, et quae sequuntur non solum male nexa habet membra sed etiam frigido isto additamento, ὡς ἐπέοικεν laborat« Herm., quare δ' οὕνεκ' ἔοικεν scripsit, quod recepi, nisi quod ἔοικε praetuli. — 664 ἔχει A M Steph. et rell. edd. ante Herm., ἔχοι rell. codd. dett. aif, ἔχειν Herm. — μιν Herm., κεν codd. et rell. edd. — 665 καλέουσιν codd., κλείουσι coni. O. Schneider in Nicandreorum praef. p. 128, probavit Wiel p. 28. — ἀφικέεσθαι A. — 666 »οὔτε νέαν δϊζύν, ἤγουν ταλαιπωρίαν καὶ ἀρρωστίαν, ἀφίησι τοῖς ἀνθρώποις ἐπελθεῖν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τὴν παλαιὰν ἀποκωλύει ὁ τοιοῦτος λίθος.« Schol. Moschi. — ὅγε ante corr. B; θνητοῖσι V. — 667 ποτὶ A, προτὶ rell. codd. et edd. »Hiatus in verbis προτὶ ὄσσε ortus est ex Homericis προτὶ Ἴλιον, προτὶ ἄστυ, quum digamma ignotum esset recentioribus.« Herm.; ὅσσε B. — δ' A, τ' rell. codd. et edd. — 668 πινόμενος A, μιγνύμενος rell. codd. et edd., quod propter sequens κεράσσας non sine iuris specie alicui magis placere posse dixi in Epist. p. 18; γλάγεω A, γλάκεος P Pal. V aif, γάλακτος B in textu, sed idem in marg.: γρ. γλάκεος. — κεράσσας B, κορέσας (scil. τὰ βλέφαρα) pro κεράσας coni. O. Schneider in Nicandr. praef. p. 128; τε codd. et edd. ante Herm., qui δὲ scripsit. — 669 ἰχῶρι om. A in lac., ἐχῶρι P aif, et lemma scholii in P, corr. etiam Perdr.; σφετέρω A. ψαφαρῷ pro σφετέρῳ »perquam inelegante« legi voluit Wiel p. 16, »nam de flore lactis coagulato agi clare indicat subsequens illud διάνας, quod nihili esset, si iam in superioribus de re per se ipsa fluida ageretur.« Sed ipsum illud διάνας corruptum esse infra docebo. ἰχῶρ hoc loco serum lactis significare voluerunt Eschenb. et Gesner, sanguinem humanum esse vult Seidenadel in versione. Contra Demetrius Moschi: »ἰχῶρι τῷ οἷον ἀφρῷ. οἶμαι δὲ ἀντὶ τοῦ πτυέλου λαμβάνεσθαι.« (ἐχῶρι P; lemma om. V). — γλυκερὸν μελίτην δε δανάσσας A, γλυκερῷ μέλιτι δὲ (δε Pal. V, τε M) διάνας codd. dett. et edd. ante Herm., qui μέλιτι γλυκερῷ ex Tyrwhitti et Schraderi (in Emend. Praef. p. X) coniectura recepit, et ipse τε pro δὲ substituit. Idem τε extat iam in M, qui γλυκερῷ in textu omissum in marg. additum habet; βρέξας glossa est in M ad διάνας. — 670 ἐκ βλεφάρων om. A in lac.; ἀπὸ B M P Pal. edd. ante

Herm., ἄπο A [V?] Herm.; ἄγει codd. et edd. ante Herm., qui ἄγεις scripsit. »Participia κεράσας et statim διάνας tum ὁμιλήσας videntur media quadam significatione dici, admiscens se, idque eo facilius in mentem venire poetae potuit, quo solemnius ipsi est vitam et actionem suis lapillis tribuere.« Gesn. Improbavit haec Hermann, ἄγεις v. 670 scribi iubens. Contra Wiel p. 16: »Haesisse videtur uterque in participio nude posito eoque cum tertia persona ἄγει coniuncto. Plerumque quidem in tali oratione substantivum aliquod ut ἀνήρ aut in vulgari sermone articulus non deest: posse vero ea abesse exempla docent non infrequentia, e quibus Homericum illud ὅσσον τε γέγωνε βοήσας attulisse sufficit. Cfr. Matth. Gr. Gr. II § 272.«, quod hic non quadrare omnes vident. Sed neque Hermanni ἄγεις placet, cum et ante hunc versum et post eum ubique lapis iste subiecti vice fungatur, ut v. 666 ἐθέλει, v. 667 ἀπερύκει, v. 670 ἀσχαλάᾳ, v. 674 ἄκος ἔσσεται, qua de causa etiam v. 670 ἄγει servare debemus. Displicet praeterea in vulgata lectione et γλυκερῷ μέλιτι, quod contra metrum peccat, et διάνας, quod inepte dictum est de lapide contrito et liquori cuidam iam immixto (»doch hast du vermengt ihn unter das eigene Blut und mit lieblichem Honig befeuchtet« vertit Seidenadel.). Quare ex A libri scriptura γλυκερὸν μελίτην δε δανάσσας profectus sublato ante γλυκερόν commate γλυκερὸν μέλι, τὸν δὲ δαμάσσας scripsi, lacunae signa post hunc versum posui et v. 670 ἄγει servavi. Simile vitium occurit in v. 307, ubi A μαγνησίτην δ' praebet pro eo quod inde erui debuit μαγνήσσῃ· τὴν δ'..., δαμάσσας autem scripsi ex v. 661 ἐν ὕδατι ῥεῖα δαμασθείς. Dixit enim poeta: Humano vero sanguini dulce mel immiscens et hunc quidem lapidem in hac mistione liquefaciens si eum oculis aegrotis inunxeris ex palpebris omnem pellit morbum«, ubi quae diductis litteris scripsi in versu nunc deperdito a poeta expressa esse puto. Imprimis dignus qui conferatur est Damigeron: »oculis maxime aptus est (οὐ γὰρ ὅγ' .... παλαιοτέρην δ' ἀπερύκει); in oculorum eventationibus contritus (δαμάσσας) cum attico melle (γλυκερὸν μέλι) non fumigato inunctus sanat (ἄγει νόσον); et omnem oculorum dolorem infusus cum lacte mulieris curat (καὶ γλήνῃσι τεῇσι ... ἄκος ἔσσεται). — ἀσχαλάα A. — 671 εἴρεσθαι A. — 672 ἀστροβλεφάρου A (β in rasura est), στροβιλοβλεφάρου codd. dett. (στριβιλοβλ. M) et edd. ante Herm. στροβιλοβλέφαρον de superciliis pineae nucis similitudinem babentibus dictum putavit Gesner, »obliquum aspectum habentis« vertit Eschenbach. Tyrwh. secundam syllabam in στρόβιλος semper produci ratus collato Hesychio στροβελόν, σκολιόν, χαμπύλον, στροβελοβλεφάρου coniecit, quod »superciliis arcuatis« significare vult, et obsecutus est Hermann, male, ut monitum est in novissima Thesauri Stephaniani editione, cum in στρόβιλος ι etiam breviatum reperiatur. στροβιλοβλεφάρου reducendum esse Wielii quoque sententia fuit p. 17, ubi vocabulum illud non a substantivo στρόβιλος derivat,

»quod uno loco excepto secundam producit, sed ab adiectivo στροβιλὸς secunda brevi, quod ut στροβελός, στροβαλός, στρεβλός incurvati et arcuati notionem habet.« — 673 γλήναισι codd. et edd. ante Herm.; τεῇσιν A, τεῇσι B; κυλίκεσσι M. — 674 ἀνέρος A, ἀνδρός τ' codd. dett. et edd. omnes. Locum gravi corruptela laborare primus perspexit Wiel p. 16: »Quis enim unquam ὁμιλήσας κυλίκεσσιν de lapide intelligat poculis immixtus? deinde quum in talibus mistionibus certum aliquem liquorem indicari par sit, isque in ceteris huius carminis de re simili locis nunquam non indicetur: qualia tandem hic significantur pocula? an vini? an lactis? an mellis? quid porro in altero versu γλήνῃσι dativus, in altero genitivus αἰδοίων, uterque pariter pendens ab ἄκος? Denique quis ex poculis hauriat lapides eosque non tritos neque solutos? quum ut res ipsa, ita veteris artis medicae historia doceat oculorum pravis affectionibus unguenta potius quam potiones et adhibenda esse et adhibita.« Scripsit ergo

καὶ γλήνῃς ἰλλῇς [debuit certe γλήναις ἰλλαῖς] καὶ ὁμιχλήσσαις κυλίδεσσιν
ἀνδρός τ' αἰδοίῳ ἄκος ἔσσεται, ὅς κ' ἐπιθῇσιν,

id est »et pupulis limis obscuratisque oculis virilibusque« etc., collato Aeschylo Prom. 145 ἐμοῖσιν ὄσσοις ὁμίχλη προσῇξε πλήρης δακρύων. »Quod quam accommodatum sit consilio poetae in aperto est. Praedicat enim versu 660 [vulg.] haematite omnem oculorum labem removeri, quod deinde in subsequentibus versibus per singulas oculorum partes accuratius exponit v. 664 [vulg.] de palpebris, v. 667 [vulg.] supra restituto de pupulis limis ..... Epitheton autem ὁμιχλήεις si cui minus apte de palpebris dici visum fuerit, nihil obstabit, quominus, ut in βλέφαρα saepe fieri videmus, ita κυλίδες tamquam partem pro toto intelligat oculos; aut si ne hoc quidem placuerit, legat οἰδαλέας, quod et ipsum a vulgata scriptura non nimium recedit. Iam vero patet quam paene necessario prior error in κυλίκεσσι commissus secum traxerit alterum, quo pro ἐπιθῇσιν scriberetur κε πίῃσιν«. Seidenadel p. 8 qui et ipse κυλίδεσσιν coniecerat, vulgatum κυλίκεσσιν tamen defendi posse ratus est, cum in sequentibus versibus de Aiace agatur, in Sophoclis autem Aiace v. 1172 οὔτε βαθειᾶν κυλίκων νεῖμεν ἐμοὶ τέρψιν ὁμιλεῖν legatur. Ego post v. 673 aliquot versuum iacturam significavi, quod recte me fecisse probatur A libri scriptura ἀνέρος in deterioribus codicibus lacunae obtegendae causa perperam mutata, Damigeronis loco supra citato: »et omnem oculorum dolorem infusus cum lacte mulieris curat«, denique eo quoque, quod sic demum omnes difficultates quas Wiel in vulgata scriptura reprehendit et violentissima mutatione sanavit, removentur. Quod ad ὁμιλήσας κυλίκεσσιν attinet, lactis muliebris et haematitis mentionem cum eo coniunctam fuisse puto: »si autem in poculis lapis

haematites contritus cum lacte muliebri sociabitur etc.« — 674 πίησι A M P Pal. V aif, πίῃσι [B] et rell. edd. ante Herm., qui tacite πίῃσιν scripsit. — 676 δῆριν θεῖναι A, δηρινθῆναι codd. dett. et edd., quod probavit Scheindler (Zeitschr. f. österr. Gymn. 1879 p. 437) δῆριν θεῖναι meam esse coniecturam falso ratus, ne brevis syllaba in consonantem desinens in secundi pedis thesi producatur. Sed cfr. Euphor. fr. 50, 2 ἧς πέρι δῆριν θέντε [δῆριν ἔθεντο coni. nonnulli] κακόφραδες ἀλλήλοισιν et Lith. v. 92 τέρψομαι, ἤπερ χρυσόν. — ἀχιλλῆος B P Pal. V. — 677 ἐσσυμένω A; ἐπ' ἀρηγόνα PV aif; χειρὶ A, χερσὶ codd. dett. et edd. — 678 αὐτῷ A. — 679 ἀθηναίη περ ἑλέπτολις A, ἀθηναίη περσέπτολις codd. dett. et edd. »V. Slothouwerus in Act. Soc. Trai. III p. 161 ἐρυσίπτολις scribi mavult, quia scilicet Pallas sine ullo ad urbem Troiam respectu non commode περσέπτολις dicatur.« Herm. — 680 παραιφαμένοισι coni. Steph., quo non opus esse, si intellegatur: ἀλλ' οὔ οἱ μοῖρ' ἔσχε πιθέσθαι, ἐμοῦ παραιφαμένοιο, monuit Hermann. — 681 μιν A, μοι codd. et edd. ante Herm., non male. ἀνὴρ A, om. codd. dett. et edd.; ἀθέριζεν A, ἀθέριξεν codd. dett. et edd.; versum in vulgatis libris mutilum sic correxit Steph.: θεσπέσιον τόδε μοῦ vel τόδ' ἐμοῦ, θεσπέσιόν πέρ μου Gesner, θεσπεσίοιο λίθου Tyrwh. dubitanter, quod recepit Herm. — 682 ἄορ A M P Pal. V aif; fort. σεῖο coni. Eschenb. qui vertit: tuam sortem. — 683 μελαίναν B. — 683 γινέμεναι tacite Eschenb. qui vertit »amicos tuos inter Nymphas Najades versari iube«, πινέμεναι coniectura restituit Bernard ad Psellum de Lap. p. 28. — 684 αἱματόεντος (α superscr.) Pal. — 686 λαφηρὸν B; αὐτοκασιγνήτω A. — 688 ὅπασσα (π in ras.) B; λίθον M; αἰτίσαντι B. »Λᾶας Ὀλύμπιος dici videtur haematites. Plinius XXXVI 37, ubi de hoc lapide exponit nihil habet de eo, quod gratos reddit homines aliis. Sed idem XXXVII 60 ita scribit de eodem lapide: Zachalias Babylonius in his libris, quos scripsit ad regem Mithridatem, humana gemmis attribuit fata: hanc non contentus oculorum et iocinerum medicina decorasse, a rege etiam aliquid petituris dedit, et litibus iudiciisque interposuit: in praeliis etiam ex ea ungi salutare pronunciavit.« Herm. — 690 ἕκτορι πατρί τ' ἐμῷ codd. (πατρὶ Pal. V, ἐμῶ A) et edd. ante Herm., qui »ineptam vulgatam πρ̄ιτεμῷ mutavit in Πριαμίδῃ«. — 691 ἔκητί aif, ἔκητι B; ἀμοιβηδὴν A, ἀμοιβαδὸν codd. dett. et edd. ante Herm.; ἀρέσασθαι A M, Pal. ante corr., ἀρέσσασθαι B P, Pal. post corr. et edd. ante Herm., qui ἀμοιβήδην ἀρέσασθαι ex Tyrwhitti et Schraderi (Praef. Emend. p. IX) coniectura recepit. — 692 ἱέμενος A; — »Plinius XXXVII. 62. De lipare hoc tantum traditur, suffita ea omnes bestias evocari. Observante Schneidero Liparaea est Marbodeo p. 607 ubi aliae edd. lipares. Λιπαραῖον Theophrasti de Lap. comparatum a Schwarzio cum Plinii lapide Obsidiano (XXXVI 67.) idem notavit.« Herm. — 693 in ὤπασεν εν ex

corr. in P; οὔ ποτ' B; ἄρ A; αὐτῷ A M, αὐτῷ P in textu, Pal. supra, V supra, αὐτός [B] P in marg., Pal. infra, V infra, et edd. omnes. αὐτός contra meliorum librorum auctoritatem retinendum duxi, ne αὐτῷ recepto nimis longe obiectum a verbo κόμισσεν desit. Praeterea Eumedes ipse, non filius eius Dolon praeco vocatur ab Homero *K* 314 Δόλων Εὐμήδεος υἱός, κήρυκος θείοιο. »Quod autem addit, [auctor noster] Eumeden, ad Memnonem legatum, ex Assyria lapidem Liparaeum attulisse, ipsius figmentum est.« Tyrwh. — 694 κῆρυξ codd. et edd. ante Herm., qui tacite κήρυξ scripsit. — 695 σῆματ' A P aif, σῆμάτ' B, σήματ' [M Pal. V] Steph. et rell. edd.; πορόντος A (sed prius ο ex α) et Herm. ex Tyrwhitti coni., παρόντος rell.; Ἀσσυρίηθεν, non Ἀσσυρίηθε codd. et edd. omnes. — 696 κόμισσε A M P Steph. et rell. edd. ante Herm., κόμισε B Pal. V aif, κόμισσεν tacite Herm. — 697 μυρία aif; πολυΐδμωσι (ο supra) V. — 698 τὰ καὶ λέξω A, τὰ και (ε supra) λέξω B. — 699 σπένδοντας A et Herm. ex Tyrwhitti et Musgravii coniectura, σπεύδοντας rell. codd. (σπεύδοντα B) et edd., quod ferri posse existimavit idem Tyrwh. — 700 ἔστι M. — 701 εὐρύωπα Pal., εὐρύοπα B; κληΐζειν ὑμνοῖσιν A, et ὑμνοῖσιν coni. Perdr., κληΐζειν ὑμνοῦσιν codd. dett. aif; corr. Steph. — 703 ἡφαίστοιο A. — 704 τήκειν ἡδείῃ codd. aif, quod reduxit Tyrwh. ἡδείῃ scribens et Schrader quoque probavit in Emend. Praef. p. LXI, τήκειν τόν γ' ἰδίῃ Steph. Eschenb. Gesn. — 705 ὀδμῆ A, ὀδμῇ ai, οδμῆ f; ἄρα om. M; 'κεῖνοι M; ἐσορῶτες ante corr. B, εἰσορῶντες Pal. — 707 γ' ὀρόωνται A, in quo γ' particula postea tantum a prima manu addita est; δρόωνται codd. dett. et edd. ante Herm., ἀρύονται coni. Bernard ad Psellum de Lapid. p. 10 et Musgr., non male, iudice Tyrwhitto. »Facilius probarem, nisi χηραμόθεν ita non haberet, quo ultima syllaba recte produceretur. Quamquam hoc excusari scio, quia longius vocabulum est. Sed licebat poetae χηραμόνων scribere, quod vocabulum in Argonauticis est v. 1272. Quare ῥώονται praetuli ut coniungantur haec: ἑφερπύζοντες ἀϋτμήν. Schol. Aristoph. ad illud in Pluto 675. ἐφ' ἣν ἐπεθύμουν δαιμονίως ἐφερπύσαι, περισσή, inquit, ἡ μία ἐπί.« Herm. Improbavit haec Wiel p. 20: »Nam sic ter repetitam vides movendi notionem eamque parum sibi constantem: nam in uno tardi motus, in altero vehementer concitati notio inest«, quod, ut in serpentibus, mirari non debebat Wiel. Quod autem hic coniecit ῥοφόωνται, id nunc expulsa speciosa deteriorum librorum interpolatione ἀϋτμήν, amplius ferri non potest. — ἐφερπίζοντες V; ἅπαντες A, ἀϋτμήν codd. dett. et edd. — 709 ἐσσάμενοι V; ἄμηχες A, ἄμφιχες BV. — 710 ἄορ codd. ai, αορ f, ἆορ edd. inde a Steph.; αἰόλον ὄφιν M. — 711 κνίσης B; δινεύησι A, δινεύεσκε codd. dett. et edd. ante Herm., δινευέσκῃ coni. Tyrwh., δινεύηται scripsit Herm. — 712 τοῦδε A P a; διαμελειστὶ P Pal. aif, διαμελιστὶ BV; δαΐζέμεν scribendum esse dixit Nauck in Mélanges Gr. Rom. II p. 417, cfr. ad v. 400 et 768; μοῖρας B et ante corr. V. — 713 μὲν

ἐπὶ κλῆσιν A, μὲν ἐπικύκλήσκειν (sic) B, μὲν ἐπικικλήσκειν rell. codd. aif, μὲν κικλήσκειν Steph. et rell. edd. ante Herm., qui μὲν ἐπικλήζειν scripsit. Sed dubitari posse, quin δράκοντος μοίρας ἐπικλήζειν ἠελίου omnino graecum sit dixi iam in Epist. p. 19. — ἠελίοιο B. — 714 ἑταίρας B; ἐριβόλου BPV aif. — 715 ἀψεύστοιο coni. Musgr., recepit Herm., ἀψαύστοιο codd. et rell. edd. pro quo ἡφαίστοιο coni. Perdr., qui vertit: »Tresque vaticinii multiscii Vulcani«. — 716 τετυγμένας A. — 717 ante Herm. comma post δεξάσθω, punctum post Ἀτρυτώνης erat; corr. Tyrwh. Contra Musgr. et Slothouwer (in Act. Soc. Trai. III p. 162) v. 178 ἐν δὲ pro ἠδὲ legendum esse censuerunt servata vulgata interpunctione. — 719 ἐν notavi ex ABMPPal. et edd. ante Herm., qui tacite ἓν scripsit. — ἀργεννεῖς A. — 720 σφι codd. dett. aif. — 721 μῖξαι scripsi, μίξαι codd. et edd. — »An haec sit descriptio malogranati, viderint consulti.« Gesn. »Sive Helenus, sive auctor ipse, in regione ulla ad austrum vergente, loqui supponatur, non verisimile est eum loquuturum fuisse de Malo Granato vel ut peregrino, vel ut valde pretioso. Sed neque Mali Granati coccos inter condimenta habitos crediderim ὅσσα περ — ἵμερον ἐσπέμπουσιν ἐδητύος. Denique eundem coccum χρυσοχίτωνα et μελαγχροίην vocari incommodum videtur. Ego sane auctorem nostrum de Pipere loqui existimo, adeoque pro χρυσοχίτωνα reponendum esse ῥυσσοχίτωνα. Piperis scilicet coccus et acer, et peregrinus, et rugosus, et niger, et valde pretiosus, et appetitum excitans, quae omnia an de ullo alio cocco vere praedicari possint, dubito.« Tyrwh., cuius coniecturam recepit Herm. Ego ῥυσοχίτωνα formam praetuli. — ἐρίτυμον V. — 722 ἐν ABMPPal. et edd. ante Herm., qui tacite ἓν scripsit. — ὅσα Pal.; μεταλλ. Pal. — 723 ἀνθρώποισι PPal.V et edd. ante Herm., qui tacite corr. — 724 ὄφρ' ἠδ' ἐπὶ P aif; ἐνὶ A, ut coni. Tyrwh., ἐπὶ rell. codd. et edd. — χρέα γαστέρι δάμνατ' ἐόντα codd. et edd. ante Herm., quod reduxi, recepto simul ex A et ex Tyrwhitti coniectura ἐνὶ pro ἐπί. »Immo alibi vitium latere δάμνατ' ostendit, male [?] elisam habens diphthongum. Scribendum est γάστρης δάμναται ἐντός.« Herm. — 725 ἄρρηκτον ABMP Pal. aif, quo recepto non sine haesitatione servavi etiam ἕκαστον et in versu sequente οὔνομα pro nominatim dictum esse statui. ἄρρητον [V?] et edd. inde a Steph.; ἕκαστον codd. et edd. ante Herm., qui ἑκάστων scripsit. — 726 ἐπεί AM et Herm. ex coni., ἐπήν rell. codd. et edd.; κέν M ante corr.; τελετῆσι A, τελεταῖσι M, τελετῇσι rell. codd. et edd. ante Herm., qui tacite τελετῇσιν scripsit. — 727 ἀείδησιν A. — 728 μεγαίρειν A. — 729 ἐς ABMPPal. et edd. ante Herm., ἓς [V?] tacite Herm. qui praeterea adnotat: »Pessime versio a Gesnero correcta: in eosque divinum spiritum immittant super sacras carnes. Immo sensus est: ἀρᾶσθαι, τούς γε (deos) ἐσάγειν πνεῦμα ἔνδον ἐπὶ μοίρας.« — 730 ἔνδον om. M; ἄγει P aif, Dinner p. 648; μοῖρας Pal.

ante-corr. — 731 ἐψομ. B; ἐνὶ M; χρεάεσσιν Herm., χρεάτεσσιν codd. et rell. edd.; ἴχηται (scil. τὸ πνεῦμα) A, ἴχονται B V, ἴχωνται rell. codd. et edd. — 732 δαίνυσθα P, δαίνυσθα Pal., δαίνυσθαι B M V aif. — τε quod non habent codd. aif, ante μεμαῶτας mira ratione add. Steph., expulit Tyrwh. P codicis auctoritate nisus. »V. Slothouwerus in Act. Soc. Trai. III p. 162 miratur, quod editores, qui non ignorarint ἐπεὶ a nostro haud raro pro ἔπειτα poni, hunc versum suae pristinae formae non reddiderint legendo δαίνυσθαι τότ', ἐπεί τε χορέννυσθαι μεμαῶτας. Mitto soloecum ἐπεί. Sed illud ego mirarer, si epulando non satiarentur isti, verum post epulas. Cum Tyrwhitto consentit Schraderus praef. Emend. p. IX.« Herm. — χορεννύσθαι A. — 733 καλύπτει A, καλύπτειοι B. — 734 ἐπεὶστεῖσαι Pal. — 735 καὶ λίπα τ' ἐρατὸν αὖτε μελ. codd. aif; αὔθιμον aif; καὶ λίπατ' ἠδ' ἐρατόν τε Steph. et rell. edd. Sed recte vidit Seidenadel p. 8 per hanc coniecturam vocabulum λίπα male epitheto privari et εἶδαρ duobus epithetis onerari, quod eo magis displicet, cum in versu superiore vocabula γάλα et μέθυ singulis epithetis ornata sint. Scripsit ergo καὶ λίπ' ἐπήρατον αὖτε μελίσσης τ' ἄνθιμον εἶδαρ. »So enthalten beide Verse ein Paar mit entsprechenden Epitheta: weisse Milch und süsser Wein, liebliches Oel und der Biene blumige Speise; diese zwei Paare soll αὖτε einander gegenüberstellen.« Quod contra epicorum usum esset, cum αὖτε novam sententiam ordiri debeat. Itaque ἐπήρατον recepi, et ἠδὲ pro αὖτε scripsi. — »Μέθυ ἡδύ hiatus Homericus.« Herm. — 736. 737 ἀμφὶ δὲ κόρσαις A, μὴ δὲ χορέσσης codd. dett. aif, μηδὲ χορέσσης Steph. et rell. edd. ante Herm. — v. 737 σφωϊτέραις A, σφωϊτέροις codd. dett. (σφωϊτέρης Pal.) et edd.; πέπλον A, πέπλοις codd. dett. et edd.; οἶκονδε A B M V, οἴκονδε aif. »Quid sibi χορέσσης hic velit, non intelligo. Iam dixerat v. 92 [v. 733] τὰ δὲ λείψανα γαῖα καλύπτοι· nihil debet de hoc sacro auferri, domum portari, servari in alterum diem. Verbo, legendum puto μηδὲ πορέσσης. Ne impertias cuiquam domum ferendum quidquam. Totus apparatus hoc loquitur, ab hoc sacrificio nihil esse quasi eliminandum.« Gesn. »Neque χορέσσης nec πορέσσης quidem, mihi verum videtur. Cogitabam aliquando scribendum esse κοτέσσης, irascaris, invideas. Sed quid sit ramos oleae vestimentis suis capere, non intelligo.« Tyrwh. »Recte Schneiderus ἀκρόδρυα intelligenda putat, ut supra v. 524 [vulg.]. Caeterum aequabilitas orationis ad μηδὲ infinitivum exigit, ut in sequentibus. Quare μηδὲ χορέσσης in μηδ' ἀχορέστους mutavi. Ad ἑλέειν intelligendum e praecedentibus ἀκρόδρυα.« Herm. »Quibus omnibus res minime expeditur. Nam στέψαι pro στέψασθαι inauditum; quid sit ἀκρόδρυα πέπλοις ἑλεῖν, ramos oleae vestimentis suis capere, id non posse perspici iure affirmat Tyrwhittus; neque res melius se habet, si cum Schneidero intellegas fructus oleae; sic

enim *πλέξαντας* ineptum fieri vides, quum fructus plecti non possint; denique quoquo rem vertis tota sententia tam nihili est, ut mirum sit criticos aliam corrigendi viam ingrediendam esse non vidisse. Poeta scripsit *στέφεα πλέξαντας* et *μηλινοέσσης*, quo aptissima fit sententia: (Iube socios) serta plectere, fructus autem oleae domum secum ferre. Quod quam verisimile sit apparet e v. 735 [vulg.] ubi domum reduces iterum sacra facere et *ἀρώματα ποικίλα καίειν* iubentur. Ad *ἐλαίης μηλινοέσσης* cf. *γλαυκῶπιν ἐλαίαν* Meinek. Anal. Alex. pag. 148.« Wiel p. 33. Tribus epithetis a Wielio *ἐλαίαν* oneratam esse aegre ferens Seidenadel p. 9 *καὶ στέφεα πλέξασθαι* et *μηδ' ἀκορήτους*, vel ex v. 708 *μηδέ τι κούρους* coniecit. Ego olim in Epist. p. 19 A libri lectionem commemorans: »Estne hic peplus *ἁπλῶς ὕφασμά τι λαμπρὸν καὶ ἐπιπρέπον*« quaesivi, »ut ait Eustathius ad *η* 96 p. 272, 30? an aliquam Orphici sacrificii caerimoniam respicit poeta, in quibus magnum pepli usum fuisse notum est?« Sed nunc absurdum puto in rationem caerimoniarum hoc loco a poeta descriptarum inquirere, *στέψαι* autem de tumulo dictum puto, in quo *λείψανα δαιτός* condita sunt. Quod in sepulturis in usu erat, hic quoque fieri iubet poeta: Tumulo libamenta superfundant, eumque insuper sertis coronent. Quare A libri scripturam recepi, nisi quod *πέπλον* metri gratia in *πέπλους* mutavi. — Caeterum Wiel p. 6 pro *πέπλοις ἑλέειν* scribendum esse dixit *πέπλοισιν ἑλεῖν*, cum trochaicas terminationes in tertio pede semper praetulerit poeta. — **739** *μὴ δὲ* A B M Pal. V; *μεταστρωφᾶσθε* A, *μεταστροφᾶσθαι* B; — *ἀπονόσφι* scripsi, *ἀπὸ νόσφι* A B M P Pal. et edd. ante Herm., *ἄπο νόσφι* [V?] Herm. tacite. — *τράποισθε* A M. — **740** *ἐς ἀταρπιτὸν* A M et Herm. ex coni., *ἐς ἀτραπὸν* B Pal. V aif, *ἐς ἀτροπὸν* P; — *ὅσσε* B P; *φέροντας* Herm. ex Tyrwhitti coni., *φέροντες* codd. et rell. edd. — **741** *μὴ δὲ* A B M Pal. aif. — **742** *εἴ κέν τις* A et Herm. ex coni., *εἰ καί τις* rell. codd. et edd., quod probavit Wiel p. 15; *ἱκέσθαι* codd. et edd. ante Herm., qui *ἵκησθε* scripsit et addidit: »*ἐς τ' ἂν ἵκεσθε* correxit Schneiderus. Voluit puto *ἵκησθε*.«; *ἔςτ' ἀφικέσθαι* coni. Wiel p. 15. — **743** *ἐνθάδ'* A; *ἀθανάτοισι* Pal. — **744** *ἐξ αὖτις* B. — **745** *ὅσσα τ'* B; *ἔσσεται* aif; *ὅσσα τὲ* A, *ὅσσα τε* B aif, *ἠδ' ὅσα* M, *ὅσσά τε* [P Pal. V] Steph. et rell. — **746** *ὅσσά τε* codd. et edd. omnes, ut videtur; correxi; (*ὅσσά τε* diserte notavi ex B). — **747** *ἐνὶ σφίσιν* codd. et edd. ut videtur omnes; correxi. *ὠρυῶνται* A, unde aliquis forte *ὠρύωνται*, et supra *κλάζωσιν* scribendum esse censebit; cfr. Köchly Proll. in Quintum p. LXXXXIV et notam ad v. 629. — Post v. 747 versus spatium vacuum relictum in codd. dett.; titulus *νευρῖτις* in edd. ante Tyrwh. — **748** *βακχίδα* codd. aif et Dinner p. 533; *νεβρίταο* Herm. ex Tyrwhitti coniectura. »Apud Plinium N. H. XXXVII. 64. Nebritis dicitur. In multis MSS. *υ* et *β* eadem fere forma pinguntur.« Tyrwh., *νευρίταο* codd. et rell. edd. — **749** *λίθον* Pal.; *βρομίω* A; *τὸν παρέχοντες* A, quod improbavi in Epist. p. 20, sae-

pissime enim ἔχειν dixit noster de lapidibus, nusquam παρέχειν; cfr. indicem vocabulorum s. v. ἔχω; τόνπερ ἔχοντες rell. codd. (etiam V, puto, de quo non notavi) et edd. ante Herm. — **750** ἄνθρωποι codd. et edd. ante Herm.; θύοιτε codd. aif, θυέων τε edd. inde a Steph. »Vertit interpres [Gesn.] quem habentis hominis quasi scriptum esset τόνπερ ἔχοντος ἀνθρώπου. Et sic opinor, scribi debet.« Tyrwh. Iam Eschenb. vertit: Cuius possessorum hominum. In idem incidit Pierson Verisim. p. 211, improbavit Koen. ad Greg. Cor. p. 34, recepit Herm. Codicum scripturam licet non nimis elegantem restituendam esse iudicavi in Epist. p. 19. 20. — **751** γυμνῷ A, γυμνῶν B ante corr.; ῥάχεν aif. — **752** εἴκεντες aif; τρίψας M; ἔφιος a; ἀκάνθη A. — **753** δηώσει A, δηώσοι B P Pal. et edd. ante Herm. (δηώσοι edd. inde a Steph.) δηώση M (cum glossa βλάψη) et V, δηώσῃ Herm. ex coni.; αὐτῷ A. — **754** νευρίτης A, νευρίτις B P Pal. V et edd. ante Herm., νευρῖτις M, νεβρίτης Herm. ex Tyrwhitti coni. ad v. 748 (»Νεβρῖτις vel potius Νεβρίτης.«). — ἔρδει A M, ἕρδει rell. codd. et edd.; ἀλόχω A. — **755** Ἔνθεν καὶ κατένωπα. »Fortasse haec de alio lapide dicuntur et imperfecta sunt. Sic paulo ante Ἔνθεν ἐγών, et statim post Ἔνθεν καὶ σέο etc.« Steph. »Certe dicuntur de lapide Chrysoprasio ut Gesnerus vidit. In ver. 750 [vulg.] malim θέσκελε. Nihil deesse credo.« Tyrwh. Maiorem litteram in Ἔνθεν ego demum posui. — **756** κρατερὰ A; θέσκελε Herm. ex Tyrwhitti coni., θέσκελα codd. et rell. edd.; πέτρῃ aif. — Post v. 757 versus spatium vacuum relictum in B P Pal. V; titulus χαβάζιος est in edd. ante Tyrwh. — **758** χαλάζιε codd. praeter P, in quo χαβάζιε est post corr., χαβάζιε edd. ante Herm., qui Tyrwhitti coniecturam χαλάζιε recepit. — **759** θυμῷ A; σευ A B M P Pal., σεῦ [V?] edd. — **761** μου A; βεβολημένω A; ἤ'ρα B. — **762** Λητοΐδη σέο μέχρις ἐμοῦ codd., nisi quod ληθοΐδη· M et punctum (vel comma) ante σέο habent codd. dett. et edd. inde a Steph. usque ad Herm., qui sustulit. — **763** ἐσσύμενος τάδε πάντα ἀμήχανα φησὶ πιφάσκειν codd. (ἐσσυμένος ante corr. V) et edd. ante Herm., quod sic vertit Eschenbach: »Latonae Fili, Poeantius Heros, tui plenus dicit, haec ad me usque omnia hactenus perplexe exposita fuisse«, Gesner autem sic: »Latonae Fili, haec tua omnia ad me usque Poeantius heros audacter ait se impossibilia dixisse.« »Versus primus, ut videtur, misere luxatus est, et mihi prorsus insanabilis. In secundo, nisi multum fallor, posteriora sic scribenda sunt — τάδε πάντα ἀμήχανα φημὶ πιφάσκειν.« Tyrwh. — ἐμοὶ Π. ἥρ. ἑσπόμενος τάδε πάντα μ' ἀμήχανα coni. Musgr., τέο μέχρις et κεκλυμένος coni. Tiedemann ap. Herm.; λητοΐδης ἕο με χρησμοῦ, Ποιάντιος ἥρως, ἐσσυμένοις τάδε πάντ' ἐπαρηγόνα φησὶ πιφαύσκειν scripsit Herm. qui addit: »Hoc dicit: Latonius sui me oraculi cupidis, heros Poeantie, haec omnia salutaria aperire iubet. Sequentia, quae non bene nexa sunt a poeta, in hanc sententiam dicuntur: sorori meae

fatale fuit, ut ei non crederetur: mihi credere tuto potes.« »Hactenus Hermannus. Sed id ipsum, quod sequentia non bene, aut quod rectius dixeris omnino non nexa sunt, satis demonstrare poterat ea quae praecedunt tali correctione non persanata esse.« Wiel p. 21. Praeterea idem Wiel iam p. 6 monuerat Hermanni *πάντ' ἐπαρηγόνα* vel ea sola causa ferri non posse, quod poeta noster elisionem post tertii pedis arsim in toto carmine nunquam admiserit. Ipse Wiel haec argutiora protulit p. 21: »Quid vero simplicius, quam poetam, ut post longiorem narrationem fieri assolet, sed haec hactenus, vel simile quid dixisse. Hoc posito sic scribe:

νῦν ἐδάης, ἕο σε χρὴ ἐμεῦ Ποιάντιος ἥρως sive *ἕο χρῇζες ἐμεῦ*:

iam accepisti quae audire a me optasti. Etenim rogaverat Philoctetes Helenum ut remedia contra serpentes se edoceret. cf. v. 388 [vulg.] ... cfr. frequentissimum illud *ὅττεό σε χρή*. Sicuti autem criticorum operam in emendando hoc loco collocatam id potissimum frustratum est, quod ambo versus in unius sententiae ambitum coniungendos esse putabant, ita disiunctis illis versibus poetae manus in utroque facile cognoscitur. Posterior enim versus unde nova orditur sententia, sic restituendus est: *ἔστι μὲν ὃς τάδε πάντα μ' ἀμήχανά φησι πιφαύσκειν.* Quam emendationem certam esse vel ex eo intelligitur, quod hac una ratione hic versus cum sequentibus commode coniungitur. Poeta enim dicit: erit qui haec omnia incredibilia a me enarrari opinetur: at enim Apollo ipsam sororem meam Cassandram vaticinantem fidem invenire noluit. Particulam in interpretatione propterea interponendam duxi, quo planius quae inter utramque sententiam ratio intercederet intelligeretur, quam si ponere voluisset poeta, *ἀλλὰ γὰρ* suo loco erat; qua omissa quantum perspicuitatis oratio amittit, tantum ex brevitate gravitatis et ponderis accedit. Ceterum confer similem sententiam v. 509 *ὅ τις τοι ψευδός κεν φαίη· τὸ δ' ἐτήτυμον οἶδα τετύχθαι.*« Wiel p. 21. Equidem neque rationem illam quae inter has sententias intercedere dicatur, me intellegere fateor, neque tribus continuis asyndetis et vocabulo *ἀμήχανον* pro incredibili usurpato quin offendar facere possum. Mihi poeta haec dicere videtur: »Quae nunc tibi dixi, omnia ab Apolline accepta vera esse affirmo. Cassandrae sane sorori meae nemo fidem habere potuit, ego autem olim vera omnia me vaticinaturum esse iuravi, quare mihi quidem credere potes.« Ad priorem sententiae partem cfr. v. 400 *εὖτέ με παῖδ' ἐδίδασκεν ἀκειρεκόμης ἀγορεύειν μαντοσύνας*, v. 513 sq. *τοῦδε ... μοι ... Φοῖβος ἀκειρεκόμης φύσιν ἔμμεναι .. μυθεῖτ'*, v. 698 *εἰ δ' ἄγε δέχνυσο μῦθον· ἐγὼ δ' ἐδάην τά κε λέξω.* Scripsi ergo *Λητοΐδαο μάλα χρησμοῖς Ποιάντιος ἥρως ἑσπόμενον τάδε πάντα μ' ἀληθέα φημὶ πιφαύσκειν.* — **764** an *δὲ χολούμενος* scripsit? — **765** *ἅπαντα* codd. et edd. ante Herm., qui Merrickii con-

iecturam ad Tryphiod. v. 408 p. 63 ἄπιστα recepit. Bernard ad Synes. de Febrib. p. 120 ἄφαντα coni., ἄκραντα coni. Wernicke ad Tryph. p. 351—353 collato imprimis Quinti Smyrnaei loco XII 526 de Cassandrae vaticiniis

οἴη δ' ἔμπεδον ἦτορ ἔχεν πινυτόν τε νόημα
Κασσάνδρη, τῆς οὔποτ' ἔπος γένετ' ἀκράαντον
ἀλλ' ἄρ' ἐτήτυμον ἔσκεν· ἀκούετο δ' ἔκ τινος αἴσης,
ὡς ἀνεμώλιον ἦεν, ἵν' ἄλγεα Τρωσὶ γένηται.

et Plutarcho in Polit. Praeceptis c. 28 ὥσπερ οὖν τῆς Κασσάνδρας ἀδοξούσης ἀνόητος ἦν ἡ μαντικὴ τοῖς πολίταις

ἄκραντα γάρ με (φησὶν) ἔθηκε θεσπίζειν θεός. etc.

Voluit autem Wernicke ἄκραντα θεσπίζειν esse futura sine ullo effectu praenuntiare, non vero falsa vaticinia edere. Eandem coniecturam fecerat Toup in Animadv. in Longinum p. 188, poetam nostrum versus illos a Plutarcho servatos respexisse putans. Sed ἀκράαντα non ἄκραντα dicere debuit epicus poeta, quare Merrickianum recepi. — 767 θεσπέζειν aif; ἐτήτυμα P, ἐτύτημα B. — 767 κρατερὸν A; ὅρκον PV aif; ἐνισπέμεν requirit Nauck. Mel. II p. 417, cfr. ad v. 402. — ἀνθρώποισιν tacite Herm. — 770 ἑκατήβολε B. — 771 ὡς B; ἄρ APV. »Nunc Orpheus sermonem Theiodamantis et argumentum libelli finitum, more aliorum dialogorum declarat.« Gesner. »765 et 766 [vulg.] sive Theodamanti sive Auctori tribuantur, non multum refert: sed huic potius tribuendos existimo, quoniam per coniunctionem δὲ in ver. 767 [vulg.] cum versibus duobus sequentibus connecti videntur, qui Auctori necessario tribuendi sunt. Sermo scilicet Theodamantis cum sermone Heleni eundem finem habuit; quod explicate indicare Auctor supervacuum duxit.« Tyrwh. »Immo Theodamantis sunt versus 765 [vulg.] usque ad finem carminis. Mirum enim, immo absurdum foret, si, quum Theodamas retulisset Heleni sermonem, alter iste i. e. scriptor ipse, quicum loquitur Theodamas, diceret, ὣς ἄρ' ἔφη Πριάμοιο υἱός. Ultimi vero duo versus a Theodamante eodem iure, quo ab ipso scriptore dici potuerunt. Nam uterque viae molestias sermonibus leniri optaverat.« Hermann. Omnes quattuor versus poetae tribuit O. Schneider in Nicandreorum praef. p. 128. »Quod quidem sine obscuritatis aliqua offensione fieri nullo modo potest; nam post versus paene trecentos eosque per variam materiem continuatos par erat formulae ὣς ἄρ' ἔφη, si poetam haec addere putamus, narratoris nomen non deesse, quippe post tantum versuum rerumque seriem ex memoria sive legentium sive audientium facile elapsum.« Wiel p. 29 — vv. 771. 772 Theodamanti, vv. 773. 774 poetae etiam Seidenadel p. 10 attribuit. Caeterum cfr. O. Schneideri de his versibus verba l. l.: »quos, uti nunc scripti sunt, eleganti poeta indignos censeo; nam quum duo priores non nisi Theodamas eloqui pos-

sit, offendit quod nimis abrupti reliqui duo adiiciuntur versus, qui non possunt nisi ipsius poetae esse; huic incommodo mihi succurrere videor scribendo *φίλον υἱόν*, *φέρειν*, *νῶϊν δ' αἰπήεσσαν*. Nam ne hoc quidem concesserim bonum poetam *νῶϊ* pro dativo posuisse, (quod alii quidem licitum sibi putavisse videntur. cfr. Buttm. Lexilog. I p. 53 sq.).« Sed displicuit Wielio p. 29 *φέρειν χάριν* in hac coniectura pro stabili phrasi epica *φέρων χάριν* positum, tum *νῶιν δ' αἰπήεσσαν*, »quod *αἰπήεσσαν* minus apte dici videtur de eo colle, de quo poeta dixerat, v. 103 *ἄξω δ' οὐ μακρὴν ἐς ἀταρπιτόν*; *ποιήεσσαν* autem imprimis accommodatum videbitur ei, qui comparaverit, quae v. 157 [vulg.] de eodem colle leguntur. Scripsit ergo

νῶϊ δὲ ποιήεσσαν ἐς ἀκρώρειαν ἰόντες
τρηχεῖαν μάλα μύθῳ ἀταρπιτὸν ἐπρήϋναν.

νῶϊ autem primae personae dualem numerum cum tertia pluralis iunctum se alicubi in Anthologia Graeca legisse affirmat, ibique in nota aliud simile exemplum citari. Quod quin re vera ita se habeat non dubito, nihilominus mihi quidem *νῶϊ ἐπρήϋναν* non minus barbarum vel ut rectius dicam inusitatum videtur, quam *νῶϊ* pro dativo usurpatum. Vulgatam ferri posse censuit etiam Seidenadel p. 9, qui praeterea, melius quam Wiel *νῷν δὴ* coniecit. — 773 *ἀκρώσειαν* B, *ἀκρῶρειαν* a; *ἰοῦσιν* Herm. tacite; de rell. cf. ad v. superiorem. Subscriptio *ἀδελφὸς οὐκλεριανὸς φορολιβιεὺς ὁ ἀλβίνου ταύτην ἔγραψε βίβλον τοῦ περὶ λίθων ὀρφέως. τέλος* in B; *ἐπὶ φούσκης κρατούσης* in P; *τέλος τοῦ περὶ λίθων ὀρφέως* in Pal.; *τέλος τοῦ περὶ λίθων* in V; deest subscriptio in rell. codd.

INDEX VERBORUM.

ΟΡΦΕΩΣ ΛΙΘΙΚΑ ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ.

Λίθος κρύσταλλος ὁ πᾶσι γνώριμος. οὗτος ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τῆς κρυσταλλοειδοῦς καὶ διαυγοῦς ὄψεως. ἔχει δὲ φυσικὰς ἐνεργείας τοιαύτας· εἴ τις αὐτὸν ἐπάνω θείη κατὰ ξήρων δᾴδων ἢ καὶ ἄλλης τινὸς ὕλης εὐπρήστου καὶ ταχέως ἀντιλαμβανομένης πυρός, ὁ δὲ ἥλιος ἐξ ἐναντίας αὐτὸν ταῖς ἀκτῖσι περιαστράψαι, πρῶτον μὲν ὀλίγην τινὰ καὶ οὗτος ἀκτῖνα πρὸς τὴν

1 Huius epitomae, de qua plura dixi in praefatione, codices novi quatuor. Omnium plenissimus, etsi hic illic alienis additamentis graviter foedatus, est Vaticanus graecus 578, saeculi quinti decimi ineuntis, quem huius editionis fundamentum esse volui; signavi V littera. E Barocciano libro, nr. 131 signato, bombycino saeculi XIV (meo B) primus nonnulla satis neglegenter hausit et in editionis suae addendis (p. 98 sqq.) publici iuris fecit Tyrwhitt, quae omnia Hermann in notis recudenda curavit. Initio mutilus est codex Ambrosianus A 95, chartaceus, saec. XV (meus A), qui tamen in libelli fine nonnullorum lapidum descriptionem in B omissam nobis solus praeter V servavit. — Omnium maxime breviatus est codex Vindobonensis med. graec. 30, chart. saec. XV, quem totum a Weigelio descriptum esse Valentinus Rose memoriae tradidit in Herma (vol. IX p, 477). Ex quo libro quae passim exscripsi notis inserui C littera notata. — Libelli titulum dedi ex V. In B nunc *Ὀρφέως λιθικὰ ..... ύγματα* tantum extat, cuius loco »*Ὀρφέως λιθικῶν* — cum tertia quadam voce, quam literis ex madore chartae evanidis legere nequivit,« scriptum esse perperam sibi persuasit Tyrwhitt. — *Ὀρφέως περὶ λίθων* est inscriptio in C; A titulo caret.

De crystallo non nisi haec leguntur in C: *λίθος ὁ χρύσταλλος· ὁ καὶ χρυ[ου′] λεγόμενος ὁ καὶ τὸ πῦρ ὑπανάπτων ἐν ταῖς τοῦ ἡλίου ἀκτῖσι. φασὶν ὅτι τοῖς νεφροῖς περιδεθεὶς τὸν νοσοῦντα τούτους ἰᾶται.*

2 *χρύσταλος* codd. — **3** *χρυσταλοειδοῦς* codd. — **3** *ἔχει δὲ καὶ* B. — **5** *εὐπρίστου* B. — **5. 6** *ἀντιλαμβανόμενος* V. — **6** *αὐτὸν ἐξεναντίας* B. — *τὰς ἀκτῖνας* B. — **7** *καὶ* om. B.

παρακειμένην ὕλην ἐκπέμπει· ἔπειτα καὶ καπνὸν ἐγείρει· μετὰ δὲ τοῦτο καὶ φλόγα πολλήν· καὶ τοῦτο τὸ ἱερὸν πῦρ ὠνόμαζον καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων. τὸ δὲ θαυμαστότερον, ὅτι καὶ αὐτὸν τὸν τῆς φλογὸς αἴτιον λίθον ἁρπάζων τις ἐκ τῆς ἀναφθείσης ὕλης καὶ ταῖς χερσὶ κρατῶν ψυχρὸν εὑρίσκει καθὼς τὸ πρότερον. φασὶ δέ, ὅτι καὶ τοῖς νεφροῖς περιδεθεὶς τὸν νοσοῦντα τούτους ἰᾶται.

Λίθος γαλακτίτης, ὃν καί τινες τῶν παλαιῶν οἱ μὲν ἀνακτίτην, οἱ δὲ λήθαιον προσηγόρευσαν· ἀλλὰ γαλακτίτην μέν, ὅτι τριβομένου ἰχὼρ ἀπορρέει καθάπερ γάλακτος· ἀνακτίτην δὲ καὶ λήθαιον, ὅτι φορῶν τις αὐτὸν καὶ προσιὼν τοῖς οἰκείοις δεσπόταις καὶ ὁμιλῶν εὐμενεῖς αὐτοὺς εὑρίσκει καὶ λήθην λαμβάνοντας τῶν αὐτοῦ πολλάκις κακῶν. ὃν καὶ οἱ Ἕλληνες προσιόντες τοῖς ἱεροῖς τῶν θεῶν αὐτῶν ἐφόρουν ὡς δι' αὐτοῦ τὸ θεῖον ἐξιλεούμενοι. ἔχει δὲ καὶ ἑτέραν τινὰ ἐνέργειαν· αἰγῶν γὰρ ἢ προβάτων πολλάκις ἀποσβεννυμένων καὶ λειπομένων τοῦ γάλακτος εἴ τις αὐτὸν τρίψας τε καὶ λειάνας καὶ μετὰ ἅλμης μίξας ἐπιρράνῃ τὸ ποίμνιον ἐπιμελῶς, εὔροιαν αὐτοῖς προξενήσει τοῦ γάλακτος, ὥστε τὰς μητέρας σκιρτώσας μεθ' ἡδονῆς παρέχειν

1 num *περικειμένην*? — 2 *τὸ* om. B. — 3 *καὶ* ante *οἱ* delendum videtur. — 3. 4 *αὐτονεὶ τὸν* V. — 4 *ἁρπάζοντες ἐκ* B; *ἀναμφθείσης* V. — 5 *εὑρίσκεται* B. — 6 *τοῦτον* B. — 8 De galactite haec habet C: *λίθος ὁ γαλακτίτης ὁ καὶ ἀκιτίτης* (sic!) *λεγόμενος πρὸς γαλακτοτροφίαν ταῖς γυναιξὶ χρήσιμος τριβόμενος καὶ πινόμενος καὶ εὐτόκιον ὂν ἄριστον.* — De eodem lapide haec inter Notha Dioscoridis apud Saracenum leguntur: *Ὁ δὲ μελιτίτης ὠνόμασται καὶ γαλακτίτης καὶ ληθαῖος, ὅτι φέροντες αὐτὸν καὶ προσιόντες τοὺς οἰκείους δεσπότας εὐμενεῖς αὐτοὺς εὑρίσκουσι καὶ λήθην λαμβάνοντας τῶν αὐτῶν πολλάκις κακῶν. αἰγῶν τε καὶ προβάτων ἀποσβεννυμένου τοῦ γάλακτος εἴ τις αὐτὸν λεαίνῃ μεθ' ἅλμης μίξας βοηθεῖ τὸ ποιμνίον. λέγουσι δὲ καί, ὅτι γυναιξὶ τὸ αὐτὸ δύναται πρὸς γαλακτοτροφίαν τριβόμενος καὶ πινόμενος. ἀλλὰ καὶ περὶ αὐχένος ἐν τοῖς νηπίοις καταδεδεσμευμένος ἀπείργει φθόνον καὶ ἄνοσον σώζει καὶ ἀνεπιβούλευτον φυλάττει τὸν νήπιον, καὶ ὅτι τὸν τοῦτον φοροῦντα καὶ βασιλεῖς αἰδοῦνται καὶ δικασταὶ καὶ ἡδεῖς πᾶσι δοκοῦσιν.* — 9 *λήθ. ἀπεκάλεσαν* B. — 10 *τριβομένου ἰχώρ* scripsi; *τριβόμενος ὀχώρ* V, *τριβόμενος ἰχῶρας* B. — 14 *θεῶν αὐτὸν* B. — 15 *δέ τινα καὶ ἑτέραν* V; *γὰρ* om. V. — An *ἀποσβεννυμένου καὶ λειπομένου*? — 18 *ἐπιράνει* B; *εὔρϊαν* B.

τοῖς ἑαυτῶν γεννήμασι τοὺς μασθούς. λέγουσι δέ, ὅτι καὶ γυναιξὶ τὸ αὐτὸ δύναται ποιεῖν πρὸς γαλακτοτροφίαν τριβόμενος καὶ πινόμενος· ἀλλὰ καὶ περιαυχένιος τοῖς νηπίοις καταδεσμούμενος ἀπείργει, φασί, πάντα φθόνον, καὶ ἄνοσον καὶ ἀνεπιβούλευτον διαφυλάττει τὸ νηπίον· καὶ ὅτι τὸν τοῦτον φοροῦντα καὶ βασιλεῖς αἰδοῦνται καὶ δῆμοι καὶ δικασταὶ καὶ ἄρχοντες, καὶ ἁπλῶς ἡδὺς τοῖς πᾶσι δοκεῖ, κἂν ἀλλότριοι καὶ ἐθνικοὶ τυγχάνωσιν. ἔστι δὲ τὴν χροιὰν ἔντεφρος, ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν ἕλκη καὶ ῥεύματα τριβόμενος καὶ μετὰ ὕδατος ἀλειφόμενος.

Λίθος εὐπέταλος ὁ καὶ δενδραχάτης. ὠνόμασται δὲ οὕτως, ὅτι καθάπερ πέταλα δένδρων ἐν αὐτῷ διαφαίνονται μετὰ κλάδων συνεχεστέρων. οὗτος δὲ τοῖς κέρασι τῶν βοῶν περιδεσμούμενος ἐν τῷ καιρῷ τοῦ σπόρου ἢ καὶ ἐν τῷ ὤμῳ τοῦ σπορέως εὐφορίαν παρέχει.

1 *μαστούς* B; *ὅτι* om. V. — 2 *δύνασθαι* V. — 3 *περὶ αὐχένιος* V, *περὶ αὐχένιον* B; *ἐν* ante *τοῖς* add. V. — 4 *ἀπείργειν* codd., quod correxi; *ἄνωσι* pro *ἄνοσον* V. — 5 *τὸν τοῦτο* V; *καὶ* ante *βασιλεῖς* om. V. — 7 *ἀλλότριοι καὶ* om. B; *τύχωσιν* B. — 8 *ἔντεφρον* V; post *ἔντεφρος* add. B *ἤτοι σταχτίζων*, de qua interpolatione audi Tyrwhittum, qui Galactitae descriptionem ab *λίθος γαγάτης* usque ad *θεῶν αὐτὸν ἐφόρουν*, et tunc mediis omissis ab *ἔστι δὲ τὴν χροιάν* usque ad *ὕδατος ἀλειφόμενος* edidit: »Verba *ἤτοι σταχτίζων* interpolata sunt ab epitomatore. *σταχτή* scilicet est vox Graeco Barbara, cinerem significans. V. Cangium in v.« Meliora docent lexica. Caeterum iam Tyrwh. vidit, haec postrema, inde ab *ἔστι δὲ τὴν χροιὰν* interpolata esse ex Dioscoride, qui de galactite haec habet (*περὶ ὕλης ἰατρικῆς* V. p. 814 ed. Kühn): *ὁ δὲ γαλακτίτης ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ γαλακτῶδες ἀνιέναι· ἔστι μέντοι ἄλλως ἔντεφρος τὴν χροιάν, γλυκὺς πρὸς τὴν γεῦσιν· ἁρμόζει δὲ πρὸς ὀφθαλμῶν ῥεύματα καὶ ἕλκη ἐγχριόμενος· δεῖ δὲ τρίψαντος αὐτὸν ὕδατι, ἀποτίθεσθαι ἐν πυξίδι μολυβδίνῃ, διὰ τὸ περὶ αὐτὸν κολλῶδες.* — 10 quae hoc loco de eupetalo leguntur, dedi ex B, cum V inanibus nugis refertus sit, habet enim post *συνεχεστέρων* haec: *ἔσωθεν διαφανεῖς* (excidisse videtur hic aliquid) *ἔχει ἐν ἑαυτῷ. ἔχει δὲ καὶ ἔξωθεν μέρος τι μέλιτος χρῶμα καὶ ἕτερον χαροῦ εἶδος, ἔσωθεν δὲ ὑπόλευκα διαφανέστατα δενδρύφια. ἁρμόζει δὲ τοῖς οἰκονομοῦσι πράγματα· πιθανὸν γὰρ καὶ εὔπορον τὸν ἐγχειροῦντα ποιεῖ. συνβάλεται δὲ καὶ τοῖς ἐν ἀγρῷ σπείρουσι περιτιθεῖσιν αὐτὸν εἰς τὴν χεῖραν, ἢ εἰς τὸν τράχηλον τοῦτον ἔχω σπορεὺς πολυπλασίονα γεωργήσει. καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν μεγάλας ὠφελείας ἔχει ὁ λίθος. ἔτι μὴν καὶ εὐπορίαν δίδωσι τῷ φοροῦντι. χά-*

Λίθος ἐλαφοκερατίτης. ὠνόμασται δὲ καὶ οὗτος ἀπὸ τῆς θέας. ἐλάφου γὰρ ἔοικε κέρατι καὶ οὐκ ἂν εὐκόλως τις διαγνοίη ὁρῶν πότερον ἢ κέρας ἐστὶν ἢ λίθος πρὸ τοῦ καὶ τῇ χειρὶ κρατῆσαι τοῦτον καὶ ἐκ τῆς ἀντιτυπίας τε καὶ σκληρότητος κατὰ ἀλήθειαν ἐπιγνῶναι. θαυμαστὴν δὲ τούτου φασὶ τὴν ἐνέργειαν. εἰ γάρ τις αὐτόν, φασί, κατατρίψας καὶ μίξας ἐλαίῳ φαλάκρας ἐπιχρίσειε, συνεχέστερον ἀναβλαστήσουσι τρίχες νέαι, καὶ κομήτης ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ φαλακροῦ γενήσεται. ἀλλ' ὅτι καὶ τοῖς νεονύμφοις ἔρωτα πρὸς ἀλλήλους ἐμποιεῖ καὶ ὁμοφροσύνην φορούμενος, καὶ διαφυλάττει τοὺς πόθους αὐτοῖς μέχρι γήρως.

Λίθος ὁ καλούμενος ζαμίλαμπις· ὅστις φύεται μὲν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου, ὥστε καὶ ὑπὸ τῶν ῥευμάτων αὐτοῦ γυμνούμενος φανεροῦται. περιδεσμούμενος δὲ ταῖς ἀμπέλοις πολυσταφύλους αὐτὰς καὶ εὐφόρους παρασκευάζει.

Λίθος ἴασπις, ὁ καὶ πᾶσι πρόδηλος. χρήσιμος δὲ καὶ οὗτος, ὥς φασι, ταῖς ἀρούραις πρὸς εὐφορίαν. ἀλλὰ καὶ ὑετόν, ὡς λέγουσιν Ἕλληνες, ἐξ ἀνομβρίας κατάγειν ἐπὶ τὰς αὐτὰς δύναται καὶ ἀποτρέπειν ἐπιληψίας, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ μαρτυροῦσι.

Λίθος λύχνις, ὁ καὶ λυχνίτης λεγόμενος. τοῦτον δὲ πολυωφελέστατον εἶναι λέγουσι· καὶ γὰρ ἀποκωλύει χαλάζας καὶ

ρασσε δὲ εἰς τὸν λίθον ἑρμὴν τέλειον τῷ εὐωνύμῳ χειρὶ βαλάντιον φέροντα τῇ δὲ δεξιᾷ βιβλίον, πρὸς δὲ τοῖς ποσὶ κυνοκέφαλον, τὰς χεῖρας ἐκτείνοντα ὥσπερ εὐχόμενον. — Caeterum οὗτος et περιδεσμούμενος scripsi pro eo, quod B habet, τοῦτον et περιδεσμούμενον; et ἢ τοῦ ἀρότρου post σπορέως delevi.

1 καὶ om. B. — 6 φησί V, fort. recte. — μίψας B; φαλακρὰς B. — 7 ἀναβλαστήσωσι B; νίαι V. — 7. 8 κομίτης et φανήσεται B. — 9 ὁμοφροσύνης V. — 10 τὸν πόθον B; γήρους V. — 11—14 om. B. — 11 ζαμπίπης V, quod correxi, cum epitomator Lithicorum codice usus sit Ambrosiano codici simillimo et hic quidem veram lectionem ζαμίλαμπιν exhibeat. — 15 Iaspidis et Lychnitae descriptionem ex B edidit Tyrwh. — ἤασπις V. — 18 δύναται om. B; καὶ ἐπιληψίας ὠφελεῖν B; καθώς om. V; οἱ πολλοί B. Haec C de iaspide: λίθος ἴασπις ὁ καὶ πᾶσι δῆλος· ἐναντίας δυνάμεις ἔχειν φασί. παφλάζοντος τοῦ ὕδατος ἐν λέβητι ὑπορριπτούμενον αὐτὸ ὑποχλιαίνειν αὐτό. τοὐναντίον δὲ ψυχροῦ τυγχάνοντος ταχύτερον τοῦτον παρασκευάζειν τε καὶ ἀναπαφλάζειν.

πᾶσαν φθορὰν ὅσαι γίνονται κατ' ἀγρούς· ἀλλὰ καί, ὥσπερ ὁ κρύσταλλος, καὶ αὐτὸν ἄνευ πυρὸς φλόγα πέμπειν· ἔχειν δὲ καὶ ἐναντίας δυνάμεις· παφλάζοντος μὲν γὰρ τοῦ λέβητος ἐπιρριπτούμενον αὐτῷ ὑποχλιαίνειν αὐτόν· τοὐναντίον δὲ ψυχροῦ τυγχάνοντος ταχύτερον τοῦτον παρασκευάζειν ζέειν τε καὶ ἀναπαφλάζειν.

Λίθος τοπάζιος, ὁ καὶ τόπαζος καλούμενος. οὗτος τίμιός ἐστι καὶ πολύτιμος διὰ τὸ σπανίως εὑρίσκεσθαι. γεννᾶται δὲ ἐν τῇ Ἰνδικῇ· ὅμοιος δέ ἐστι τῷ κρυστάλλῳ· ἔξαυγος καθὰ καὶ ὁ κρύσταλλος. ὁ μέντοι τοπάζιός ἐστι χλωρός, οὐ λίαν ἐοικὼς σεύτλου χροιᾷ, στιβαρός, πυκνός, διαυγής. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρσην· ὁ δὲ θηλυκὸς ἐλαφρότερος τάς τε ἀκτῖνας πρὸς τὰς αὐγὰς τοῦ ἡλίου ἡδυτέρας βάλλει παρὰ τὸν ἄρσενα. ἐπὶ πάντων δὲ καθόλου εἷς ὁ σκοπὸς πρόκειται τῶν τε ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν λίθων. δέον οὖν τοῖς μὲν ἄρσεσι τὸν ἀρσενικὸν διδόναι, ταῖς δὲ θηλείαις τοὺς θηλυκούς. λαβὼν οὖν τὸν προκείμενον λίθον ἐπιχάρασσε αὐτῷ Ποσειδῶνα ἐν ἅρματι ἱππικῷ ἑστῶτα καὶ τῇ μὲν εὐωνύμῳ τὰς ἡνίας κρατοῦντα τοῦ ἅρματος· τῇ δεξιᾷ δὲ ἀστάχυας. ἔστω δὲ ἐπ' αὐτῷ καὶ ἡ Ἀμφιτρίτη. οὗτος τελεσθεὶς καὶ φορούμενος πολλὴν ἀγάπην περιποιεῖται τοῖς ἔχουσι καὶ πολλῶν ἀγαθῶν δοτὴρ γίνεται. ἔτι δὲ καὶ κατὰ θάλασσαν ἀκίνδυνον τὸν φοροῦντα διατηρεῖ, καὶ κέρδη μεγάλα διὰ τὰς ἐμπορίας περιποιεῖται, ἀλλὰ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς νοσοῦσιν, ὥστε πᾶσαν ὀφθαλμίαν ἰᾶσθαι. οὐδὲν δὲ ἕτερον ἀξιόλογον ἱστορεῖται περὶ

2 *κρύσταλος* V; *πέμπτειν* V. — 4 *ἐν αὐτῶ* V; *ὑποχλιαίνων* B; *ψυχροῦν* B. — 5 *ζέειν* om. V. — 7 *καλῆται* V. — 9 *χρυστάλω* V. — 10 *κρύσταλος* V; *λί* pro *λίαν* V. — 7—9 *λίθος — κρυστάλλῳ*. Pro his alia habet B: *λίθος τόπαζος ἤτοι τοπάζιον. ὠφελιμώτατον τοῦτόν φασιν ὥστε πᾶσαν ὀφθαλμίαν ἰᾶσθαι. ὅμοιος δέ ἐστι τῷ κρυστάλλῳ.* — 11 *σ. χρῆσιν στιβ.* B. — 12 *ὁ δὲ θῆλυς* B. — 14 *τε* om. V. — 15 *τὸν ἄρσενα* B, qui *διδόναι* omittit. — 17—19 ab *ἐπιχάρασσε* usque ad *ἀμφιτρίτη* omissa sunt in B, qui eorum loco *ἐπιχάρασσε αὐτῷ τὸν τοῦ σταύρου χαρακτῆρα* habet ex manifesta interpolatione. — 17 *ἐπιχάραξε* V. — 19 *οὕτως* B. — 20 *περιποιεῖ* V. — 21 *ἀγ. ἐκ θεοῦ δοτήρ* B. — 23 — p. 142, 1 *ἀλλὰ καὶ — αὐτοῦ* om. B. — 23 *ἐνωφθαλμοῖς* V. — 24 *οὐδὲ δέ* V. —

αὐτοῦ. φυλακτήριον δέ ἐστι κράτιστον καὶ πρὸς τὰς ὑδρομαντείας ἄκρως ποιεῖται. ἐὰν δέ τις σταφυλῆς θαλασσίας οἶνον πίῃ καὶ εἰς μανίαν περιτραπῇ, τρίψας τὸν λίθον ἐπὶ ἀκόνης μεθ' ὕδατος δίδου τῷ μαινομένῳ. περίαψον δὲ αὐτῷ καὶ τὸν λίθον ἐπὶ τὸν τράχηλον καὶ ἰαθήσεται. ἐπίχαριν δὲ τὸν φοροῦντα τοῖς ὁμιλοῦσι ποιεῖ, καὶ ῥητορικώτερον ἐν τοῖς λόγοις.

Λίθος ὀψιανός· οὗτος τὴν κλῆσιν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ ἐξ αὐτοῦ προβλέπειν καὶ προμαντεύεσθαι τοὺς παλαιοὺς τὰ μέλλοντα. τρίβοντες γὰρ αὐτὸν καὶ ἅμα τῇ εὐωδεστάτῃ σμύρνῃ μιγνύντες καὶ κατὰ πυρὸς ἐπιρραίνοντες πρὸς τὰς κινήσεις αὐτοῦ καὶ τὰ ἅλματα καθάπερ ἐκ τοῦ ἅλματος καὶ οἱ ἡπατοσκόποι τῶν μελλόντων κατεστοχάζοντο. λέγουσι δὲ αὐτὸν καὶ νεύρων χαλεπὰ πάθη ἰᾶσθαι ἐπιπασσόμενον καὶ ἐπαλείφειν λεπίδας.

Λίθος χρυσόθριξ, ὁ καὶ τοῦ ἡλίου καλούμενος. διπλοῦς οὗτος τὸ εἶδος· ὁ μὲν ἐοικὼς κρυστάλλῳ, πλὴν ὅσον καθάπερ ἀκτῖνές τινες αἱ τρίχες αὐτῷ ἐμπεφύκασιν· ὁ δὲ τῷ χρυσολίθῳ κατὰ πᾶν ὅμοιος, πλὴν ὅσον καὶ αὐτῷ καθάπερ ἀκτῖνες αἱ τρίχες περιαυγίζονται. διὸ καὶ οἱ μὲν ἀπὸ τῶν τριχῶν αὐτοὺς χρυσότριχας ὠνόμασαν, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἡλίου λίθους. φορούμενοι δὲ οὗτοι, φασίν, εὐπρεπεστέρους καὶ σεμνοτέρους τοὺς ἀνθρώπους ποιοῦσι καὶ παρὰ πᾶσιν αἰδοῦς ἀξίους.

Λίθος μάγνης, ἡ καὶ μαγνῆτις λεγομένη, ἥστινος τὴν

3 μανίας V. — 4—5 καὶ τὸν τράχηλον τὸν λίθον καὶ V. De topazio haec habet C: λίθος τοπάζιον· ἐάν τις λίθον πίῃ καὶ εἰς μανίαν περιτραπῇ τρίψας τὸν λίθον ἐπὶ ἀκόνῃ μεθ' ὕδατος δίδου τῷ μαινομένῳ καὶ ἀπαιωρούμενον ταυτὸν δύναται καὶ ῥητορικώτερον ἐν τοῖς λόγοις αὐτὸν ἀπεργάζεται. Plurima quae hic de topazio narrantur, satis fideliter transscripta sunt e Damigeronis libello περὶ λίθων. — 7 Hoc loco deest opalli descriptio in omnibus codicibus. — 7—13 Opsiani descriptionem omittit B; C non nisi haec habet: λίθος ὀψιανὸς οὕτω λεγόμενος νεύρων χαλεπὰ πάθη ἰᾶται ἐπιπασσόμενος καὶ ἐπαλειφόμενος. — 11 ἐκ τοῦ αἵματος καὶ οἱ ἥπατος, κόποι V, quod correxi. — 13 ἐπαλείφειν λεπίδας corruptum videtur. — 14 Lapidis Chrysotrichos descriptionem ex B evulgavit Tyrwh. — 16 ἡ pro αἱ V. — 18 fortasse περιαυγάζονται scripsit. — 18 αὐτῶ χρυσ. B. — 22 De magnetide Saracenus ex Sambuci codice inter Dioscoridis Notha haec edidit ex nostra epitoma ut videtur ex-

φύσιν καὶ τὴν ἐνέργειαν καθ' ἑκάστην ὁρᾶν ἔστιν ἕλκουσαν διὰ τοῦ ἀέρος τὸν σίδηρον πρὸς ἑαυτὴν ὥσπερ ἐρῶσαν αὐτοῦ καὶ τοῦτον πρὸς ἑαυτὴν ἁρπάζουσαν. ταύτην φασὶ διακριτικὴν ἔχειν δύναμιν τῆς τε καθαριευούσης γυναικὸς ἀπ' ἀλλοτρίου ἀνδρὸς καὶ τῆς μοιχευομένης. εἰ γάρ τις αὐτὴν λαθραίως ὑπὸ τὰ στρώματα θείη, ἡ μὲν καθαρά τε καὶ φίλανδρος εἰς ὕπνον κατενεχθεῖσα φυσικῇ τινι δυνάμει τῆς λίθου τάς τε χεῖρας ἁπλοῖ πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ περιφύεται· ἡ δὲ πόθοις ῥυπαροῖς καὶ ἀλλοτρίοις κατεχομένη ἀφυπνώσασα τῆς κλίνης ἀπαράσσεται καὶ καταπίπτει. ἀλλὰ καὶ δύο ταύτην ἀδελφῶν φορούντων πάσης ἔριδος αὐτοὺς ἀπαλλάττει καὶ φιλονεικίας, καὶ ὁμόνοιαν ἐμποιεῖ· καὶ πρὸς τὸ θέλξαι δὲ καὶ πεῖσαι λαὸν ἐπιτηδειοτάτη βασταζομένη ἢ καὶ φορουμένη κατὰ τοῦ στήθους. καὶ ἄλλας πλείστας ἔχει δυνάμεις. ἐστὶ δὲ καὶ πρὸς ἀγωγὴν γυναικῶν χρήσιμος καὶ πρὸς συστάσεις λαμπρῶν ἀνδρῶν, πρὸς δὲ τὰς ἐμπορίας πάσας κερδέμπορος. ἐὰν γυνὴ αὐτὴν φορῇ ἐρασθήσεται αὐτῆς ὃν ἂν βουληθῇ. [ἐπιχάρασσε δὲ τῷ λίθῳ Ἀφροδίτην ἕλκουσαν ἄνδρα ἀπὸ κρασπέδου τῇ εὐωνύμῳ χειρί, τῇ δὲ δεξιᾷ δεικνύουσαν μῆλον.] οὗτος ὁ λίθος ὁμόνοιαν πολλὴν ποιεῖται ἀνδράσι καὶ γυναιξὶ καὶ ἀδελφοῖς καὶ φίλοις, ἔτι δὲ καὶ πρὸς πάντας ἐπιχαρίτους, εὐπειθεῖς παρασκευάζει τοὺς φοροῦντας αὐτὸν καὶ εὐομίλους ποιεῖ· ῥήτορσι δὲ

cerpta: ταύτην φασὶ καὶ διακριτικὴν ἔχειν δύναμιν τῆς καθαρευούσης (vel καθαρᾶς οὔσης) γυναικὸς καὶ τῆς ὑπ' ἀλλοτρίου ἀνδρὸς μοιχευομένου. εἰ γάρ τις αὐτὴν ἐπὶ τὰ στρώματα λάθρα θείη, ἡ μὲν καθαρὰ καὶ φίλανδρος εἰς ὕπνον κατενεχθεῖσα φυσικῇ τινὶ δυνάμει τοῦ λίθου τάς τε χεῖρας ἁπλοῖ πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ περιφύεται. ἡ δὲ πόνοις ῥυπαροῖς ἀφυπνώσασα τῆς κλίνης καταπίπτει. ἀλλὰ καὶ δύο ταύτην ἀνδρῶν [num ἀδελφῶν?] φερόντων πάσης ἔριδος ἀπαλλάττει καὶ ὁμόνοιαν ἐμποιεῖ. καὶ βασταζόμενος εἰς στῆθος θέλγει λαόν. — δ καὶ μαγνήτης καλούμενος B. — 1 ἕλκουσα codd. — 2 πρὸς αὐτὴν V. — 3 πρὸς αὐτὴν B; καὶ post φασί add. B. — C qui v. 4 λίθος ὁ μαγνήτης habet, omittit reliqua inde ab ἡ καί (v. 22) usque ad ταύτην (v. 3). — 3 ἔχουσα V. — 4 καθαρευούσης B; ἐπ' CV. — 6 εἰ pro ἡ C — 7 τοῦ λίθου B. — 8 εἰ δὲ πόθ. C, in quo reliqua valde breviata leguntur. — 12 δέλξαι V. — 13 καὶ ἄλλας πλείστας ἔχει δυνάμεις om. B in fine paginae. — 14 ἀγωγῆς V. — 16—18 quae uncinis circumscripsi, desunt in B. — 19 πολλὴν om. B; ποιεῖ B.

ἄκρως ἐνεργεῖ καὶ τοῖς δημηγοροῦσι καὶ τοῖς διὰ λόγων ἀγωνισταῖς· πειθὼ γὰρ ποιεῖ καὶ εὐπρέπειαν καὶ λόγων εὑρετικός ἐστι. νίκην δὲ καὶ δύναμιν πᾶσι δίδωσιν· ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπὸ τῶν μάγων γινόμενα εὐθετεῖ καλῶς.

Λίθος ἡ ὀφιῆτις. αὕτη τριβομένη, φασίν, καὶ ἐπιπασσομένη πᾶσιν ἕλκεσί τε καὶ τραύμασιν ὑγείας περιποιητική.

Ἕτερος λίθος ὀφίτης. ἕτερος οὗτος ἀπὸ τοῦ ἀντιφάρμακον εἶναι τῶν ὄφεων ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὠνόμασται καὶ ὀφθαλμοῖς δὲ ἀμβλυωποῦσιν ὀξυωπίαν παρέχει καὶ κεφαλαλγίαν παύει καὶ βαρυηκοΐαν καθαίρει οὕτως ὥστε καὶ λεπτῆς ὁμιλίας τὸν φοροῦντα τοῦτον λοιπὸν ἀκούειν δύνασθαι. φασὶ δὲ καὶ τὸν ἀκίνητον πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἠλίθιον ὑπὸ τούτου πρὸς κίνησιν καὶ ἐπιθυμίαν ἕλκεσθαι· καὶ θυμιώμενον δὲ ἑρπετὰ πάντα διώκειν, οὐ τὰ πλησίον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πόρρωθεν ἐκ τῶν φωλεῶν αὐτῶν.

Λίθος ὀστρίτης καλούμενος τριβόμενος καὶ σὺν οἴνῳ πινόμενος ὀδυνήφατος ἤγουν παντὸς ἀλγήματος καταπαύων ὀδύνας.

Ἀδελφὴ τούτοις καὶ ἡ ἐχῖτις, ἀπὸ τῆς ἐχίδνης ὀνομαζομένη, ἥτις καὶ τοῦ παλαιοῦ, φασί, Φιλοκτήτου τὸ σκέλος ἰάσατο κατὰ τοῦ ἐν αὐτῷ τραύματος τοῦ πολυετοῦς καὶ ἀνιάτου συνεχέστερον ἐπιπασσομένη.

Λίθος ὁ σιδηρίτης, ὃν καὶ ἔμψυχόν τινες ὀρείτην καλοῦσιν. ὠνόμασται δὲ καὶ οὗτος ἀπὸ τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς κατὰ τὸν τόπον εὑρέσεως. εὑρίσκεται μὲν γὰρ ἐν τοῖς ὄρεσιν· ἐστὶ

5—6 om. B. — 5 ὁ ὀφιῆτις V. — 7—15 in B rectius post descriptionem lapidis sideritae leguntur, quem locum in Lithicis quoque occupat alius ille ophites. — 7 λίθος ὀφίτης ἕτερος B; ἀπὸ τῶν B, corr. Tyrwh. qui totam huius lapidis descriptionem ex B edidit. — 7. 8 ἀντιφαρμάκων B, corr. Tyrwh. — 10 βαρυηκοΐαν scripsi, βαρυκοΐαν V, μυρμηκίαν B ex mera interpolatione; οὗτος B. — 13 κύνησιν B; ἕλκεσθαι C, ἔρχεσθαι B V; καὶ θυμιώμενον δὲ om. V. — 14 οὐκατὰπλ. B. — vv. 16—21 om. B. — 16 ὀστρίτης V. — 17 ὀδενήφατος V. — 18 ἐχίτις V. — 22 ἐμ την B extrita charta; ἔμψυχον ὀρείτην coni. Tyrwh., qui sideritae descriptionem totam edidit, omissis tantum p. 146 vv. 3 τοσαύτην — 8 δύναμιν. — 23 δὲ om. B. — 24 μὲν ὄρεσιν extritis aliquot litteris B, unde μὲν ἐν τοῖς ὄρεσιν coni. Tyrwh.

δὲ τὴν μὲν θέαν στρογγύλος ἢ καὶ ὡς ὑποστρόγγυλος, τὴν δὲ φύσιν τραχύς, στιβαρός, μελανόχροος καὶ πυκνός. πάντοθεν δὲ αὐτὸν περιέχουσιν ἶνες ὅμοιαι ῥυτῖσιν ἢ καὶ γραμμαῖς. τοῦτον πρὸς ἀποτροπὴν πάντων τῶν ἑρπετῶν φασὶ χρησιμώτατον εἶναι, καὶ οἵ γε τὴν Λιβύην τὴν ἄνυδρον καὶ ἰοβόλων γέμουσαν διερχόμενοι τοῦτον φοροῦντες καὶ ὥςπερ καθοπλιζόμενοι διὰ μέσων τῶν ἰοβόλων πορεύεσθαι κατετόλμων. φασὶ δὲ καὶ μαντικὸν εἶναι καί τινα νηστεύοντα καὶ καθαίροντα ἑαυτὸν καὶ τοῦτον δὲ αὐτὸν τὸν λίθον καθαροῖς ὕδασιν ἀπονίπτοντα καὶ λευκοῖς λίνοις περιελίττοντα εἶτα καὶ λύχνους ἀνάπτοντα ἐξαίφνης ἀκούειν ὥςπερ νεογενοῦς τινος βρέφους φωνὴν καὶ πυνθανομένου τινὸς ἀποκρίνεσθαι, ἔπειτα πρὸς τὸ τέλος καθάπερ ἔμψυχον ἀποπνέειν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν Ἑλλήνων παῖδες, οἱ τοῖς κτίσμασι λατρεύειν ἐθέλοντες καὶ δαιμονίων φωνῶν ἀκούειν σπουδάζοντες· ἡμεῖς δὲ τοῦ μὴ καὶ ταῦτά τινας ἀγνοεῖν ἕνεκα παραθέντες ἐνταῦθα καὶ ταῦτα πρὸς τὰ λοιπὰ βαδιούμεθα. ὅσα γάρ φασι τὰς ῥίζας τῶν βοτανῶν δύνασθαι, τοσαῦτα καὶ τὰς τῶν λίθων φύσεις. τοσαύτην δέ φασι δύναμιν τοῦτον τὸν σιδηρίτην ἔχειν ὥστε κἂν πάντα τὰ ἑρπετὰ παμπληθεὶ κατά τινος ἐφορμῶσι, διὰ μέσου τούτων ἀβλαβῆ τὸν φοροῦντα τὸν λίθον τοῦτον πορεύεσθαι· οὐκ ἀβλαβῆ δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ φυγαδευτήν· εὐθὺς γὰρ αὐτὰ πάντα πρὸς φυγὴν ὁρμᾶσθαι, μὴ φέροντα τὴν φυσικὴν αὐτοῦ πνοήν τε καὶ δύναμιν. πολλάκις δέ τις καὶ ἐν κυνηγεσίοις σχολάζων καὶ ἐν ἐρήμοις ἢ ὄρεσι καθεύδειν ἀναγκαζόμενος μέσον τῶν θανασίμων ὄφεων καὶ σκορπίων οὐδὲν ἐξ αὐτῶν πείσεται τοῦτον ἐπιφερόμενος. καὶ ὀφιοδήκτοις δὲ πᾶσιν ἐπιπασσόμενος, ἀλλὰ καὶ τραύμασι παν-

1 *μὲν θέσιν* B. — 2 *μελ*   *καὶ* charta lacera B, *μελανόχρους καὶ* coni. Tyrwh.; *παντόθεν* V.; *καὶ πάντοθεν* B. — 5 *τὸν ἄνυδρον* V; *ἰοβόλον* V. — 8 *ἑαυτόν* om. V; recte, puto, modo *καθαριεύοντα* scribas. — 9 *ἀπονίπτων* B; corr. Tyrwh. — 9. 10 *περιελίττων* B; corr. Tyrwh. — 11 *νεογνοῦς* V; *πυνθανόμενος* V. — 11 *ἀποκρίνεται* B. — 14 *ἡμεῖς* — 16 *βαδιούμεθα* om. B. — 16 *φησί* B. — 17 *τὰς* ante *τῶν* om. B. — 19 *παμπληθεῖ* V, *παμπληθί* B. — 19 *ἀφορμῶσιν* V. — 20. 21 *τὸν λίθον τοῦτον φοροῦντα* B. — 21 *ταῦτα* pro *αὐτά* B. — 25 *πήσεται* B; *ἐφερόμενος* B.

τοίοις, εἴτε ἀπὸ ξιφῶν εἴτε καὶ ἀπὸ ἑτέρων τινῶν αἰτιῶν, ἀλεξιφάρμακον γίνεται· καὶ στείραις δὲ γυναιξὶ περιδεσμούμενον εὐτοκίαν φασὶ παρέχειν.

Λίθος γαγάτης. τὸ αὐτὸ καὶ τοῦτόν φασι δύνασθαι, καπνιζομένου φεύγειν αὐτοῦ τὴν πνοὴν τὰ ἰοβόλα πάντα. ἐστὶ δὲ τὴν μὲν χροιὰν αἰθαλώδης ὡς τέφρα, τὴν δὲ θέαν οὐ μέγας, ἀλλὰ πλατύς. ἀνάπτεται δὲ ταχέως ὥσπερ ἡ πεύκη καὶ βαρεῖαν ἀποπέμπει πνοὴν ὡσπερεὶ ἀσφάλτου, καὶ διακριτικὸν δέ φασιν αὐτὸν τῆς ἱερᾶς νόσου. τούτους γὰρ ὀσφραινομένους αὐτοῦ καὶ μὴ φέροντας κατὰ γῆς εὐθὺς πίπτειν, καὶ γυναῖκας δὲ νόσους κρυφίους ἰᾶσθαι θυμιωμένου δεχομένας αὐτοῦ τὴν πνοὴν καὶ τοὺς πονηροὺς ἰχῶρας τοὺς ἔσωθεν τῶν σπλάγχνων αὐτῶν ἐκχεούσας· ἑρπετὰ δὲ ὁμοίως τοῖς πρὸ αὐτοῦ διώκειν καὶ ἄλλα τινὰ θαυμαστὰ τοῦτον ἐργάζεσθαι. γεννᾶται δὲ ἐν Λυκίᾳ κατὰ τὴν πρὸς θάλασσαν εἰσβολὴν ποταμοῦ τοῦ λεγομένου Γάγαν.

Λίθος ὁμώνυμος τῷ ἑρπετῷ σκορπίος· ὅςτις κατὰ σκορπίων ἔχει, φασί, τὴν δύναμιν.

Λίθος ὁ λεγόμενος κορσίτης. ὠνόμασται δὲ οὕτως ἀπὸ τοῦ κόρσῃ τουτέστιν ἀνθρωπείᾳ κεφαλῇ ἐοικέναι. τοῦτον δέ φασι τριβόμενον μετὰ σκορόδου καὶ πινόμενον ἀλεξιφάρμακον

3 φασὶ om. V. — 4 sqq. Deest in B integra descriptio gagatae, scorpii et corsitae. — 4. 5 καπνιζόμενον V. — 6 θέσιν V. Confer quae Saracenus inter Notha Dioscoridis habet de Gagate: φασὶ δὲ καὶ διακριτικὸν εἶναι τῆς ἱερᾶς νόσου. τούτου γὰρ ὀσφραινομένου ἐν ἀκμῇ φέροντας κατὰ γῆς πίπτειν. καὶ γυναικῶν δὲ νόσους κρυφίους ἰᾶσθαι θυμιώμενον δεχομένων αὐτοῦ τὴν πνοήν, unde γυναικῶν, δεχομένων, ἐκχεουσῶν infra scribendum esse fortasse coniciet aliquis. — 9 τούτους] an τούς scribendum? post φέροντας excidisse puto τὴν πνοὴν αὐτοῦ vel simile quid. — 10 πίπτει V; γυναίκες V, γυναῖκες C, qui supra recte πίπτειν exhibet; correxi. ἰῶνται δεχομένας θυμιωμένας καὶ τοὺς πονηροὺς ἰχῶρας ἐκχεομένων C. — 12 ἐκρεούσας V, quod correxi viam monstrante C. — 13 διώκει cod. — 14. 15 e Dioscoride addita sunt, cfr. Diosc. de mat. med. V p. 413 ed. Kühn.: Γεννᾶται δὲ ἐν Λυκίᾳ κατά τινα ποταμοῦ εἴσρυσιν εἰς θάλασσαν ἐκχεομένου· ἔστι δὲ πλησίον τῆς λεγομένης Παλαιοπόλεως· καλεῖται δὲ ὁ τόπος καὶ ὁ ποταμὸς Γάγας, παρ' οὗ τῷ στόματι εὑρίσκονται οὗτοι οἱ λίθοι. — 16. 17 De scorpio haec C: λίθος ὁμώνυμος τοῦ σκορπίου· ὅστις καὶ τὸ σκορπίου ἔχειν φασι τὴν δύναμιν. — 20 σκορώδου V.

τῶν ὑπὸ σκορπίου δηγμάτων γίνεσθαι καὶ μετὰ ῥοδίνου δὲ ἐλαίου χριόμενον τὰς περιαυχενίους ὀδύνας παύειν, καὶ μετὰ μέλιτος κιρνάμενον καὶ πινόμενον καθαρτήριον γαστρὸς γίνεσθαι καὶ ὑδέρους δὲ κενοῦν καὶ βουβῶνας ἰᾶσθαι.

Λίθος χοράλιος. καὶ τοῦτόν φασι πρὸς ἀσπίδας μάλιστα καὶ πρὸς ἀσπίδων δήγματα χρησιμώτατον καὶ ἀποτρόπαιον εἶναι. θαυμάσιον δὲ οἷον ἱστοροῦσι περὶ αὐτοῦ· ἐκ γὰρ ἑτέρου εἴδους πρὸς ἕτερον μεταφέρεσθαι. χλωρὴν μὲν γὰρ πρῶτον βοτάνην φύεσθαι καὶ οὐδὲ ἐν τῇ χέρσῳ, ἀλλ' ἐν τῇ θαλάσσῃ, καθὰ καὶ τὰ βρύα. πρὸς δὲ τὸ γῆρας ἥκουσαν καὶ μαραινομένην τὰ μὲν φύλλα περιμαραίνεσθαί τε καὶ καταρρεῖν· αὐτὴν δὲ ἐν τοῖς βάθεσι νήχεσθαι ἐλαφρήν, μέχρις ἂν πρὸς τὴν χέρσον ὑπὸ τῶν κυμάτων ἀποπτυσθῇ. ἐπὰν δὲ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀέρος ἀναπλησθῇ, ξηραίνεσθαι καὶ στερεοῦσθαι μᾶλλον· ἐγχρονίζουσαν δὲ πλέον ἀποπετροῦσθαι καὶ ταῖς χερσὶ τριβομένην τελείως λίθον εὑρίσκεσθαι· τὸ δὲ σχῆμα φυλάττειν τὸ ἐξ ἀρχῆς, οἷον ὅτε ἦν βοτάνη, τῶν τε κλάδων καὶ τοῦ φλοιοῦ, καὶ εἶναι καθαπερεὶ θάμνον ἢ καὶ δενδρύφιον λίθινον ἀκριβῶς, ὥστε καὶ τέρψιν ἔχειν τοῖς θεωμένοις οὐκ ἄχαριν. λέγουσι δὲ αὐτῷ καὶ ἑτέρας τινὰς ἐνεῖναι θείας δυνάμεις· ἔκ τε γὰρ πολεμίων καὶ μάχης ἀβλαβῆ τὸν φοροῦντα διαφυλάττεσθαι καὶ μακρὰν δέ τινι καὶ ἔρημον στελλομένῳ πορείαν, καὶ φυλακτήριον εἶναι καὶ παντὸς κακοῦ ἀποτρό-

5 A coralii descriptione incipit libellus noster in A; priorem libelli partem in codice pessime ligato invenire non potui. — 5 ἀσπίδα A. — 6 καὶ τοῖς αὐτῶν δήγμασιν A, qui sequens χρησιμώτατον omittit. — 7 οἷον scripsi, οἷον BV, τι A. — 7 τούτου A. — 8 γὰρ om. B; — 9 φαίνεσθαι B; οὐκ A; ἀλλ' ἐν ταῖς θαλασσαίοις A. — 10 γὰρ pro τὸ γῆρας A; μαραινομένης A. — 11 τε om. AB; καταβαλεῖν V; αὐτὰ B; ἐν om. A. — 13 ὅταν δὲ B. — 14 ἐγχρονίζων A. — 15 πλ. ἀπευρόμενος καὶ ἐν ταῖς χ. τριβόμενος B; τελεῖ ὡς B — 16 φυλάττει V; οἷον ὅτι καὶ ἦν A. — 17 τῶνδε κλ. A; τὸν τε κλάδον B. — 18 δενδρύφιον scripsi; δενδρίλιον V, δενδρυδιον (sic) B, δενδρίον A; λίθινον om. B. — 18. 19 τοῖς θεωμένοις om. B; ἄχαρι V. — 19 αὐτόν V. — 21—22 καὶ μακράν — εἶναι om. A. — 21 μακράν τινα καὶ B, fort. recte. — 21. 22 στελλόμενος B. — 22 καὶ post πορ. om. B; εἶναι om. B.

παιον, καὶ κινδύνους δὲ διαδιδράσκειν ληστῶν. [ἐὰν δὲ ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς μάχαις ἐπὶ χεῖρας τοῦτον κρατῇς, ἔσται φυλακτήριον ἀνίκητον καὶ ἐπιτευκτικὸν καὶ καταπληκτικὸν ἄφοβον. ἐκλήθη δὲ οὗτος καὶ ὑπό τινων γοργόνιος, διὸ εἰς αὐτὸν εἰσχαράσσουσι γοργόνα καὶ κατακλείουσιν ἐν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ· καὶ τελεσθεὶς ἐστι μέγιστον φυλακτήριον πρὸς πάντα φόβον καὶ ἐπήρειαν πονηρῶν ἀνθρώπων καὶ μάλιστα ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις πρὸς ἐφόδους πονηρῶν καὶ πρὸς ἑρπετὰ παντοῖα· ἔστι γὰρ ὁ λίθος Ἑρμοῦ. ποιεῖ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὀνείρων καὶ φαντάσματα ἀπωθεῖται τῇ ἰδίᾳ ἀντιπαθείᾳ· μέγιστον δὲ φυλακτήριον καὶ πρὸς ὀργὴν δεσπότου γλυφέντος ἐν αὐτῷ ζωδίου Ἑκάτης ἢ Γοργόνος προτομῆς. ὁ φορῶν δὲ αὐτὸν οὐδέποτε ὑπὸ φαρμάκων ἁλώσεται, οὔτε ὑπὸ κεραυνοῦ ἢ ἀστέρος πληγήσεται ἢ πονηροῦ δαίμονος. ἄλυπον δὲ ποιεῖ τὸν φοροῦντα αὐτόν, ἀλλὰ καὶ μιασμάτων πάντων καὶ καταδέσμων καθαρτήριον ὑπάρχει· ἐν οἴκῳ τε ὢν ὁ λίθος δαιμόνων καὶ φαντασμάτων καὶ κεραυνῶν ποιεῖται δίωξιν.] ἀλλὰ καὶ τοῖς πλέουσι σωτήριον εἶναι [ἐὰν δὲ ἐν πλοίῳ αὐτὸν

1 δὲ post κινδ. om A; κίνδυνον B; διαδιδράσκει V; ἐν ταῖς V. — 3 ante ἄφοβον excidisse videtur καί. — vv. 1 — 16 ἐὰν δὲ usque ad δίωξιν om. A B. Locum e Damigerone sumptum ab interpolatore in V additum esse orationis tenor interruptus docet. Expulso enim alieno additamento φυλακτήριον εἶναι (p. 148, 22) . . . διαδιδράσκειν (p. 149, 1) optime cohaeret cum σωτήριον εἶναι (p. 149, 17). — 16 post δίωξιν haec add. V: πινόμενον δὲ μετὰ οἴνου ἀκράτου μάλιστα προφυλακτικὸν παντοίων φαρμάκων γίνεσθαι καὶ σπλῆνα μὲν τήκειν σὺν ὕδατι πινόμενον καὶ πρὸς ἀναγωγὰς αἵματος ἐνεργεῖν. ἀναπληροῖ δὲ καὶ σαρκῶν κοιλώματα, quae in V codicis archetypo infra ex iusto loco, quo in reliquis codicibus leguntur, excidisse et in margine suppleta esse videntur, unde V codicis scriba alieno loco in textum receperit. — 9 φαντασμάτων ἀποθεῖται V, quod correxi. — 17— p. 150, 2 ἐὰν δὲ — ἄριστον in solo V interpolatum est, neque aliter p. 150, 3 ἀντιπάσχει usque ad p. 150, 4 παντοίαις. Sumpta haec sunt ex Astrampsychi libello ὅσοι τῶν λίθων εἰς ἀναχωχὴν ζάλης καὶ τρικυμίας θαλάσσης, edito ab J. B. Pitra (Spic. Solesm. III p. 393) et ab Hermanno Graffio (Mélanges Gréco-Rom. 1859 p. 552—553), ubi haec de corallio leguntur: Κουράλλιος σὺν δέρματι φώκης εἰς τὸ χαλκήσιον (sic codd., χαλχήσιον Pitra, καρχήσιον Graff) περιαπτόμενος ἀντιπάσχει ἀνέμοις καὶ κλύδωσι καὶ ἀκαταστασίαις παντοίαις (παντοίων habet Pitrae editio) ὑδάτων.

σχίσας εἰς τὸ καλούμενον χαλκήσιον ἐμβάλῃς σὺν δέρματι φώκης, φυλακτήριον ἔσται ἄριστον] καὶ παντὸς κινδύνου καὶ ναυαγίου ῥύεσθαι [ἀντιπάσχει γὰρ ἀνέμοις κλύδωσι καὶ ἀκαταστασίαις παντοίαις] καὶ φαρμάκων δὲ θανασίμων καὶ μαγειῶν πασῶν ἀντίπαλον πεφυκέναι καὶ μιασμάτων πάντων καὶ καταδέσμων καθαρτήριον καὶ ὥσπερ ἀντίλυτον. κοπτόμενος δὲ καὶ τῷ σίτῳ καὶ πᾶσι τοῖς σπειρομένοις μιγνύμενος πᾶσαν βλάβην ἀπὸ τῆς ἀρούρης ἀπείργει. λέγουσι δὲ καὶ αὐχμοῦ καὶ χαλάζης καὶ πάντων τῶν τοιούτων ἀποτρεπτικὴν ἔχειν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ τῶν καταβιβρωσκόντων πάντων καὶ λυμαινομένων τοῖς ληΐοις ἀναλωτικὸν καὶ φθαρτικὸν γίνεσθαι, σκωλήκων τε καὶ ἰπῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀερίων, ἐρυσίβης καὶ ἀκρίδος καὶ βρούχου, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν πρηστήρων καὶ κεραυνῶν [καὶ ἐν ἀμπέλοις δὲ καὶ ἐλαιῶσι τὸ αὐτὸ ποιεῖ σπαρείς], πινόμενον δὲ μετ' οἴνου ἀκράτου μάλιστα προφυλακτικὸν παντοίων φαρμάκων γίνεσθαι. καὶ σπλῆνα μὲν τήκει σὺν ὕδατι πινόμενον καὶ πρὸς ἀναγωγὰς αἵματος ἐνεργεῖ. ἀναπληροῖ δὲ καὶ σαρκῶν κοιλώματα.

Λίθος ἀχάτης. οὗτος παντοῖος μὲν τὴν μορφήν, πολυ-

4 *καὶ φαρμάκων* — 6 *ἀντίλυτον* om. V, qui eadem aliis verbis in loco interpolato supra (p. 149, 14) protulit. — 6 *ἀντίλυτρον* B ex correctione, puto, nam *ἀντίλυτον*, quod extat in A, praebent Lithicorum codices omnes. — 6—8 Haec a *κοπτόμενος* usque ad *ἀπείργει* om. V, qui eadem verbis tantum variatis exhibet, et B, sed hic quidem neglegentia, puto; nam carminis Orphici aliquot versus circumscribuntur. V librum, utpote hic quidem interpolatione maxime foedatum, sequi nolui. Habet vero haec ex Damigerone sumpta: *ἀλλὰ καὶ τριφθεὶς λεπτῶς καὶ μιχθεὶς μετὰ σπερμάτων καὶ σπαρεὶς ἐν τῇ γῇ ἀπωθεῖται ἀπὸ τῆς ἀρούρης πᾶσαν βλάβην καὶ πάντα φθοροποιὸν χειμῶνα.* — 10 *ληΐοις* scripsi; *ληΐνοις* V, *λήοις* A, *λήοις*, *ι* littera supra *η* posita B. — 12 *βρόχου* A, *βρου*^{χ} V, *βρούχης* B. — 12 *αὐτῶν* om. B; *τῶν* om. A. — 13 *καὶ* om. V. — 12. 13 *καὶ ἐν* — *σπαρείς* solus habet V. — 14 *πινόμ.* — 17 *κοιλώματα* om. V, vide supra ad p. 149, 16. — 14 *πινόμενος* A. — 16 Sequentia epitomator e Dioscoride sumpsit, cfr. Diosc. de mat. med. V p. 806 ed. Kühn *πληροῖ δὲ καὶ κοιλώματα* (scil. corallium) *πρός τε αἵματος ἀναγωγὰς ἱκανῶς ἐνεργεῖ καὶ δυσουροῦσιν ἁρμόζει· καὶ σπλῆνα τήκει σὺν ὕδατι πινόμενον.* — 16 *τήλει* B; *πινόμενος* A. — 17 *σαρκεῖν* B. — 18 Achatae descriptionem ex B edidit Tyrwh.; *παντοίως* V.

χρώματος γὰρ καὶ πῇ μὲν ἰάσπιδι προσεοικώς, πῇ δὲ τῷ σαρδίῳ, πῇ δὲ τῷ σμαράγδῳ, καὶ τοῦ μὲν ἰάσπιδος τὸ ὑελῶδες ἔχει, τοῦ δὲ σαρδίου τὸ αἱματῶδες, τοῦ δὲ σμαράγδου τὸ αἰγλῆέν τε καὶ λαμπρόν. ἄλλοτε δὲ καὶ τὸ φοινικοῦν καὶ ἐρυθρὸν ἐν αὐτῷ καὶ οἷον μιλτῶδες· ἀλλὰ καὶ χαλκῷ τὸ χρῶμα πολλάκις ἔοικεν, ἔστι δὲ ὅτε καὶ μήλῳ. πάντων δὲ προκρίνουσι μάλιστα τὸν εἶδος ἔχοντα λίαν ἐρυθρὸν καὶ αἱματῶδες, ὃν καὶ δαφοινὸν καλοῦσιν, ἀφ᾽ οὗ καὶ λεοντοδέρην τινὲς αὐτὸν καλοῦσι τῶν παλαιῶν. τοῦτον δὲ αὐτὸν καὶ κατάστικτον εἶναί φασιν, ὥσπερ τὸν λέοντα φολίσι πυρσαῖς ἢ καὶ ποικίλας ἀναμεμιγμένας ἐχούσαις καὶ λευκὰς καὶ μελαίνας καὶ χλωράς. τοῦτον τοῖς σκορπιοδήκτοις ὠφελιμώτατον εἶναι· εἰ γάρ τις καὶ ψυχορραγῶν τύχῃ παρὰ τοῦ τραύματος καὶ περιαρτήσῃ τοῦτον περὶ αὐτῷ ἢ καὶ ἐπιπλάσσῃ μάλιστα συγκόψας, αὐτίκα κατὰ βραχὺ τὰς ἀλγηδόνας ἀπομαραίνει καὶ σώζει τὸν κάμνοντα. ἐστὶ δὲ καὶ ἐρωτικός, ὥς φασι, καὶ τίθησιν ἐπιθυμητοὺς ἄνδρας τε γυναιξὶ καὶ γυναῖκας ἀνδράσι περιαπτόμενος, καὶ θέλγειν δὲ πάντας ἱκανώτατος ἐν ταῖς ὁμιλίαις, καὶ τῶν αἰτήσεων μὴ ἀποτυγχάνειν ποιεῖ. καὶ πρὸς πᾶσαν νόσον ἁπλῶς εὑρίσκεται χρησιμώτατος, ἐξαιρέτως δὲ πρός τε τριταίους καὶ τεταρταίους καὶ πᾶν τοιόνδε γένος νοσημάτων. σημεῖον δὲ τῆς τούτου δυνάμεως κἀκεῖνο ποιοῦνται· ἑψομένοις γὰρ κέρασιν ἢ καὶ ὀστέοις

1 πῇ V bis. — 2 πῇ V; ἔχειν A B, corr. Tyrwh. — 3 αἰγλίεν B, αἰγλοῖεν A, corr. etiam Tyrwh. — 5 μελιτῶδες V, μυλτῶδες B, μελιτῶδες A, inducta μελ syllaba et μιλ superimposito; corr. Tyrwh. — 6 δ᾽ ὅτε A. — 8 ἀφ᾽ οὗ — παλαιῶν om. B; λεοντόδεριν V, λεοντοδέριν A; παλαιῶν δὲ V, αὐτὸν τῶν παλ. ὠνόμασαν A. — 10 ποικίλαις V. — 11 μέλαινας B; χλωράς A, ut alibi quoque scripsit noster, χλωεράς B, χλοεράς V. — 11 ὠφελιμώτατος A; ὠφελεῖν ἢ περιαρτύσοι τοῦτον τῷ δήγματι B, qui εἰ γάρ τις καὶ ψυχ. τ. π. τ. τρ. καὶ omittit. — 12 ψυχοραγῶν codd.; τύχοι A. — 13 περιαρτήσει A, περὶ ἀρτήσοι V; αὐτῶ V, αὐτόν A; καὶ om. A; ἐπιπλάσσοι V, ἐπιπλάσσει A. In B περὶ αὐτῷ — κάμνοντα deest. — 14 ἀπομαραίνει καὶ σώζει A, ἀπὸ μαράνη καὶ σώσει V. — 15 ἔτι δὲ B; καὶ om. A; ἐρωτικόν A; καί om. A. — 15. 16 καὶ τῇ θῆλυ ἐπιθυμητούς B. — 16 περὶ σπόμενος V. — 17 καὶ θέλγει πάντως A. — 18 ποιεῖν V, vix bene. — 18. 19 εὑρίσκεσθαι V. — 19 χρησ. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τριτ. B. — 20 τοιοῦτον A B. — 21 ἐν ἑψομ. V. In B post νοση-

ἐμβαλών τις αὐτὸν ἐπ' ὀλίγον εἶτα καὶ ἀνασχόμενος εὑρήσει πάντα ῥᾳδίως τηκόμενα.

Λίθος ὁ αἱματίτης, ἀπ' αὐτῆς τῆς χροιᾶς οὕτως ὠνομασμένος· αἱματώδης γάρ ἐστι τὴν μορφήν. ἀλλὰ καὶ τριβεὶς καὶ εἰς ὕδωρ ἐμβληθεὶς αἱματῶδες ὅλον κἀκεῖνο τίθησι. τοῦτον εἰς πᾶσαν ὀφθαλμίαν ὠφελιμώτατον εἶναι λέγουσι κερασθέντα μετὰ μέλιτος εἴτε γάλακτος· ἀλλὰ καὶ τῇ χειρὶ κρατούμενον ἢ φορούμενον ἐπὶ τοῖς ἐν δικαστηρίοις ἀγῶσι πρὸς νίκην μέγα συμβάλλεσθαι καὶ μετὰ ὕδατος πινόμενον κατὰ τῶν ἰοβόλων πάντων ἀντιφάρμακον προφυλακτικὸν γίνεσθαι καὶ ἡδὺν καὶ χαρίεντα· καὶ πᾶσι φίλον τὸν φοροῦντα τοῦτον ἐργάζεσθαι.

Λίθος ὁ λιπαραῖος, ὅντινα καὶ λέγουσιν ἐν Ἀσσυρίᾳ γίνεσθαι κἀκεῖθέν ποτε παρὰ Μέμνονος εἰς Τροίαν κομισθῆναι καὶ τῷ Πριάμῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Τρώων ὡς μέγα τι δῶρον προσενεχθῆναι. τοῦτον δέ φασι καὶ τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Βαβυλῶνι μάγους περὶ πολλοῦ τίθεσθαι· πολλὰ γὰρ αὐτοῖς πρὸς τὰς ἐπῳδὰς αὐτῶν καὶ γοητείας συμβάλλεσθαι. καθημεροῦν δὲ διὰ τούτου καὶ ὄφεις καὶ δράκοντας· ἀλλὰ καὶ πίνοντας ἐκ τούτου τοῦ λίθου μαντικοὺς γίνεσθαι καὶ ὀρνεοσκόπους, καὶ ἁπλῶς ὥσπερ ὀργάνῳ τῷ τοιούτῳ χρῆσθαι πρὸς πᾶσαν αὐτῶν τῆς τέχνης δύναμιν.

Λίθος νευρίτης. ὠνόμασται δὲ οὕτως ἀπὸ τοῦ ταῖς παλαιαῖς

μάτων sequuntur quae ab epitomatore de haematitae viribus narrantur ab καὶ μετὰ ὕδατος usque ad ἐργάζεται (sic), tunc vero omissa liparaei et nebritae descriptione quaedam e Damigerone fortasse magnam partem excerpta de lapidibus, ex quorum numero hos notavi: λίθος σμάραγδος, γὰρ ὄόνυξ (sic), ὀνυχίτης ἕτερος, χρυσόλιθος, ὀπάλλιος, δενδραχάτης, ἰασπαχάτης, σαρδαχάτης, πολύζωνος, πάγχρους, σμυρνίτης, χελιδόνιος, ἱερακίτης, δρακοντίτης, ἀσπαλακίτης, φρυνίτης, ὀαινίτης.

4 αἱματώδη A. — 5 ὅλον ποιεῖ A omisso κἀκεῖνο τίθησι. — 7 ἢ pro εἴτε A. — 7 κρατούμενος ἢ φορούμενος A. — 8 ἐπὶ τοὺς ἐν δικ. ἀπιόντας A. — 9 μεθ' ὕδατος πινόμενος A. — 11 πᾶσιν codd.; τὸν φοροῦντα τὸν τοιοῦτον λίθον ἐργάζεται A. — 12 ἀσυρία codd. — 14 τῷ ante βασ. om. A. — 15 καὶ ante τούς om. A; τοὺς ... μάγους ex τοῖς μάγοις A. — 16 π. πολλῖ V; αὐτοῖς om. V; τὰς ἑαυτῶν ἐπ. A, τὰς ἐπ. ἑαυτοῖς V. — 17 συμβάλεσθαι A, συμμάχεσθαι V contra usum auctoris. — 18 ἀλλὰ om. A.

βάκχαις ταῖς τὰς νεβρίδας φορούσαις καὶ θεραπαίναις καὶ ἀκολούθοις τοῦ Διονύσου ἐπιτήδειον εἶναι καὶ πρὸς μαντείας αὐταῖς συμβάλλεσθαι. λέγουσι δὲ καὶ παυσίπονον αὐτὸν εἶναι τὰς ὀδύνας παντοίων ὄφεων ἐξιώμενον, τιθέναι δὲ καὶ τῇ γυναικὶ τὸν ἄνδρα φίλτατον καὶ ἐπιθυμητὸν καὶ ἀσπίδων δὲ ἀποτρεπτικὸν γίνεσθαι. τούτου δὲ τὴν χροιὰν ὁμοίαν εἶναι πράσῳ χλωρῷ.

Λίθος ὁ χαλαζίτης. καὶ τούτου δὲ τὴν δύναμιν ἀρίστην εἶναι λέγουσιν ὡς καὶ πυρετῶν ἀποτρεπτικὴν καὶ σκορπιοδήκτοις ἰατικὴν καὶ μαντικὴν δὲ φανεροῦσαν τὰ μέλλοντα τῷ φοροῦντι.

1 νευρίδας codd. fort. recte. — 1 ἀκολ. κ. θεραπ. A. — 2 διονυσσίου V. — 3 συμμάχεσθαι V, συμβάλεσθαι A; αὐτοῖς codd. — 3 πασίπονον εἶναι αὐτόν A. — 4 ἀξιώμενον V; τιθέναι. ποιεῖ δὲ καὶ A; ἄνδρας vel ἄνδραν V. — 8. 9 ἰατρικήν A. — 9 μαντ. καὶ φαν. τὰ μ. A. Sequitur in V opusculum in fine mutilum, Σωκράτους καὶ Διονυσίου περὶ λίθων, ineditum, ut videtur, nec luce indignum, cum plura e Damigeronis libello transsumpta contineat. Specimen ex eo dedi ad Lith. v. 635. Describuntur in eo: σμάραγδος, ὑάκινθος, σπάνιος, χαλκηδόνιος, βαβυλώνιος (alias σάρδιος), σαρδώνυξ, ὀνυχίτης (cuius quinque genera enumerantur), χρυσόλιθος (qui est ὑγρός, διαυγής, διαφαής, χρυσίζων, διαφανής), ὀπάλλιος, ἀχάτης et ἀνταχάτης. Reliqua in codice mutilo nunc desiderantur. Simile opus sine titulo extare videtur in A, in quo post epitomam nostram sequuntur collectanea de pluribus lapidibus, quorum haec tantum nomina exscripsi: σμάραγδος, βαβυλώνιος (alias σάρδιος, quem praesertim ἐν τῷ παλατίῳ gestant), τοπάζιος, σαρδῶνυξ, ὀνυχίτης, ὀνυχίτης ἕτερος, περιλεύκιος. Smaragdi descriptionem ex hoc codice excerptam infra dabo ad Damigeronem.

DAMIGERON DE LAPIDIBUS.

Liber Damigeronis de Lapidibus ab Ioanne Baptista Pitra, viro clarissimo et de hoc auctore immortaliter merito, in Spicilegii Solesmensis volumine tertio (Parisiis 1855. p. 324 sqq.) ex unico codice Parisino nr. 7418 membranaceo saeculi quarti decimi (fol. 116 a — 123 b) primum editus est, sed parum accurate, ut Pitra ipse his verbis confitetur: »Omnia tamen omnino describere piguit aliquando, aliquando puduit; pauca vero non tam missa, quam euphemismis commutata fecimus, quae pudicis auribus ingratiora accidissent: Utcumque ferent ea fata minores, verbis enim utimur et exemplis cl. A. Maii saepe similia tractantis.« — Parisini codicis integram collationem notis inserui, cum ex eo fere solo opusculum nostrum pendeat. Lectiones, quibus sic adscripsi in Pitrae editione typothetarum puto errore minus accurate indicatae sunt; *C* littera notavi codicis lectiones a Pitra quoque commemoratas, *c* autem littera eas, quas Pitra tacite mutaverat; *p* editionis a Pitra curatae textum significat. Nonnulla ex nostro libello excerpta leguntur margini codicis Parisini nr. 8454 Marbodi lapidarium continentis addita, unde maximam partem a Pitra descripta et edita sunt. Similia excerpta in margine codicis Haeneliani extare testis est Val. Rose in Herma IX p. 472. Praeter haec excerpta ad corruptissimum opusculum corrigendum usus sum lapidario Marbodi Redonensis a me diligentius, quam antehac factum est, excusso, fragmentis Damigeronis graeci a me primum vulgatis, et Pseudo-Dioscoride, quorum auctorum cum nostro opusculo necessitas statim fusius illustrabitur. Maximum autem egregiarum emendationum numerum amici in talibus

scriptoribus versatissimi, Michaelis Ringii praeclaro acumini et summae erga me benevolentiae me debere grato animo libens profiteor.

De aetate huius Damigeronis opusculi duplex est sententia. Pitra, qui Tertulliano[1]) et Arnobio[2]) in comparationem vocatis sagaciter vidit Amigeronis, ut in Parisino codice inscribitur, libellum Damigeroni mago adscribendum esse, hoc de viribus lapidum opus iam a Plinio lectitatum fuisse inde collegit, quod non solum, quae apud Plinium de magicis gemmarum virtutibus legantur, cum iis, quae a Damigerone dicta sunt, consentiant, verum etiam in physica gemmarum descriptione nonnulla apud Plinium et Damigeronem inveniantur ad verbum paene congruentia. Quare eos Damigeronis locos,[3]) quos ex Plinio haustos esse, non a Plinio imitando expressos esse nullo modo negari possit, postea demum ab interpolatore Damigeroni additos esse credidit.

Contra Valentinus Rose, qui de hoc opusculo eruditissimam dissertationem edidit in Herma (a. 1875. vol. IX p. 471—491) noluit latinitatem ita barbaram scriptori primi post Christum natum saeculi attribuere. Qua de causa, cum vel propter nimis conspicua Graeci textus vestigia (intimi etc.) intacta relicta verisimile non sit Damigeronis opusculum, quale

---

1) Tertullianus de anima 57. »Auctrix opinionum istarum magia sonat Hostanes et Typhon et Dardanus et Damigeron et Nectabis et Berenice.«

2) Arnobius adv. nat. lib. I 18: »Age nunc veniat, quaeso per igneam zonam magus interiore ab orbe Zoroastres, Hermippo ut assentiamur auctori, Bactrianus; et ille conveniat cuius Ctesias res gestas Historiarum exponit in primo, Armenius, Zostriani nepos et familiaris Pamphilus Cyri, Appollonius, Damigero et Dardanus, Velus, Iulianus et Baebulus, et si quis est qui principatum et nomen fertur in talibus habuisse praestigiis.«

3) Cfr. cap. III »in Philippico auro« ex Plin. 37, 57. cap. XIX »in ventriculis gallinaceorum« ex Plin. 37, 144 et praesertim quae in cap. XXII de Lucania leguntur ex Plin. 37, 182. Alia dabit Rose l. l. p. 472—473 et Pitra passim in notis.

nunc habemus, nihil nisi compendium esse labentis iam latinitatis tempore factum ex opusculo primi p. Chr. n. saeculi, latinum Damigeronem eodem fere, quo eiusdem monetae librum, Pseudo-Apuleium, id est quinto saeculo scriptum esse putavit ab homine latino, qui graecum Damigeronis libellum a se traductum ex Plinio passim auxerit et praefixa Evacis ad Tiberium epistula in talem formam redegerit, qualem a Graeco auctore excogitatam esse verisimilitudine omnino careat. Graecus autem Damigeron, qui simillimus erat Zoroastri a Plinio saepius laudato, Rosio iam secundo p. Chr. n. saeculo extitisse videtur, quo tempore et a Tertulliano (l. l.) et ab Apuleio (apol. 90. p. 100, 16 ed. Krüger) qui apol. 45, pag. 56, 1 de gagate lapide nonnulla laudat etiam a Damigerone nostro commemorata, citetur, quod, nisi eo tempore liber quidam Damigeronis nomen prae se ferens extiterit fieri potuisse aegre, ut credamus, inducamur. Hoc autem graeco Damigerone usi sunt: Pseudo-Orpheus, qui eum versibus elegantissimis satis accurate expressit; Aëtius sexti p. Chr. n. saeculi medicus, qui quod in excerptis de lapidibus cum Damigerone Latino quam maxime consentientibus Demosthenem et Diogenem pro Damigerone auctores laudat, fortasse scribarum tantum errore factum est, ut Rose suspicatur; Mich. Psellus in libro *περὶ λίθων δυνάμεων*, aliique auctores graeci minus etiam noti, quos in notis ad Damigeronem recensebo. *Δαμογέρων* autem ille et ipse alioquin ignotus, qui in Geoponicis saepissime citatur, praeter nomen nihil cum nostro commune habet. Inter Latinos auctores et apud Plinium, et apud Solinum et Isidorum nonnulla inveniuntur, quae cum illis, quae a Damigerone narrantur, simillima sint, ex Damigerone graeco hausta esse Rosio videntur; quae tamen cum ad nostrum opusculum emendandum nullius fere momenti sint, neque ex alio similis argumenti libello, non ex ipso Damigerone transscripta esse non possint, malui omittere, ne haec editio nimis cresceret. Quorum interest, ea in Pitrae editione et apud Rosium l. l. p. 480 invenient.

Damigerone latino, qualem nunc habemus, primus, ut videtur, usus est Marbodus Redonensis episcopus (obiit a. 1123) cuius de lapidibus poema, in quo quae de gemmarum virtutibus dicta sunt ex solo fere Damigerone hausta sunt, per totum medium aevum maxima auctoritate fruebatur.

Praeterea in libro nono Speculi Naturalis a Vincentio Bellovacensi (obiit a. 1264) ex plurimis auctoribus congesti multa Dyascoridis cuiusdam prorsus ignoti de lapidibus leguntur, quae quin magnam partem ex Damigerone latino hausta sint, nemo dubitabit, qui quae cum Damigerone ad verbum paene consentientia in notis ex eo attuli paullo diligentius inspexerit. Ex eodem Dyascoride iam ante Vincentium brevissima excerpta Arnoldus Saxo circa annum 1220 in octavo operis »De virtute universali« capite attulit, quae tamen omnia ut brevissima et nihil ad emendandum vel illustrandum Damigeronem exhibentia notis inserere nolui; accuratius in eorum fontes inquisivit Val. Rose l. l. p. 481. Denique Rabano Mauro et Iano Parrhasio quoque Damigeronis opusculum innotuisse Pitra affirmat pag. 324 et p. LIX, ubi tamen non nisi Parrhasii testimonium affertur ex Thes. Crit. I. p. 740, quod opus videre mihi nondum contigit. De Rabano autem nullum omnino argumentum Pitra protulisse videtur.

Incipit liber Damigeronis peritissimi de lapidibus. Item epistola.

Desideranti tibi scribi mysteria omnium lapidum, quanta generi humano sua sapientia prodesse videantur, denegatum tibi non fuit. Tu itaque custodies summa diligentia mysterium summi altissimi dei. Hoc enim mysterium ceteris Aegyptiis litteratis, nec allophylis non tradideris, aliive cuiquam, ne ad sterilitatem huius scientiae deveniat Aegyptus, et ne eadem per aliquem incendio concremata conflagraretur, et nec immissis talibus in Aegyptum perseveros omnibus efficiat Aegyptiis dominantes. Hic aliis traditus non est, nec alii eum in

1 amigeronis *C*; Item epistola *om. p*, qui etiam priorem epistolam, (altera ab Evax Arabiae rex incipit) totam omisit. Quae epistolae cum in nulla Marbodi editione, quae mihi ad manus sunt, reperiantur, in iis recensendis usus sum praeter laudatum codicem Parisinum (meum *c*) quem ubicumque potui secutus sum, codice Musei Nationalis Hungarici 58 membr. saec. XIII (meo *m*). — 3 sribere *c*, scribi a me *m*; mȳsteria *c*, misteria *m*; omnium de lapidibus quam gen. *c*; — 4 sua *om. m.*; sapienti eam *m*; videant *c*; unde post vid. add. *c*; negandus *m*; — 5 utique *m*; custodi *m*, an custodias scribendum?; — cust. sensum ea diligentius *c*; misterium *m*; — 6 altissimique *m*; misterium *cm*, correxi; — egyptus *c*, egiptiis *m*. — 7 licteratis *c*; neque *m*; non *om. m*; 7. 8 trad. umquam scilicet nec sterilitatem. egyptus deveniat *c*. — 8 egiptus *m*; — 8. 9 et nec in eadem pro vero aut incendium concr. confl. *c*; incendio concremata *m* ante corr., ordinem verborum immutavit m. pr.; conflagratur *m*; et nec] aut *m*, fort. recte. — 9. 10 imm. in egiptum regibus severos *m*. — 10 talibus ego, ut sit de Evacis doctrina dictum, telibus *c*, regibus *m*; in egypto *c*: perseveros ego, perseverans *c*, severos *m*; efficiat onis *m*, omnibus effigya *c*. — 10. 11 egyptios *c*, egiptiis *m*; — 11 hoc *c*, hic enim al. *m*; nec aliis *c*; eum *om. m.*

sua potestate habuerunt per tuamque custodiam habeant. Iuro tibi per summum parentem deum, quod meliorem librum Aegyptus huius non habet; cuius iurationis testis est summus deus. Mittam enim tibi bonum solis nomen, per quod bonum genus nascatur. Igitur perpetualiter custodiatur a vobis; praestat enim multum in omnibus actionibus per singulas ierarchias, quas Graeci vocant, omnium lapidum.

Evax Arabiae rex Tiberio Imperatori salutem.

Magnifica dona tua accepi per centurionem Lucinium Frontonem, quae dignatus es mittere ad me. Nam et ego tibi invicem misi quodcumque per terram de omnibus lapidibus remediorum.

Incipit de lapidibus et eorum generibus.

Lapides ad septem signa pertinent; subditi etiam et septem lapides, quos ad curam homines in phylacteriis habere deberent; sunt enim sani et potentes. Lapis primus, qui dicitur chrysolithus, leonis. Lapis secundus, qui dicitur astroselinus, cancri. Lapis tertius, qui dicitur haematites, arietis. Lapis quartus, qui dicitur ceraunius, sagittarii. Lapis quintus, qui dicitur demos, tauri. Lapis sextus, qui dicitur ara-

1 detineant *m*, non habuerunt *c*; perpetuaque custodia *m*; — 2 iuro autem tibi *m*; p. s. deum patrem *m*; quia *m*; huius *om. m*; — 3 egyptus *c*, egiptus *m*; — 4 enim] ergo *m*; quod] quam *c*; bonum *om. m*. — 5 nascatur e g o, nascuntur *c*, noscetur *m*; perpetua ea t^{m}clitur custod. *c*; in nobis *m*; — 6 prestet *c*; — 6. 7 per singula ieratica quas *c*, terarchias *m*: — 8 rex Arabie *m*; tyberio *m*; ceturionem *c*; lucentum *c*; frotonem *c*; front. nomine quem d., *m*, fort. recte; nam *om. m*. — 11 nisi *c*; quodc. carius per terram in orientis partibus de omnibus lapidibus remediorum nomen crescit. *m*. — vv. 13 — p. 162, 4 utpote interpolatos minoribus litteris excudendos curavit Pitra. — 14 lapidem *p*, errore; — pertinentes *c*; — 15 qui *c*; homines *c*, hominis *p*; in *om. c*.; philacteriis *c*. — 16 debent *p*; — 17 chrisolitus *c*; — 17. 18 asroselinus cancris *c*; — 18 tercius *c*; — 18 haematites s c r i p s i, ematintis *c*, aemathites *p*; — 19 Keraunius *cp*, sed cfr. p. 173, 8, 9, 15. — 20 demos] »ignotus plane« nota Pitrae.

bicus, virginis. Lapis septimus, qui dicitur ostracitis, capricornii. Hi quaerendi tibi erunt, ut habeas per omne tempus vitae tuae in custodiam divinam, et sanus eris et securus semper.

Incipiunt indicia valitudinis de lapidibus et eorum virtutibus Damigeronis doctissimi.

I. Lapis Aëtites.

Aëtites vero lapis maximum naturae tutamentum; donavit deus hunc primum lapidem hominibus munimentum gratia salutis. Quemque aquila apportans eum in nidum suum ab extremis partibus orbis terrarum custodiendorum ovorum suorum causa .... Aëtites est lapis colore puniceo, visu asperrimo; et habet infra se alterum lapidem, veluti praegnans. Utilis est mulieribus praegnantibus: circumligatus enim brachio sinistro non permittit feminam aborsum

1 ostracitis scripsi ex Plin. 37, 155, ostrachitis *c p*. — 1. 2 capricorni *c*. — 2 his *c*; — 3 in *om. p*; — 5. 6 titulum, in quo amigeronis habet *C*, in notas relegavit Pitra; — 7 ethiten *c*; — 8 ethiten *C*; lapis non lapidem quod Pitra ex eo profert, *C*. — 10 queque *c*. — 11 ob horum suorum *C*; — 11 in *c* nulla lacunae signa; [traducit] (sic) supplevit *p*; — ethiten *c*; pumiceo *c*; — 13 asperimo *c*; infra *c*, probante Ringio, cum infra et intra in vulgari lingua idem significaverint; intra *p*. Ad haec et sequentia cfr. quae Val. Rose in Herma IX p. 481 – 482 citavit ex Aetio II 32: *Ἐκ τοῦ περὶ λίθων Δημοσθένους* [Hoc lemma addidit Rose ex codd.]. *Λίθος ἀετίτης. ὁ ἐν τῷ κινεῖσθαι ἦχον ἀποτελῶν, ὡς ἑτέρου ἐγκύμων λίθου ὑπάρχων. κατόχιον ἐμβρύων ἐστὶν ὅταν ὀλισθηραὶ ὦσιν αἱ μῆτραι περιαπτόμενος βραχίονι ἀριστερῷ. ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς ἀποτέξεως ἄρας ἐκ τοῦ βραχίονος, περίαπτε τῷ μηρῷ, καὶ ἐκτὸς ὀδυνῶν τέξεται. ἔστι δὲ καὶ κλεπτέλεγχον, εἰ ἐπιθείη τις αὐτὸν εἰς τὸν προφερόμενον ἄρτον. ὁ γὰρ κλέψας οὐκ ἂν δυνηθείη καταπιεῖν τὰ μασηθέντα. φασὶ δὲ ὅτι καὶ συνεψούμενος ὁ ἀετίτης τοῖς ἐδέσμασι κλεπτέλεγχον γίνεται. οὐ γὰρ δυνήσεται ὁ κλέψας καταπιεῖν τὰ σὺν αὐτῷ ἑψούμενα. λειωθεὶς δὲ καὶ ἀναλαμβανόμενος κηρωτῇ σκεδασθείσῃ διὰ κυπρίνου ἐλαίου ἢ γλευκίνου ἤ τινος ἑτέρου τῶν θερμαινόντων ὀνίνησι μεγάλως τοὺς ἀρθριτικοὺς καὶ παραλυτικούς.* — 15 bracchio *c*; — abortum *p*, aborsum̃ *c*, quod retinui, cum eodem vocabulo usus sit auctor libri de natura rerum [Thomas Brabantinus] ubi de eodem aetite lapide Marbodum secutus disserit (ap. Vincent. Bellov. l. l. cap. LXXII): »Efficacissime pregnantes iuvat: ne aborsum faciant vel in partu graviter laborent, in levo lacerto portari vult.«

facere. Est autem idem ad velocitatem partus aptissimus. Nam periclitante muliere introductus et tritus et super lumbaginem eius positus, continuo partu liberabitur. Praeterea conservabit gerentem se, sobrium enim efficiet atque omnia superantem; rebus familiaribus augebit, et opinionem bonam diffamabit, et gratiosissimus erit. Qui hunc lapidem gerit, erit introitu facillimus omnibus, deo et hominibus. Amplius infantes puellasque conservat. Iste lapis a Castore et Polluce .... Lymphaticisque et terroribus nefandis efficit, ut nec visum somnientur, nec frequenter cadant. Si quem suspicaveris esse venenarium in domo tua, mitte hunc lapidem in pulmentario, et invita suspectum ad cenam; tunc si talis fuerit ille, nihil manducabit, et si ausus fuerit devorare, non poterit: tantam potentiam habet iste lapis. Quem si sustuleris ex pulmentario, incipiet ille maleficus manducare et iocundare. Iras quoque potentium summe delinit gestatus. Hic lapis est genus tutamenti; hoc medicamentoque utitur aquila, ne quae fraus attingat. Hunc enim lapidem a perenni flumine aquila apposuit corporibus sui nidi, ne violentur ab aliqua volucre; nam qui progeniem conservaret, munitorem instituit. Qui hunc lapidem gerit, omnes gentes inviolatus evadit, et adversarios suos male mulctatos exsuperat.

2 pro introductus, quod sensu apto hîc caret, aliud vocabulum reponendum esse videtur, quod graecum ἄρας ἐκ τοῦ βραχίονος exprimat, v. gr. deductus. — 3 partus *C*; — 5 oppinionem *c*; — 6 diffamavit *c*; — 7 introitum *C*; — 8 lacunam, cuius nullum in *C* vestigium, [inventus est] verbis explevit *p*, collato Marbodo: »Quem gemini Pollux Castorque tulisse feruntur«, vix recte; — 9 limph. *c*; — 11 mitte *c*; — 12 coenam *p*; — 16 iucundare *p*; — 19 generis tutamentum Ring, collato v. 20 »nam qui progeniem conservaret«, genus tutamenti *C*, egenis tutamentum coni. Pitra, qui totum locum depravatum esse iudicat, cum sequentia inde a ne quae usque ad aquila (v. 20) in codicis margine scripta sint. — medicamentoque *c* (non medicamento quod, ut Pitra affert), que *om. p.* — 18 perhenni *c*; — 19 aliqua *C*; posuit *c*; nisi ante sui deletum est in *c*. — 20 nam qui] utque *p*; — 22 mulcatus (sic) *c*. Ex nostro quoque hausit Arnoldus Saxo »in lapidario« cap. 30 (ed. Rose): »Eliotropia gemma est viridis. similis est smaragdo, cum sanguineis guttis. hunc mittit Ethiopia et Cyprus et India [Lege: Libya ex Damig. et Plin.]

II. Lapis Heliotropius.

Heliotropius lapis nascitur in Aethiopia et Cypro et Libya. Est autem colore smaragdino, sanguinis habens venas. Appellatur autem Heliotropius eo quod vertit solem. Missus enim in pelvem argenteam aqua plenam et positam contra solem, vertit eum et facit quasi sanguineum et obscurum. Consecratus enim videbis divinam potentiam. Continuo enim pelvis incipiet aquam confundere, turbidus ut aer cum tonitruis et fulgoribus et pluviis et procellis, adeo ut etiam imperiti potentia lapidum terreantur et conturbentur: tantas vires et divinitates lapis iste habet. Praeterea vaticinatur et praenuntiat futura per fluvios perennes et vocaliter per carmina. Ad salutem conservat quoque vivendi facultatem et corpus incolume, et bonam existimationem praebet gestantibus et omnem veneni ablationem; et universi generis terriculas amovet. Nam qui hunc lapidem gerit, numquam decipitur, tanta est huius lapidis gratia a deo concessa hominibus. Hic lapis Heliotropius vertit solem inviolato numine. Igitur ut iste lapis imbres evocat et caetera ....

hic lapis in aquam positus eandem que in vase est aquam cum radiis solis opponitur, ebullire facit et resolvit in nebulam, que post paululum imbrem inducit. hic reddit hominem bone fame, et vaticinari quedam et incolumem et longe vite. contra fluxum sanguinis valet et venena si ungatur [lege iungatur ex Marb. et Vinc. Bellov.] cum herba eiusdem nominis, in fallendo visum hominis homo se videri prohibet.«

1 eliotropio (sic) *c*; — 2 eliotropio *c*; — 3 libia *c*; — 4 Heliotropius scripsi, eliotropium *c*, Heliotropium *p*; — 5 posita *c*; — 7 »consecrato forte. Sed frequens in hac scriptiuncula nominativus absolutus.« Pitra. — enim] *an* autem?; — 8 esse *p*, et *c*, ut ego ex Marb.: »Denique post modicum vas ebullire videbis, ... ut fit cum nimbos distillat turbidus aër « — 10 imperita potentiam (sic) *c*, »forte: qui imperant aut aliud simile« Pitra. — 11 vaticinantur *c*; — 12 praenuntiant *c*, praenunciat *p*, correxi; — 13 quoque] cuicumque *p*; — 14 incolumem *c*; incolumen coni. Ring; — 15 ablacionem *c*; — 16 ammovet *c*; — 18 eliotropius *c*; inviolato numine ego scripsi dubitanter, inviolata (ex involvata) nomina *c*, involuta nubila *p*. — 19 ut] et *p*. Retinui ut et in fine lacunae signa posui. Reliquam huius capitis partem trans-

III. Lapis Adamas.

Adamas autem lapis durissimus ferro; et optimus nascitur in India, secundus post hunc in Arabia, ceteri in Cypro. Praeterea in Philippico auro inveniuntur similes, omnes tamen et colore et magnitudine propemodum pares. Apti sunt vero ad omnem magicam actionem, et vires easdem habent. Sed a quibusdam lapis iste dicitur Anactites, quod cogat et perficiat omnia, in quibus eum desiderabis. Hunc lapidem adeptus include in cote argentea, et consecratum porta, et invictum te praestabit et indomitum adversus inimicos et hostes et maleficos et ab omnibus superbis hominibus, quia efficieris universis formidolosus. Repellit autem omnem metum et visiones incertorum somniorum et simulacra umbrarum et venena et lites. Conficies itaque armillam ex auro, argento et ferro et aeramento; tortilem fac, et gere circa sinistrum brachium, quia in hunc enim lapidem magnum est a deo auxilium.

scribere noluisse, et hoc per et caetera significavisse librarium, putaverunt Rose l. l. p. 472, et Pitra, cuius haec est nota: »Caute suppressa videntur, quae Plinius et Isidorus una et acerrima censura proscindunt: Magorum impudentia vel manifestissimum in hac quoque exemplum est, quoniam admixta herba Heliotropio, quibusdam additis praecantationibus, gerentem conspici negent. Vid. l. l. [N. H. XXXVII, 60, 165.] Arnoldi Lapidarius apud Vincent. Bellov. lacunam forte implevit. Porro si iungatur cum herba eiusdem nominis, valet in fallendo visum hominis, dum hoc modo se videri prohibet homo. lib. IX c. 67.« Sed Arnoldus sua ex Marbodo sumpsit.

1 adamans *C*; — 2 adamans *c*; — 3 caeteri *p*; — 5 propedomum modum *c*; — 7 anathitis *c*, ananchitis *p* ex Plinio XXXVII, 15, 61, sed ibi ananciten habent optimi codd., et idem editum est ab Iahnio. Ego anactites scripsi ex Orpheo, cui ἀνακτίτης audit hic lapis; anactitis autem facile in anathites depravari potuit, ut auctor in author, similia. — 8 ademptus *c*; — 9 portas *c*; — 11 quia] q̂ *c*; efficieris *c*; — 14 armilla *c*; — 15 tortile *c*; — 16 quia om. *p*.

IV. Lapis Memnonius.

Memnonius vero lapis maximum actum et valentissimum habet; venena parata et morbos et languores et tumores et inimicitias, haec omnia expellit. Fidelem, verum, et firmum et eloquentem et modestum et grata facie circa omnes efficit gerentem, insuper invictum in omni re et in omni certamine. Et ne mireris, quod tantas res eum tibi scribo habere: laudant eum multi reges: experti sunt eum adversus hostes et ad validas pugnas. Viri enim fortes et gladiatores in arena, et athletae habentes victoriam gratam sunt secuti. Sed vero multi apud iudices usi sunt capitales causas habentes: tantam efficaciam iste lapis habet in magnum munimen vincendi semper. Hunc autem lapidem usus omnia superabis, quae dico et omnes iras effugies et naufragio facto enatabis et contemnes Neptunum maris. Verum etiam multi homines victoriae causa gerentes eum, obtinuerunt. Valentiores Syri.

V. Lapis Diadochos.

Diadochos lapis similis est beryllo: utilissimus est divinationibus per aquam et adductionibus umbrarum, tamquam non alius lapis. Praeterea et effigies daemonum diligenter ostendit; ad mortuum ne adhibeas eum, resistit enim defunctis. Nam desursum est et sanctus iste lapis, et sanctificatus perpetua consecratione.

1 memnonio *C*; — 2 memnonio *C*. — 5 grata] ingressa *C*; — 7. 8 laudans *c*; — 9 pūgnas *c*; — 10 eum ante athl. add. *p*; inde a victoriam usque ad habentes in marg. habet *c*; sequuti *p*, secuti *c*, an assecuti scripsit? — 11 eo ante iudices add. *p*; — 12 in magnum rēmunus (sic) *C*, ut magnum [sit] munimen *p*; — 14 effugat *c*; contempnis *c*; maĩs *C*, in aquis *p*. — 16 Syri scripsi, syros *c*, [sunt apud] Syros *p*. — 17 et 18 dyadochon *c*, diadochon *p*, diadochos ego ex Plinio 37, 157 et Marbodo. — 18 berillo *c*; — 20 daemonum ego ex Marb.: »Daemonis effigies varias ostendere fertur«, hominum *c p*. — 21 id (sic) mortuum. nᶜ adhibeas eum *c*, corr. *p* ex Marb.: »Sed si defuncto quis forsan applicet illum, Protinus asseritur solitas amittere vires.« — 22 desursum *p*, deiusum *c*, quod de deorsum significare

VI. Lapis Smaragdus.

Smaragdus lapis pulcherrimus et validissimus ad omnem aquariam divinationem. Persuasionem habet in omni negotio, portatusque adauget substantiam et corpus et sermonem caste aptus. Maxime autem subvenit et liberat a tempestatibus. Nam quicumque perfecerit et consecraverit eum, omnimodo impetrabit libertatem. Oportet autem eum perficere sic: adeptus lapidem iube sculpere scarabeum, deinde sub ventre eius stantem Isidem, postea pertundatur in longitudinem. Tunc autem auream fibulam immittens in dicto porta, consecratum et fac locum quemdam bonum praeparari, et ornare te et

posse putat Ring hoc sensu: ex imis terrae penetralibus. Ipse tamen deosus vel deosum coniecit quod divini aliquid significaret. (cfr. pluralem hispanicum dioses in Diezii lexico p. 153).

1 et 2 Smaragdus ego ex Plinio et Marb., Smaragdo *cp*. — 2 pulcherimus *c*; delevi et ante ad, cfr. p. 167, 18. 19. — 5 aptus] aptatus vel gestus sine causa coni. Pitra. — 7 imperabit *C*; — 8 adeptum *C*; sculpire *C*; — 9 incidem *C*. Caeterum haec sic leguntur in cod. 8454: »Evax. Adeptus lapidem oportet sic perfici. Fac in eum scarabeum sculpi, et sub ea posita constantem [et sub eo Iridem stantem coni. Pitra] deinde pertundatur in longitudinem, sicque in aurea fibula discoopertus, sit consecratus«; — auream om *cp*, addidi ex cod. 8454 et ex Damigerone Graeco. Ex Damigerone graeco transscripta esse videntur, quae in codice Ambrosiano A. 95 post prosaicam Lithicorum epitomam de smaragdo leguntur: *λίθος σμάραγδος ὁ κάλλιστος καὶ πολύτιμος δύναμιν ἔχει πρὸς πᾶσαν χάριν καὶ ἐπιτυχίαν ἐν πάσῃ πράξει· τοὺς δὲ ἁγνῶς βιοῦντας αὔξει βίῳ τε καὶ λόγῳ καὶ πράγματι· ποιεῖ δὲ πρὸς ὑδρομαντείας καὶ δούλοις πρὸς ἐλευθερίαν συμβάλλεται· ὧς* (sic) *γὰρ αὐτὸν κατασκευάσῃ* (sic) *καὶ πελήσει* (sic) *πάντων ἐπιτεύξεται. δεῖ δὲ αὐτὸν κατασκευάσαι οὕτως· κτησάμενος τὸν λίθον κέλευε ἀδάμαντι γλυφῆναι κάνθαρον· εἶτα εἰς τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἑστῶσαν Ἶσιν· ἔπειτα τρύπησον εἰς μῆκος· καὶ ἐμβάλλων χρυσῆν βελώνην φόρει περὶ τὸν δάκτυλον. οὗτος ὁ λίθος γεννᾶτει ἐν ἰνδία ὅπου ὁ φυσῶν ποταμὸς ἐκ τοῦ παραδείσου ἐξέρχεται. οὗτος ὅρασιν ἔχει ὁμοίαν τῇ χλόῃ τῆς γῆς· καὶ ὁ μὲν πρασώδης οὕτως καλεῖται ῥωνίας. ὁ δὲ παρὰ τοῦτον ὑποχλωρίζων λέγεται σμάραγδος ὑακτορίζων.* — 10 fibulam missam *c*, fibula inmissa Ring, in fibulam missum *p*, fibulam inmittens ego ex Damigerone graeco; — in dicto Ring ex Damigerone graeco, dico *c*, dicato *p*; consecrato, *C*, corr. Pitra in notis. — 11 te ego, tu *cp*; orna (= ordina) ritum Ring

cetera quae tua sunt, et videbis gloriam lapidis, quam ei deus concessit.

VII. Lapius Corallius.

Corallius lapis maximas habet vires et magicam tractationem et in maiora negotia moventes. Est enim tenax, et omnia repellit somniorum ludibria suo remedio. Maximum autem tutamentum adversus iras dominorum insculptum nomen noctilucae, hoc est Hecates signum aut Gurgonis personam; portans autem eum numquam capietur a nullo medicamento, nec a fulminea umbra immissa; et in bello quoque et pugna maximum adiutorium est. Invictum et efficacem et impenetrabilem sine timore et sine tristitia et securum facit gestantem eum et facile impetrantem et introitum facile habentem. Praeterea consecratus et contritus et seminatus cum frumento aut hordeo aut aliquo fructu, amovet de terra grandinem et omnem perniciosam tempestatem; insuper in vineis aut olivetis dispersus repellit omnem exitiosum impetum ventorum.

1 quamque ei *p*. — 3 De corallio cfr. quae Pseudo-Dioscorides ex Damigerone latino habet ap. Vinc. Bellov. l. l. cap. LVI: »Diascorides: Lapis corallius maximas habet virtutes. Est enim tenax et omnia somniorum ludibria repellit atque ab omni maleficio atque umbris demonum et inanibus studiis custodit sed et fulminibus etiam in navi ventis et tempestatibus resistit,« quae licenter immutata esse graecus textus arguit, cuius magnam de coralio partem supra in Lithicorum epitoma ex codice Vaticano edidi; — corallios *C*; — 4 corallio *c*; ante m a g i c a m fort. addendum in. — 6 repellit e g o e x D i a s c. et D a m i g. g r a e c o, expellit *cp*; sompniorum *c*; — 7 d o m i n o r u m pro d a e m o n i o r u m vel d e o r u m scriptum esse putat Pitra, male, cfr. *πρὸς ὀργὴν δεσπότου* in Damig. graeco; insculptum R i n g, sculptum *cp*, nomen *p*, $\overset{n}{\text{n}}$ (sic) *C*; — 8 etate *C*, Hecates *p*, recte, ut apparet ex Damig. graeco. — 9 autem eum om. *p*, qui comma post p o r t a n s, non post p e r s o n a m posuit. Ego graecum textum secutus I n s c u l p t u m n o m e n etc. cum superioribus coniunxi, cum *p* novam ab his verbis incepisset sententiam. — umbra] vibra c o n i R i n g a verbo v i b r a r e ductum ut p u g n a a p u g n a r e, collatis: Mémoires de la soc. de linguist. de Paris IV fasc. 1., Rönsch: Itala u. Vulg. p. 84, Paucker: de latinitate Scriptorum Hist. Aug. p. 71 sqq. — 11 efficax *C*; — 12 sine tristitia et o m. *p*. — 13 et facilem imp. *c*; — 15 ordeo *c*; — 15 ammovet *c*; — 16 pernitiosam *c*; — 17 dispersum *c*; — 18 exiciosum impetus *c*.

In domo autem positus conservat ab omni maleficio et umbris daemoniorum et vanis somniis et fulminum ictibus. In nave hoc si habueris, multum efficacior eris: resistit autem ventis et tempestatibus et turbidinibus. Tantam sortitus est potestatem iste lapis remedii contra adversas partes. Consecratur vero a deo et sanctis locis hoc tutamentum, ut sit maximum die ac nocte, hora diurna vel nocturna; bonumque praesidium corallius lapis habet.

VIII. Lapis Exebenus.

Exebenus lapis albus est et speciosus, cum quo solent aurifices aurum limpidare. Curat autem stomachum maxime in potu aspersum cum aqua. Praeterea insanos aut lassos in potu persanat. Et ad amantes similiter in potu dabis; insuper ad Veneris voluptatem congruit mirifice: bibitus non patitur eos fatigari. Solvit etiam vesicae dolorem, aptissime enim subvenit. Nam gestatus partum sine aegritudine conservat, et velocitatem parientis facit circumligatus dextro femori. Consecratus perpetua consecratione.

IX. Lapis Haematites.

Haematites lapis est optimum donum naturae; datum est omnibus a deo. Ad omnem corporis integritatem utilis est; etiam tutamentum bonum salutis est; est enim perennis

2 sompniis *c*; — 5. 6 consecratur ego, consecratus *cp*; — 6 locis. Hoc *c*; — 8 corallio *c*. — 9 De exebeno cfr. Vincent. Bellov. l. l. cap. LXVI: »Dyascorides. Genus lapis est albus ac preciosus: quo solent artifices aurum limpidare. hic potatus in passo et aqua sthomaticos curat. Amentes similiter potus eius sanat. vesicas etiam dolentes soluit, potatusque sine egritudine servat et femore circumvolutatus velociter parturientes facit.« — 9 et 10 exebeno *C*; — 12 in potum asparsum *c*; in potu aspersus *p*; — 12 lassos Ring ex p. 172, 1 »insanos et languidos«, passos *cp*; — 12. 13 in potum *c*; — 13 in potum *c*; — 14 bibitus n. p. e. fat. om. *p*; fatigari ego, fatigare *c*; — 15 Solvit ego cum Diasc., iu. Solvit *c*, Insolvit *p*; an Dissolvit? — 15 abtissime *c*, — 17 parturientis *p*; — 19 et 20 emathiten *C*, Aemathites Pitra, qui melius Haemathites scribi dicit, Haematites ego; — 22 perhennis *c*.

lapis iste, et oculis maxime aptus est. In oculorum eventationibus contritus cum Attico melle non fumigato inunctus sanat; et omnem oculorum dolorem infusus cum lacte mulieris curat; praeterea ulcera oculorum et morsum anguium. Potatus cum aqua omnis serpentis vulnus eximie sanat, et fluxum sanguinis sine intermissione fluentis; circumligatus autem umbilicum vel unguendo aut per potionem dabis lapidem curationis gratia. Amplius per stillicidia meiantibus urinam persolvit et sanat.

X. Lapis Chelidonius.

Chelidonius lapis invenitur in ventriculis hirundinum. Genera eorum sunt duo, nigrum et rufum. Cape hirundines (sed meliores sunt qui ex nidis sumuntur) et fissis eorum ventriculis aufer lapides; utiles sunt tibi: rufus quidem sa-

1 in om. *p*; eventationibus] »Nimirum graecum ἐξαμαυρώσεις vitiose legisse ἐξαυρώσεις videtur. Haec nota Dübneri.« Pitra. — 4 id est serpentium post anguium delevit Pitra, utpote ex glossemate natum; — 5 positus *C*; — 6 circumligatum *p*, circumligatus *c*, an circumligabis? — 7 vel umbilicum unguendo *p*, male, nam de serpentium morsibus haec dicta esse patet ex Marb.: »Serpentis morsus vel quod fit ab aspide vulnus, Egregie curat resolutus aquis et inunctus«, quare colon pro puncto post fluentis posui; sed praeterea fort. umbilico scribendum. — 8 scillicidiam *c*; meiantibus *c*, quod ex inscriptionibus et ex Marcello Empirico probavit Ring; meientibus *p*; — 10 de Chelidonio cfr. Vincent Bellov. l. l. cap. LIII: »Dyascorides. Celidonius lapis est: qui in uteris yrundinum invenitur. Cuius genera duo sunt, niger et ruffus: hic sublatis pullis yrundinum ex nido, fissisque ventribus eorum, in ipsis invenitur. Et ruffus quidem sanat lunaticos et languidos et insanos panno immissus et in sinistro egroti brachio circumligatus. preterea portantes se facundos gratos et amabiles facit. Nigrum quoque qui habuerit omnibus placebit. Sed cui dolent oculi eo trito cum aqua inungitur et sanatur. Idem in panno lineo croco tincto missus quotidianas tercianas et quartanas compescit. Adversus omnes humores aptus est excellenter.« — 10 et 11 chelidonio *C*; — 11 irundinum *c*; — 12 hirundines ego, yrundines *c*, hirundinem *p*; — 14 auferis *C*, quod retinendum vel in auferes mutandum esse censet Ring, ablegans ad: L. Ziegler, Die lateinischen Bibelübersetzungen vor Hieronymus (Monaci 1878) p. 116 nota 4. Est autem auferes optativus.

nat lunaticos et insanos et languidos. Facies autem sic: accepto panno lineo, puro, alliga eum ibi, et circumda in sinistro brachio male habenti et in die tertio curabitur. Praeterea gratissimos facit portantes illum et facundos, etiam amabiles et idoneos. Niger autem gestatus similiter negotiis omnibus fines optime imponit, nec non ad omnes minas et iras regum et dominorum portatus obsistit. Nam qui habet eum secum omnibus hominibus placebit et omnes ad arbitrium suum perducit; fidem enim eis accommodat. Sed si cui dolent oculi, tere eum cum aqua et inunge et salvabitur. Et cum tollis de nido, observa, ut nec pater eorum aut mater prope sit, meliores enim habebis effectus eorum. Niger autem lapis missus in panno lineo, croco tincto, tertianam et cotidianam febrem compescit et adversus omnem humorem excellenter est aptus.

XI. Lapis Chelonites.

Chelonites autem lapis est ad praenoscenda futura: habens enim eum sub lingua, quaecumque volueris, discis. Cum autem acceperis eum, antea os dilue. Valet praenuntio eo

3 bracchio *c*; — 6 imponitur *c*; — 8 et ad omne arb. (sed a d o m n e in marg.) *c*; — 10 inunge e g o, iniunge *c p*; cum e g o, quum *c p*; — 11 nidu *c*. — Caeterum cfr. cod. 8454: »Evax. Cum tolluntur lapides, cavendum ne patres assint. habent meliores sic effectus.« — 14 in hoc versu excidisse videtur vox q u a r t a n a m, cfr. Diascoridem; — quotidianam *p*; — 14 tumorem *c p*, h u m o r e m dedi ex Diasc. et Marb.: »Iste lapis positus febres extinguere fertur, Et simul h u m o r e s compescere quoque furores«; — 16 et 17 cheloniten *C*; — 18 discis e g o, dicis *c p*; quum *p*; — 19 antea [melle?] os dilue *p*, ex Plinio: »Melle enim colluto ore«. Sed contra facit Marb.: »Quem si sub lingua l o t o quis gesserit o r e; praenumptio *c*, in quo fort. aliud quid latet, »caeteris diebus a p r i m a in sextam horam« valere hunc lapidem affirmant magi apud Plinium XXXVII § 155; — utrum vim praenoscendi futura, an tempus ante novam lunam (quasi 'praenoventium') significet praenuntio, dubitat Ring, qui pro eo quod sequitur: e x E o (vel e x E o o) u s q u e aut E o u s q u e (ubi Eous genetivus esset, q u e autem e t e n i m significaret) scribendum esse coniecit; postea autem priori sententia mutata praenuntio pro προγνωστικῷ dictum esse censuit.

usque ad horam sextam. In prima vero luna valet per totum diem, verum quinta decima similiter; decrescente autem luna ante solis ortum valet. Exciditur autem lapis iste de oculis testudinis indicae. Si vis scire hunc verum esse, mitte supra turibulum tres candentes carbones et incenso sacrificabis et superponis lapidem istum confundens nihil omnino laeditur.

XII. Lapis Ceraunius.

Ceraunius est lapis, quem Aegyptii smaragdum vocant; invenitur autem in illis locis, ubi fulminis iactus fit; narratur tamen ex contritione nubium inter se fieri et pro hac causa hoc nomen meruit. Hunc siquis cum castitate portat, numquam a fulmine ferietur, nec domus, nec villa in qua fuerit. Praeterea si habuerit eum aliquis navigans, non periclitabitur per fulmen aut turbinem. Ampliusque ad omnem victoriam et certamen qui portat eum exsuperabit in omnem rem. Sed et oracula dat obsecranti, in somnis bona somnia; tanta est virtus huius ceraunii lapidis.

XIII. Lapis Iaspis.

Iaspis autem lapis multis locis nascitur et multorum colorum est. Omnium autem optimus et validissimus in colore est lucidissimus. Perfectus est tantum consecratus et caste portatus iste lapis. Imbrium enim est perfector et invocatus imbres facit.

1 per totum diem — ortum valet *c* in marg. habet. — 3 exciditur ego, inciditur *cp*, sed cfr. Plin. l. l. »Chelonia est oculus indicae testudinis«; indicis *C*, Indices Ring; — 4 hunc ego, hoc *cp*; turibulum ego, turribulum *c*, thuribulum *p*; — 5 incenso ego, incensum *cp*; confundens corruptum videtur, an contundens? vel et continenter? confobens (pro confovens) mediali sensu dictum coni. Ring. — 6 nichil *c*; — 9 est] iste *cp*; an autem delendum est? Smaragdum ego, smaragdo *cp*; — 10 autem fort. delendum; — 12 castate *c*; — 14 praeter *C*; — 16 et] aut *p*; — 16 exuperabit *c*; — 17 obsecrantis *c*; sompn^{i}s *c*; — 18 cerannii *c*; — 19 Iaspis ego, Yaspidis *C*, Iaspidis *p*; — 20 Yaspis *c*; — 21 colon post validissimus delevi cum Marb.: »Optimus in viridi translucentique colore«; — 22 tamen *c*; — 23 per-

XIV. Lapis Sapphirus.

Sapphirus vero lapis honorificatus est vehementer a deo. Dicitur autem apud quosdam Ormiseum. Hunc lapidem solent reges gestare circa cervices; maximum enim tutamen est. Habet autem vires has: inviolatum ab omni livore conservat hominem et amabilem deo efficit, et corpora praebet integra et boni coloris, et sudorem multum fluentem circumligatus compescit, et ardorem omnem interioris partis amovet ab eo qui eum portat. Praeterea ad vetera ulcera contritus cum lacte et superpositus magnam medelam dat, et epiphoras oculorum sanat et motus frontis. Et si quis in visceribus torsiones habuerit, cum lacte potatus sanat. Et si

fectus *C*, profectu (dativ.) coni. Ring, »coniiciebat aliquis pellector. Sed praeplacet perfector, Tullio non ignota vox« Pitra, qui ad finem huius articuli annotat: »Brevior caeteris articulus, sed augendus e consimili art. XXIII, ubi vide Plinii et Isidori censuram.«

1 et 2 Saphiro *C*; — 3 Ormiseum Plinii Hormiscion esse parum probabiliter putat Pitra, (cfr. Plin. XXXVII, 60, 168: »Hormiscion inter gratissimas adspicitur ex igneo colore radians auro portante secum in extremitatibus candidam lucem), Aëtii (II 47) *ἀρμούθεν* (*ἀρμούθεν, ἀρμουθέου, — θέους, — θεως*) esse putat Rose l. l. p. 490, qui sapphirum a nostro cum armenio (alias armuthen) confusum esse sine causa affirmat. Mihi non ex ormiseum sed ex orinicus a Diascoride servatum proficiscendum esse et in ormiseum vel orinicus vocabulum quoddam ab *ὄρει* incipiens quaerendum videtur. Caeterum cfr. Vincent. Bellov. l. l. cap. XCIV: »Dyascorides. Saphirus lapis est qui et orinicus dicitur corpora praebet integra bonique coloris. Torsiones ventris cum lacte potatus curat. et omnia ulcera cum lacte sanat.« — 5 inivolatum *c*; — 7 coloris ego cum Diasc., caloris *cp*; — 8 interis *c*; — 8. 9 ammovet *c*; — 9 eum om. *p*. — 11 epiphoras ego, epyforas (sic) *c*, *ἐπιφοράς* *p*; — 11 quis om. *c*; — 11 in visceribus ego, in viscera *cp*, quod dubitanter defendit Ring, intra viscera tacite Rose l. l. p. 487, ubi hunc Aetii locum, ex Damigerone graeco ut putat sumptum laudat (Aet. II 38): *Λίθος σάπφειρος μετὰ γάλακτος ποθεὶς λεῖος ἶᾶται τὰς ἐντὸς ἑλκώσεις πάσας, καὶ ἱδρῶτας παύει. τὰς μὲν οὖν ἐκτὸς ἑλκώσεις ἶᾶται μετὰ γάλακτος ἐπιχρισθείς, τὰς δὲ ἐν τῇ γλώσσῃ διακοπὰς λεῖος ξηρὸς ἐπιπαττόμενος ἶᾶται. καθόλου γὰρ ξηραντικωτάτης δυνάμεώς ἐστι.* — 12 tortiones *c*; potatus ego cum Diasc., positus *cp*, potus tacite Rose l. l. —

quis vulnus in intestinis habuerit, trito lapide cum lacte circumunguis intestinum, et sanabitur. Si quis autem lingua vexatus fuerit, similiter ex contrito lapide linis linguam et curabitur. Omnia quoque vulnera sive recentia, sive inveterata curat eodem modo contritus et superunctus cum lacte. Resistit autem ad omnem invidiam vehementer et corpus conservat. Sed etiam sanctos deos propitios facit praeclara cum impetratione et honore. Facit autem et ad divinationem per aquam intelligere sancta responsa. Divinantibus quoque valde optimus est; nam qui habet eum perfectum in formam scarabei, omnia vera divinabit, et fidelia habebuntur. Et placabilis erit deo et hominibus, qui hunc gestat cum castitate.

XV. Lapis Epistites.

Epistites autem lapis est rubicundus et dilucidus. Nascitur vero in Corintho apud templum dei. Habet autem virtutes istas maximas: iste lapis missus in aquam ferventem continuo tepidiorem reddit; si autem permiseris eum in aqua fieri omnem ardorem tollet et frigidam aquam facit. Istum vero lapidem habentes malefici removent a fructibus grandines et nebulas et turbines nocivos, sed et locustas. Et deos propitios facit per suam potentiam. Praeterea cum retinet eum

Zl. 2 circumungis *p*; — 7 dei propitius esto facit praeclaros cum imperatione *C*; — 8 divinationem ego, divinitatem *cp*; — 10 quoque] an enim? — 11 scarabei ego, scarabii *c*, scarabaei *p*; divinabitur *c*; — 14 De epistite, qui ab aliis rectius Hephaestites dicitur, vide Vincent. Bellov. l. l. cap. LXX: »Dyascorides. epistitin lapis rubicundus ac dilucidus est et nascitur in corintho. hic in aquam ferventem missus continuo tepidiorem eam reddit. et si aliquantulum steterit ibi omnem ardorem tollens frigidam eam facit. Hunc cum aliquis in manu dextra contra solem tenuerit radios emittit et ignem vomit. ita ut videntes mirentur. Qui vero circa brachium (it) sinistrum eum portaverit, (it) omnes turbas contempnit.« — 14 Epistem (sic) *C*; — 15 Epistes *c*; dilucidus ego ex Diasc., delucidus *cp*; — 18 tepidorem *c*; in aquam *C*; [lique]fieri *p*, male, cfr. Diasc. — 20 fluctibus *C*; — 21. 22 deus propitius *C*; — 22 quum *p*.

aliquis in manu dextra contra solem, radios emittet, et ignem evomet sua voluntate, ut videntes mirarentur. Aptus est autem ad potentiores et seditiosos, nam qui portat eum tutamentum circa sinistrum brachium, omnes asperitates et omnes turbas contemnit.

XVI. Lapis Orites.

Orites vero lapis est specie non nigerrimus, rotundus, quem alii sideriten vocant. Aptus est autem curando morsus bestiarum. Contritus enim et superillinitus cum roseo unguento super vulnera bestiarum, validissime curat, sed et nervos coniungit alligatus. Si quis homo eum secum habuerit, omnem bestiarum impetum expellit. Hunc portantes magi per solitudinem iter faciunt et non vexantur a feris. — Est vero et alter lapis Orites, viridis et subcandidus, maculas habens; scies autem, si verus sit iste lapis: pone super turibulum carbones igneos ardentes quam plurimos et superpone multa genera lapidum diversissimorum et istum inter eos, et dimitte, ut comburatur una hora. Deinde si hunc integrum et illaesum videris, habebis eum in tutamentum, et omnia pervincit omneque periculum et omnem timorem effugat. — Est etiam tertium genus quasi ferrea lamina ex uno latere lenis, ex altero velut acutus. Habet virtutes maximas, nam regis in coitu concubinis, ut non deformes aut nanos filios

2. 3 autem in *c* deesse falso dicit Pitra; — 3 seditiosus *C*; — 4 sinistro bracchio *c*; — 5 contempnit *c*; — 6 et 7 Orites ego ex Plinio et Marb., Ortiten *C*, Ortites *p*; — 7 nigerimus *c*; — 8 syderiten *c*; autem curando ego, autem curandi *c*, autem ad curandos *p*; — 11—13 Graecus Damigeronis textus servatus esse videtur in Lithicorum epitoma a *τοῦτον πρὸς ἀποτροπὴν* usque ad *κατετόλμων* p. 146. — 12 impetus *c*; — 14 orites ego, ortiten *c*, ortites *p*; — 15. 16 turibulum ego, turribulum *c*, thuribulum *p*; — 17 genera ego, gn̄a *c*, grana *p*; — 18 dimicte *c*; — 21 est enim t. *C*; ferream laminam *C*; — 22 velud *c*; — 21—p. 177, 1 nulla lacunae signa in *c*; nam circumligatus regis concubinis facit ut nec conc. nec par. *p* mediis omissis. Caeterum v. 23 in coitu ego, in coitum *c*; — 23 deformes et filios ego, defoͥrs et filii *c*; nanos Ring, minus *c*.

procreent, circumligant .... regis concubinis hunc lapidem, ut nec concipiant nec pariant; tantum remedium sterilitatis natura genuit hunc lapidem. Cave autem, ne gravidae eum circumligent, cogit enim eam praeposterum eiicere infantem.

XVII. Lapis Achates.

Achates vero lapis potentias habet optimas, sed qui similem habet colorem pelli leonis, valet ad scorpionis morsus; alligatus enim vel illinitus cum aqua statim tollit dolorem; tritus et vulneribus aspersus vel in potione cum vino datus, viperarum sanat morsus. Portatus autem in tutamentum erit, et facundum et potentem et gratum et suadentem facit eum qui portat, sed et robustum; et colorem bonum facit et ad deum et ad homines amabilem.

4 praeposterum Ring, per rostrum *c*, quod om. *p*; — 6 et 7 Achaten c. — Ex Damigerone graeco sumpta sunt quae in libello *Σωκράτους καὶ Διονυσίου περὶ λίθων* adhuc inedito leguntur fol. 216, b codicis Vaticani graeci nr. 578: *Λίθος ἀχάτης· οἱ ἀχάται μεγίστας δυνάμεις ἔχουσιν· εἰσὶ δὲ ἑρμοῦ. — ὁ δὲ ὁμόχρους λέοντος δορᾶ ἰσχύοι. πρὸς τοὺς σκορπιοδήκτους προστεθεὶς* (lege *προσδεθείς*). *ἢ λειωθεὶς καὶ παραχρισθεὶς μεθύδατος. αὐτίκα γὰρ ἄπονον ποιεῖ τὸν πληγέντα. εὔθετος δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐχιοδήκτοις τριβεὶς καὶ ἐπιπασθεὶς τῶ δήγματι ἢ καὶ μετὰ οἴνου ποτισθείς. φορούμενος δὲ ἐν τῷ δακτυλίω ποιεῖ τὸν φοροῦντα εὐπροσήγορον καὶ εὐόμιλον καὶ εὐπειθῆ. καὶ δυνατὸν καὶ ἐν πᾶσιν περὶ χαρῆ. εὔρρωστον τε καὶ εὔχρουν. τελεῖται δὲ οὕτως. λαβὼν βελόνην χαλκὸν γράφε ἐν αὐτῶ τὸ ὄνομα τοῦτο· ἰαχῶ· καὶ ὑπόθες εἰς τὸν δακτύλιον τὸν λίθον· καὶ ἐντυπώσας φόρει. οὗτος δὲ ὁλοχίτρινος.* Idem est lapis agapis de quo vide Vincentium Bellovacensem l. l. cap. XLII, ubi ex Damigerone latino haec: »Dyascorides. Agapis potentias habet maximas: qui colorem pelli leonis habet similem. ad morsum scorpionis valet etc. . . . . dolorem tollit. tritus et vuln. asp. v. in pot. cum v. d. vip. san. mors.: portatus quoque facundum et amabilem gratum ac potentem facit«, ubi quae cum Damigerone graeco consentiunt vel contra *C* libri auctoritatem in textum induxi. — 7 qui] quum *p*; — 8 colore pelle *c*; — 8. 9 morsum *p*; — 9. 10 post dolorem pergit *cp*: et viperarum morsus curat tritus verum supra vulnera sparsus et datus in potione cum vino sanat, ubi curat — sparsus in marg. scripta sunt in *c*.

XVIII. Lapis Odontolycius.

Odontolycii id est lupi dentes, prosperi sunt et utiles militibus et venatoribus et rapere aliquid volentibus et per aquam divinantibus aut per sensum divinalem, positus subtus fundo scyphi. Pro firmamento infantibus tutamen firmum praebet. Apti sunt autem maxime furibus, qui aliena furari cupiunt.

XIX. Lapis Alectorius.

Alectorius vero lapis invenitur in ventriculis gallinaciorum, modo fabae, crystallina specie aut aquae limpidae. Hunc lapidem qui portat, invictus erit ab omni homine, tamen a multis temptatus et probatus est. Nam gladiator aut pugnator habens eum in ore suo insuperatus permanebit et sine siti, et athletam et aurigam omnimodo vincit. Milo enim Crotoniensis hunc lapidem portans numquam est victus. Praeterea multi alii per praelia eum habentes fortiter belligerabant et invicti permanebant. Et reges expulsi sunt a regno suo et receperunt dominationem, non solum suam, verum etiam alienam. Facit etiam securos et gratos et placentes gestantes eum. Praeterea circa venereas voluptates . . . . . . reddit. Sed et mulieribus proderit portantibus quae volunt

1 Odontolycius ego, odontelycio (sic) *c*, Odontelycius *p*; — 2 Odontolycii ego, Odontelycio *c*, Odontelycius *p*; — 3 aut per sensum divinare *C*; divinalem edidit *p*, qui praeterea aut per incensum coni.; fundus scisi *c*; — 6 autem] tandem *p*; furare *c*, fort. recte. — 8 De alectorio cfr. Vincent. Bellov. l. l. cap. XLIII: »Dyascorides. Allectorius lapis in ventribus gallorum gallinaciorum invenitur; quem gladiator habens in ore: permanet invictus ac sine siti. Mulieribus quoque que volunt placere viris proderit quia portantes se probas ac speciosas reddit.« — 8 et 9 alectorio *C*; — 9 gallinaciorum *c* et Diasc., gallinaceorum *p*; — 10 cristallina *c*; — 12 tentatus *p*; nam ego, nam et Ring, nec *cp*; — 13 eum om. *p*; superatus *p*; — 14 exitum *c*, exitu *p*, siti ego ex Diasc. et Marb. — 15 contronense *C*; — 17 invictos *c*; — 18 recipuerunt *C*, fort. recte. — 20 lacunae signa ego posui et aliquid deesse animadvertit etiam Pitra; cfr. Marb.: »Hic circa Veneris facit incentiva vigentes«; — 21 reddit ego, reddidit *cp*; set *c*; eum ante qui (sic *cp*) add. *p*.

viris placere: communis enim lapis est. Gestatus quoque firmitatem in oratione praebet. Facit etiam portantem speciosum et magnanimum et probum et bonum, omnia proposita obtinentem fortibus tutamentis.

XX. Lapis Gagates.

Gagates vero lapis invenitur in flumine, quod appellatur Gagano. Est autem sublineo colore magisque longius. Habet autem virtutes magnas et optimas. Mulieribus autem si non fluxerint menstrua, si hunc lapidem conteres et pones super carbones ardentes, deinde iubeas mulieri circumgredi, ut uterus eius vaporetur, et sic purgabitur et sine noxio et sine dolore. Si quis autem mancipia mercatur et vult scire, ut non sit ex eis caducus aut lunaticus, succende lapidem et si aliquis tale vitium habuerit, in ipso vitio cadet: tantam virtutem habet iste lapis. Omnem fraudem et ligamenta persolvit, et succensus omnes angues et viperas et serpentes effugat ex loco.

XXI. Lapis Medius.

Medius lapis niger est; tritus autem emittit croceum colorem. Multas bonas et malas potentias habet. Si quis

2 in orationem *c*; — 4 optin. *c*; — 5 et 6 Gagaten *C*; — 7 Gagano] ab aliis Gages vocatur. — 9 menstruam *c*; — 10. 11 ut ut. eius vap. om. *p*; — 14 vicio *c*; — 16 et viperas om. *p*, et viperis *c*, quod correxi; — 17 exfugat *c*. — Ex hoc capite cod. 8454: »Evax. Mancipia si vis emere hoc trito suffumiga et statim apparet si lunaticus fuerit.« — 18 et 19 Medus ego ex Diasc. et Marb., Medius *cp*. — De hoc autem lapide adi Vincentium Bellovacensem l. l. cap LXXXV: »Dyascorides. Medus lapis in media inventus est: apud fluvium fasni: unde et nomen accepit. Niger quidem est sed tritus colorem croceum emittit. Est autem duplicis potentie: bone s. et male. Nam et tritus in coctura medicinali [sic pro super coticulam med.] cum lacte mulieris: que semel puerum primo partu edidit: et unctus: albugines oculorum curat et omnem illorum dolorem. etiam si fuerit desperatus. podagricos etiam eodem morbo [lege modo] cum lacte ovis: que semel genuit masculinum sanat. verum si quis ex eo biberit, pulmonem evomet.« — 19 *o* ante croceum habet *c*.

gaudium comparat ad vindictam inimicorum aut latronum..... ita homines debent tam ad bona quam in mala, si fortuna tulerit, parati esse. Scies autem bene quidem agentes in locum impiorum non pervenire ...... Hic ergo lapis tritus super coticulam medicinalem cum lacte mulieris, quae semel creavit in primo partu puerum, inunctus albuginem oculorum curat, et omnem oculorum dolorem tollit; etiam si videre desperatus fuerit, sanat. Praeterea podagricos eodem modo cum lacte ovis tritus, quae semel genuit masculinum foetum, ungis et sanatur. Et renes et anhelitus et interiores partes sic curat. Hoc medicamentum maximum est et a multis probatum. Praeparatum vero hoc medicamentum habebis in vitreo vase vel argenteo et ieiunus perficies. Ad vindictam vero lapidem supra coticulam teris et cum aqua dilue lapidem et coticulam, et dabis cuivis, et lavet faciem et eccaecabitur. Si quis autem biberit ex eo pulmones evomet. Oportet autem bibenti paululum dare, quod non satietur. Hic lapis inventus est in Media, unde vocabulum habet. Nascitur vero in locis apud flumen Fasin.

XXII. Lapis Syrtius.

Syrtius vero lapis, qui et Sapphirus appellatur, inveni-

1 gladium Ring, recte, puto. — 2–4 quae hoc loco inter lacunae signa posui, ex textu eiecit Pitra, qui addit: »Lacinia huc temere, nescia unde, invecta, omissorum locum occupat. Suspicor non pauca capitis XXX ex hoc XXI detracta pessime esse, ab hisce verbis: Medium vero nomine de Mediodon etc. Sed quum in Marbodo eadem rerum ratio aut confusio occurrit, nolui mutare quidquam.« — 2 in malam *c*; — 5 coticulam ego ex Marb.: »Namque super cotem mulieris lacte solutus«, cuticulam *C*, craticulam *p*; qui *c*; — 8 disperatus *c*; podracos *c*, podagros *p*, podagricos ego ex Diasc.; — 9 qui *c*; fetum p; — 10 ungit *p*; sanat *p*; — 13 vaso *c*; perficiet *C*; — 14 coticulam ego ex Marb.: »Et resolutus aquis cotis sibi fragmine mixto«, cuticulam *c*, craticula *p*; — 15 coticulam ego, cuticulam *c*, craticulam *p*; — 15 excaec. *p*; — 17 quod ego, ꝗ *c*, quo *p*; — 19 Phasin *p*; — 20 $\overset{o}{\text{syrtis}}$ *c*; vv. 21 – p. 180, 3 ex Plinio interpolata esse iudicavit Pitra, collato Plin. XXXVII 67, 182: »Syrtitides in litore Syrtium, iam quidem et Lucaniae, inveniuntur e melleo colore croco refulgentes, intus autem stellas continent fulgidas«. — 21 Saphirus *c*; inventus est *p*.

tur in extremis Libyae partibus circa Syrtes expulsus a mari per tempestates. Idem nascitur et in Apuliae regione apud Lucaniam.

Damigeron scribit:

Hic integer et potens vicisset omnem virtutem lapidum, qui maximas potentias habet et in primis tutamentis numeratur. Qui habet ergo hunc lapidem, armatus est adversus omnem fraudem, et omnibus maleficiis et apud insidias aliorum lapidum resistit. Huius tamen naturalis potentia esse divina dicitur. Si quis a rege vel praeposito mittitur in vinculum propter delicta vitae, et voluerit aliquis educere eum de vinculis, si fieri potest, tange capita vinculi, statimque rumpentur, et cum solutus fuerit, veni ad hostium et tange hoc cum lapide, et a semet ipso hostium aperitur, et vadat ubicumque voluerit, a nullo enim aspicietur. Est autem circa gratiam et amicitiam conciliandam optimus.

XXIII. Lapis Capnites.

Capnites lapis similis est crystallo, sed multum distat ab eo. Portantibus autem optimus est. In obsequio erga deum et homines cognitos facit. Facundum vero et formosum facit gerentem se. Curat hydropicos circumligatus sinistro brachio. Utilis est autem ad formidines et minas amovendas. Nam qui habet eum, apud omnes gentes in gratiam venit et minas mitigat.

1. 2 a mare *c*, quod dubitanter defendit Ring. — 4 Amigeron *C*; — 5 Hic] vir *C*; vincisset *C*, vicisse coni. Ring, cum infinitivus perfecti pro infinitivo praesentis positus in lingua vulgari frequentissime reperiatur; — omnes virtutes *p*; — 8 apud] malim adversus, ad coni. Ring. — 10 quis agere vel *C*; mictitur *c*; — 11 delicta vitae Ring, delendam vitam *p*, delenda vita *c*; aliquid *C*; seducere *c*; — 13 quum *p*; solitus *c*; ostium *p*; — 14 ostium *p*; — 17 et 18 Capnites ego, Caphniten *c*, Caphnites *p*, Capnitis nunc apud Plinium editur N. H. XXXVII, 56, 151; — 18 cristallo *c*; — 20 faciendum *C*; — 21 ydropicos *c*; — 22 bracchio *c*; autem om. *p*; — 22. 23 admovendas *c*; — 23 apud om. *c*; in gracia *c*; mitiget *c*.

XXIV. Lapis Optallius.

Optallius lapis circa oculos efficax est; nam qui gerit eum, numquam oculis laborabit. Aptus est autem et furibus, ut non teneantur: obscurat enim aspectum proximorum, ut non videant furantes. Hunc furones usi sunt gestare.

XXV. Lapis Obsyontes.

Obsyontes vero lapis, sicut maiores nostri aiunt, disparis virtutis videtur esse. Est enim optimus et magno opere adversus somnia incerta resistit, ut nullus alius lapis. Praeterea volentibus aliquid laedere subvenit. Si quis in eo sculpserit solem et lunam, et gestaverit eum consecratum bonam vitam exigit.

XXVI. Lapis Hieracites.

Hieracites lapis in primis numeratus et probatus est a magis. Est autem niger modice et idoneus. Habebis autem sic eum: Ubi volueris aliquid praescire, lava os tuum cum melle optimo et pone sub lingua lapidem, et disces quid de te, aut quid sapiat vel cogitet aliquis, futura omnia. Sed impetrationibus maxime congruit; gestatus enim nemo tibi contradicit aliquid postulanti. Verum amatoria quoque et

1. 2 Optallius *ego* ex Marb., Optallion *cp*. Quem lapidem veterum ὀπάλλιον esse vulgo credunt; sed, si ex virtutibus ei attributis augurari licet, medii aevi scriptores de *ophthalmio*, *optallio* cogitavisse videntur. — 3 laboravit *c*; — 4 teneatur *c*; — 5 *suerunt* pro *usi sunt* coni. Ring; v. furentes *c*; — 6 et 7 Obsyonten *C*; Obsianum hunc lapidem esse putat Pitra. — 8 virtutis *add. Ring*, *om. cp*; videtur esse *ego*, uȓ esse *c*, naturae est *p*; magnopere p; — 10. 11 sculserit *c*; — 13 et 14 Hieracites *ego* ex Pseudo-Dioscoride latino apud Arnoldum Saxonem de virtute universali cap. 8 p. 424 ed. Rose, ubi *ierachites* in codicibus traditur; — Geraciten *C*, Geracites *p*; — 17 dices *c*; — 18 de te [sit] aut *p*; *aiit* pro *aut* coni. Ring. — 18 futura omnia] »Forte ordo depravatur, et sic restituendum: *aut futura omnia*«. Pitra. — 19 nemo] ne *c*.

suasoria per necessitatem efficit super alios lapides. Alliga ergo tibi lapidem, et vadis ad pueros sive ad feminam, et non tibi contradicit. Quod si volueris scire, quia verus est iste lapis, sic cognoscere poteris: lacte et melle commixto circumfunde lapidem, et pones eum, et non sedebit ibi musca, sic eam expellit. Nec putetur hoc ludibrium esse. Ex eadem mixtura circumfunde alterum lapidem qualem volueris, et videbis quanta multitudo muscarum circumvolvit. Super haec gratissimos facit gestantes et facundos ad omnes.

O imperator piissime, non credunt legentes veras esse potentias lapidum, quia non experiuntur. Omnia tamen dicta a nobis et scripta veniunt sanctificata.

XXVII. Lapis Carsydonius.

Carsydonius lapis sanctificatus et circumligatus aquaticos curat. Praeterea qui portaverit eum a pueritia, numquam mergitur, nec vexatur. Pulcrum quoque facit gestantem et fidelem et potentem et omnia perficientem. Sculpere oportet Martem armatum, aut virginem stolatam veste circumfusam tenentem laurum. Consecratus perpetua consecratione.

2 confer quae ex Aetio II 30 ad hunc locum spectantia citavit Rose l. l. p. 482 - 483: *Ὁ δὲ διογένης ἐν τῷ περὶ λίθων οὕτω φησίν. Ἱερακίτης λίθος ὑπόχλωρος μέν ἐστι καὶ πρὸς τὸ μέλαν ἐντετραμμένος, ἐπιρερασμένος χροιαῖς ἑτέραις ὡς ποικίλος εἶναι. — δύναμιν δὲ ἔχει ἀποξηραίνουσαν αἱμορροίδας ἀπηρτημένος τοῦ δεξιοῦ μηροῦ τοῦ κάμνοντος. δοκιμάσεις δὲ ὅτι ἀληθῶς αὐτός ἐστι, ἔχων αὐτὸν μετὰ χεῖρας χρίου μέλιτι ταύτας, καὶ οὐ προσεγγίσουσί σοι τὸν λίθον φέροντι μυῖαι.* — **6** hoc ego, hunc *c*, hanc *p*; — **8. 9** circumvolvit *c*, quod reduxi suadente Ringio; circumvolvitur *p*; — **9—11** et — legentes in marg. habet *c*; versus **11—13** quasi interpolatos minoribus litteris excudendos curavit Pitra. — **13** scricta (sic) *c*, stricta coni. Pitra. — **14** Carsydonio *c*; hic lapis alibi non occurrit. — **15** Carsidonio *c*; — **17** mergetur *c*; neque *p*; pulchrum *p*; — **19** vestem *c*; consecratur *p*.

XXVIII. Lapis Lychnites.

Lychnites lapis speciosus, colore subvitreo, mundo, adversus nyctalopam [id est adversus nocturnas aves, hoc est strigas, sive cananas] aptus collo est idoneus, persanat eos. Praeterea in lineo panno missus et in fronte ligatus fluxum sanguinis stringit. Sciet autem qui eum portat futura praedicere, et infirmos prohibet aliena loqui, et languores expellit. Circumligatus nervos etiam et verrucas corporis sanat applicatus ea parte, ubi dolor est. Insuper si quis eum consecratum habuerit in domo quae incenditur, si casu contigerit, continuo extinguitur incendium. Iste autem lapis Vulcano est consecratus.

1 hic et in versu subsequente Lychnites ego scripsi, (Lithites *p*) praesertim codicis 8454 vestigia secutus. Sed imprimis dignus qui conferatur Arnoldus Saxo de virtutibus lapidum § 81 ed. Rose: »Zignites [quam formam litterarum quoque ordo tuetur] lapis est coloris vitrei. idem est quod evas [?]. gestatus collo valet contra nictalopam, et sanguinem stringit, et mentis alienationem depellit. et si tenetur ad incendium ignis, extinguitur flamma eius.« Ex Damigerone graeco hausisse videtur Michael Psellus *περὶ λίθων δυνάμεων* pag. 22 ed. Bernard: *ὁ λυχνίτης; ἔστι δὲ νυκτάλωπος* [hoc corruptum] *ἀρτηθεὶς ἀπὸ τοῦ τραχήλου, ῥεύματά τε ἐπέχει ὀφθαλμῶν ἐν λινῷ ῥάκει περιτιθεὶς τῷ μετώπῳ.* — Lathiten *C*; — 2 Lythiten *C*; subvetereo *c*. — Ad sequentia cfr. quae cod. 8454 ex Damigerone habet: »Lichniter speciosus colore subvitreo sed mundo adversus noctilepas i. e. nocturnas aves, i. e. strygas collo gestatus valet. Missus in lineo mundo et collo ligatus, sanguinem sistit. Qui autem eum gesserit futura praedicet; alienationes ab infirmis pellit. Insuper si quis eum consecratum habuerit et domus accendatur casu, continuo extinguit (?) incendium.« — id est adversus — cananas uncis inclusi, cum nihil nisi malum interpretamentum sit vocabuli nyctalopas; etiam sequens persanat eos clare ostendit hic non de strigibus sed de hominibus agi, qui non nisi noctu videre possint. Caeterum nyctalopam ego ex Arnoldo Saxone (*ὁ νυκτάλωψ* = *ἡ νυκταλωπία*), nictialapas (sic) *c*, nyctalapas *p*; cananas] »glossariis vox inaudita, forte deducenda a glossa barbara: *χάνειν*, perdere, *ἀπολλύναι*« Pitra. — 4 ydoneus *c*; — 10 casu ego ex alia codicis 8454 versione, quam vide supra; cañ *c*, cauma *p*; — 11 exstinguit *p*.

XXIX. Lapis Topatozontes.

Topatozontes lapis tutamentum optimum est. Ad divinationes aquatiles aptissimum est. Quod si quis uvae marinae vinum biberit et insaniat, trito lapide super coticulam cum aqua da furioso bibere. Deinde apta ei lapidem circa collum, et sanabitur. Sacrificantibus etiam propitiantibusque deo utile est. Suasionem enim habet secum et impetrationem et gratos facit gestantes. Sanctificatus perpetua consecratione.

XXX. Lapis Magnitis.

Magnitis lapis magnas virtutes habet. Plenus est spiritu, hoc est attrahit quod appositum ferrum et retinet. Invenit autem eum Colchis. Hoc dicunt usam in magica; Medium vero nomine de Mediodon, post quem quaerendus. Inde Medi qui per omnem horam eo usi sunt ex claritate duodecim signorum ..... Huius lapidis potestatem vero omnes magi confirmaverunt, quasi maximas habentis potentias, et sic invenerunt, quemadmodum tentarent uxores suas de caritate erga se, an benivolentiam semper custodirent, et cognoverunt diligenter si ita fecissent. Dormiente uxore subtus caput posue-

1 Graecam Damigeronis de topazio narrationem supra edidi in Lithicorum epitoma p. 142, 143, ubi tamen etiam ex aliis auctoribus nonnulla admixta esse videntur. — Topatonte (sic) *C*; — 2 topatozonte *c*; — 2. 3 divinaciones *c*; — 4 coticulam e g o, cutic. *c*, cratic. *p*; — 6 propiciantibusq̄ *c*; — 12 adtrahit *c*; num e s t addendum ante f e r r u m? et o m. *c*; — 13 usam e g o ex Marb.: »Post illum fertur famosa venefica C i r c e Hoc in praestigiis magicis specialiter u s a«, usum *cp*; — 14 Pt' q̄ qrced' (sic) *c*, praeter quem quaerendus *p*, post quem quaerendus e g o, »Medium vero nominant de*mediodon*pt' quod grece d(icitur)« c o n i. R i n g, vix recte, cum Ededon (= Mediodon) a Marbodo magus dicatur, qui hoc lapide usus sit. Caeterum confer Pitrae notam ad cap. 21. — 15 ex claritatem ex *C*; — 16 nulla lacunae signa in *C*; hic lapis potestas vero (sic) *C*, Hinc lapidis potestas. Verum c o n i. R i n g; magy *c*; — 17 habentis e g o, habentes *c*, habentem *p*; — 18 charitate *p*; — 19 an] aut *c*; — 20 si ita fecissent o m. *p*, lacunae signis positis. — 20 dormientis uxoris *p*; capud *c*.

runt latenter lapidem, et si quidem erat casta ab omni altero viro, sic ad maritum suum accedebat somnians volutabunda, et amplexabat eum tamquam impulsa per aliquem. Si autem altero viro coierat, tamquam vim alicuius spiritus odoris fedissimi lapis mittebat, ut de lecto in pavimento caderet. Concordiam secum quoque habet sicut non alius lapis. Multas enim mulieres cum rex ad ingressa maritis suis coegit reverti ad eos, et diligere matrimonium eorum. Sed etiam uxoribus maritos restituit. Hic lapis gratiosum et obsequentem facit portantem se et iocundum sermonem; advocatis certe magno opere subvenit, et apud populum concionantibus; persuasionem enim praebet et decorem et sermonem et facultatem et victoriam et exuperationem. Et ad sacrificia magorum aptissimum est, qui hunc lapidem habent; exaudit enim deus vota eorum; ideo sacrificantes et precantes gestant eum. Praeterea cum voluerint intimi, id est fu-

vv. 1—5 ab et si quidem usque ad mittebat om. *p*, ubi pro eo ut si erat adultera substitutum est. — 3 impulsam *c*; — 4 alic' sps *c*; — 5 mictebat *c*; in pavimentum *p*; — 6 concordiam ego, concordia *cp*; — vv. 6—8 pro sicut non — matrimonium eorum pessime *p*: »quum rex per eum maritos cogit reverti ad mulieres«. — 7 ad ingressa corruptum est, an abingressas, quod esset relinquentes?; — 8 eos ego, eas *c*; »multas enim mulieres ⟨cum adulteris⟩ cumire (= coire) adingressas (= incipientes) maritis suis coegit reverti adeo et diligere matrimonium eorum« coni. Ring, unde diligere (diliget *c*) recepi. — 9 marito *c*; post restituit lacunae signa posuit *p*; — vv. 9—14 Graecum textum vide supra in Lithicorum epitoma p. 144. 145. — 10 iucundum *p*; — 10. 11 advocatus *c*; — 11 et om. *p*, qui colon post subvenit, non post concionantibus posuit, et praeterea eis pro enim substituit. — 13 ad ante facult. add. *c*, »et sermonis adfabilitatem«, vel »et sermonem et adfabilitatem« (ἓν διὰ δυοῖν) coni. Ring; »et sermonis facilitatem« vel simile quid ego scribendum puto ex Damigerone graeco: *καὶ λόγων εὑρετικός ἐστι.* — exsuper. *p*; — 14 aptissimus *p*; punctum post est sustuli, et colon posui post habent, pro quo habet est in *p*; — 16 gestat *c*; quum *p*. — Ad sequentia confer, quae Vincent. Bellov. l. l. cap. XXI habet ex Pseudo-Dioscoride: »Diascorides: Magnes gignitur circa litus occeani: apud trogoditas magnas habens virtutes: et velut spiritum in attrahendo ferrum: fures intrantes domum ut preciosa deripiant: intra quatuor angulos domus carbones ardentes po-

res, secreta pretiosa diripere, intrant in alicuius domum; deinde inter quattuor angulos domus vel triclinii carbones ardentes ponunt, vel ignem ex bitumine, et superponunt minutatim praecisum lapidem et sic transferunt mentes et oculos eorum qui adsunt, ut timore continenter fugiant inde, putantes ruere domum.

Nihil profanum est, rex orbis terrarum, ut iste lapis ad se adducat, animal et ferrum, attrahitque ferrum et rursum amovet. Si quidem pium est erga deum et iustum, perficiet et inutilia repellit.

XXXI. Lapis Lyngurium.

Lyngurium lapis optimum tutamentum est in domo, sed et praegnantibus et infantibus, ne timeant. Resistit autem et morbo regio portatus aut contritus cum vino et potatus.

XXXII. Lapis Daphnea.

Daphnea lapis facit ad lymphaticos et ad daemoniacos et ad defusionem sanguinis vel ad hydropicos.

nunt: et lapidem minute praecisum supermittunt: sicque mentes et oculos eorum qui assunt, avertunt: ut timore fugiant: putantes super se ruere domum. Habet autem vires purgatorias. et ob hoc ydropicis cum mulsa datus: grossitudinem deducit: et omnes humores per ventrem ministrat. Tritus etiam et superaspersus combusta sanat.« — fures] »Iterum ad graeca ducitur ex insolenti synonymia, intimi enim sunt ἰταμοί, quae Duebneri opinio est« Pitra, sed »intimi [id est ⟨adyti⟩] fures secr. pr. diripere« coni. Ring; — 1 intrat *c*; — 2 quatuor *p*; domui *c*, probante Ringio; sed domus apud Diasc. legitur. — 3 supponunt *p*, male, cfr. Marb.: »Et superaspergat magnetis fragmina prunis«. — 5 timorem continentes *cp*, timore continentes (scil. se) Ring, timore continenter ego, timore etiam Diasc.; — putantes ego cum Diasc., putant *cp* et Ring; cfr. Marb.: »velut impediente ruina Defugient omnes«. Versus 7—10 minoribus litteris excudendos curavit Pitra. — 7 ut] quod *p*; — 8 an adducit?; non post se add. *p*; — et ferr.] aut ferr. *p*; — 9 sic coni. Ring. quidem] quid *p*; perficit coni. Ring, deleto commate post iustum. — 11. 12 Lyngurium ego (cfr. λιγγούριον et λυγγούριον et lyncurium ap. Marb.) lyngurus *p*, lynguro *c*; — 14 et ante morbo om. *p*; — 15 et 16 daphnea ego ex Plinio XXXVII 157 daphnius *p*, daphnich (in v. 15), et danich (v. 16) *c*; — 16 limph. *c*.

XXXIII. Lapis Charcedonius.

Charcedonius lapis pertusus et obtectus ferro; qui eum portat, vincit causam.

XXXIV. Lapis Galactites.

Galactites lapis: hunc quidam vocant Anachiten, alteri autem Leucographiten; alii Aegyptii Smaragdum, alii Galbatiten. Dicunt magi et Aegyptii Syneciten, continet enim in se omnia, quae destinaveris solus omnium lapidum. Sed Ostanes, magister magorum omnium, appellavit eum super omnia vocabula Lethargum, quasi omnium oblivionem malorum, facit enim et utilium negotiorum. Laudavit eum tamquam nullus alius tantas vires habet. Non enim ex auditu

1 et **2** charcedonio *c*; — **2** abtactus *C*; — **4** Galaciten *c*, Galacites Pitra, qui addit »fort. Galactites«; id recepi; — **5** Ex Damigerone graeco hausta esse putat Rose l. l. p. 480 quae apud Psellum *περὶ λίθων δυνάμεων* leguntur pag. 12 ed. Bernard.: *ὁ γαλακτίτης ἀπορρήτῳ βρύει γάλακτι, ἔνθεν γὰρ αὐτῷ καὶ τοὔνομα· κατασπᾷ δὲ γάλα ταῖς γυναιξί· λήθην δὲ ἐργάζεται καὶ μνήμην τῶν κακῶν·* [*τῶν καλῶν* coni. Bernard.] *ἀντίθετος γάρ* [*δὲ* coni. Bernard.] *ἐστι καὶ θηρίων πληγαῖς περιαπτὸς γεγονώς.* — **5** Galactites ego, Galaciten *c*, Galactites lapis om. *p*; quidem *p*. — Cfr. Plin. XXXVII 59, 162: »eandem leucogaeam et leucographitim appellant et synnephitim«, ubi ex antiquissimo codice Bambergensi ut reponatur synechitim, suadet Damigeronis nostri syneciten. Pro smaragdum autem (v. 6) reponendum mihi videtur moroxum vel morochthum, cfr. Aetium II 16 *λευκογραφὶς ἢ μόροξος* et Plinium XXXVII 63, 173 Morochthos colore porracea lacte sudat. — **7. 8** »continet enim in se somnia quad (= quaad = quoad, cfr. Jordan, Beiträge zur Geschichte der lat. Sprache p. 347) estimaveris solus omnium lapidum« coni. Ring, vix recte. Dicebatur enim lapis *συνεχίτης*, quia continet (*συνέχει*) in se omnia etc., quare punctum post Syneciten in comma mutavi. — **8** destin.] conicio desideraveris; — Ostanes ego ex Tatio et Tertulliano, Ostanen *c*, Ostane *p*; — **10** lethargum ego, lytargum *c*, lithargum *p*; — **12** enim] etiam Pitra, qui praeterea facilitatem pro facit enim et coni., sed recte, ut videtur, Ring comma non post malorum sed post facit ponendum esse putat, sequens enim pro immo etiam dictum esse ratus. — **12** h̄t *c*, haberet *p*; — **12** ex auditum *c*; sed post magi add. *p*.

magi, ex scriptura mirati sunt et experti omni magica actione. Solum hunc lapidem efficacissimum omnium repertum et potentissimum extremis laudibus decoraverunt. Et ipse memoratus Galactites dicitur eo quod mulieribus lacte deficientibus facit abundare. Facies autem sic: iubetur mulieri ieiunare; deinde contritum lapidem dabis sibi cum mulsa, vel passo, vel aqua, et bibat sufficienter, et continuo habebit plurimum et optimum lac. Et si non voluerit bibere, accipe lanam ovis gravidae et facta acia pertunde lapidem, et ligabis circa collum eius, et sic fluit lac. Si oves deficiunt lacte, ut excutias lac, sic ages: lavata ovilia circumaspergis sale oriente sole. Habeas antea contritum lapidem tenuiter cum aqua, unde ovilia circumasperseris, et videbis eas abundare plurimo lacte. Et si scabie laborantibus hoc feceris, sanabis eas et fecundiores habebis. Lethargum vero dicitur propter hanc causam, quia praecedentia mala in oblivionem ducunt homines. Nam quicumque eum consecratum portat et, ut infra scriptum est, etiam offenderat regem, vel potentem, aut praepositum, aut parentem, aut dominum, in oblivionem

3 extr.] externe *C*; — 4 Galactites e g o, Galaciten *cp*; dicit *p*; — habundare *c*; — 6 sibi] illi *p*. — Sequentia ex Aetio (II 17) qui ex graeco Damigerone hausisse videtur, illustrat Rose l. l. p. 484. 485: *Γαλακτίτης· καὶ οὗτος παραπλησίον τῷ προειρημένῳ χροιὰν ἔχων ὑπόχλωρον, γαλακτώδη χυλὸν ἀνίησι. ἔστι δὲ σκληρότερος τῆς λευκογραφίδος κατὰ τὸ εἶδος, πολυγάλους* [sic?] *δὲ ποιεῖ τὰς γυναῖκας, ἐὰν λουσάμεναι πίνωσιν ἢ μεθ' ὕδατος ἢ μετὰ γλυκέος οἴνου τετριμμένον τὸν λίθον. μίγνυται δὲ καὶ ταῖς ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσι. φασὶ δὲ αὐτὸν περιαπτόμενον τῷ τραχήλῳ ὀδοντιώντων βρεφῶν ὀδόντων ἀταλαίπωρον ἔκφυσιν παρασκευάζειν.* — 9 acia *c*, hic et infra p. 190, 12, ubi immutatum reliquit Pitra, cum nostro loco a c i e edidisset, nescio quo sensu. cfr. Marb.: »Hunc ovis ex gravidae lana traducere f i l o Pertuso lapidem decet et circundare collo«. — 11 excutiats *c*; — 11 circumaspargis *c*; oriente sole *p*; — 13 circumasparseris *c*; habundare *c*; — 15 lethargum e g o, lytargum *c*, lithargum *p*; — 16 quia] quod *p*; — 16 d u c i t h o m i n i s perbene coni. Pitra, ducit homines c o n i. R i n g, qui p r a e c e d e n t i a m a l a vel nominativum (accusativum) absolutum vel accusativum a vocabulo o b l i v i o pendentem (cfr. antiquum illud: »quid tibi hanc tactiost?«) esse putat. — 18 offenderat e g o, ōndēat (sic) *c*, offendat *p*.

eum adducit. Omnino autem auctorem gratiosum facit semper et peritum et facundum et efficacem et impetratorem et persuadentem omnibus hominibus et deo placabilem, et sacrificia quae fiunt deo gestatus excellenter apta sunt: propitiat enim viribus suis deo et benevolenter omnibus facit. Amplius etiam adversus invidiam et fascinum resistit; qui eum portat, numquam fascinabitur. Sed infantibus pueris aptus congruit, et non permittit eos macerari, si quando intimidaverit eos horrida mulier. Nam sicut non aliud tutamentum resistit. Idem dolorem liberat dentium laborantium circumligatus. Praeterea laetos et validos eos constituit. Quod si mulieri difficulter parienti acia facta de lana ovis fecundae, ligaveris circa dextrum femur, continenter pariet sine dolore. Nam oblivionem praebet omnium dolorum: ita resistit. Craterites autem dicitur, quoniam tenax est. Nam fortitudine et potentia in iudiciis et causis litigatores vincere facit: tantam magnitudinem habet iste lapis, et ne mireris, quod tanta nomina habet iste lapis.

XXXV. Lapis Berillus.

Berillus lapis: hic magnus lapis est; est lucidus, subserenus, clarus, similis oleo Apollinis. Sculpis in eo locu-

1 adducit ego, adduxit *cp* probante Ringio; omnino ego, omnum *c*, omni *p*; — 4 [quum] gestatur pro gestatus *p*, gratiis coni. Ring; propiciat *c*; — 5 benevolut̄ *c*, an benevolentiam scribendum? »benevolutum« dubitanter coni. Ring; — 6 facinum *c*; — 8 permictit *c*; — 9 orrida *c*; — 10 idest *c*; — 16 fortitudinem *c*; potentiam *c*; ligatores *c*; — 18 mirereris *c*; — 19 De berillo cfr. Vincent. Bellov. l. l. cap. XLVII: »Dyascorides. Berillus lapis lucidus est et clarus: oleo similis. sculpitur locusta marina ac sub geminis pedibus eius cornuta: ac sub gemma ponitur herba senina modico auro inclusa: gestata amorem coniugii facit. Aqua in qua missa est pota ad oculorum vicia valet et ad omnem valetudinem.« — 19 et 20 berillo *c*; — 20 Berillus lapis om. *p*; — 20. 21 subserinus *c*; — 21 cfr. alteram codicis 8454 versionem: »Sculpatur in eo locusta marina et sub eo cornicula, et sub genibus ponatur et habeat modicum aurum inclusum«. — Apollinis quod non habet Diasc. ex male iterato similis ortum esse videtur.

stam marinam et sub pedibus eius corniculam, et sub gemma ponis herbam sabinam, modico auro inclusam. Consecratus, gestatus, amorem coniungit et maiorem omnium facit. Praeterea facit hic lapis ad oculorum vitia et ad omnem valitudinem, si eum in aquam miseris et ipsam potui dederis. Ructatus simul et suspiria et hepatis dolorem tollit.

XXXVI. Lapis Selenitis.

Selenitis lapis similis iaspidi notus. Fortis et gravis, lucidus, mirabilis, sanctus lapis. Simul enim cum luna crescit et decrescit splendor illius. Ad multa vero utilis est. Facit ad amorem et causas. Facit et phtisicis languentibus alligatus luna crescente; vel cum ad contraria minuente luna gestatus mire facit.

XXXVII. Lapis Panchrodes.

Panchrodes lapis habet colorem omnem, purpureum, rubeum, nigrum, pallidum, roseum, viridem, omnes colores diversos. Habens eum mane, viridis bonus est. Facit autem ad victoriam: est enim invictus et sacer, id est sanctus.

1 corniclam *c*, probante Ringio; — 2 savinam *c*, senina Diasc.; modico ego cum Diasc., modicum *cp*; consecratum *c*; — 3 coniungit et] fort. coniugii scribendum ex Diasc.; — 4 vicia *c*; — 6 Ructatus simul et suspiria ego ex Marb.: »Potaque ructatus simul et suspiria tollit Et cunctos hepatis fertur curare dolores«, rupto spiritu et suspirii *c*, rupto spirito suspirii *p*; et ante susp. om. *p*; epatis *c*; — 8 yaspidi *c*; — 9 simul, ut olim conieceram, *c*, similiter Pitra, qui ex *C* compendiis male intellectis similis affert; — 11 tysicis *c*; — 12 quum *p*; an etiam pro cum? — 14. 15 Panchrodes ego, ut sit altera vocabuli πάγχρους forma. Et est Panchrus apud Plinium XXXVII, 178; Pantherus apud Marb. corrupte, Panchrodo *c*, Panchrodus *p*; — 17 viridis dubitanter ego, ut sit: »optimas vires autem habet Panchrodes viridis, praesertim vero mane«, ũide *c*, deinde *p*, »Habens Eum mane (= quand il y a aurore) valide bonus est« coni. Ring, qui lapidem plurimorum colorum aurora, et ipsa varii coloris, apparente validissimum creditum esse vult; — bonum *c*; — 18 id est sanctus fort. delendum;

Sculpis in eo Latonam et Hippocraten et a retro acceptores tres; contra omnes magicas artes auxiliatur.

XXXVIII. Lapis Collurus.

Collurus lapis: hic similis est sapphiro; subalbidum habet colorem marinum. Aptus ad interpellationem regum et potentium. Uteris circa collum pertusum.

XXXIX. Lapis Trisutes.

Trisutes lapis similis est arcui caeli: hic fortis, gravis, habens in medio apicem tamquam albam tiaram. Hic magnus gestatus, impetratorius, facit ad causam sine iure datam.

XL. Lapis Melas.

Melas lapis habet in se stellas modicas. Dicitur etiam Syrtis. Causam dicenti benedictionem et impetrationem et victoriam facit, et ad omnem inquietudinem inimici, quarum et damnorum, et maleficiorum et magicas inquinationes et potionum et precum maiorum incantationem, et odium, et caetera mala ex corpore expellit. Est autem lapis consecratus. Minorante luna septima decima usque ad tricesimam uteris; crescente vero usque ad quintam decimam non uteris.

in eo] eius super *c*, an insuper scribendum?; Latonar *C*; Hippocraten ego, Ypocraten *c*, Hippocratem *p*; acceptores (sic) *c*, quod pro accipitres dictum esse vult Pitra.

3 et 4 Colluro *C*; an colurus scripsit? — 4 hic om. *p*; saphyro *c*; — 6 pertuso *p*; — 7 An Trichrus vel Tephritis? vel quod mihi maxime arridet triglites ex Psello *περὶ λίθ. δυνάμ.* p. 3 ed. Bernard.: *ἵνα τὰς ἀγνώστους ἡμῖν λίθους ἐάσω .... τόν τε τριγλίτην καὶ τὸν τριόφθαλμον.*«? — 8 caeli ego, celi *c*, coeli *p*; — 9 albam tiaram Ring, alvam et nigram *c*, album et nigrum *p*; — 10 magnus] an manu? testatus *c*; imperatorius *p*; — 12 Lapis Melas *p*; etiam] enim *c*; — 14 querellarum pro quarum coni. Ring. Equidem malim puncto post inimici posito, quorum (scil. inimicorum) et daemonum vel daemoniorum pro dampnorum scribere; — dampnorum *c*; — 15 et ante mag. om. *p*; inquinaciones *c*; — 19 quintam ego, quinta *c*, quartam *p*.

XLI. Lapis Gagatromanes.

Similis est colori capri, id est capriolae agrestis. Si quis hunc lapidem usus fuerit, utilis est. In historiis autem et ad inimicos, qui eum habuerit, fortis est. Hunc enim lapidem Hercules usus est, et cum eum deposuisset, victus est.

XLII. Lapis Phoenicites.

Similis phoenicio balano [id est dattilo]; subrubeus vero vel sanguineus, mirabilis lapis. In manu sinistra gestatus ad tristitiam et causas et actionem utilis est.

XLIII. Lapis Lyncis.

Secas in duas partes . . . . in mel et lac, deinde tollis et includis in annulo, et sic portabis, et ubicumque cum ipso ieris, cum gaudio et hilaritate quod volueris habebis.

XLIV. Lapis Narcissites.

Est viridis modice Martis signum habens. Hic tritus odorem habet Narcissi herbae, floris magnifici. Hunc lapidem qui usus fuerit, omnia vincit.

XLV. Lapis Steatites.

Similis est adipibus leonis. Hic lucidior est colore leonis. Victor est enim, quicumque eum in sinistro brachio usus fuerit.

1 gagatromeo *c*; — 2 caprii *c*; agresti *c*; — 3 historiis *cp*, an inquisitionibus? sed eodem fere sensu apud Commodianum carm. apol. v. 155 historiam dici monet Ring. — 4 habuerint *p*; — 5 quum *p*; eum om. *p*; — 6 feniciten *c*; — 7 fenico *c*; glossema: id est dattilo expulsum est a Pitra. — 10 lincis *c*; — 11 lacunae signa ego posui; — 12 anulo *c*; — 13 quod] quaecumque *p*; — 14 narcissite *c*; — 16 magnificus *c*; — 18 steatiten *c*; — 20 enim] autem? — bracchio *c*.

XLVI. Lapis Camptine.

Hic ad impetrationem facit ad deum et ad homines et corpus hilare facit, et timorem maiorum seu furias compescit, et commendationes facit. Hydropicos curat in sinistro brachio alligatus. Hunc autem de quavis consecratione consecras.

XLVII. Lapis Chrysolithus.

Est spissus, lucidus, similis auro. Hic applicatus ad rasuram auri, levatus phylacterium est ad nocturnos timores. Pertusus et transiectus cum setis asininis et alligatus in sinistro brachio, omnia daemonia vincit.

XLVIII. Lapis Chrysolithus alter.

Chrysolithus lapis: Est enim super ipsos quasi turturis oculus. Est autem et cupidinis et amoris et iustitiae adiutor. Facit autem et bene susceptum et eloquentem et gratiosum et amabilem esse et amicabilem ab his qui eum vident. Omnem ingressum aperit; facit etiam ad indignationem oculorum.

1 Camptinem eundem esse credo atque Arnoldi Saxonis Kabraten: (§ 48 de virtutibus lapidum ed. Rose): »Kabrates lapis est similis cristallo, eloquentiam dat et honorem et gratiam, defendit a noxiis et ydropisim curat.« — 2 corpus hilarem *C*; cor hilare *p*; — 4 hydr. — allig. in marg. habet *c*; — 6 Chrysolithus ego (Crisolitus Arn.) Crysolithieo *c*, chrysolitheos *p*; — 8 phylacterium est ego, philaterii tutamentum est *c* ex manifesta interpretatione, — phylacterii tutamentum est *p*. Quod ego conieci, legisse videtur Marb.: Esse phylacterium fixus perhibetur in auro, contra nocturnos fortis tutela timores«. — 9 asininis scripsi ex Ringii emendatione, cum ego aselli vel asini recipere voluissem ex Marb.: »Pertusus setis si traiiciatur aselli«, aseminis *cp*, in acus foramine coni. Pitra. — 10 bracchio *c*; — 11 Chrysolithus ego, Chrysolitheo *c*, Chrysolitheos *p*; — 12 Chrysolithus ego, crisoliteo *c*, chrys. lap. om. *p*; — 12 subrussus pro super ipsos sine dubio corrupto coni. Ring; mihi locus lacunosus esse videtur; — quasi] quam (?) *c*; oculo *C*; — 14 et] ad *C*; susceptos *C*; eloquentes *c*; — 16 indignationem ex medicorum usu probat Ring, an indebilitationem scribendum?

XLIX. Lapis Apocheamus.

Apocheamus lapis maior est quam capri oculus, habens in se . . . . oblongum, album, non valde subcanum. Gestatus in manu sinistra facit ad viles iniurias.

L. Lapis Sardius.

Huius color apparet levis, sive maculosus; bonus portatus a mulieribus, amabilis est. Sculpis in eum vineam et hederam involutam.

1. 2 Apocheamus ego, Apocheamos *cp*; hic lapis aliunde nondum innotuit; — 2 caprii *c*; lacunam, cuius nullum in *C* vestigium, vocabulo apicem explevit Pitra; fort. recte. — 5 Sardius ego, quod vulgatum est huius lapidis nomen, — sardo *cp*.

Addenda et Corrigenda.

p. 4, 7 i. Exegesi

p. 5, 1 s. accuratissime

p. 6 codicem A olim Federici Borrhomaei Cardinalis fuisse certiorem me fecit Richardus Foerster, cuius humanitati maximam horum addendorum partem debeo.

p. 7 De Demetrio Moschi nonnulla habet Sathas *νεοελληνικὴ φιλολογία* p. 130, 131. — *Δημητρίου Μόσχου τοῦ Λάκωνος τὸ καθ' Ἑλένην καὶ Ἀλέξανδρον* in codice Vaticano graeco nr. 1403 (fol. 3) legimus Foerster et ego.

p. 8 Codex M olim Federici Borrhomaei Cardinalis fuit.

p. 9, 4 i. hinc

p. 11, 20 s. imitatus

p. 11 Perdrierii editionem et versionem a. 1612 Forolivii publici iuris factam Ravennae vidit Foerster.

p. 13, 7 i. iubebat

p. 17, 79 *ἀλλά*

90 *Ἠέλιον*

p. 18, 100 *ἕσπεσθαι* habent codd. et edd.

p. 19, 130 *ἄρ'*

p. 20, 160 *τερπωλή, χλοερόν τε*

177 *μάθῃς* dubitanter coniecit Foerster.

p. 22, 253 *ἕῃς* dubitanter coni. Foerster.

p. 24, 295 *ἔθειραι,*

300 *ἐσθλῷ φημι*

p. 31. 532 *φλοιός θ'*

p. 38, 764 scribendum est *κεχολωμένος.*

p. 39 Moschi Scholion ad v. 1 ex M Foerster descripsit hoc: *ὁ τῆς Μαίας υἱὸς ἦλθε κομίζων δῶρον τοῦ τὰ κακὰ ἀποτρέποντος Διὸς προστάσσων μοι τοῦτο δοῦναι τοῖς θνητοῖς. ἐριούνιον δὲ τὸν Ἑρμῆ εἶπεν ὡς μεγάλα ὠφελεῖν δυνάμενον. καὶ ἔστι σύνθετον ἐκ τοῦ ἔρι ἐπιτατικοῦ μορίου καὶ τοῦ ὄνομα* (vel *ὀνίνημι?*) *τὸ* (?) *ὠφελῶ.* In Scholio quod ibidem ex PV edidi, *βοήθειαν ἐν τοῖς* recte habet V.

p. 40 ad v. 14 *ὄ$\overset{\kappa}{\chi}$* (corr. m. 1) ex V notavit Foerster.

p. 41, 1 i. *ἐπὶ πόα* ex V notavit Foerster.

p. 45, 9 s. idem ac m i n i m e significare

p. 48, 3 i. probatus
p. 49, 8 i. *ἑταῖρε*
p. 50, 8 apud Pausaniam *ὀρεῖται* futurum esse (cfr. *κῦδος ἔσσεται*) annotat Foerster.
p. 51, 6 s. *ἀλάλησθαι*
15 s. Lehrs
20, 21 s. *πέλας*
9. 8 i. *τούτεστιν* ex V notavit G. Kinkel, qui V libri scholia in Foersteri Orphica edituri usum contulit, cuius collationem benigne mecum communicavit Foerster.
p. 53, 15 s. p. 36
p. 54, 8 s. *εἴπερ ἰ/* et
p. 56, 12 i. Diar. litter.
p. 56, 25 s. *αἶα Α*, ita ut et accentus acutus et circumflexus et spiritus *ι* litterae superimpositi sint.
p. 58, 8 i. omnes.
p. 60, 23 s. *τοῦτο* pro *τούτῳ* V.
οι
p. 61, 15 s. *φέρει τὸ* V.
14 i. *αὐτοῦ* pro *αὐτὸν* V.
p. 65, 18 s. Tyrwh.
p. 66, 15 s. *τὸν* monos.
p. 69, 1 s. probatus

p. 73, 12 Tzetzae scholion ex Bachmanni editione (p. 839, 30) descripsit Foerster: *περὶ τοῦ σιδηρίτου τούτου λί[θου τοῦ καὶ] ὀρείτου φησὶν ὁ Ὀρφεὺς ἐν τ[οῖς λιθικοῖς] ὡς εἴ τις ἐπὶ δέκα ἡμέρ[ας γυναι]κῶν συνουσίας ἁγνεύσειε [καὶ κοινῶν] λοετρῶν, ἔτι δέ καὶ ἄ[γευστος] διαμείνειεν ἐμψύχου τρ[οφῆς] λούοι δὲ τὸν λίθον τοῦτο[ν καθαρῷ] καὶ ἀπορρύτῳ πηγῇ κ[αὶ καλύ]πτοι καθαροῖς σπαργά[νοις ὥσ]περ παιδίον, καὶ ἐπευχ[όμενος] ἐν καθαρῷ κελλίῳ τινὶ ἀ[νάπτοι] κηροὺς ἢ λυχνίας, μετ' ἔ[πειτα] ἐρωτήσας, μάθοι παρ' α[ὐτοῦ] ἀνθρωπίνῃ φωνῇ λέγοντος νεογ[ιλοῦ] παιδαρίου, περὶ ὧν ἀ[κούειν θέλοι] πλὴν, φησίν, ὡς ἐάν τις δει[λιῶν ἀπορ]ρίψῃ αὐτόν, μεγάλης [παρὰ θεῶν] ἐπιτεύξεται βλάβης· [εἰ δὲ γεν]ναίως καὶ τληκαρδίως τις αὐτοῦ κατακούσειε, λήγοντος ἤδη τοῦ λέγειν προσπελάσας αὐτὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἴδοι ἂν ὥσπερ ἀπονεκρούμενον.*

p. 74, 13 *καθαροῖς* in textum recipiendum esse videtur, cum non solum Tzetzes, verum etiam Epitomator (p. 146, 9, 10 ed. meae) *καθαροῖς* pro *μαλακοῖς* legisse videatur.

p. 75, 21 ff. scholion a Bachmanno restitutum supra edidi.
p. 79, 14 i. casui
p. 82, 19 s. marg., *λήσεται*
p. 87, 10 *ὑπ' αἴθρην* codd. et edd.
p. 99, 2 i. *ἐρίσειεν*

p. 108, 2 τόν περ ἔχοντες etiam in V scriptum esse me certiorem reddidit Ioannes Veludo Bibliothecae Marcianae praefectus illustrissimus.

p. 119, 2 i. ἔοις

p. 146, 6 coniicio δια μέσου, cfr. v. 19.
24 κατὰ μέσον coniecit Foerster.

p. 147, 10 γυναικῶν vel γυναικείας coni. Foerster.

p. 148, 20 πολέμων recte coni. Foerster.

p. 150, 7. 8 ἀρούρας coni. Foerster.

p. 161, 7 allophilis cp, correxi.
9 coniicio: conflagretur.

p. 166, 5 i. Ianio.

p. 170, 3 s. resistit enim coni. Foerster.

p. 172, 10 coniicio: et sanabitur, cfr. p. 175, 2.

p. 173, 10 coniicio: ictus, cfr. v. 13 et p. 170, 2.

p. 176, 12, coniicio: repellit
22 coniicio: ex altero vero acutus.

p. 178, 4, 5 pro subtus fundo videtur legendum subtus fundum, cfr. p. 185, 20 subtus caput.

p. 191, 11 corrige phthisicis.

Berolini. — Typis Drægerianis (C. Feichtii).

Orpheus.